

T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLÂM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

ERZİNCAN C 55 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİ
VE HUKUKİ DEĞERLENDİRMESİ
(1916-1919)

Yüksek Lisans Tezi

Nihat FIRAT

Danışman

Doç. Dr. Hadi SAĞLAM

Erzincan / 2017

TEZ BİLDİRİMİ

“Erzincan C 55 Nolu Şer’iyye Sicili ve Hukuki Değerlendirmesi (1916-1919)” isimli **Yüksek Lisans** tezim tarafımda intihal programı ile incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim.

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim. 17/04/2017

Nihat FIRAT

TEZ KABUL TUTANAĞI

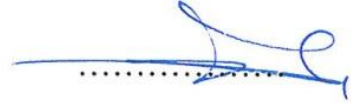
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu alışma, Temel İslâm Bilimleri Anabilim Dalının Temel İslâm Bilimleri Dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman / Jüri : Doç. Dr. Hadi SAĞLAM

Jüri : Prof. Dr. Ali İhsan PALA

Jüri : Doç. Dr. Abdulkadir GÜL

**ERZİNCAN C 55 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİ VE HUKUKİ
DEĞERLENDİRMESİ (1916-1919)**

Nihat FIRAT

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Temel İslâm Bilimleri Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi, Mart 2017

Danışman: Doç. Dr. Hadi SAĞLAM

ÖZET

Şer'iyeye sicilleri; Osmanlı Devleti ile ilgili, devletin işleyişi ve halkın o dönemdeki sosyal ve kültürel hayatı ile ilgili başvurabileceğimiz en önemli kaynaklardan biridir. Bu defterler; halk arasındaki her türlü hukuki ve cezai uyuşmazlıkların çözülerek kayda alındığı ve akd, vekâlet gibi işlemlerini de kapsayan kayıt defterleridir. Bu bakımdan şer'iyeye sicillerinin incelenmesi ve tahlil edilmesi hem tarihimize hizmet hem de İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde uygulanışı hakkında aydınlatıcı bilgi vermesi açısından önem taşımaktadır.

Erzincan'a ait günümüze ulaşabilmiş sadece dört adet şer'iyeye sicili bulunmaktadır. Çalışma konusu olarak aldığımız defter; Erzincan C-55 Numaralı Şer'iyeye Sicili adıyla Ankara Milli Kütüphane arşivinde kayıtlıdır.

Çalışmamızı dört bölüme ayırdık. Birinci bölümde; Şer'i mahkemeler ve şer'iyeye sicilleri hakkında bilgi verdik. İkinci bölümde; defterimizi ve davaların işleyiş sürecini tanıttık. Üçüncü bölümde; İslam Hukukuna göre davaları değerlendirmeye çalıştık. Dördüncü bölümde ise orijinal metnin transkripsiyonu yer almaktadır.

Çalıştığımız dönemde Erzincan'da müslümanlar ile gayr-i müslim tebaadan olan Ermenilerin bir arada yaşadıkları görülmüştür. Gayr-ı müslimlerle Müslümanlar arasında alacak-verecek içerikli 2 dava dışında önemli bir olayın olmaması, dini kimliği farklı olan insanların bir arada mutlu ve huzurlu yaşadıklarını göstermektedir.

Belgelerden, mahkemelerin işleyiş süreci ve verilen kararların İslam Hukukuna göre uygulandığını görmekteyiz. Bu da, İslam Hukukunun pratik hayattaki uygulamalarını kavramamıza ve teorik yönünü daha iyi anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şer'i Mahkemeler, Sicil, İslam Hukuku, Verâset, Vesâyet

**ERZİNCAN C 55 NUMBERED SHARIA SİJİLLS AND THEIR JUDICIAL
ANALYSIS (1916-1919)**

Nihat FIRAT

Erzincan University, Institute of Social Sciences

Department of Basic Islamic Sciences

Master Thesis, March 2017

Thesis Advisor: Doç. Dr. Hadi SAĞLAM

ABSTRACT

Sharia sijills are one of the most important sources that we can consult about the working of government and social and cultural life of people in that period of time. These records are the notebooks in which judicial and criminal disagreements were solved and recorded and they also contain legal transactions such as contract and mandate. From this point of view, analysis of court records has great importance in terms of contributing history and giving enlightening information about the implementation of Islamic Law in Ottoman Empire.

There are only four extant sijills belong to Erzincan. The notebook that we study is recorded as Erzincan C-55 Numbered Sharia Sijill in the archive of Ankara National Library.

This study consists of four chapters. In the first chapter, we gave information about sharia courts and sijills. In the second chapter, we introduced the notebook and the process of cases. In the third chapter, we analysed cases according to Islamic Law. In the last chapter, we presented the transcript of original text.

In the period about which we study, Muslims and Armenians from non-muslim community lived together. Not being an important event apart from two cases about credit and debit shows that people having different religious identities lived together in peace.

Documents show that the process of courts and decisions were implemented according to Islamic Law. This helps us to understand better the theoretical and practical aspects of Islamic Law.

Key Words: Sharia Courts, Sijill, Islamic Law, Inheritance, Guardianship

ÖNSÖZ

Şer‘iyye sicilleri; Osmanlı Devleti ile ilgili, devletin işleyişi ve halkın o dönemdeki sosyal ve kültürel hayatı ile ilgili başvurabileceğimiz en önemli kaynaklardan biridir. Bu defterler; halk arasındaki her türlü hukuki ve cezai uyuşmazlıkların çözülerek kayda alındığı ve akd, vekâlet gibi işlemlerini de kapsayan kayıt defterleridir. Bu bakımdan şer‘iyye sicillerinin incelenmesi ve tahlil edilmesi hem tarihimize hizmet hem de İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde uygulanışı hakkında aydınlatıcı bilgi vermesi açısından önem taşımaktadır.

Bu çalışma ile öncelikle İslam Hukukunun pratik hayattaki uygulamalarını göstererek bu davaları hukuki açıdan değerlendirmeyi hedeflemekteyiz. Ayrıca bu çalışmamız; ilgili defterin içeriğinin gün yüzüne çıkmasını sağlayacak, söz konusu dönemin sosyo-kültürel yaşantısı hakkında bilgi edinmemizi sağlayacaktır.

Tezin hazırlanmasında beni teşvik eden, bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen yardımlarından istifade ettiğim değerli danışmanım Doç. Dr. Hadi SAĞLAM Hocam'a ve tezi değerlendirmeye tabi tutan kıymetli jüri heyetine teşekkürü borç bilirim. Ayrıca çalışmamda her türlü fedakârlık ve yardımı esirgemeyen değerli eşim Hale Hilal FIRAT'a ve çalışma süresinde kimi zaman ihmal ettiğim kızım Zeynep Eslem ve oğlum Mehmed Esad'a anlayışlarından dolayı teşekkür ederim.

Nihat FIRAT

Erzincan 2017

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ.....	I
TEZ KABUL TUTANAĞI.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VI
KISALTMALAR.....	VIII
TABLolar.....	IX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİNE GENEL BAKIŞ.....	3
A. Şer'yye Mahkemeleri ve Mahkeme Görevlileri.....	3
1. Kadı.....	4
2. İkinci Derecedeki Adliye Görevlileri.....	8
B. Şekil Açısından Mahkemenin İşleyişi.....	12
C. Şer'yye Sicilleri.....	20
1. Tanımı, Ortaya Çıkışı Ve Önemi.....	20
2. Şer'yye Sicilleri İle İlgili Kavramlar.....	23
3. Şer'yye Sicillerindeki Belge Çeşitleri.....	24
4. Şer'yye Sicillerinin Bugünkü Durumu.....	28

İKİNCİ BÖLÜM

ERZİNCAN 1334-1342 (1916-1924) TARİHLİ ŞER'İYYE SİCİLİ DEFTERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ.....	30
---	----

A. Defterin Tanıtımı	30
B. Metin Yeni Harflere Çevrilmesinde Takip Edilen Metot	31
C. Defterdeki Belgelerin Konularına Göre Tasnifi ve Yüzdelik Dilimleri	32
D. Defterde Adı Geçen Mahalleler.....	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1334-1342 TARİHLİ ŞER'İYYE SİCİLİ DEFTERİNİN HUKUKİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	36
A. Miras Hukuku.....	36
1. Mîrâs (Terike) ve Paylaşımı.....	37
2. Defterde Miras Hukuku İle İlgili Geçen Kavramlar.....	39
3. Defterimizdeki Miras Taksimlerinden Örnekler	44
B. Aile Hukuku	50
1. Nikâh.....	50
2. Nikâhın Taraflara Getirdiği Hak ve Yükümlülükler	52
3. Talak (Boşanma)	58
4. Te'addüd-i Zevcât (Erkeğin Birden Fazla Eş ile Evlenmesi)	60
C. Vasi ve Kayyım Tayini	62
D. Vakıflar ve Önemi	64
E. Gayr-i Müslimlerin Durumu	66

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

METNİN TRANSKRİPSİYONU.....	71
SONUÇ.....	247
KAYNAKÇA.....	249
DEFTERİN ASLINDAN ÖRNEKLER.....	252

KISALTMALAR

a.g.e. : Adı geçen eser

B. : Belge

Bkz. : Bakınız

c. : Cilt

D. : Dava

DİA : Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

DİB : Diyanet İşleri Başkanlığı

h. : Hicri

İSAM : İslam Araştırmaları Merkezi

m. : Miladi

mad. : Madde

S. : Sayı

s. : Sayfa

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

TTK : Türk Tarih Kurumu

vs : Ve saire

Yay. : Yayınları

TABLÖLAR

		<u>Sayfa No</u>
Tablo 1	Defterde yer alan davaların konularına göre tasnifi.	33
Tablo 2	Defterde yer alan davaların sayı ve yüzdellik durumu.	34
Tablo 3	Defterimizdeki kayıtlarda Erzincan Merkez’de adı geçen mahalleler.	35
Tablo 4	Defterimizdeki verâset davalarındaki vârislerin hisselerine örnekler.	45
Tablo 5	1914 Yılı Erzincan Resmi Nüfus İstatistiği	68

GİRİŞ

Osmanlı Devleti'nin yargı organı ve o dönemin sosyal ve kültürel hayatı ile ilgili başvurabileceğimiz en önemli kaynak Şer'î Mahkemelerdir. Devletin farklı zamanlardaki hukuki, askeri, ekonomik, dini ve idâri müesseseleri hakkında bir çok önemli bilgi, bu mahkemelerin defterlerinde bulunmaktadır. Bu mahkeme kayıtları; halk arasındaki her türlü hukuki ve cezai uyuşmazlıkların çözümlenerek kayda alındığı ve günümüzde noter huzurunda yapılan ahd, vekâlet gibi işlemlerini de kapsayan kayıt defterleridir. İncelediğimiz sicil defterinde yoğun olarak boşanma, nafaka tayini, mehir tayini, miras taksimi, vasî tayini, kayyım tayini, vekâlet, isbât-ı rüşd, vakıf işleri, ticari anlaşmazlıklar, hırsızlık gibi konular bulunmaktadır. Oysa günümüzde mahkemeler; Ticaret Mahkemeleri, İş Mahkemeleri, İcra Mahkemeleri, Aile Mahkemeleri gibi bölümlere ayrılmıştır. Vekâlet işlemleri ise noterler tarafından yürütülmektedir.

Şer'iyye Sicilleri Arap alfabesiyle kaleme alınmıştır. Bu el yazması belgelerin içeriği günümüzde bilinmemekte veya çok sınırlı sayıda uzman tarafından okunabilmektedir. Oysa bu belgeler tarihimize ait önemli bilgiler içermektedir. Ayrıca bu belgeler devletin resmî arşivindeki birinci elden kaynak niteliğindedir. Söz konusu defterin günümüz Türkçesine göre konularının tahlil edilmesi hem tarihimize hizmet hem de İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde uygulanışı hakkında aydınlatıcı bilgi vermesi açısından önem taşımaktadır.

Çalışmamıza esas teşkil eden Erzincan C 55 numarasıyla Milli Kütüphanede bulunan şer'iyye sicili defteri, Erzincan Adliyesi deposunda, İnönü Üniversitesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı öğretim görevlilerinden Tahir Erdoğan ŞAHİN tarafından bulunan dört defterden biridir. Defterin ilk sayfasında 23/12/2004 tarihiyle Milli Kütüphaneye kaydedildiği ve Tahir Erdoğan ŞAHİN tarafından Milli Kütüphane'ye teslim edildiği yazılıdır.

Erzincan'a ait günümüze ulaşabilmiş sadece dört adet şer'iyye sicili bulunmaktadır. Bu durum çalışmamızın önemini artırmış ve şehrin son dönem toplumsal

yaşantısı ve tarihinin yazımında bunlardan istifade edilmesi gerektiği kanısını uyardır.

Bu konu ile ilgili Erzincan Şer'iyye Sicilleri ile ilgili üç çalışma yapılmıştır. Bunlar; "Gani ERTAŞ, 9 Cumâde'l-Ûlâ 1332 – 5 Cumâde'l-âhir 1340 (5 Nisan 1914 – 2 Şubat 1922) Tarihli Şer'iyye Sicili Defterine Göre Erzincan'da Sosyo-Kültürel Hayat (C-52 Nolu Defter)", "Sevil ÖZTÜRK, 1 Numaralı Erzincan Şer'iyye Sicil Defteri h.1332 m.1916 (Transkripsiyon ve Değerlendirme)" ve "Sema GÖKBAYIR, Osmanlı Hukuk Sisteminde Fıkıhın Belirleyiciliği Erzincan Şer'iyye Sicilleri Evlenme-Boşanma Kayıtları Örneği" isimli Yüksek Lisans tez çalışmalarıdır. Bu çalışmalar Erzincan'a ait diğer Sicil Defterleri üzerinde yapılan çalışmalardır. Fakat bizim inceleyeceğimiz Erzincan C-55 Numaralı Sicil Defteri üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Yüksek lisans tez konusu olarak aldığımız defter; Erzincan C-55 Numaralı Şer'iyye Sicili adıyla Ankara Milli Kütüphane arşivinde kayıtlıdır. Defterimizde 346 sayfa vardır. Transkripsiyonunu yaptığımız yer defterin ilk bölümünü (1- 44. sayfaları arasında) kapsamaktadır. Bu kayıtlar da h. 1334-1337 / m.1916-1919 tarihlerine aittir.

Bu araştırma ile; öncelikle ilgili defterin içeriği hakkında bilgi vermeyi hem de söz konusu dönemi aydınlatmayı hedeflemekteyiz. Bu itibarla konu, tarihimizin belli bir dönemine ışık tutacağı gibi bu alanda çalışacak araştırmacılara da yardımcı olacak niteliktedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİNE GENEL BAKIŞ

A. Şer'iyye Mahkemeleri ve Mahkeme Görevlileri

İslam'ın, hem Kuran-ı Kerim, hem de hadisler vasıtasıyla üzerinde özellikle durduğu konulardan biri de her türlü haksızlığı ortadan kaldırmaya yönelik olan adalet anlayışıdır. Allah Teâla adalete uygun davranmamızı, her türlü iş ve davranışlarımızda buna uygun davranmamızı emreder.¹ Bu surette haksızlıklar ortadan kalkacak ve adalet yerleşecektir.

İslam tarihinde ilk kadılık vazifesini üstlenen kişi bizzat Hz. Peygamber idi. Daha sonra bu görevi Râşit Halifeler üstlendiler. Çünkü yargı görevi hilâfete dâhil olan vazifeler arasındaydı. İslam devleti genişleyip yargıya ait olan işler çoğalınca bu davaları yürütmek için kadılar tayin etmeye mecbur kaldılar.

Şer'iyye Mahkemeleri; Osmanlı Devleti'nde kadıların şer'î hükümlere göre yargılama yaptıkları mahkemelerdir. Şer'iyye Mahkemelerini ifâde için mehâkim-i şer'iyye, meclis-i şer', meclis-i şer'-i enver veya şer'-i nebevî gibi tabirler kullanılmıştır.² Bu mahkemeler hem şer'i hem de örfî hukuku uygulayan bir yargı kurumlarıdır. Hakimü's-şer' de denilen kadılar önlerine gelen şer'i davalara fıkıh kitaplarında, örfî davalara da kanunnamelerde yer alan kuralları uygulamışlardır.³

Osmanlı Devleti'nde yargı ve yürütme görevlerini, Şer'î Mahkemeler ve aynı zamanda şer'î mahkemelerin verdiği kararlar için temyiz makamı olan Dîvân-ı Hümayûn tarafından yerine getirilmekteydi. 1840 tarihinde taşradakilerin verdiği yargı kararları, merkezde Divan-ı Hümayun'un yerini alan Meclis-i Valâ-yı Ahkâm-ı Adiliye'de temyîzen incelenmeye başlandı. Bu meclisler zamanla Nizamiye Mahkemeleri adını almış ve faaliyet sahası giderek genişlemiştir. Cumhuriyetten sonra 1924 yılında şer'iyye mahkemeleri kaldırılarak Nizamiye Mahkemeleri ülkenin yegane ge-

¹ Kur'an-ı Kerim, Mâide Suresi 8, Nisa Suresi 58, Nahl Suresi 90.

² Ahmet Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988, I, s. 76.

³ Mehmet Akif Aydın, "Mahkeme", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2003, XXVII, s. 342.

nel mahkemeleri olmuştur. Merkezdeki temyîz mercî olan ve Meclis-i Vala'nın yerine kurulan Divan-ı Ahkâm-ı Adliye'de Yargıtay adını almıştır.⁴

Defterimizde temyîz olunmuş iki dava vardır. Bunlar: Sayfa:5'te bulunan 39 numaralı dava ve sayfa: 21 deki 95 numaralı davalardır. Bu dava kararları bir kâğıda yazılarak sicil defterinde ilgili davanın sayfasının arasına konulmuştur. Temyiz mahkemesinin verdiği karar metninin sonuna Baş Kâtip tarafından; "Sicile kayd ve mukabele edilmiştir. Mahkeme-i Temyîz-i Şer'iyeye Dairesinin zuhr-u i'lâmdaki tahşiyesi 'aynen ihrâc edilerek aslına mutâbık olduğu tasdîk olunur. Fi 15 Rebî'ul Evvel sene 1338⁵ ve fi 8 Kanun-u Evvel sene 335⁶" kaydı düşülmüştür.

Mahkeme görevlileri denilince akla ilk gelen kişi kadıdır. Kadı muhâkeme faaliyetini yürütürken birçok kişinin yardımına ihtiyaç duyar. Biz burada öncelikle kadıdan başlamak üzere diğer mahkeme görevlilerini tanıtmaya çalışacağız.

1. Kadı

Arapça'da kaza (kada) kökünden ism-i fail olan kadi, fıkıh terimi olarak insanlar arasında meydana gelen çekişme ve davaları şer'i hükümlere göre çözümler için yetkili makamca tayin edilen kişiyi ifade eder.⁷

İnsanlığın başlangıcından bu yana devam eden anlaşmazlıkların çözülmesi ve ihtilafların ortadan kaldırılması için kurulan kadılık müessesesi, insanlık tarihi kadar eskidir. İnsan varoluşundan itibaren kendisi ile başkaları arasında meydana gelen anlaşmazlıkları çözecek başka bir insana daima ihtiyaç hisseder. İslam'ın gelmesiyle Müslümanlar arasında ilk kez bu görevi bizzat Hazreti Peygamber (s.a.v.) yerine getirmiştir ve İslam hukûk tarihinde yargı görevini yerine getiren ilk kadı unvanını almıştır. Hulefâ-i Râşidîn döneminde ise halîfeler bu görevi hakkıyla îfâ etmişlerdir. İslam coğrafyası genişleyip, yargı konusunu teşkil eden işler çoğalınca halîfeler muh-

---

⁴ Ekrem Buğra Ekinci, "Osmanlı Devleti'nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü", Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 3, Sayı 5, 2005, s. 420.

⁵ 08 Aralık 1919

⁶ 08 Aralık 1919

⁷ Fahrettin Atar, "Kadı", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2001, XXIV, s. 66.

telif yerlerde kendilerine vekâleten davâları yürütmek için husûsî memurlar tayin ettiler. İslam dünyasında bu yolda ilk defa memur tayin eden Hz. Ömer'dir.⁸

Osmanlı kadısı devlet içinde özgün bir yeri olan adliye ve mülkiye görevlisidir. Kendinden önce İslam Devletlerindeki meslektaşlarına göre daha geniş yetkilerle donatılmıştır. Ayrıca tahsili, mesleğe geçişi ve terfî itibariyle de gelişmiş bir hiyerarşiye ve kurallar bütününe tabidir. İlmiye sınıfına mensup olan Osmanlı kadısı son İslam devletinin geniş ve renkli coğrafyasındaki temsilcisi, bu dünyayı baştan sona en iyi tanıyan memur tipidir ve bu devletin hukukçular sınıfını şahsında temsil eden meslek adamıdır. İlmiye sınıfındandır, şer'î hukuk adamıdır, ancak mülkî erkân içindedir. Şer'î hukuku uygulamakla vazifeli olması sebebiyle merkezi hükümet memuru olduğu kadar ahalinin de devlet karşısındaki temsilcisi ve sözcüsü durumundaydı.⁹

Osmanlı adlî teşkîlatının temel taşı olan kadılar, buldukları yerin hem hâkimi, hem belediye başkanı, hem emniyet âmiri, bazen hem mülkî âmiri ve hem de halkın her konuda mürâcaât edebileceği sosyal güvenlik makamıydı.¹⁰

a) Kadılarda Bulunması Gereken Vasıflar

Bir devleti ayakta tutan en önemli esas şüphesiz ki adalet'tir. İslami anlayışa göre de adaletle hükmetmek bu dinin temel prensiplerinden biridir. Bir devletin hak ve adalet esasları, kadıların ehliyeti ve sahip oldukları vasıflarla doğru orantılıdır. Osmanlı Devleti de bu esası temel edinerek kadı tayininde çok titiz davranmıştır ve kadılık makamını sıradan bir memuriyet olarak görmeyip, bu makama atanacaklarda belirli özellikleri taşımalarına dikkat etmişlerdir. Osmanlı Devletinde kadı olabilmek için medresenin yüksek derecelerinden mezun olmak gerekiyordu. Tahsilsiz sadrazam olunabilirdi ama en küçük bir kazaya kadı olunamazdı.¹¹ Genel olarak kadılarda aranan özellikler şunlardır:

⁸ Ziya Kazıcı, İslam Medeniyeti ve Müesseseleri Tarihi, Kayıhan Yayınevi, İstanbul 1999, s.180.

⁹ İlber Ortaylı, "Kadı", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2001, XXIV, s. 70.

¹⁰ Ahmet Akgündüz, Şer'iyeye Sicilleri, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988, I, s. 68.

¹¹ Ziya Kazıcı, s.193.

1. Kadının tam ehliyetli olması yani baliğ-akıl ve hür olması şarttır. Buna göre küçükler, bunaklar, kör, dilsiz ve tarafların seslerini duyamayacak kadar sağır olan şahıslar kadı olamazlar.
2. Kadının Müslüman olması şarttır. Zira kadılık görevi, şer‘i hükümleri icra görevidir. Şer‘i hükümlere inanmayanların kadılık yapması makul değildir.
3. Hanefiler dışında islam hukukçuları; kadıların fasık yani günahkâr olmamasını, ictihad melekisine sahip bulunmasını ve erkek olmasını şart koşmuşlardır.
4. H. 1331 tarihli Hükâm-ı Şer‘ ve Mehâkimi Şer‘iyye hakkında Kanun-ı Muvakkat, ayrıca 25 yaşını doldurma ve Medresetü’l-Kuzat’tan mezun olma şartını da getirmiştir.

Bütün bu şartlarla beraber kadı olacak bir şahsın şu vasıflara haiz olması da gerekir: Kadı, yerli yerinde hüküm verebilen, anlayışlı, kuvvetli, dürüst, güvenilir, şahsiyet sahibi ve sağlam iradeli olmalıdır. Hukukî meselelere ve yargılama usulüne vakıf olmalı ve kendine gelecek davaları mevcut hükümlere uygun olarak çözümleyecek iktidara sahip bulunmalıdır. Bu vasıflara sahip olmayan şahısların kadılık yapması şer‘an uygun değilse de, hâkim tayin edildiği takdirde verdiği kararlar geçerli kabul edilir. Fakat ilk dört maddedeki şartlardan birine sahip olmayan şahısların hem kadı tayin edilmeleri caiz değildir, hem de kadı tayin edildikleri takdirde verdikleri kararlar geçersizdir.¹²

b) Kadıların Uyması Gereken Kurallar

Kadı, adâlet dağıtmak, haksızlığı önlemek, taraf tutmamak ve Hz. Peygamberin yolunda yürümek gibi dinin yapılmasını istediği şeyleri yapmalı; katı, kaba, kibirli ve inatçı olmamalıdır. Bundan başka, makamını ve şahsiyetini koruyabilmesi için uyması gerekli görülen ahlakî kurallar şunlardır:

- a) Kadı mahkemede kendisi için alışveriş yapmamalıdır. Böyle yaparsa makamın yüceliği kaybolur. Mahkeme dışında da alış-veriş yaparken birini görevlendirmeli ve o kişi kadı adına alışveriş yaptığını kimseye söylememelidir. Çünkü halk, kadıya sattıklarında ucuz satmaya, ondan aldıklarında pahalıya almaya yönelerek onun kendilerine meyletmesini sağlamaya çalışırlar.

¹² Ahmet Akgündüz, Şer‘iyye Sicilleri, I, s. 70.

- b) Kadı mahkemede hiç kimseyle şakalaşmamalıdır. Taraflar ile davâ dışı hiç bir şey konuşmamalıdır. Çünkü bu, makamın yüceliğinin kaybolmasına sebep olur.
- c) Kadı taraflardan hiçbirisinin hediyesini kabul etmez ve başkalarından da almaz.
- d) Kadı taraflardan hiçbirinin davetine gitmez. Ayrıca kendisi için düzenlenmiş ziyafetlere de gitmez.
- e) Mahkeme sonuçlanmadan kadı, taraflardan yalnız birisini evine kabul etmek, mahkemede biri ile baş başa kalmak, ikisinden birine el, göz ve baş ile işaret etmek, onlardan birisi ile gizli konuşmak, diğerinin bilmediği dil ile söz söylemek gibi töhmet ve kötü zanna sebep olabilecek hal ve hareketlerden sakınmalıdır.
- f) Kadı taraflar arasında eşit davranmak zorundadır. Taraflardan biri her ne kadar eşraftan ve ileri gelenlerden, diğeri de sıradan bir vatandaş olsa dahi muhâkeme sırasında tarafları oturtmak, onlara bakışlarını yöneltmek ve hitabetmek gibi muhâkeme ile ilgili bütün muamelelerde tamamıyla adalet ve eşitliğe uyması gerekir.¹³

c) Kadıların Derece ve Ta'yînleri

Osmanlı Devletinde kadılar medreselerde yetiştirilirdi. Medreseleri bitiren yani icâzet alanlar, icâzet alış sırasına göre **matlab defteri** denilen deftere yazılırlar ve bunlara **mülâzım** denilirdi. Mülâzımlar eğer bir kazâ (yargı mesleğini seçerse en küçük idari birlikten başlamak şartıyla) kadı olarak tayin edilirdi. Sonra da belli şartlarla kadılık derecelerini de kademe kademe yükselterek kazaskerlik hatta şeyhülislamlığa kadar çıkabilirdi.¹⁴ Bir müddet müderrislik edip sonra kadı olmak isteyenler de müderrisliklerin derecesine göre kaza sancak veya eyaletlerden birinin ka-

¹³ Abdülaziz Bayındır, İslâm Muhâkeme Hukûku (Osmanlı Devri Uygulaması), İslâmi İlimler Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1986, s. 83-85.

¹⁴ Ahmet Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I, s. 68.

dısı olurdu.¹⁵ Onun için Osmanlı Devletinde kadıların dereceleri ile ilmiye sınıfının dereceleri birbiriyle yakından ilgilidir.

Kadılar dereceleri itibariyle önce iki büyük gruba ayrılırlar.

1. Mevleviyet denilen büyük kadılıklardır. Büyük ve mühim eyaletlere, vilayetlere mevleviyet denilen kadılar (Mevâli) tayin edilirdi. Rumeli Kazaskerliği en yüksek mevleviyet derecesidir. Bunun haricindeki mevleviyetler en yüksek olandan başlamak üzere şunlardır: Anadolu Kazaskerliği, İstanbul Kadılığı, Hameyn Mevleviyeti, Bilâd-ı Hamse (Edirne, Bursa, Şam, Mısır ve Filibe), Mahraç Mevleviyeti, Devriye Mevleviyeti ve Pâye-i Mücerrede Sahipleri (İznik ve Edirne).
2. Kaza kadılıklardır. Bunlar da Rumeli Kaza Kadılıkları ve Anadolu Kaza Kadılıkları diye ikiye ayrılır.

Bunların haricinde olağanüstü hallerde memleketin asayişini temin için toprak kadıları adıyla seyyar kadılar, dava ve şikâyetleri dinlemek üzere merkezden görevlendirilen Mehâlif Müfettişleri de mevcuttur.

Kaza kadılarının görev süreleri iki sene idi. (sonra yirmi aya indirildi). Mevleviyet kadılarının görev süresi ise bir sene idi. Görev süresini dolduran kadı İstanbul'a gelir ve eğer kaza kadısı ise her çarşamba günü kazaskerin makamına devam ederlerdi. Mevleviyet kadıları ise, cuma günü veziriazamın sarayına yani Paşakapısı'na gelerek mülâzemetlerine devam edilirdi. İster Kazasker ister se Şeyhülislam tarafından kadılığa inhası yapılan her kadının eline padişahın tuğrasını ihtiva eden bir görev beratı verilirdi.¹⁶

2. İkinci Derecedeki Adliye Görevlileri

Şer'iyeye Mahkemelerinde kararı veren kadılar dışında, kadıya bu süreçte yardımcı olan başka görevlilerde bulunmaktadır. Muhâkeme sürecini tam olarak anlamamız için bu kişilerin görev ve işlevlerini bilmemiz gerekir.

¹⁵ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1965, s. 87.

¹⁶ Ahmet Akgündüz, Şer'iyeye Sicilleri, I, s. 69.

a) Nâ'ib

Naib vekil demektir. Kadıların kendi yerlerine davaya bakmak üzere görevlendirdikleri şahıslara naib denir. Nâibler, medrese eğitimi alarak özellikle fıkıh alanında kendi kaza dairesinde ihtilâfları çözebilecek bir seviyede tahsil görmüş ilmiye mesleği mensubu kimselerdi. Osmanlı adlî teşkilâtında kadı yardımcısı ve vekili olan nâib, kadı tarafından belirlenir, Anadolu veya Rumeli kazaskeri tarafından tasdik edilirdi. İstanbul'da nâiblerin tayininde İstanbul kadısı yetkiliydi.¹⁷

Sahip oldukları yargı yetkisine göre iki kısma ayrılırlardı. Birincisi; yargıya yetkili nâiblerdi. Bunlar hakimın yetki verdiği bütün sahalarda karar verebilme selahiyetine sahip nâiblerdi. Bunların kadılardan farkı yoktu. İkincisi; yargıya yetkili olmayan nâiblerdi. Bunlar daha ziyade sorgu hakimleri gibi görev ifa ederlerdi. Keşif ilk soruşturma, şahitler hakkındaki güvenilirlik soruşturması ve benzeri hususları ifa ederek hakime yardımcı olurlardı.¹⁸

b) Muhzır

Sözlükte "huzura getiren, hazır bulunduran" anlamına gelir. Terim olarak: Mahkemelerde davalı ve davacıyı mahkeme huzuruna celbeden görevli, yüksek rütbeli bir yeniçeri kumandanının unvanı demektir. Mahkemede hazır bulunması istenen kişiye kadı tarafından bir celb kâğıdı (mürâsele) çıkarılır, muhzır da bununla ilgili şahsı mahkemeye çağırırdı. Muhzırın zor kullanma yetkisi yoksa da bazı durumlarda kadının talebiyle yanına asker alabilirdi. Muhâkeme sırasında mahkemedeki asayişin temini de muhzırın görevlerindendi.¹⁹

c) Çavuş

Şer'î Mahkemelerden sâdır olan i'lâmların icrâsını, borçlunun mallarını satarak borcunun ödenmesini, borçlunun borcunu vermede inad etmesi üzerine îcâb ederse mahkeme kararıyla borçlunun hapisle cezalandırılmasını sağlardı. Ayrıca hukûken kesinleşen bedenî ve nakdî cezaların infâzından da çavuşlar sorumluydu. Günümüz-

¹⁷ Mehmet İpşirli, "Naib", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2006, XXII, s. 312.

¹⁸ Ahmet Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I, s. 72.

¹⁹ Recep Ahıskalı, "Muhzır", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2006, XXXI, s. 85.

deki icrâ memurları ve kısmen de savcılarının ve emniyet görevlilerinin vazifelerini îfâ ederdi.²⁰

d) Subaşı

Hükümet merkezindeki çavuş teşkîlatının görevlerini, sancak, kaza, nahiye ve köylerde subaşı yürütürdü. Sancaklarda; sancakbeyinin özel ücretli adamı ve polis âmiri, kaza ve daha küçük merkezlerde ise, idâre âmiri olan subaşılar, şer'iyeye mahkemelerinde de icrâ ve infaz memuru olarak görev yaparlardı. Mahkemenin kararlarını tatbik etmek, hapsine karar verilenleri hapsedmek, cezaları infaz etmek, cezâi tazminatları tahsil etmek subaşılardan görevleri arasındadır. Güvenlik görevlilerinin fonksiyonlarını îfâ yanında zabıta ve belediyeye ait birçok görev subaşılardan vazifelerindendi. Subaşılar kadıların emri altında çalışırlardı.²¹

e) Mübâşir

Sözlük anlamı; bir işe başlayıcı, başlayan demektir. Mahkemelerde celp ve tebliğ işlerinde kullanılan memurlara verilen addır. Mübâşirler kimi zaman mahkemenin idare ve inzibatına ait işleri yapmakla vazifelendirilmişlerdir. Sonrasında adli evrakın tebliği görevi kanunla posta, telgraf ve telefon idaresine verilmiştir.²²

f) Müşâvir

Sözlük anlamı; istişare edilen, kendisine danışılan demektir. Kadı gerek gördüğü zaman müftüler ve İslam Hukukunu iyi bilen kişilerle istişare edebileceği gibi muhâkeme esnasında bunları yanında da bulundurabilirdi.²³

g) Kâtip ve Hademeler

Kâtipler tarafların iddia ve savunmalarını ve şâhidlerin beyanlarını doğru olarak zapta geçiren kimselerdir. Kadı ve müşâvir bulunmadığı zaman mahkeme

---

²⁰ Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, I, s. 73.

²¹ Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, I, s. 74.

²² Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 2004, II. Cilt, s. 592.

²³ Abdülaziz Bayındır, s. 80.

başkâtibi kadiya vekâlet eder. Hademeler ise, mahkeme işlerinde evrakların getirilmesi, duruşma güvenliğinin sağlanması vb. ayak işleriyle meşgul olurlardı.²⁴

h) Kassâm

Sözlükte "bölmek" anlamındaki kısmet mastarından türeyen kassam "taksim eden, bölüştüren" manasına gelmektedir. Osmanlı uygulamasında kassam, miras davalarında bizzat dava mahalline giderek gerekli tahkikatı yapıp ihtilaf hakkında bir neticeye vardıldıktan sonra davayı hükme bağlayan ve terikeyi varisler arasında taksim eden şer'i memuru ifade etmektedir. Kassamlar ikinci derecede adliye görevlilerinden olup hâkimin yardımcılardır.²⁵

i) Şühûdü'l-Hâl

Mahkemede yargılamaya bir anlamda müşâhit sıfatıyla katılan şühûdü'l-hâl, aslında yargılamanın seyrine etki eden şahitler olmayıp, mahkemedeki yargılamanın bir nevi gözlemcisi durumundaydılar. Bu görevliler ileri gelenlerden, bilhassa fıkıh ve yargılama usullerini bilenlerden seçilen 5-6 kişi olup adaletin tecellisine varlıklarıyla katkıda bulunurlardı. Bunlar yapılan yargılama işine kesinlikle karışmazlardı, sadece muhâkemeyi takip ederlerdi. Kadının davalıyı, davacıyı ve dava ile ilgili şahitleri dinlemesine delilleri değerlendirmesine ve hüküm vermesine dikkat ederlerdi. Kadı da bu duruma göre delilleri dikkatle değerlendirmek ve en doğru kararı vermek mecburiyetindeydi. Bunların isimleri şer'îye sicillerine kaydedilirdi. Şühûdü'l-hâl olarak zaman zaman emekli kadılar, kazaskerler, müderrisler, müftüler görev yapmışlardır.²⁶

²⁴ Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I, s. 75.

²⁵ Sait Öztürk, "Kassam", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2001, XXIV, s. 579.

²⁶ Abdullah Saydam, *Osmanlı Medeniyeti Tarihi*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2015, s. 302.

B. Şekil Açısından Mahkemenin İşleyişi

Hukuk kuralları tatbiki ancak, bu iş ile görevli olan Kadı'nın karar vermesi ile gerçekleşir. Bunun için sorunun davacı tarafından mahkemeye intikal ettirilmesi ve bir davalının olması gereklidir. Muhâkemenin yapılması esnasında şekil açısından dikkat edilecek birçok esas vardır ki biz burada bunları anlatmaya çalışacağız.

1. Davacı ve Davalının Kimliklerinin Tesbiti

Muhâkeme esnasında evvelâ davalı ve davacının kimliklerinin tesbiti zorunludur. Osmanlı toplumunda her bireyin adı vardır ancak soyadı o dönem için bilinmeyen bir kavramdır. Kimlik numarası da kimlik tesbitinde yeni kullandığımız kavramlardandır. Kimlik tesbiti yapılırken ilk önce şehir adı sonra mahalle adı verilir. Kişilerin isimleri, meslekleri ve baba adıyla beraber zikredilir. Şu metin buna bir örnektir. “*Makarr-ı Livâ olan Erzincan Kasabasının Hafızlı Mahallesi sâkine zatı liva-i mezkûrun Cemaleddin Mahallesi ahâlîsinden evkâf tahsildarı Abdurrahman Efendi ibni Muhyiddin ve Salıca Mahallesi ahalîsinden Beyzade Mehmed Efendi ibni el-Hâc Rıza Bey ta'rifleriyle mu'arrefe sahibi-i arzuhâl Hatice Hatun ibnetehu Yusuf bin Ahmed ile halen zevc-i mutlaka olduğu iddia olunan liva-i mezkûrun Çeri Mahallesi ahalîsinden Kemahlı Kemal Emirzâde Kamil Efendi ibni Şemseddin beyninde mütekevvîn nafaka ve mehr-i mu'accel da'vasına dair...*”²⁷ şeklinde ifade edilir.

Eğer başvuru sahibi şehir sakinlerinden değil ise bu durumda önce başvuru sahibinin nereli olduğu belirtilmekte, daha sonra Erzincan'da yaşadığı yer yazılmaktadır. “*Fi'l asl Makrı Köyü Muhasebeci Mahallesi sâkinelerinden olup el-yevm Medine-i Erzincan'ın Halilullah Mahallesi mukîme Leman Hanım ibnetehu Rıza Bey ibn Ahmed tarafından zikr-i âti husûsun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine...*”²⁸ veya “*an asl Kayseri'nin Sultaniye Mahallesi ve Teb'a-ı Devlet-i 'Aliyyenin Ermeni milletinden olup hâlâ medine-i Erzincan'ın mezkûr Fethullah Mahallesi menzil-i mezkûrda misâfireten mukîme zât-ı mûmâ ileyh İbrahim Bey...*”²⁹ şeklinde ifade edilmektedir.

---

²⁷ 1 numaralı belge.

²⁸ 130 numaralı belge.

²⁹ 126 numaralı belge.

2. Dava konusu

Kimlik tesbitinden sonra sıra dava açmaya gelir. Davacı kim veya kimler hakkında şikayette bulunduğunu söyledikten sonra “*muvâcehehesinde*” veya “*takrîr-i kelâm edüp...*” sözleriyle davacının iddiâlarına yer verilir.

“...*Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim muvâcehesinde kendi nefsinden bi'l-asâle ve kibel-i şer'den mansûb vasîsi sağîre kızı Hatice tarafından bi'l-vesâye ber vech-i âti da'va eyledi zevcim ve mûrisemiz olup bundan akdem vefat eden 'Atîk Dördüncü Orduyu Hümâyuna mensûb elli ikinci alayın ikinci taburunun sekizinci bölüğü mülâzım-ı evveliğinden mütekâ'id Ahmed Mevlüt Efendi ibn Yusuf'un verâsetini zevce-i menkûhe-i metrûkesi benimle benden mütevellide ve vasîsi bulunduğum sülbiye-i sağîre kızı Hatice'ye münhasıra olup bizden başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmadığından zevcim müteveffâ-yı mûmâ ileyh Ahmed Mevlüt Efendi'nin ciheti tekâ'udiyeden mahsûsi ma'âşî olup Erzincan mal sandığında terâküm etmiş olan on yedi bin dört yüz kırk yedi kuruş on parayı sandık-ı mezkûrdan kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber vech-i muharrer vefat etmekle bize mevrûs olan meblağ-ı mezkûr on yedi bin dört yüz kırk yedi kuruş on parayı müvekkil mûmâ ileyh müvekkil Mehmed Nabi Bey bi'l-me'mûriye vaz'ı yed ederek bize edâ ve teslîm etmediğinden suâl olunup meblağ-ı mezkûru sandık-ı mezkûrdan bi'l-asâle ve bi'l-vesâye bana edâ ve teslîme vekîl-i mûma ileyh hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde...*”³⁰ veya “...*medine-i mezkûre mahkeme-i şer'isinde mün'akid meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm edüp hâlâ zevci olan gâib 'ani'l-beled erbâb-ı ticaretten Erzurumluoğlu Şevket Ağa ibn târîh-i vesîkadan iki buçuk mâh mukaddem beni bilâ-nafaka ve lâ-münfak-ı şer'i bırakıp müddet-i seferi ba'îd Mama Hatun Kazasına merbût Mîrî Çiftliği nâmi-Karyesine fîrar edüp bu âna değîn cins-i nafakadan bir nesne dahi irsâl etmeyüp 'alâ-yı es'âr ve kesâd-ı akçe hasebiyle ben nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyaçla muhtâce olmamla hal-i yârda olan zevcim gâib-i mezbûr Şevket Ağa üzerine kibel-i şer'i şerîften kadr-i kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde...*”³¹ gibi ifadelerle davacı isteklerini belirtir.

³⁰ 12 numaralı belge.

³¹ 41 numaralı belge.

3. Davalının Cevabı

Davalı, iddiayı tamamen veya kısmen kabul edebileceği gibi tamamen red de edebilir.

A. Davalının İddiayı Kabul Etmesi

Davalı kendisine isnad edilen suçtu tamamen kabul edebilir. Kabul etmesi durumunda bu ikrar i'lâma aynen yazılır.

“...Nuri ve Mehmed dahi cevabında mezkûr iteki hayvanât saire ile beraber zikr olunan Pazar ertesi günü otlatmak üzere mer‘aya götürüp öğle vakti mer‘adan zayi‘ olduğunu ve sahibine haber vermeksizin akşama kadar aradıkları halde bula-madıklarını ikrâr ve itiraf etmeleriyle Mecelle-i Celîlenin altı yüz dokuzuncu maddesi hükmünce müdde‘aya eniği mer‘ada görüp gözetmek husûsunda bilâ ‘özü vâki‘ olan taksîrleri hasebiyle zayi‘ ettikleri ‘inde’ş-şer‘i’l-enver zâhir olmağın mücebince müdde‘aya eniği zayi‘ olduğu çünkü kıymeti zamânen müdde‘i-i mezbûr Hüseyin Ağa‘ya hâlâ edâ ve teslîme müdde‘i-i ‘aleyhima mezbûrân Nuri ve Mehmed ‘alâ müceb-i ikrârihüma ba‘de’l-izâm zîrde müfredâtı muharrer rusûm ve mesârif-i muhâkeme...”³² ifadesi ile kaydedilir.

B. Davalının İddiayı Reddetmesi

Davalı suçtu inkar ederse bu durum şu şekilde i'lâmda yer alır. “...müdde‘iye-i mezbûre Firdevs Hatun’un ber vech-i muharrer verâset müdde‘âsı bizim ma‘lumumuz değildir deyü inkar eylediğinden müdde‘iye-i mezbûre Firdevs Hatun’un ber vech-i muharrer verâset müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olunduk da...”³³

C. Davalının İddiayı Kısmen Kabul Etmesi

Davalının iddianın bir kısmını kabul, bir kısmını da reddetmesi mümkündür. Bu durum “...Nazife Hatun dahi cevabında terike-i mezkûreden cem‘an beş bin kuruş kıymetli bir re’s camuş ile bir adet şal hurka ve bir adet zenne entarisi müteveffiyeye-i

³² 39 numaralı belge.

³³ 12 numaralı belge.

mezbûre Sünbül Hatun'un hayatında yedinde malı olup ba'de vefâtiha zikr olunan camuş ve hırka ve entari el-yevm vâzî 'atü'l-yed olduğu tav'an ikrar müdde'inin ziyade müdde'âsını inkar eyledi..."³⁴ şeklinde ifade edilir.

D. Davalının Karşı Suçlamada Bulunması

Davalı, iddiayı karşı bir iddia ile çürütmeye çalışabilir. İncelediğimiz defterdeki davalardan buna örnek olarak; geçimsizlik sebebiyle boşanma talep eden Nafia Hanım'a karşı eşi Abbas Ağa, bunun kayınvalidesinden kaynaklandığını söylemiştir. Ayrıca Nafia Hatun'un kendisini itaat ve evlilik hukukuna riayet konusunda uyarılmasını talep etmiştir. "...Abbas Ağa dahi cevabında müdde'eye-i mezbûre Nafia Hatun tarih-i mezkûrdan berü ol kadar mehr-i müeccel ile zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı ve hal-i zevciyyet beynimizde kâime ve mezbûrenin müteferrik olduğu hanede ma'an sâkin olup zuhûr ve tevâlî eden nifak ve şikâk hasebiyle hüsn-ü mu'âşeret kâbil olmadığını tav'an ikrar edüp ancak bu münâferet ve 'adem-i mu'âşeret zevcem mezbûrenin nezdinde bulunan validesi cihetinden neş'et etmekle Gerek Gerek Mahallesinde tedârik eylediğim mesken-i şer'îme gelüp bana itaat ve hukuk-u zevciyyetleri 'ayete zevcem mezbûreye tenbîh olunsun deyü müdafâ'aten da'va ve dermeyân eyledi..."³⁵

4. Beyyine Talebi

Davalının, iddiayı inkar etmesi durumunda; Kadı davacıdan beyyine (iddiasını doğrulayan bir delil) talep eder. "...verâset müdde'âsını inkar eyledi. Müdde'eye-i mezbûreden verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda..."³⁶ sözüyle davacıyı iddiasını isbata çağırır.

5. Keşif

Keşif yöntemi Kadı'ların karar verme sürecinde kullandıkları yöntemlerden biridir. Keşifte; sorunla ilgili yere gidilir ve konunun temel hatlarıyla ilgili çözüm olay yerinde yapılmaya çalışılır. Defterimizden örnek verecek olursak; "...ziyâde

³⁴ 48 numaralı belge.

³⁵ 62 numaralı belge.

³⁶ 4 numaralı belge.

müdde'âma şahidim yoktur ancak müdde'âya tarlanın ekseri keşf olunup dedikte tarafeyn meclis-i şer'-i mezkûrda keşfe razı olup müdde'i Yusuf Bey bi-taraf erbâb-ı vukûftan ve rençber taifesinden Yemlik-oğlu Musa ve Etmekçi-oğlu Mehmed Ağaları ve müdde'i-i 'aleyh Mehmed Nurettin Efendi dahi Serhoş oğlu Hacı Süleyman Efendi ile Bodik Hüseyin oğlu Bekir Ağayı ehl-i vukûf nasb ve ta'yîn edüp li-ecli'l-keşf tarafeynin rıza ve muvâfakatıyla ta'yîn olunan günde müdde'i-i mezbûr Yusuf Bey muhamminleriyle ma'an bi'l-vürûd hazır olduğu ve keşfiyât-ı lâzime icrasıyla...³⁷ şekliyle ifade edilmiştir.

6. Bilirkişi (Ehl-i Vukûf)

Hukuki uyumsuzluk ve ispat konusunun özel ve teknik bilgiyi gerektirmesi durumunda uzmanlığına başvurulmuş üçüncü kişi veya kişiler demektir.³⁸ Buna "ehl-i hibre" de denir. Kadılar önüne gelen konu hakkında yeterince bilgiye sahip olmadığı durumlarda bilirkişiye müracaat ederler. Bu konu ile ilgili; "...ma'rûf idüğü hakkında erbâb-ı vukûf ta'yininde tarafeyn ittifak edemediğinden usûl-u muhâkeme-i şer'iyeye kararname sinin otuz birinci maddesi hükmüne tevfikân cihet-i şer'den ta'yin ve ihkâr olunan bî-garez erbâb-ı vukûfdan ve eşrâfdan Mahfuz Bey ile Hakkı Bey ve Ruh-zâde Halis Efendi ile Ali Efendi nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer'de 'ala tariki'-şehâde vukû' bulan ihbâr ve imzaları vechile ..."³⁹ davası örnek verilebilir.

7. İsbat

a) Şahitlerin dinletilmesi

Davacı, iddiasını genellikle şahitleri vasıtasıyla isbat eder. Defterimizde, "...ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda isimlerini cerîde-i şer'e tahrîr ettirdiği şahitlerle isbat edeceğine dermeyân ile muhâkemenin ta'ayyün olduğu günde müdde'i-i 'aleyh mezbûr Halil gaybûbet etmekle müdde'îye-i mezbûre muhâkemenin gıyâben ru'yetiyle ikâme etmeği şahitlerinin istimâ'ını eylediğine binaen li-ecli'-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan..."⁴⁰ veya

³⁷ 40 numaralı belge.

³⁸ Ali Şafak, "Ehl-i Vukûf", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 1994, X, s. 531.

³⁹ 61 numaralı belge.

⁴⁰ 63 numaralı belge.

“...verâset müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olundukda mahalle-i mezkûre ahali-sinden Tayyip Efendi bin Veli ve Mustafa Efendi ibn Mahmud nam-ı kimesnelerden her biri li-ecli ‘ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzirân olup münferiden istişhâd olundukla-rında... ”⁴¹ gibi şahit göstermeyle ilgili örnekler davaların çoğunda görülmektedir.

Şahitler ifadelerini verdikten sonra, şâhitlerin, dürüst, güvenilir ve şahsiyetli kişiler olup olmadıkları araştırılır. Hâkim tarafından şahitlerin ehliyetlerini tesbit için ahlaki ve şahsi durumlarının araştırılmasına "tezkiye" denir.⁴² Bu işlemi, "güvenilirlik soruşturması" olarak değerlendirmek mümkündür. Belgelerden gördüğümüz ka-darıyla tezkiye işlemi daha çok mahallenen imamı, muhtarı, ihtiyar heyeti azaları ve ilgili mahalde sâkin önemli kişilerin yaptığı görülür. Sonrasında karar verilir. “...biz bu husûsa bu vech üzere üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müt-tefakü‘l-lafz ve ‘l-ma‘na bi‘l-müvâcehe ‘alenen ber nehc-i şer‘e edâ-yı şehâdet eyle-diler usûl mevzû‘âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları Taşçı Mahal-lesi imamı Hafız Salih Efendi ibn Hacı Ahmed ve muhtarı Mahmud Ağa ibn Mehmed nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden Topal Mutî‘-zâde Hasan Ağa ibn Yusuf ve Mirza oğlu Süleyman bin Mustafa‘dan bi‘l-müvâcehe ‘alenen lede‘t-tezkiye şâhidân-ı mezbûrânın ‘adil ve makbûlü‘ş-şehâde idükleri iş‘âr ve ihbâr olundu mücebince müdde‘iyenin ber vech-i muharrer verâset müdde‘âsına hükm ve tenbîh olunduğu tescîl ve i‘lâm olundu.”⁴³

b) Davalıya yemin teklifi

Davacı, iddiasını şahitlerle isbat edememesi durumunda, davalıdan yemin et-mesini isteyebilir. “...zevc-i müteveffâ-yı mezbûrun rehni bulunmadığına ve hiçbir vechiyle istifâ-yı hakk eylemediğine dair müdde‘iye-i mezbûreye istizhâren teklîf olunan yemini kabul ve Vallâhi deyü ber nehc-i şer‘i icra itmeğin mücebince ... ”⁴⁴

⁴¹ 12 numaralı belge.

⁴² Hayrettin Karaman, *Ana Hatlarıyla İslam Hukuku (Giriş ve Amme Hukuku)*, Ensar Yayınları, İstanbul 2000, s. 333.

⁴³ 29 numaralı belge.

⁴⁴ 9 numaralı belge.

Davalının yemini kabul etmeyebilir. Yemin teklifinin kabul edilmemesi, suçlu olduğunun delili sayılır. İncelediğimiz bölümde teklif edilen yeminin kabul edilmemesi ile ilgili bir kayda rastlanmamıştır.

8. Hüküm

Mahkemeye gelen bir dava hakkında davanın çeşidine göre Kadı, mu‘arazadan men‘, tenbîh, hapis, idam, tazir vb. kararlar verebilir. Ancak incelediğimiz defterde mu‘arazadan men‘ ve tenbîh kararları olduğu için biz sadece bunları açıklayıp örnekler vermeye çalışacağız.

a) Mu‘arazadan Men‘

Hukuki sorunları dinleyen Kadı'nın verdiği kararlardan ilki “mu‘arazadan men”dir. Bu tür bir karar ilk olarak davacının iddialarını kanıtlayamadığının göstergesidir. İkinci olarak herhangi bir nedenle başkasını rahatsız eden kişinin davranışını engellemek için verilen kararı gösterir. Her iki durumda da ne davacıya, ne de davalı kişiye herhangi bir yaptırım uygulanması söz konusu değildir.⁴⁵ “...*Suna Hatun müdde‘aya ineğe istihkâk da‘vasıyla mezbûr Şoraklı Hüseyin Ağa‘ya bu yüce şer‘e mu‘ârazadan ba‘de‘l-men‘ zîrde müfredâtı muharrer harc ve rusûm ve mesârif-i muhâkeme olarak evvel emrde Hüseyin Ağa‘dan alınan ikiyüz doksan bir kuruşun usûl-ü muhâkeme-i şer‘iyyenin altmış birinci maddesi hükmüne tevfikan müdde‘iye-i mezbûre Suna Hatun‘dan istifâsı iktizâ eylediği kâbil-i temyîz olmak üzere tescîl ve i‘lâm olundu...*”⁴⁶

b) Tenbîh

Hukuki sorunları dinleyen Kadı, dava sonunda tenbîh kararı da verebilir. Eğer dava bu kararla bitiyorsa, davalının (sanığın) yerine getirmesi gereken bir takım yükümlülükler var demektir. Fakat kendisine tenbîhte bulunulan kişiye ne gibi yaptırımların uygulandığına dair bilgiler defterde yer almaz. İncelediğimiz defterdeki i‘lâmların çoğunun bu karar ile neticelendiğini görmekteyiz. “...*mûcebince rüşd*

⁴⁵ Nurcan Abacı, *Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukukunun Uygulanması (17. Yüzyıl)*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2001, s. 128.

⁴⁶ 67 numaralı belge.

müdde'âsına ba'de'l-hükm ber müceb-i defter-i kassâm vâzî'u'l-yed olduğu emvâl-i mevrûsesini mezbûr Halis Efendi'ye red ve teslîme Şükrü Efendi'ye tenbîh olunmağın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu...’’⁴⁷ “...olunmağın mücebince ba'de'l-isbât ve'l-halef ve'l-hükm müdde'âya mezkûr bir re's öküzü müdde'i-i mezbûr Aziz'e teslîme müdde'i-i 'aleyh merkûm Mustafa Ağa'ya tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu...’’⁴⁸

9. Tarih Atılması

Karar metinlerinin altındaki tarihler atılırken iki ayrı usûl takip edilmiştir. Biri tamamen arapça olarak ve yazı ile(Hicri takvim esas alınarak), diğeri ise gün ve yıl rakamla (daha çok Rumi takvim esas alınarak) olandır. İncelediğimiz bölümde birkaç istisnanın dışında tamamı Hicri takvime göre, arapça ve yazı ile tarih atılmıştır. Tarih atılırken başına “fi”, “tahriren fi” veya “hurrire fi” ibarelerinden biri konulmuştur. Bunların hepsinde ay adı ile yıl arasında mutlaka “sene” kelimesi bulunur. Örnek olarak: “Tahriren fi'l yevmi'l-âşir min Cemaziye'l-Evvel sene erbe'a ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.”⁴⁹ veya “Hurrire fi'l-yevmi'l-âşir min Seferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.”⁵⁰

Aylar yazılırken Muharrem, Safer gibi yalın haliyle kullanılmamış, her ayın sonuna bir sıfat eklenmiştir. Ayları sıfatlarıyla sıralayacak olursak; Muharremü'l-haram, Saferü'l-muzaffer veya Saferü'l-hayr, Rebi'ü'l-evvel, Rebi'ü'l-âhir, Cumâde'l-ülâ veya Cemâziye'l-evvel, Cumâde'l-âhire veya Cemâziye'l-âhir, Recebü'l-ferd veya Recebü'ş-şerîf, Şa'banü'l-muazzam veya Şa'banü'l-mükerrem, Ramazanü'l-mübarek veya Ramazanü'ş-şerîf, Şevvâlü'l-mükerrem, Zilka'deti'ş-şerîfe ve Zilhicceti'ş-şerîfe şeklinde kullanılmıştır. Örnek olarak: “Fi'l-yevmi'r-râbi'a aşera min şehri Muharremü'l-Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.”⁵¹

Belgelere tarih atılırken her zaman ayın kaçı olduğu kesin olarak bildirilmemiş, bazen on günlük evrelerin gösterilmesiyle yetinilmiştir. Ayın ilk on günü için

⁴⁷ 69 numaralı belge.

⁴⁸ 129 numaralı belge.

⁴⁹ 1 numaralı belge. (15 Mart 1916)

⁵⁰ 25 numaralı belge. (15 Kasım 1918)

⁵¹ 3 numaralı belge. (21 Ekim 1918)

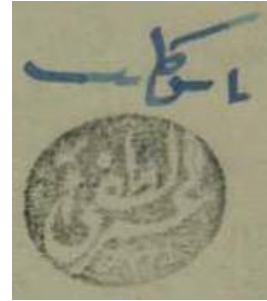
“evâil”, ikinci on gün için “evâsıt”, üçüncü on gün için ise “evâhır” tabirleri kullanılmıştır.

Ayın ilk ve son günleri çoğu zaman rakamla belirtilmemiş, onun yerine ilk gün için “gurre”, son gün için ise “selh” tabirleri kullanılmıştır. Gurre’nin karşılığı ayın 1. günüdür. Selh ise ayların kimi zaman 29 kimi zamanda 30 çekmesi sebebiyle hangisinin kastedildiğini anlamak kimi zaman zor olmaktadır.⁵² Örnek olarak: “Fî selh-i şehri Rebî’ü’l Âhir sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”⁵³ veya “Fî gurre-i Cemaziye’l-Âhir sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”⁵⁴

10. Mühür

Karar metninin en sonunda kağıdın sol tarafında *Kadı*, sağ tarafında ise *Baş Katip* yazılıdır. Altlarında ise bunlara ait mühürler basılıdır. Bu kısımda Kadı’nın ismi açık olarak yazmaz. Kadı’nın ismi sicil defterinin ilk sayfasında yazılıdır.

Örnek olarak;

C. Şer’iyye Sicilleri

1. Tanımı, Ortaya Çıkışı Ve Önemi

Kadı sicilleri, kadı divanı, mahkeme kayıtları, sicillât-ı şer’iyye ve yaygın kullanımı ile şer’iyye sicilleri denilen bu defterler kadı yahut nâibi tarafından tutulmakta ve çeşitli türden belgeleri içermektedir. Osmanlı Devleti’nde merkezde ve taşrada her tabakadan insanlar arasındaki hukukî ilişkilere dair kayıtları içeren bu def-

⁵² Mübahat Kütükoğlu, Osmanlı Belgelerinin Dili, Kubbealtı Yayınları, İstanbul 1994, s. 69.

⁵³ 73 numaralı belge. (01 Şubat 1919)

⁵⁴ 73 numaralı belge. (04 Mart 1919)

terler Osmanlı toplumsal hayatının aile, toplum, ekonomi ve hukuk gibi birçok alanının tarihi için en önemli kaynaklardır. Kadıların Osmanlı sistemindeki etkin rolleri sebebiyle şer‘iyye sicilleri sosyal ve yerel tarih çalışmalarında da ana kaynak niteliği taşımaktadır.⁵⁵

Şer‘iyye Sicilleri; dil, din ve renk farkı gözetmeksizin bütün insanlarla ilgili olayları ve bu olayları ilgilendiren mahkeme kayıtlarını ve idari düzenlemeleri ihtiva eder. Bilinen en eski kadı sicili XV. yy.'a aittir. Bu da 1455 tarihli kadı sicilidir. Siciller bu tarihten XX. yy. başlarına kadar, dolayısıyla devletin yıkılmasına kadar varlığını devam ettirmişti. Kadı sicilleri 472 yıllık Türk tarihini, Türk iktisadını ve Türk siyâsi, sosyal ve hukûkî hayatını yakından ilgilendirmekte ve kısaca Türk kültür ve tarihinin temel kaynaklarının başında gelmektedir.⁵⁶

Şer‘iyye Sicillerinde yer alan kayıtları; kadı tarafından verilen hükümler, herhangi bir hadiseyi, bir şehâdeti veya bir hibeyi resmîyete geçirilmesi istenen bin hususu ihtiva eden belgeler ve devlet merkezinden gelen çeşitli yazılar şeklinde tasnif etmek mümkündür. Bu genel tasniften yola çıkarak, şer‘iyye sicillerinde yer alan belgeleri şu şekilde sıralayabiliriz.

1. Merkezden gönderilen her türlü ferman, berat ve mektuplar.
2. Ümera denilen mahalli yöneticilerin (Beylerbeyi, vali, sancakbeyi vb.) çeşitli konularda, sancak veya şehir meselelerini çözmek için yayınladıkları buyrulduklar ve bunların icraatlarını gösterir kayıtlar.
3. Kadıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri ilâmlar ile şehir yönetiminde kişi veya çeşitli müesseseler arasında doğan anlaşmazlıkları çözmek için verdikleri hüccetler.
4. Şehrin mahalle listeleri, dini ve sosyal yapıların inşası, bakım ve tamirlerinin yapılması, şehirde yürütülen imar faaliyetleri, imar işlerinde kullanılan inşaat malzemelerinin çeşit ve fiyatları ile ilgili vesikalar.
5. Şehir nüfusunu, nüfusun ırkî ve dinî yönden ayrımını, bu nüfusun zaman zaman maruz kaldığı hastalık ile tabi afetleri anlatan belgeler.

⁵⁵ Yunus Uğur, “Şer‘iyye Sicilleri”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2010, XXXIX, s. 8.

⁵⁶ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I, s. 11-12.

6. Evlenme, boşanma, kız kaçırma, mehir bağlama, alım-satım, mukavele kefalet senetleri, hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve öldürme ile ilgili belgeler.
7. Şehirdeki esnaf grupları, bunların meslekleri ile ürettikleri malların çeşitleri, çarşı ve pazarda satılan malların narh listeleri, usta ve ırgat yevmiyeleri ile ilgili kayıtlar.
8. Sancak ve şehir halkından toplanan vergi miktarları, bu vergilerin toplanmasında kullanılan avâız hânesi ile ilgili listeler.
9. Altın ve para meseleleriyle, çeşitli eşya fiyatlarını gösteren kayıtlar.
10. Ölen kişilerin mal varlıklarını gösteren terike kayıtları, bu kayıtlarda yer alan etnografik eşya listeleri.

Bu sayılan hususlar dışında, mahkeme tarafından önemli görülüp de sicillere kaydedilen çok çeşitli konuları ihtiva eden başka belgelerde vardır. Bunlarla ilgili; iftâ makamından alınan bazı fetva suretleri, yangın, sel, zelzele, don ve kar hadiseleri ile ilgili yazılan münferit notları sayabiliriz.⁵⁷

Bütün bunlardan dolayı Şer‘iyye sicillerinin önemini kısaca şu şekilde sıralayabiliriz:

a- Şer‘iyye sicilleri, içtimaî, idarî, malî, iktisâdi, ticarî, ziraî, beledî, askerî ve siyasal bakımlardan tarihin bilinmeyen yönlerini aydınlatmak ve belgelendirmek imkânlarını verirler.

b- İçinde bulunan ferman, berat, mektup, divan tezkereleri ve diğer resmî kayıtlar ile devlet nizâmını ortaya koyarlar.

c- Şer‘iyye sicillerinde birçok devlet adamı, müderris, âlim, şair, sanatkâr, mimar adları geçer. Kişilerin isimleri, biyografileri hakkında sağlam ipucu verirler.

d- Mimari tarih açısından önemlidirler. İnşası veya tamiri yapılan mimari hakkında bilgi verirler.

---

⁵⁷ İbrahim Yılmazçelik, I. Arşiv Şurası: “Şer‘iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülâhazalar”, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 1998, s. 161-162.

e- Eskiden oturlan veya oturulmayan yerleri aydınlatmaları nedeniyle kasa-
ba, köy, mahalle, semt, çiftlik, otlak özellikle aşiret ve cemaat işlemlerini içeren
resmî kayıtlar iskân tarihi bakımından önemlidir.

f- Sicillerde rastlanılan sağlam kayıtlar, Osmanlı Devleti'nin malî, ziraî, as-
kerî vb. durumlarını rakamlara dayanarak ortaya koymaktadır.

g- Davâ konularıyla şer'îyye mahkemelerinin çalışmalarını ve İslâm hukûku-
nun uygulamalarda ki usul ve kaideleri ortaya konulur ve hukûk tarihi bakımından
incelenmelidir.

h- Sicillerdeki anlatım ve üslûp şekilleri, eşya ve yiyecek isimleri dil ve folk-
lor yönlerinden ayrı ayrı inceleme ve karşılaştırma konularıdır.

Siyasî tarihin yanı sıra askerî, kültürel, sosyal ve iktisadî yapı hakkında çok
kıymetli bilgiler ihtivâ eden şer'îyye sicilleri, şehir tarihi araştırmalarında çok büyük
bir öneme haizdir. Çünkü bunlardan ait oldukları yerde yaşayan halkın; günlük haya-
tını, giyecek ve yiyecek fiyatlarını, çarşılarını, evlerini, camilerini, çeşitli müesses-
lerini, mahalle ve köylerini, örf ve adetlerini, o zamanki hukûk ve tatbikatını, vakıfla-
rını, hayat şartlarını, ödedikleri vergileri, devlet görevlileri ile olan münasebetlerini
ve benzeri konularda durumlarını gösteren çok değerli bilgiler elde edilmesi mümkün
olmaktadır.⁵⁸

2. Şer'îyye Sicilleri İle İlgili Kavramlar

a) Mahzar

Sözlük anlamı itibariyle; huzur ve hazır olmak demektir. Terim olarak ise;
Kadı onayı ve kararı bulunmayan kayıt anlamına gelir. Bunlar hukûki bir davâ ile il-
gili kayıtlar; tarafların iddialarını delillerini içeren, ancak hâkimin kararına esas teşkil
etmeyen yazılı beyanlarıdır. İkinci bir mana olarak ise, her hangi bir mesele hakkında
düzenlenen yazılı belgenin doğruluğunu i'lâm için, belgenin altında mecliste hazır
bulunan ve meseleye vâkîf olan başta subaşı, çavuş ve muhızır gibi şahısların yazılı

---

⁵⁸ İbrahim Yılmazçelik, "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır", (1790-1840), TTK, Ankara 1995, s. 18-19.

olarak tahrir ettikleri şahadet beyanlarına ve imzâlarına da denir. Şer‘iyye sicillerinde bu ikinci anlamdaki mahdarlar sıkça kullanılmıştır.⁵⁹

b) Sicil

Sözlükte kaydetmek, karar vermek anlamlarına gelir. Terim olarak; insanlarla ilgili bütün hukuki olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları barındıran defterlerdir. Şer‘i mahkemeler tarafından verilen her çeşit ilâm, hüccet ve şer‘i evrak asıllarına uygun olarak bu defterlere kaydedilir.

c) Sakk

Kadılar, şer‘iyye sicillerine geçirdikleri kayıtları her kadıya özgü bir üslup ve stille göre değil, belli bir usule göre yazarlardı. Böylece sicil defterlerine yazılan vakfiye, nafaka, miras davaları, resmi kısmet, ilâm, husumete ilişkin davalar, nikah vs. kayıtlar şer‘i mahkemelere mahsus bir usul ve kaide ile yazılır ve bu yazı tarzına da sakk-ı şer‘i denilirdi.⁶⁰

3. Şer‘iyye Sicillerindeki Belge Çeşitleri

Şer‘iyye sicillerinde yazılı kayıtları iki ana gruba ayırarak inceleyebiliriz. Birincisi; Kadılar tarafından mahkemede kayıt altına alınan yazılı belgelerdir. Bunlarda kendi aralarında; hüccet, ilam, ma‘rûz, murasele ve diğer kayıtlar şeklinde 5’e ayrılırlar. Bir diğer grup ise kadıların kendilerinin yazmadığı, kadılara hitâben gönderilen ve sicillere kaydedilen belgelerdir. Bunlarda kendi aralarında; ferman, berat, buyruktu, tezkire, temessük şeklinde ayrılırlar.

a) Kadı Tarafından Kaleme Alınan Belgeler

(1) Hüccet

Sözlükte "delil, burhan, senet" anlamına gelen hüccet "bir davanın sıhhatine delalet eden şey" demektir. Osmanlı hukuk terminolojisinde hüccet kelimesi iki anlamda kullanılmıştır. Birincisi şahitlik, ikrar, yemin ve yeminden nükûl gibi bir da-

⁵⁹ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I, s. 17-18.

⁶⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, s. 116.

vayı ispata yarayan hukuki delillerdir. İkincisi ise kadı huzurunda taraflardan birinin ikrarını, diğerinin bu ikrarı tasdîkini içeren ve bir hükmü ihtiva etmeyen hususlara dair düzenlenmiş belgelere verilen addır. Hücçet asıl bu belgeler için terim olarak kullanılmıştır. Bu tür belgelerin üst tarafında kadının imzası ve mührü bulunur.

Genellikle her hücçette davacı, davalı ve bu iki taraf arasında dava konusu olan mesele olmak üzere üç temel unsur bulunur. Kadı huzurunda görülen dava neticesinde duruma göre hücçetin aslı taraflara verilir, sureti de sicile kaydedilirdi. Orijinal hücçetlerde kadının ismi ve mührü (tasdîk ibaresi) bulunduğu halde sicillere kaydedilmiş hücçetlerde bunlar yer almaz.⁶¹

Hücçetler, aslında günümüzdeki noterlik çalışmalarına karşılık gelmektedir. Çünkü bu evraklarda hâkimin kararı olmayıp tasdîk edici olma durumu vardır.

Mâhiyetleri ve düzenleniş tarzları aynı olmakla beraber, hücçetlerin de konularına veya bazı farklı özelliklerine göre çeşitleri mevcuttur. Konularına göre hücçetlerin çok çeşitleri mevcuttur. Bey'î kat'î hücçeti (satım akdinin kesin olarak yapıldığını belirtir), vasiyet hücçeti, vekâlet hücçeti (başkasına güvenerek, bazı işleri yapma konusunda yetkili kılmak), sulh hücçeti (taraflar, aralarındaki dava ve anlaşmazlıkları sulh yoluyla çözerler), nikâh hücçeti, talak hücçeti, muhala'a hücçeti, velâyet, şehâdet, kefâlet, iflas, ta'yin, vakfiye v.b. konular bunlar arasında yer almaktadır.⁶²

(2) *İ'lâm*

Sözlükte "bildirmek, öğretmek, işaret koymak" manalarına gelen i'lam (çoğulu i'lamat), terim olarak şer'i bir hükmü ve altında kararı veren hakimin imza ve mührünü taşıyan yazılı belge demektir. Daha çok i'lamat-ı şer'iyye olarak kullanılır. Her i'lam belgesi davacının iddiasını, dayandığı delilleri, davalının cevabını, varsa def'in sebeplerini, verilen hükmün gerekçelerini ve nasıl karar verildiğine dair kayıtları ihtiva eder. İ'lam belgelerini diğer şer'iyye sicilieri kayıtlarından ayıran en önemli özellik hâkimin verdiği kararı ihtiva etmesidir. Bu bakımdan da hücçet, maruz vb. belgelerden farklıdır. Şer'iyye mahkemelerinde kadı yargılamayı tamamladıktan sonra verdiği kararı önce taraflara şifahi olarak bildirir, daha sonra kararın gerekçelerini de

⁶¹ Mustafa Oğuz-Ahmet Akgündüz, "Hücçet", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 1998, XVIII, s. 446.

⁶² Abdülaziz Bayındır, *İslâm Muhâkeme Hukûku (Osmanlı Devri Uygulaması)*, s. 12-19.

ihtiva eden bir i'lam tanzim ederek davacı ve davalıya birer suretini verir; bir suretini de sicile kaydeder.

Şer'iyye mahkemelerinde tanzim edilen bir i'lamın şu temel özellikleri ihtiva etmesi gerekir:

1. Hâkimin imza ve mührü i'lamlarda alt tarafta yer alır. Araştırmalar, hem nazari bakımdan hem uygulama açısından bu kuralı teyit etmektedir. Aksi iddialar belgelerin birbirine karıştırılmasından kaynaklanmaktadır. Sakk ı şer'i kitaplarında, kullanılacak imza ve mühürlerle ilgili klasik ifadeler zikredilmiştir. Şer'iyye sicillerinde i'lamın imza ve mühür kısmı deftere kaydedilmemekte, her kadının göreve başladığı gün deftere kaydettiği imza ve mührüyle yetinilmektedir.

2. Taraflar ve davanın görüldüğü yer formüle edilmiş ifadelerle tanıtılır. Önce davacının adresi, adı, babasının adı ve başka bir memlekettense memleketi belirtilir; davanın görüldüğü yere niçin geldiği ve halen nerede oturduğu kaydedilir. Davalının ise sadece adı, unvanı ve babasının adı yazılıdır.

3. Davacının iddiası yani dava konusu yazılır. Davacının zabta geçirilmiş ifadeleri telhis edilir.

4. Davalının cevabı yani karşı davası, def'i ve itirazları veya iddiayı kabulü belirli ifade kalıplarıyla yazılır.

5. İ'lamda kararın gerekçesi demek olan ispat vasıtaları (esbab-ı sübûtiyye) mutlaka yer alır ve ispat vasıtalarına göre kullanılan kalıplar da farklı olur.

6. İ'lamın son kısmını verilecek hükmün kalıp ifadeleri teşkil eder. İ'lamdaki ispat vasıtasının ikrar ve şahitlik olmasına göre "ilzam" veya "tenbih" ifadesi yahut her ikisinde de "hükmölundu, kaza olundu" vb. ifadeler kullanılır. Bu tabirlerle i'lamlar diğer şer'iyye sicili kayıtlarından kolaylıkla ayırt edilebilir.

7. Tarih ya Arapça olarak yazılır veya bugünkü tarih atma şekillerine benzer bir tarzda kaydedilir.

8. İ'lamlarda "şühüdül hal" başlığı altında şahitler listesinin verilmesi şart değildir. İsbat vasıtası şahitlik ise i'lamın içinde veya sonunda şahitlerin ismi yazılabilir.

lir. İlk dönemlerde hüccetlerde olduğu gibi i'lamlarda da şahitler yazılır en son zamanlarda ve özellikle ikrar yahut yemine dayanan i'lamlarda şahitler zikredilmemektedir. Konusu şikayete bağlı olan i'lamlarda şikayet edenlerin isimlerinin zikredildiği de vakidir.⁶³

İ'lâmlar konularına göre genellikle şu isimlerle anılırlar: Borç ikrârı ile ilgili i'lâmlar; alacağın ispatına ilişkin i'lâmlar; karşı tarafa yemin teklifini ihtivâ eden ilâmlar; alacağın te'ciliyle alâkalı i'lâmlar; kefâlet, havâle ve istihkâk i'lâmları; muhayyerlik hakkına ait i'lâmlar; hürriyetin ispâtı ile ilgili i'lâmlar; icâre i'lâmları; vakıf i'lâmları; evlenme ve boşanmaya dâir i'lâmlar; ta'zir cezası i'lâmları; iffete iftira, içki içme ve zina cezası ile ilgili i'lâmlar; bina keşif i'lâmları; maktulün keşfi ilâmları; diyet i'lâmları, kısas i'lâmları; Müslüman olma veya dinden çıkmaya dâir i'lâmlar; sulh i'lâmları; Ramazân ayının tesbitine ilişkin i'lâmlar; hırsızlık suçu ve cezası ile ilgili i'lâmlar olarak sıralayabiliriz.⁶⁴

(3) *Ma'rûz*

Arz edilen şey manasına gelir. Kadı tarafından kaleme alındığı halde kadının kararını ihtiva etmeyen ve hüccet gibi hukukî bir durumun tespiti açısından yazılı bir delil olarak kabul edilemeyen ve sadece kadının icra makamlarına idari bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlara veya halkın icra makamlarına yahut kadıya hitaben, mutlaka bir zararı veya uğradığı bir haksızlığı gidermek için yazdığı şikâyet dilekçelerine denir.⁶⁵

(4) *Mürâsele*

Kadılar merkezden gelen ferman veya buyuruldu üzerine, herhangi bir sanığın yakalanması için mahallin kethüdasına resmi bir yazı yazabilirler. Yahut tayin edildikleri kadılık görevini yine resmi bir yazıyla herhangi bir naibe devredebilirler. İşte kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben

⁶³ Ahmet Akgündüz, "İ'lâm", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2000, XXII, s. 72-73.

⁶⁴ Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I, s. 32.

⁶⁵ Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, I, s. 37.

kaleme aldığı yazılı belgelere mürâsele adı verilir. Mürâseleler genellikle sanığın mahkemeye celbi isteğiyle ilgilidir.⁶⁶

b) Diğer Kayıtlar

Kadı sicillerindeki kayıtlar sadece kadılar tarafından kaleme alınan ve yukarıda zikredilen belgeler değildir. Zira merkezde ve hem de özellikle taşrada herhangi bir beylerbeyine, yahut eyâlete veyahut sancak ve kaza merkezi idâre tarafından gönderilen ve hüküm denilen yazılı emirlerin çoğunluğu hep kadılara hitâben yazılırdı. Kadılar şer‘î işlere memur oldukları gibi buldukları yerde yürütme gücünü de üzerlerine almışlardı. Kadı da kendisine padişah tarafından gönderilen fermanları, beratları ve benzeri emirleri, sadrazam, beylerbeyi ve kazaskerlerden gelen buyruklar ve ilgili devlet teşkilatlarından kendisine gönderilen diğer yazılı belgeleri kadı sicillerine kaydederdi.⁶⁷

4. Şer‘iyye Sicillerinin Bugünkü Durumu

Değişik zamanlara âit Osmanlı Devleti’nden intikal eden bu defterler, savaşlar, işgaller, yangınlar veya kötü şartlarda depolanmış olmaları gibi sebeplerden dolayı kaybolmuş veya zarar görmüşlerdir. Adliye depoları ve camilerde saklanan bu defterlerle 1873 yılında “*Sicillât-ı Şer‘iyye ve Zabt-ı Deâvî Cerideleri Hakkında Talimat*”ın çıkarılması ile ilgilenilmiş, 1894 yılında Bâb-ı Meşihat’in yanında İstanbul ve çevresi mahkemeleri defterlerinin toplandığı bir arşiv oluşturulmuştur.⁶⁸

Cumhuriyet döneminde ise bu malzemeler adliye mahzenlerinde rutubet ve tozların insafına terk edilmiştir. Maarif Vekâleti’nin 3 Kasım 1941 tarih ve 4018/2182 sayılı kararıyla, siciller müze ve kütüphanelere devredilmiş ve böylece yok olmaktan kurtarılmıştır.⁶⁹ Kültür Bakanlığının 1992’de başlattığı bir uygulama

⁶⁶ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I, s. 38.

⁶⁷ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, I, s. 39.

⁶⁸ Vehbi Günay, *Balkan Şehir Tarihleri Kaynağı Olarak Şer‘iyye Sicillerinin Envanter ve Kataloglarının Tesbiti Hakkında*, *Tarih İncelemeleri Dergisi* 2003, Cilt XVIII, Sayı 2, s. 73.

⁶⁹ Cahit Baltacı, “*Şer‘iyye Sicillerinin Tarihsel ve Kültürel Önemi*”, *Osmanlı Arşivi ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul 1985, s. 130.

ile müze ve kütüphanelerde bulunan siciller İstanbul Müftülüğünde bulunanlar hariç olmak üzere Ankara Milli Kütüphane’de toplanmıştır.⁷⁰

Yurt dışında ise; Sofya Milli Kütüphanesinde, Üsküp’te Makedonya Tarihi Enstitüsünde, Yunanistan’da Selanik’teki Makedonya Enstitüsünde, Kıbrıs’ta, Kahire’de, Şam’da ve Basra’da Osmanlı devrinden kalma kadı sicilleri bulunmaktadır.⁷¹

---

⁷⁰ Vehbi Günay, a.g.e. s. 73.

⁷¹ Cahit Baltacı, a.g.e. s. 131.

İKİNCİ BÖLÜM

ERZİNCAN 1334-1342 (1916-1924) TARİHLİ ŞER‘İYYE SİCİLİ DEFTERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

A. Defterin Tanıtımı

Çalışmamıza esas teşkil eden “Erzincan C 55 Şer‘iyye Sicili” ismiyle 8864 demirbaş numarasıyla Milli Kütüphanede kayıtlı şer‘iyye sicili defteri, Erzincan Adliyesi deposunda, İnönü Üniversitesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı öğretim görevlilerinden Tahir Erdoğan ŞAHİN tarafından bulunan dört defterden biridir. Erzincan'a ait diğer defterlerin depremde kaybolmuş olabileceği düşünülse de defterlerin akıbeti konusunda kesin bir şey söylemek mümkün değildir. Defterin ilk sayfasında Milli Kütüphaneye kaydedildiği tarih olan 23/12/2004 tarihi ve Tahir Erdoğan ŞAHİN tarafından Milli Kütüphane'ye teslim edildiği yazılıdır.

Toplam 346 sahîfeden oluşan defterin başında C 55 kayıt numarası yazılıdır. Bundan dolayı tezimizi bu isimle adlandırdık. Transkripsiyonunu yaptığımız yer defterin ilk bölümünü (1- 44. sayfaları arasını) kapsamaktadır. Defterdeki bu kayıtlar h. 1334-1337 / m. 1916-1919 tarihlerine aittir.

Rik‘a yazı türü ile beyaz kâğıda mürekkep ile yazılan bu defter 22x52 ebadında, sırtı deri, mukavva üzerine siyah bez ile ciltlenmiştir.

Defterin ihtivâ ettiği belgeler uzunluk ve kısalık yönünden birbirinden farklıdır. İmlâ bakımından yanlışlık pek fazla göze çarpmamaktadır. Yazı stilinde genellikle benzerlik göze çarpmakla birlikte bazı belgelerin yazı stilleri ve kullanılan mürekkep rengi farklıdır. Defterin bir sayfasında ortalama üç veya dört belge bulunmakta, bazı sayfalarda ise belgelerden sonra sayfanın bir kısmının altı boş gözükmektedir.

Bu defter, Milli Kütüphane‘de fotoğraflama ve bilgisayar ortamına aktarma sırasında sayfa numarası ve kayıt numarası verilmiş durumdaydı. Biz de transkripsiyon esnasında, sayfa numarasını ve kayıt numarasını aynen kullandık. Ayrıca defterin derkenârına yazılan dava konusunu davanın başlangıcında belirttik. Okunan sicil

defterindeki kayıtların büyük bir kısmı verâset, vekâlet, vasî ve kayyım tayin etme, boşanma, nafaka tayini, nikah i'lâmı, isbat-ı rüşd, çalınmış veya kaybolmuş mal ile ilgili kayıt, alacak verecek kaydı, arsa, ev ve hisse satışı gibi kayıtlardan oluşmaktadır. Defterin incelediğimiz kısımda toplam 137 kayıt bulunmaktadır. Defterin sayfa numaralandırılmasında yanlışlık olmamakla birlikte belge numaralandırmalarında yanlışlıklar göze çarpmaktadır. Sicil Defterinin 1. sayfasında ilk davada, dava numarası 31 olarak verilmiştir. Bu yüzden biz de bu rakamı kullandık. Fakat parantez içerisinde dava numarasını 1 olarak gösterdik. Sicilin 18. Sayfasında dava numaralarında (muhtemelen) sehven 85. davadan sonraki davaya 89 numara verilmiştir. Sicilde geçen şekliyle davayı numaralandırmamıza rağmen parantez içerisinde defterdeki sıralamasını yazdık. Ayrıca 33. Sayfanın sonunda *“İşbu otuz üçüncü sahifede muharrer 136 numaralı vesâik kaydına kadar 1335 Şubatı gâyesinde nihayet bulup 34 üncü sahifeye fî 1 Mart sene 335 den itibaren bir numaradan bede' ilerlediği tasdik kılınır. Fî 23 Şubat sene 335”* ifadesi düşülerek bir sonraki sayfada dava numaralandırmalarına 1 den başlanmıştır. Fakat yine parantez içerisinde defterdeki sırası gösterilmiştir. Her sayfaya ortalama 3-4 adet kayıt düşmektedir. Defterde kullanılan yazı stilinden defterin tamamının, bir kâtip tarafından yazılmamış olduğu anlaşılmaktadır.

Her davanın başına hangi konu ile ilgili olduğunu yazdık. Bunu yazarken defterdeki derkenâra yazılanı esas aldık. Fakat davaların içeriğini incelediğimizde dava konularında kimi zaman hata yapıldığını farkettik. Eğer konu dava içeriğiyle farklılık arz ediyorsa, asıl dava konusunu parantez içerisinde belirttik.

Defterimizin konu olarak yaklaşık %31,8'lik bölümünü verâsetle ilgili belgeler oluştururken bunun yanında vekâlet, vasî ve kayyım tayini, nafaka, mehr-i mü'eccel, alacak davası, satış izni gibi konuları içeren belgeler bulunmaktadır.

B. Metin Yeni Harflere Çevrilmesinde Takip Edilen Metot

Çalışmasını yaptığımız metin Osmanlıca olduğu için Türkçe ABC sine transkribe ederken, belgelerin daha rahat anlaşılabilmesi için basit transkripsiyon yöntemi benimsenmiştir. Okuduğumuz belgede yer alan ve okunuşundan dolayı farklı anlamlara gelebilecek sözcükleri mümkün olduğunca aslına uygun bir şekilde transkribe etmeye çalıştık. Buna göre;

1. Çalışmamızda -İSAM tarafından yayınlanan- İstanbul Kadı Sicilleri adlı çalışmada kullanılan transkripsiyon medotu referans alınarak, metnin transkripsiyonu yapılmıştır.
2. Farsça ve Arapça kelimelerde uzatma işareti olarak (^) kullanılmıştır.
3. Defterde geçen arapça kökenli kelimelerin aslına dokunulmamış, kelime sonlarında bulunan (d, b, c) harfleri aynen yazılmıştır. İsimler de orijinal şekliyle yazılmıştır. (ör: Ahmed).
4. Türkçe olup da —b harfi ile biten kelimeler —p harfi ile yazılmıştır (olup, gelip, gidip, dönüp vs. gibi).
5. Zaman içerisinde değişime uğrayan kelimeler günümüzde kullanıldığı gibi yazılmıştır. (ehâlisinden=ahalisinden, numero=numara, müdürü=müdürü gibi.)
6. Türkçe de oğul manasına gelen —bin kelimesi, kız manasına gelen —bint-i kelimesi aynen yazılmıştır.
7. Türkçe olmayan kelimelerdeki "ayn" harfi (‘), hemze ise (') şeklinde gösterilmiştir.
8. Yazı ile yazılan rakamlarda birler, onlar, yüzler ve binlerden her grup ayrı ayrı yazılmıştır (bin üç yüz otuz iki gibi).
9. Okunuşundan emin olmadığımız kelimelerden sonra (?) işareti kullandık. Okuyamadığımız kelimeleri ise (...) işaretiyle gösterdik.
10. Belge içinde ve sonlarında bulunan tarihlerin Miladi takvimde karşılıkları dipnotta gösterilmiştir.

C. Defterdeki Belgelerin Konularına Göre Tasnifi ve Yüzdellik Dilimleri

Defterimizde toplam 137 mahkeme kaydı bulunmaktadır. Bu belgelerden ikisi Temyiz Mahkemesinin dava ile ilgili verdiği karardır. Temyiz Mahkemesi kararları hariç defterimizde 135 dava vardır. Bu 135 davanın konularına göre yüzdellik dilimleri aşağıdaki tablodaki gibidir.

Tablo 1: Defterde yer alan davaların konularına göre tasnifi.

No	Dava Konusu	Belgelerin Defter İçindeki Dava Numaraları
1	Verâset	2, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 16, 24, 26, 27, 29, 31, 32, 33, 43, 47, 48, 51, 52, 54, 55, 66, 71, 72, 75, 78, 82, 84, 86, 87, 88, 90, 91, 99, 103, 107, 113, 116, 120, 122, 124, 131
2	Vesâyet	20, 25, 30, 34, 35, 36, 42, 49, 50, 56, 57, 59, 68, 70, 74, 76, 77, 79, 93, 94, 95, 97, 98, 104, 106, 108, 109, 112, 117, 118, 119, 121, 125, 127, 128, 132
3	Vekâlet	11, 14, 15, 18, 21, 23, 28, 37, 38, 44, 60, 83, 85, 92, 110, 123, 133, 134
4	Mehir ve Nafaka	1, 9, 10 (Temyîz Mahk.), 41, 61, 63, 64 (Temyîz Mahk.), 65, 105, 130, 135, 137
5	Talak	19, 62, 101
6	Tecdîd-i Nikâh	126
7	Kayyım Nasbı	3, 53, 58, 96, 102
8	Vakıf-Tevliyet	5, 80, 115
9	Alacak Davası	17, 22, 39, 40, 67, 73, 89, 111, 114, 129, 136
10	Mal Satış İzni	81
11	Harcama İzin Talebi	100
12	Hizmet Kiralama	45
13	Velâyet	46
14	İsbât-ı Rüşd	69

Tablo 2: Defterde yer alan davaların sayı ve yüzdeleri durumu.

No	Dava Konusu	Dava Sayısı	Dava Yüzdeliği
1	Verâset	43	%31,8
2	Vesâyet	36	%26,6
3	Vekâlet	18	%13,3
4	Mehir ve Nafaka	10	%7,4
5	Talak	3	%2,2
6	Tecdîd-i Nikah	1	%0,74
7	Kayyım Nasbı	5	%3,70
8	Vakıf-Tevliyet	3	%2,2
9	Alacak Davası	11	%8,1
10	Mal Satış İzni	1	%0,74
11	Harcama İzin Talebi	1	%0,74
12	Hizmet Kiralama	1	%0,74
13	Velâyet	1	%0,74
14	İsbât-ı Rüşd	1	%0,74
	TOPLAM	135 Dava	%100

D. Defterde Adı Geçen Mahalleler

Tablo 3: Defterimizdeki kayıtlarda Erzincan Merkez’de adı geçen mahalleler.

1	Aktaş Mahallesi	21	Mecidiye-i Sağır Mahallesi
2	Ali Efendi Mahallesi	22	Molla Güzel Mahallesi
3	Bey Bağı Mahallesi	23	Molla Mehmed Mahallesi
4	Cemaleddin Mahallesi	24	Molla Seydi Mahallesi
5	Çeribaşı Mahallesinde	25	Nebderli Mahallesi
6	Dânâ Mahallesi	26	Niğdeli Mahallesi
7	Eskişehir Mahallesi	27	Odabaşı Mahallesi
8	Fazlı Mahallesi	28	Ömer Efendi Mahallesi
9	Fethullah Mahallesi	29	Örenşehir Mahallesi
10	Gazioğlu Mahallesi	30	Reşadiye Mahallesi
11	Gerek Gerek Mahallesi	31	Rum Mahallesi
12	Gürâbi Mahallesi	32	Salıca Mahallesi
13	Hafızlı Mahallesi	33	Salihiye Mahallesi
14	Halilullah Mahallesi	34	Selami Mahallesi
15	Hancı Mahallesi	35	Seydi Bey Mahallesi
16	Hasan Efendi Mahallesi	36	Şaban Ağa
17	Hoca Hayrettin Mahallesi	37	Şerefiye Mahallesi
18	Karaağaç Mahallesi	38	Şeyh Çelebi Mahallesi
19	Kerimoğlu Mahallesi	39	Taşçı Mahallesi
20	Kurşunlu Mahallesi	40	Yeni Mahallesi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1334-1342 TARİHLİ ŞER'İYYE SİCİLİ DEFTERİNİN HUKUKİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

İslâm Hukûkunu kendine hukuk sistemi olarak seçen Osmanlı Devleti, nikâh, boşanma, boşanmadan kaynaklı haklar, mirasın dağıtılması, ticari ilişkiler, alacak ve verecek meseleleri, vakıflar ve işleyişleri, karşılıklı akidler, vekâlet işlemleri, kayyım tayinleri gibi pek çok hususta İslam Hukukunu tatbik etmiş ve bu uygulama örnekleri de şer'îyye sicilleri aracılığıyla bize kadar ulaşabilmiştir. Mirasın paylaşımı, Aile Hukukuna ait unsurlar (nikâh, boşanma, mihir takdiri, erkeğin birden fazla evlenmesi, nafaka yükümlülüğü vb.), vasî tayin etme, kayyım atanması, vakıf işlerinin yürütülmesi, şahitlik, bilirkişilik müessesesi gibi muhtelif durumları ihtivâ eden bu konulara ait Osmanlı hukûku uygulamaları, teorik bilgilerin nasıl hayata geçirildiklerini gösteren müşahhas örnekler olmuştur.

Bu bölümde defterimizde geçen İslam Hukukuna ait konular üzerinde kısa açıklamalarda bulunacağız. Burada defterimizdeki dava konularının İslam hukukundaki yeri ile ilgili mezhepsel tartışmaları yansıtacak tarzda herhangi bir anlatıma yer vermek yerine; daha çok özet bilgilerle yetineceğiz. Buradaki amacımız İslam Aile Hukukunu veya Miras Hukukunu delilleriyle tartışıp bir sonuca ulaşmak değil, konu ile ilgili kavramları da vererek, incelediğimiz davaları anlaşılır kılmaktır.

A. Miras Hukuku

Sözlükte "kök, temel; birinin diğerinden devraldığı eski durum, bakiye" anlamlarındaki irs (virase) kökünden türeyen miras kelimesi, çok defa irs ile eş anlamlı olmak üzere "bir şeyin bir kişi veya topluluktan diğerine geçmesi, başkasından kalan, tevârüs edilen şey" manalarında kullanılır. Fıkıh terimi olarak irs ve miras, ölen bir kimsenin (müris) mal varlığının akıbetini düzenleyen kuralların bütününe ifade eder.⁷²

Miras hisseleri ile ilgilenen bilim dalına *İlm-i Ferâiz* denir. Kitap sünnet ve icma ile payları belirtilmiş olan vârislere *ashâb-ı ferâiz*, ashabı ferâiz hisselerini al-

---

⁷² Hamza Aktan, "Miras", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2005, XXX, s. 143.

dıktan sonra artan malı tümünden alanlara *asabe*, bu ikisi dışındaki nesebi akrabalara *zevi'l-erham* ismi kullanılmaktadır. Bu ilimde vefat eden kişiye *mûris* (miras bırakan), malı alana *vâris* (çoğulu verese), aradaki mal alış verişine *tevârüs veya irs*, vefat edenden kalan mal ve haklar bütününe *terike (tereke)* denir.⁷³

Kişi ölmeden onda mûrislik vasfı oluşmaz. Kişinin hayatta iken malını çocukları arasında bölüştürmesi mîras dağılımı şeklinde değil, bağış olarak değerlendirilir.

Mirasın üç rûknü vardır. Bunlar:

1- Mûris: Bir mal veya hak bırakan ölüye denir.

2- Vâris: Terikeden hisse almaya hakkı olan kişidir.

3- Mevrûs: Terikedir. Aynı zamanda miras ve irs de denilir.

Mirasçı olmak ise üç şeye bağlıdır: bunlar akrabalık, evlilik ve velâ'dır.⁷⁴

1. Mîrâs (Terike) ve Paylaşımı

İslam Hukukuna göre; anne ve baba hiçbir zaman mirastan mahrum olmaz ve ölenin kızları yanında amcaoğlu bile mirastan pay alabilir. En yakın mirasçıdan en uzak mirasçıya kadar her dereceden mirasçının üçte iki oranında mahfuz hissesi vardır; başka bir ifadeyle mûris bütün mirasçılar bakımından üçte bir oranında tasarruf nisabına sahiptir. Mirasçıya vasiyet caiz değildir.⁷⁵

Kur'an-ı Kerimde mirasın taksimi konusu ayrıntılı bir şekilde yer almıştır. Allah Teâla Nisa suresinde;

Allah, size, çocuklarınız(ın alacağı miras) hakkında, erkeğe iki dişinin payı kadarını emreder. (Çocuklar sadece) ikiden fazla kız iseler, (ölenin geriye) bıraktığının üçte ikisi onlarıdır. Eğer kız bir ise (mirasın) yarısı onundur. Ölenin çocuğu varsa, geriye bıraktığı maldan, ana babasından her birinin altıda bir hissesi vardır. Eğer çocuğu yok da (yalnız) ana babası ona varis oluyorsa, anasına üçte bir düşer. Eğer kardeşleri varsa, anasının hissesi altıda birdir. (Bu paylaşırma, ölenin) yapa-

⁷³ Orhan Çeker, *Talip Türçan editörlüğündeki komisyon tarafından hazırlanan İslam Aile Hukuk El Kitabı*, Grafiker Yay., Ankara 2013, 2. Baskı, s. 371.

⁷⁴ Vehbe Zuhaylî, *İslam Fıkıh Ansiklopedisi*, Risale Yayınları, İstanbul 1994, X, s. 321.

⁷⁵ Hamza Aktan, "Miras", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2005, XXX, s. 144.

cağı vasiyetten ya da borcundan sonradır. Babalarınız ve oğullarınızdan, hangisinin size daha faydalı olduğunu bilemezsiniz. Bunlar, Allah tarafından farz kılınmıştır. Şüphesiz Allah, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir.⁷⁶

Eğer çocukları yoksa, karılarınızın geriye bıraktıklarının yarısı sizindir. Eğer çocukları varsa, bıraktıklarının dörtte biri sizindir. (Bu paylaşırma, ölen karılarınızın) yaptıkları vasiyetlerin yerine getirilmesi, yahut borçlarının ödenmesinden sonradır. Eğer sizin çocuğunuz yoksa, bıraktığınızın dörtte biri onlarındır. Eğer çocuğunuz varsa, bıraktığınızın sekizde biri onlarındır. (Yine bu paylaşırma) yaptığınız vasiyetin yerine getirilmesinden, yahut borçlarınızın ödenmesinden sonradır. Eğer kendisine varis olunan bir erkek veya bir kadının evladı ve babası olmaz ve bir erkek veya bir kız kardeşi bulunursa, ona altıda bir düşer. Eğer (kardeşler) birden fazla olurlarsa, üçte birde ortaktırlar. (Bu paylaşırma varislere) zarar vermeksizin yapılan vasiyetin yerine getirilmesinden, yahut borcun ödenmesinden sonra yapılır. (Bütün bunlar) Allah'ın emridir. Allah, hakkıyla bilendir, halîmdir (hemen cezalandırmaz, mühlet verir.)⁷⁷

Senden fetva istiyorlar. De ki: “Allah, size “kelâle” (babasız ve çocuksuz kimse)nin mirası hakkında hükmünü açıklıyor: Çocuğu olmayan bir kişi ölür de kız kardeşi bulunursa, bıraktığı malın yarısı onundur. Eğer kız kardeşi ölür ve çocuğu da bulunmazsa, erkek kardeş ona varis olur. Eğer kız kardeşler iki iseler, (erkek kardeşin) bıraktığının üçte ikisi onlarındır. Eğer kardeşler erkekli kızlı iseler, o zaman (bir) erkeğe, iki kızın hissesi kadar (pay) vardır. Sapmayasınız diye Allah size (hükümünü) açıklıyor. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir.⁷⁸ buyurmaktadır. Bu ayetlerden mirasla ilgili bazı ilkeler çıkarabiliriz. Bunlar;

1. Evlادلara miras dağıtılırken; erkeğe kadının payının iki katı verilir.
2. Mûrisin sadece bir kız çocuğu varsa; kıza 1/3 hisse verilir.
3. Mûrisin iki veya daha fazla kızını varsa; kızlara 2/3 hisse verilir.
4. Mûrisin çocuğu varsa; ana ve babanın her birine 1/6 hisse verilir.

⁷⁶ Kur'an-ı Kerim, Nisa Suresi 11. Ayet.

⁷⁷ Kur'an-ı Kerim, Nisa Suresi 12. Ayet.

⁷⁸ Kur'an-ı Kerim, Nisa Suresi 176. Ayet.

5. Mûrisin çocuğu yoksa; anaya 1/3 hisse verilir.⁷⁹
6. Mûrisenin çocuğu yoksa; kocaya ½ hisse verilir.
7. Mûrisenin çocuğu varsa; kocaya ¼ hisse verilir.
8. Mûrisin çocuğu yoksa; kariya ¼ hisse verilir.
9. Mûrisin çocuğu varsa; kariya 1/8 hisse verilir.
10. Mûrisin ana-baba ve çocuğu yoksa ve sadece bir erkek ve bir kız kardeşi varsa; her birine 1/6 hisse verilir.
11. Mûrisin ana-baba ve çocuğu yoksa ve kız ve erkek kardeşleri fazla ise; bunlar 1/3 hisseyi paylaşırlar.⁸⁰
12. Mûrisin ana-baba ve çocuğu yoksa ve sadece bir kız kardeşi varsa; kız kardeşe ½ hisse verilir.
13. Mûrisenin ana-baba ve çocuğu yoksa ve sadece bir erkek kardeşi varsa; erkek kardeşe terikenin tamamı verilir.
14. Mûrisin ana-baba ve çocuğu yoksa ve iki veya daha fazla kız kardeşi varsa; bunlara 2/3 hisse verilir.
15. Mûrisin kardeşleri erkek ve kadın iseler; erkeğe kadına nisbetle iki hisse verilir.⁸¹

Görüldüğü gibi mirasın dağıtılması ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır. Kur'an-Kerim'de altı hisse oranından bahsedilir. Bunlar; yarım, dörtte bir, sekizde bir, üçte iki, üçte bir ve altıda bir hisse oranıdır.

2. Defterde Miras Hukuku İle İlgili Geçen Kavramlar

Ferâiz: Ferâiz farz kökünden türemiş farîza kelimesinin çoğuludur. Farz masdar olarak "bir şeyi belirlemek, takdir etmek, kesinleştirmek, açıklamak" manasma gelir. İsim olarak farz ve farîza kelimeleri "takdir ve tayin edilmiş şey, belirlenmiş pay" anlamındadır. Terim olarak ise; İslam miras hukukunu inceleyen ilim dalı anlamına gelir. Bu kelime birçok verâset davasının sonunda geçmektedir. Örnek verecek olursak;

⁷⁹ Kur'an-ı Kerim, Nisa Suresi 11. Ayet.

⁸⁰ Kur'an-ı Kerim, Nisa Suresi 12. Ayet.

⁸¹ Kur'an-ı Kerim, Nisa Suresi 176. Ayet.

“...bu sûretde mes'ele-i mirasları bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehinden olup üç sehmi zevce-i mezbûreye ve sekizer sehinden on altı sehmi bintân-ı mezbûretân Emine ve Naime'ye ve bâki beş sehmi ehun lehe mezbûr Yunus Ağa'ya isâbeti iktizâ eylediği...”⁸²

Ashâbı Ferâiz: Sâhib-i farz kelimesinin çoğulu olan ashâb-ı ferâiz, hisseleri nasla belirlenmiş olan vârislerdir. Bunlar dördü erkek, sekizi kadın olmak üzere 12 kişiden oluşur. Bunlar; karı, ana, nine, kız kardeş (ana bir), kız kardeş (ana baba bir), kız kardeş (baba bir), kız ve oğlun kızı, koca, baba, dede ve (ana bir) erkek kardeş'tir.

Asabe: Tek başına bulunduğu zaman mirasın tamamını, belli hisseli mirasçılarla beraber bulunduğu zaman ise Ashâb-ı ferâiz hisselerini aldıktan sonra artan malı alanlara asabe denir. Asabeler kendi içinde üçe ayrılırlar.

- a- Bi-Nefsihî Asabe: Araya hiç kadın girmeden murise erkekle bağlanan erkek akrabalarıdır. Tamamen erkeklerden oluşan bu asabeler de kendi aralarında dört sınıfa ayrılır. Bunlar sırasıyla; Mûrisin cüzü (mürisin oğlu, oğlunun oğlu), mürisin aslı/usulü (babası, babasının babası), babasının cüzü (öz veya baba bir kardeşleri ve bu kardeşlerin oğulları), dedesinin cüzü (amcaları, amca oğulları) dır.
- b- Bi-Ğayrihi Asabe: Bunlar tümünden kadınlardan oluşur. Asabe oluşlarının sebebi yanlarında bulunan bir kısım bi-nefsihi asabe erkeklerdir. (oğlun kızı gibi.)
- c- Maa Ğayrihi Asabe: Bunlar tümünden kadınlardan oluşur. Bunların asabe olmalarını temin eden yine kadınlardır. Bunlar; Kızlar veya oğul kızları ile beraber bulunan öz kız kardeşler ve kızlar veya oğul kızları ile beraber bulunan baba bir kız kardeşlerdir. Mesela miras bırakanın iki kızı, bir de öz kız kardeşi bulunduğu anda, kızlar ashâbü'l-feraizden olarak mirasın üçte ikisini eşit şekilde paylaşırlar; geriye kalan üçte bir hisse de maa'l-gayr asabe sıfatıyla öz kız kardeşin olur.

Asabeler beraberce bulduklarında hepsi mal almaz. Biri diğerini belli esaslar üzere sâkıt eder. En sonda birden fazla erkek veya sadece kadınlardan

oluşuyorsa artan malı eşitçe bölüşürler. Erkek kadın karışık bulununursa; erkek 2, kadın 1 hisse alacak şekilde paylaşır.⁸³

Defterimizdeki davalarda mirasın asabeden birine düşmesi durumunda bu kelime kullanılmamış, daha çok asabeden kimsesi olmadığını belirtmede kullanılmıştır. “...mezbûre Behice medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinde mün‘akid meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde müteveffâ-yı mezbûrun zâhirde verese-i ma‘rûf ve ma‘rûfe ‘asabâtından kimesnesi olmayup usûl-u mer‘îye ve nizâmât-ı müstahsineye tevfikan terike-i müteveffâ-yı merkûme bi-hakk vaz‘ı yed edüp kibel-i şer‘den...”⁸⁴

Zevi’l-Erhâm: Sözlükte “rahim veya neseb bağıyla birbirine bağlı akrabalar” anlamındaki zevi’l-erhâm (tekili zü’r-rahim / zî-rahim) terkibi, İslâm miras hukukunda ashâb-ı ferâizle asabe gruplarına dâhil olmayan kan hısımlarını ifade eder. Meselâ anne tarafından dedeler, kızın çocukları, yeğenler, dayı, teyze, hala, anne bir amca bu grupta yer alır. Bunların çoğu, kişinin annesi veya kızı yoluyla kan bağı bulunan akrabalarından oluşmakla birlikte hala gibi erkek tarafından bazı akrabaları da içerir. Fıkıhta yerleşik kurala göre ölenin önce ashâb-ı ferâiz grubundaki akrabaları paylarını alır, geri kalan mirası asabeyi teşkil eden vârisler paylaşır. Eğer bu iki gruptan bir vâris bulunmaz ise miras zevi’l-erhâma kalır. Birinci sınıftan zevi’l-erhâm varken ikinci sınıftan olanlar mirasçı olamaz. Meselâ ölenin birinci sınıftan (murisin cüz’ü) zevi’l-erhâmı olan kızın kızı varsa ikinci sınıftan olan (mûrisin usûlü) annenin babası mirastan pay alamaz.⁸⁵ Defterimizde bununla ilgili birçok kayıt vardır. Örnek olarak; “...mütekâ‘idîn-i askeriyeden iken vefat eden zevcim mülâzım İsmail Ağa ibn Halil bin Abdullah’ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi benimle zevi’l-erhâm cihe-tinden kızının kızı Hatice’ye münhasıra olup başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup...”⁸⁶ verilebilir.

Sulbiyye: Kişinin sulbünden hâsıl olan kız çocuk hakkında kullanılır. Çocuğun anaya nisbeti için “*sadriyye*” tâbiri kullanılır. “...İsmail bin İbrahim’in sulbiyye sağıre

⁸³ Orhan Çeker, a.g.e., s. 377-378.

⁸⁴ 65 numaralı belge.

⁸⁵ Hamza Aktan, “Zevi’l-Erham”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2013, XLIV, s. 307.

⁸⁶ 52 numaralı belge.

kızları Elif ve Fatıma'nın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'den vasî nasbı ehem ve elzem olup...⁸⁷ ... Fatıma Hanım ibnetehu Hüseyin ile sadriyye sağire kızı Fahriye ve sadrı kebîr oğlu gâib 'ani'l-beled...⁸⁸

Sulbî: Kişinin sulbünden gelen erkek çocuk hakkında kullanılır. Bir kimsenin kendi evladı, oğlu anlamındadır. Çocuğun anaya nisbeti için "sadrî" tâbiri kullanılır.⁸⁹ "...bundan akdem vefat eden Na'lbant Ali Usta ibn Mustafa'nın sulbi sağîr oğlu Mehmet'in vakt-i rüşd ve sedâdına değin...⁹⁰ "...Zekiye Hatun'un sadri sağîr oğlu Nadir nâm-ı sağir nafakaya eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduğundan...⁹¹

Sulbî, sulbiyye, sadrî ve sadriyye terimleri defterimizde neredeyse davaların tamamında yer almıştır.

Terike: Ölünün bıraktığı mal yerinde kullanılan bir tabirdir. Bunun yerine "muhal-lefât" terimi de kullanılır. Terike teriminin içerisine şunlar girer: Ölünün teçhiz ve tekfini, ölünün borçları, vasiyyeti ve veresenin hakkı.⁹²

Sehm: Hisse, vârislerin her birinin terikeden müstehak olduğu yarım, üçte bir, dörtte bir gibi belirli miktar mal yerine kullanılan bir tabirdir. Çoğulu "sihâm"dır. Nas ile miktarı belirlenmiş olan hisseler "sihâm-ı mefrûza" denir.⁹³ Örnek: "...mesele-i mîrasları bi'l-karz ve'r-red kırk sekiz sehmden olup sihâmı mezbûrânın altı sehmi zevce-i mezbûre Kezban'a...⁹⁴

Tashîh-i Mesele: Vârislerin hisselerinde küsurat bırakmayacak şekilde taksim yapmak anlamına gelir. Vârislerin hisselerinin kendilerine kesirsiz olarak dağıtılması için yapılır. "...bunlardan başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmadığı 'inde'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra tashîh-i mes'ele-i mirasları iki yüz on altı sehmden olup...⁹⁵

⁸⁷ 74 numaralı belge.

⁸⁸ 33 numaralı belge.

⁸⁹ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2006, s. 962.

⁹⁰ 70 numaralı belge.

⁹¹ 135 numaralı belge.

⁹² Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., III. Cilt, s. 460.

⁹³ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., III. Cilt, s. 145.

⁹⁴ 4 numaralı belge.

⁹⁵ 87 numaralı belge.

Münâseha: Terikenin taksiminden evvel vereseden birinin veya bir kaçının vefâtıyla bunlara isabet eden hisselerin kendi vârislerine mevrûs olması yerinde kullanılan bir tabirdir.⁹⁶ Defterimizde; “...*lede’ş-şer’i’l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra mes’ele-i mirasları bi-hükmi’l-münâsehati’l-mezkûre on iki sehmden olup *sehm-i mezbûreden üç sehmi zevce-i mezbûre...*”⁹⁷ geçmektedir.*

Şer‘an Kur’an- Kerim’de belirtilen hisseler altıdır. Yarım, dördte bir, sekizde bir, üçte iki, üçte bir ve altıda bir. Defterde bulunan çok sayıdaki verâset davâsında mirasın taksimindeki fiili uygulamaları görmekteyiz. Verâset iddiasında bulunan kişilerin “...*Medine-i Erzincan’ın Odabaşı Mahallesinden iken bundan bir sene mukaddem vefat eden Nazır-oğlu Yusuf bin Abdulaziz’in oğlu ber vech-i âti varisi olduğunu iddia eden mahalle-i mezkûre ahalisinden Nazır-oğlu Abdulaziz bin Yusuf bin Abdulaziz Livâ-i mezkûr mahkemesinde meclis-i şer‘imizde Livâ Muhasebecisi ve Beytü’l-mal Me’mûru Mehmed Nabi Beyin mürsel vekili olup kibel-i şer‘den husûmeti re’y olunan muhasebe kalemi ketebesinden Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim müvâcehesinde babam ve mûrisim olup bundan bir sene mukaddem vefat eden Nazır-oğlu Yusuf bin Abdulaziz’in verâseti sülbi kebir oğlu benimle kebir kızları mahalle-i mezkûrda sâkineler Vesile ve Zekiye’ye münhasıra olup bizden başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmamağla pederim müteveffâ-yı mezbûrun hal-i hayatında tekâlif-i harbiyye olarak mübâye’a edilen bir re’s kısrak bedelinden yedi yüz elli kuruş alacak hakkı olup kable’l-ahz ve’l-istifâ ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûre mûmâ ileyh Nabi Bey bi’l-me’mûriye vâzı’u’l-yed olmağla meblağ-ı mezkûrun verâset muhâkememiz vechile hâlâ bize teslimini müvekkil mûmâ ileyhe izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi’ye tenbîh olunmak matlubumdur deyü bade’-d-da’va vekil mûmâ ileyh dahi cevabında...*”⁹⁸ Şeklinde dede, baba, anne adları ve doğum yerlerini bildirmek suretiyle kendilerini tanıttıktan sonra isteklerini kadıya bildirdiklerini görmekteyiz. Defterde bulunan verâset davalarının genelde ölen kişilerin alacaklarının vârisler tarafından talebi veya “Tekâlif-i Harbiyye”⁹⁹den mûri-

⁹⁶ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., II. Cilt, s. 616.

⁹⁷ 13 numaralı belge.

⁹⁸ 88 numaralı belge.

⁹⁹ Tekâlif-i Harbiyye: Harp vergisi, Tekalif-i Harbiye Kanunu ile savaş sebebiyle ortaya çıkan olağanüstü giderleri karşılamak amacıyla alınan, hem bazı vergi oranlarında artışları, hem savaş sırasında

sin alacağı ya da ölen kimsenin maaş vb. alacağının tahsili ve taksimi ile ilgili olduğu görülmektedir. Özellikle ölen askerî memurların müterâkim maaşları olup, bunların tahsil ve taksimini içeren verâset belgeleri bulunmakta. Bunlarda dikkat çeken bir husus ise mahiyeti anlaşılmamakla birlikte alınacak olan paradan “*ma‘a tevkîfât*” ifadesiyle bir takım kesintiler yapıldığı görülmektedir. “...*Fahriye ve sadr-ı kebîr oğlu gâib ‘ani’l-beled Musa Kazım Efendi’ye münhasıra olup başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup müteveffîye-i mezbûre hayatında müterâkim ma‘âsâtından Erzincan Mal Sandığında alacak hakkı olan ma‘a tevkîfât altı bin yedi yüz otuz beş kuruşu kable’l-ahz ve’l-istîfa ber vechi muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûr...*”¹⁰⁰

3. Defterimizdeki Miras Taksimlerinden Örnekler

Defterimizde 135 dava vardır. Bunlardan 43 tanesi verâset davasıdır. Bu davaların %31,8’ine denk gelmektedir. Verâset davalarını incelediğimiz zaman mirasın bölüştürülmesi sırasında İslam Hukuku esaslarına uygun bir şekilde hüküm verildiğini gördük. Verâset davaları defterimizin önemli bir bölümünü oluşturduğundan burada davaların tamamının dağılımını değil, sadece bir kısmını vereceğiz.

---

ihtiyaç duyulan araç-gerece, erzaka, taşıma için hayvanata ve mühimmata, bedeli kısmen veya tamamen ileride ödenmek üzere el konulmasını, hem de çeşitli maaş, ücret ve aylıklardan kesintileri içeren bir vergidir. Karşılıkları sonra ödenmek üzere alınan mallar toplanılırken, bu toplama işlemi Tekalif-i Harbiye komisyonlarının yerel rayice göre her mal için tespit ettikleri fiyatların bulunduğu fiyat cetveline dayanılarak, mazbata düzenlenip yapılırdı. Ayrıntılı bilgi için bakınız; Cezmi Tezcan, Doktora Tezi, Tekâlif-i Harbiye ve Tekâlif-i Millîye Örneklerinde Savaş Dönemleri Mâli Politikaları, Ankara Üniversitesi, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara 2005.

¹⁰⁰ 33 numaralı belge.

Tablo 4: Defterimizdeki verâset davalarındaki vârislerin hisselerine örnekler.

S. 3; D.7¹⁰¹	Müteveffâ Ebubekir bin Yusuf'un vârisleri		
Yakınlığı	Kızı	Kız Kardeşi	Erkek Kardeşi
İsimleri	Hûriye	Zînet	İsmail
Miktârı	3 Sehm	1 Sehm	2 Sehm
6 Sehm			

S. 3; D.4	Müteveffâ Yusuf bin Şakir'in vârisleri		
Yakınlığı	Eşi	Kızı	Kızı
İsimleri	Kezban	Hanife	Hatice
Miktârı	6 Sehm	21 Sehm	21 Sehm
48 Sehm			

S. 4; D.6	Müteveffâ Mustafa Efendi ibn Şerif bin Hasan'ın vârisleri		
Yakınlığı	Eşi	Kızı	Erkek Kardeşi
İsimleri	Fatıma	Zehra	Hüseyin
Miktârı	3 Sehm	12 Sehm	9 Sehm
24 Sehm			

¹⁰¹ S: Sicil defterinin orjinal sayfa numarası, D: Defterdeki sıraya göre verdiğimiz belge numarası.

S. 4; D.7	Müteveffâ Halid Efendi ibn Ahmed'in vârisleri				
Yakınlığı	Eşi	Kızı	Kızı	Kızı	Oğlu
İsimleri	Nimet	Hatice	Rabia	Memnune	Mustafa Fehmi
Miktârı	5 Sehm	7 Sehm	7 Sehm	7 Sehm	14 Sehm
40 Sehm					

S. 4; D.7	Müteveffâ Halid Efendi ibn Ahmed'in vârisleri				
Yakınlığı	Eşi	Kızı	Kızı	Kızı	Oğlu
İsimleri	Nimet	Hatice	Rabia	Memnune	Mustafa Fehmi
Miktârı	5 Sehm	7 Sehm	7 Sehm	7 Sehm	14 Sehm
40 Sehm					

S. 5; D.8	Müteveffâ Şükrü bin Arif'in vârisleri			
Yakınlığı	Eşi	Kızı	Amcası	Amcası
İsimleri	Firdevs	Memnune	Edhem	Rıza
Miktârı	2 Sehm	8 Sehm	3 Sehm	3 Sehm
16 Sehm				

S. 6; D.12	Müteveffâ Ahmed Mevlüt Efendi ibn Yusuf'un vârisleri	
Yakınlığı	Eşi	Kızı
İsimleri	Firdevs	Hatice
Miktârı	1 Sehm	7 Sehm
8 Sehm 17447 Kuruş 10 Para	(2180 Kuruş 36 Para)	(15266 kuruş 14 Para)

S. 6; D.13	Müteveffâ Dilâverzâde Hacı Edhem Efendi bin Emin'in vârisleri		
Yakınlığı	Eşi	Kız Kardeşinin Kızları	Amca Oğlu
İsimleri	Hava	İsmet	Münîre
Miktârı	3 Sehm	2 Sehm	2 Sehm
12 Sehm			5 Sehm

S. 7; D.16	Müteveffiye Sündüs Hatun (Osman bin Abdullah'ın kızı)'nın vârisleri		
Yakınlığı	Kocası	Kızı	Kızı
İsimleri	Dursun	Müşfika	Fatıma
Miktârı	6 Sehm	9 Sehm	9 Sehm
24 Sehm (1851 Kuruş)	(462 Kuruş 30 Para)	(694 Kuruş 5 Para)	(694 Kuruş 5 Para)

S. 10; D.24	Müteveffâ Mustafa bin Tahir bin Şerif'in vârisleri
Yakınlığı	Erkek Kardeşi (öz)
İsimleri	Hafız Mehmed Efendi
Miktârı	Tamamı

S. 10; D.27	Müteveffâ Kadir bin Aziz'in vârisleri	
Yakınlığı	Annesi	Erkek Kardeşi
İsimleri	İzzet Hatun	Şükrü
Miktârı	1 Sehm	2 Sehm
3 Sehm		

S. 12; D.32	Müteveffâ Mehmed Tevfik Efendi ibn Mehmed'in vârisleri			
Yakınlığı	Eşi	Oğlu	Kızı	Kızı
İsimleri	Vesile	İsmail Hakkı	Nimet	Memnune
Miktârı	4 Sehm	14 Sehm	7 Sehm	7 Sehm
32 Sehm				

S. 12; D.33	Müteveffiye Zelfe bint-i Ahmed bin Abdullah'ın vârisleri		
Yakınlığı	Annesi	Oğlu	Kızı
İsimleri	Fatıma	Musa Kazım	Fahriye
Miktârı	3 Sehm	10 Sehm	5 Sehm
18 Sehm			

S. 24; D.71	Müteveffâ Yusuf Cemil Efendi ibn İbrahim'in vârisleri			
Yakınlığı	Eşi	Oğlu (Cemile'den)	Kızları (Aişe'den)	Oğulları (Aişe'den)
İsimleri	Cemile	Vehbi	Şefika (7 sehm)	Mehmed (14 sehm)
			Sâime (7 sehm)	Ali (14 sehm)
			Fâika (7 sehm)	Mustafa (14 sehm)
			Nâime (7 sehm)	
Miktârı	12 Sehm	14 Sehm	28 Sehm	56 Sehm
96 Sehm				

B. Aile Hukuku

Aile hukuku, ailenin kuruluş öncesi aşamalarını, kuruluşunu, kurulduktan sonra işleyişini ve son bulması halinde buna bağlı hükümleri, bir başka ifadeyle evlenme ve boşanma konularını inceleyen hukuk dalıdır.

Aile Hukukuyla ilgili defterimizde; mehir ve nafaka ile ilgili 10 dava, talakla ilgili 3 dava ve nikâhla ilgili 1 dava olmak üzere toplam 14 dava bulunmaktadır. Burada Aile Hukukunu ayrıntılı olarak işlemeyip; Aile Hukukunun temel esaslarını vererek, defterimizdeki davalar merkezinde anlatmaya çalışacağız.

1. Nikâh

Sözlükte birleştirme, bir araya getirme; evlenme, evlilik; cinsel ilişki" gibi anlamlara gelen nikâh kelimesi fıkıh terminolojisinde, şer'an aranan şartlar çerçevesinde aralarında evlenme engeli bulunmayan bir erkekle bir kadının hayatlarını geçici olmaksızın birleştirmelerini sağlayan akdi ve bu yolla eşler arasında meydana gelen evlilik ilişkisini ifade eder.¹⁰²

Nikâhın iki rüknü vardır. Bunlar îcâb ve kabuldür. Îcâb, bir akdi kurmak için taraflardan birinin akit yapma teklifi; kabul ise diğer tarafın o teklife olumlu olarak verdiği cevaptır.¹⁰³

Nikâh akdinin kurulması ile ilgili birtakım şartlar vardır. Bunlar: in'ikad, sıhhat (cevaz), nefaz ve lüzum şartları olmak üzere dört gruba ayırır. İn'ikad ve sıhhat şartları konusunda fıkıh eserlerinde bazı farklılıklar bulunmakla birlikte genellikle ehliyet, meclis birliği, evliliğin kuruluşunun şarta bağlanmaması ve üzerinde ittifak edilen evlenme engelini bulunmaması in'ikad, şahitler ve hakkında ihtilaf edilen evlenme engelini bulunmaması sıhhat şartları arasında zikredilir. Tarafların veya velilerinin rızasının alınmasının gerekli olduğu hallerde bu rızanın alınması nefaz şartı, bazı durumlarda evliliğin bağlayıcı sayılması için aranan şartlar, lüzum şartıdır. Fa-

¹⁰² Fahrettin Atar, "Nikah", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2007, XXXIII, s. 112.

¹⁰³ Saffet Köse, *Talip Türcan editörlüğündeki komisyon tarafından hazırlanan İslam Aile Hukuk El Kitabı*, Grafiker Yay., Ankara 2013, 2. Baskı, s. 287-288.

kihlerin büyük çoğunluğuna göre mehir nikâh akdinin rüknü veya sıhhat şartı değil nafaka gibi evliliğin hükümlerindedir.¹⁰⁴

Nikâhla ilgili günümüzde değinilmesi gereken en önemli konu “**İmam Nikâhı**” konusudur. Aile hukuku işleri, aynı zamanda, genel ahlak ve kamu düzeni ile ilgili olduğu için, hukuk düzeni, aile kurumunun oluşumunu mümkün mertebe kontrol altında tutmaya özen göstermiştir. Herkesin birbirini tanıdığı ve evlilik akdinin sonuçlarının meydana gelmesi, toplumun veya geleneğin garantisıyla sağlandığı toplumlarda, şahit ve ilan, ayrıca bir tescil şartına bağlı kalmaksızın yeterli görülmüştür. Ancak zamanla toplumsal değişimin sonucu ve gereği olarak, evlilik akdinin yazılı olarak tesciline gerek duyulmaya başlanmış ve evlenme akdinin kamu otoritesinin yetkili kıldığı bir memur önünde yapılması öngörülmüştür.

Her ne kadar aile hukuku, inanç ve geleneklerle sıkı sıkıya irtibatlı ise de; burada nikâh akdinin tanım ve şartlarına ilişkin verdiğimiz kısa bilgiden de anlaşılacağı üzere İslam Hukukunda “imam nikâhı” veya “dini nikâh” diye bir kavram yoktur. Yine nikâh akdinin unsurları ve şartları arasında, nikâhın imam tarafından kıyılması diye de bir şey yoktur. Günümüzde dini bir zaruret olarak kabul edilen bu uygulama, Osmanlı Devletinde nikâhların tescil işinin kadı kontrolündeki imamlara bırakılmasının bozularak günümüze taşınmasından ibarettir. O zaman devlet tarafından gerek vatandaşa kolaylık sağlama gerekse kadınlara yardım ve iş yüklerini hafifletmek amacıyla kadıların bilgisi ve izni dâhilinde devreye sokulan imamlar, nikâh akdine nezâret ediyorlar, kendi huzurlarında akdedilen nikâhı bir tutanakla kadınlara gönderiyorlardı. Bu surette nikâh akitleri kayıt altına alınmış oluyordu. Bu işte imamların görev almış olmaları, onların imamlık niteliği ile ilgili olmaktan ziyade, her mahallede bir imamın bulunması ve bu işle onların görevlendirilmesi sayesinde halka kolaylık sağlanmış olma düşüncesi ve amacıyla ilgilidir.¹⁰⁵

Defterimizde kadının nikâh akdini tescil ettiği sadece bir kayıt vardır. Buradan hareketle incelediğimiz dönemde bu işi daha çok imamların nikâhları kıyarak, tescil ettiğini söyleyebiliriz. Defterimizde geçen kayıttaki; Ermeni asıllı (mühtedi)

¹⁰⁴ Fahrettin Atar, “Nikâh”, s. 114.

¹⁰⁵ Yunus Apaydın, “Nikâh Akdinin Mahiyeti ve İmam Nikahı Uygulaması”, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 9, 2000, s. 374-375.

Hâdiye Hatun asıl dini Hıristayanlığa geçmesi (irtidât etmesi) sebebiyle nikâhlarının fesh olduğunu söylemiş ve tekrar İslamı kabul ettiğini belirterek belli bir mehir belirlenerek yeni bir nikâh akdi tescil edilmiştir. “...bâliğa ve el-yevm yirmi yaşımı müte-câvize olarak rüşdümde bulûğuma munzame olup nasrâniye olduğum halde bin üç yüz otuz bir sene biz tarafından dîn-i nasrâniyeden teberri ve ihtidâ edüp dîn-i İslamı kabul ve ismimde Hâdiye tesmiye olunduktan sonra iki bin bir kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle mahzar-ı şuhûdda nefsimi iş bu hâzır mûmâ ileyh Rüşdü Efendi’ye tezvîc ve tenkîh ve mûmâ ileyh Rüşdü Efendi dahi ber vech-i muharrer tezevvücü kabul ve dört sene kadar bir müddet dahi izdivâc mu’amelesiyle zevce-i menkuhe-i medhûl bihâsı iken ben bu kere tekrar kendi arzumla dîn-i aslıma rucû’ etmekliğim sebebiyle nesh-i ‘acil ile fi’l-hâl nikahımız mensûh olmağla ve bu kere yine dîn-i aslımla olarak hüsn-ü rızâ ve tayyib-i ihtiyârimle mahzar-ı şuhûdda bu defa elli adet Osmanlı Lirası mehr tesmiyesiyle zevc-i evvel mûmâ ileyh Rüşdü Efendi’ye nefsimi tezvîc ve tecdîd-i nikah etmiş olduğumdan deyü icâb ve zevc-i mûmâ ileyh Rüşdü Efendi dahi kezâlik meblağ-ı mezkûr elli adet lira-yı Osmani mihr-i müeccel-i müsemmâ ile meclis-i nikahda ‘inde’ş-şuhûd tekrar tezevvüc ve tenkîh ve kabul ettim dediğini katib mûmâ ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve maan meb’ûs-ı ümenâ-i şer’le meclis-i şer’e gelüp ‘ala vukû’a inhâ ve takrîr etmeğin gibbe’t-tenfîz ma vaka’a bi’t-taleb ketb olundu...”¹⁰⁶

2. Nikâhın Taraflara Getirdiği Hak ve Yükümlülükler

Nikâh akdinin taraflara yüklediği bir takım vazife ve haklar vardır. Bunların bir kısmı ahlâki bir kısmı da hukukidir. Burada daha çok mâlî hukuki yönü ağır basan mehir ve nafaka üzerinde durulacaktır.

a) Mehir

Mehir, evlenecek olan erkeğin eşine verdiği veya taahhüt ettiği par yahut maldır. Mehir nikâh akdi esnasında konuşulmasa, hatta verilemeyeceği şart koşulsa bile kadın evlilikle mehire hak kazanır. Mehir kadının malıdır ve eşi razı olmadıkça

---

¹⁰⁶ 126 numaralı belge.

kocasının onda bir tasarrufu söz konusu olamaz.¹⁰⁷ Mehrin üst sınırı için bir sınırlama getirilmemiştir. Bu konuda Allah Teâla “Onlardan birisine yüklerle mehir vermiş olsanız bile, içinden bir şey almayınız.”¹⁰⁸ buyurmaktadır.

İslam hukukunda nikâh kıyılması esnasında genelde taraflar kadına ödenecek mehrin miktarı ve ödeme şekli hususunda anlaşılır. Bu anlaşma nikâh akdinin yazı ile tesbit edildiği durumlarda nikâh belgesinde de yer alır. Defterimizdeki 126 numaralı kayıt buna örnektir.

Mehir; taraflar arasında karşılıklı belirlenip belirlenmemesine mehr-i müsemmâ ve mehr-i misl olarak ikiye ayrılır. Mehr-i müsemmâ da mehrin ödeme zamanına göre mehr-i mu‘accel ve mehr-i müeccel olarak ikiye ayrılır.

(1) Mehr-i Müsemmâ

Bu, nikâh akdi sırasında veya daha sonra eşlerin karşılıklı rıza ile belirledikleri mehirdir. Mehr-i müsemmâ da ödeme zamanına göre ikiye ayrılır.

(a) Mehr-i Mu‘accel

Eşlerin karşılıklı rıza ile belirledikleri mehir, nikâh akdi sırasında ödenebileceği gibi, sonraki bir tarihte de ödenebilir. Nikâh akdi sırasında peşin ödenen mehre, mehr-i mu‘accel denir.

(b) Mehr-i Mü‘eccel

Evlendikten belli bir süre sonra ödenecek olan mehirdir. Bu süre 5 yıl 10 yıl veya kocanın ölümü halinde şeklinde olabilir. Onun için buna ertelenmiş, te‘cîl edilmiş anlamında mehr-i müeccel denir. Bu mehir boşama ve eşlerden birisinin ölümü halinde peşine dönüşür.

(2) Mehr-i Misl

Nikâh akdi esnasında mehrin belirlenmemesi halinde kadın, emsallerine takdir edilen mehri alır. Ayrıca mehrin ne olduğu hususunda karı koca ihtilaf eder ve her iki taraf da iddiasını isbat edemezse mehr-i misl gerekir. Mehir zikredilmediği halde

¹⁰⁷ Saffet Köse, a.g.e., s. 317.

¹⁰⁸ Kur’an-ı Kerim, Nîsa Suresi 20. Ayet.

koca vefat ederse, karısı mehr-i mislini terikeden alır. Kadın vefat ederse vârisleri kocadan mehri misli talep edebilirler.¹⁰⁹

Deferimizin 1 numaralı belgesine göre; Kamil Efendi ibn Şemsettin şahitler huzurunda Hatice Hatunu boşar. Hatice Hatun ise Kamil Efendi'den mehr-i mu'accel olarak; bin beş yüz kuruş kıymetinde üç beş birlik Osmanlı altını ve yine beher arşun otuzdan cem'an altıyüz kuruşun kıymetinde yirmi arşın stalyon ve yine beher arşuni on dokuz kuruş kıymetinde cem'an iki yüz altmış altı kuruş kıymetinde on dört arşın Avrupa karı ipekli çarşaflık kumaş ve yine altıyüz kuruşun kıymetinde pembe renkli ipekli dikilmiş kutn elbisesi ve yine yüz yirmi kuruş kıymetinde üç parçadan ibaret bir kat hamam takımı Bursa havlusu ve üçbin yüz otuz kuruşluk eşya belirlendiğini ve ayrıca mehr-i müeccel olarak 1051 kuruş talep eder. Kamil Efendi ise mehr-i mu'accel olarak herhangi bir şeyin belirlenmediğini, mehr-i müeccel olarak ise 151 kuruş belirlendiğini ifade eder. Hatice Hatun mehr-i müeccelini şahitleri vasıtasıyla isbat eder. Fakat mehr-i mu'accel tesmiyesine şahit bulamaz. Kamil Efendi de mehr-i mu'accel tesmiye edilmediğine dair teklif edilen yemini yerine getirince, Kadı sadece mehr-i müeccelin (1051 Kuruş) Hatice Hatun'a verilmesine karar verir.

Deferimizin 16 numaralı belgesine göre; önceki evliliğinden iki kızı olan Sündüs Hatun, Dursun Efendi ile evlenir. Bir süre sonra Sündüs Hatun vefat eder ve mirası paylaşılır. Fakat iki kızı Müşfika ve Fatıma mahkemeye başvurarak annesinin hayatta iken Dursun Efendi'den mehr-i müeccelini almadığını ve bu mehr-i müeccelden hisselerini talep etmişlerdir. Kadı da vefat eden Sündüs Hatun'un mehrini mirasa dâhil edip, kızlarının hisselerinin verilmesi yönünde karar vermiştir.

Deferimizin 65 numaralı belgesine göre; Ahmet bin İsmail vefat etmiştir. Mirasa konu olacak eşi Behice Hatun'dan başka yakını yoktur. Eşi Behice Hatun mirasın 1/4'ünü alacağı, mirasın diğer 3/4 'ünün ise Beytü'l-Mâl'a kalacağı belli olunca, Behice Hatun eşinin terikesinden hayatta iken eşinden alamadığı mehri müeccelini talep eder. Kadı da şahitlerle durumun tesbitinden sonra Behice Hatun'un mehr-i müecceli olan iki bin yedi yüz elli bir kuruşun kendisine verilmesi yönünde karar verir.

---

¹⁰⁹ Saffet Köse, a.g.e., s. 320-321.

b) Nafaka

Sözlükte nafaka kelimesi “harcamak, tüketmek” anlamındaki infâk masdarından türetilmiş olup “azık, ihtiyaçların karşılanması maksadıyla harcanan para vb. maddî değerler” mânasına gelir. Nafakanın terim anlamı, “hayatiyetin ve yararlanmanın devamlılığını sağlamak için yapılması zorunlu olan harcamalar” şeklinde ifade edilebilir.

(1) Evlilik (Zevciyyet) Nafakası

Nafaka yükümlülüğü evlilik akdinin hukukî sonuçlarından biridir. Evlilik süresince bu yükümlülük devam eder; Nafaka borçlusu olan koca, karısının normal şekilde hayatını devam ettirebilmesi için gerekli olan yiyecek, içecek ve diğer ihtiyaç maddelerini temin etmek, yazlık kışlık ayırımına dikkat ederek giyim ihtiyacını karşılamak, sosyal durumuyla mütenasip dayalı döşeli bir mesken temin etmek zorundadır. Bu hususlarda eşlerin malî durumu ve çevrenin örf ve âdeti dikkate alınır.

Kur’an-ı Kerimde; “*Emzirmeyi tamamlamak isteyenler için- anneler çocuklarını iki tam yıl emzirirler. Onların (annelerin) yiyeceği, giyeceği, örfe uygun olarak babaya aittir.*”¹¹⁰ buyurulmaktadır.

Koca, karısının nafakasını ödemez veya eksik öderse kadın yargı yoluna başvurabilir; bu durumda hâkim tarafların malî ve sosyal durumlarını dikkate alarak nafakanın miktarını tayin eder. Kocanın mahkemeye celbi mümkün değilse eşinin nafaka talebi kocanın gıyabında dinlenir ve dava neticeye bağlanır.¹¹¹

(2) İddet Nafakası

Sözlükte "saymak, sayılan şeyin miktarı, adet" anlamına gelen iddet kelimesi İslam hukukunda, evliliğin herhangi bir sebeple sona ermesi durumunda kadının yeni bir evlilik yapabilmek için beklemek zorunda olduğu süreyi ifade eder.¹¹²

İddet nafakası ise; boşanan kadının nafaka hakkının iddeti boyunca devam etmesi demektir. Yani kadının geçimi, bir başkasıyla evlenemediği bu süre içerisindeki kocasına ait oluyordu.

¹¹⁰ Kur’an-ı Kerim, Bakara Suresi 233.

¹¹¹ Celal Erbay, “Nafaka”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2006, XXXII, s. 282.

¹¹² Halil İbrahim Acar, “İddet”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2000, XXI, s. 466.

İddetin süresi kadının hamile olup olmamasına göre değişir. Hamile olmayan kadın için iddet süresi olan dört ay on gündür. *“İçinizden ölenlerin geride bıraktıkları eşleri, kendi kendilerine dört ay on gün (iddet) beklerler.”*¹¹³ Hamile kadının iddet süresi ise doğumla sona erer. Allah Teâla; *“Hamile olanların bekleme süresi ise, doğum yapmalarıyla sona erer. Kim Allah’a karşı gelmekten sakınırsa, Allah ona işinde bir kolaylık verir.”*¹¹⁴ ve *“Onları (iddetleri süresince) gücünüz nispetinde, oturduğunuz yerin bir bölümünde oturtun. Onları sıkıntıya sokmak için kendilerine zarar vermeye kalkışmayın. Eğer hamile iseler, doğum yapıncaya kadar nafakalarını verin. Sizin için (çocuğu) emzirirlerse (emzirme) ücretlerini de verin ve aranızda uygun bir şekilde anlaşın. Eğer anlaşamazsanız, çocuğu baba hesabına başka bir kadın emzirecektir.”*¹¹⁵ buyurmaktadır.

(3) *Hidâne Nafakası*

Sözlükte "bir şeyi yanına almak, çocuğu kucağına almak ve beslemek" manasına gelen hidane, İslam hukukunda küçüğün ve bu hükümde olan kimselerin gerektiği şekilde büyütülüp yetiştirilmesi, korunup gözetilmesi ve eğitilmesi amacıyla kanun koyucunun belli şahıslara tanıdığı hak, yetki ve sorumluluğu ifade eder. Bu hak ve sorumluluğu üstlenen kimseye hâdın (hâdine) denir.

Küçüğün velayeti kural olarak babaya, hidânesi ise anneye aittir. Hidane konusunda anneye öncelik tanınmasının temelinde, onun çocuğuna olan şefkatinin başkalarıyla kıyaslanamayacak bir nitelik taşıması ve fitraten çocuğun bakım ve terbiyesine ehliyetli olması yatar. Çocuğun mallarının idaresi, nafakasının temini, şahsına bağlı hakların kullanımı ve geleceğini ilgilendiren köklü kararların alınması şeklinde özetlenebilecek yetkiler (velâyet) babaya verilmiştir.

Hidâne; hidâne süresinin dolması ile sona erer. Doğumla başlayan hidâne süresi kural olarak çocuğun başkalarının hizmet ve himayesine ihtiyaç duymayacağı.

¹¹³ Kur’an-ı Kerim, Bakara Suresi 234.

¹¹⁴ Kur’an-ı Kerim, Talak Suresi 4.

¹¹⁵ Kur’an-ı Kerim, Talak Suresi 6.

yeme içme ve giyinme gibi şahsi ihtiyaçlarını bizzat kendisinin görebileceği çağa kadar devam eder.¹¹⁶

Eşlerin ayrılması durumunda çocuğun bakımı, yetiştirilmesi görevi anneye verilmesi durumunda anne, bu süre içerisinde babadan hidâne ücreti talep edebilir. Bu emzirme ücretinden ayrıdır.¹¹⁷

Anne boşanmadan sonra çocuğu emziriyorsa ayrıca kendisine emzirme ücreti de verilir. Kur'an-ı Kerimde Allah Teâla bu konu ile ilgili; "*Sizin için (çocuğu) emzirirlerse (emzirme) ücretlerini de verin ve aranızda uygun bir şekilde anlaşın. Eğer anlaşamazsanız, çocuğu baba hesabına başka bir kadın emzirecektir.*"¹¹⁸ buyurmaktadır.

Defterimizde bu durum nafaka talebiyle değil, günümüzdeki velâyet davası şeklinde karşımıza çıkmaktadır. 46 numaralı davada, annesi vefat eden Celâlettin'in bakımında bulunması üzerine anneannesi Vesile Hatun'a verilir. Yedi yaşını doldurduğunda babası Hürrem Ağa oğlunun hidâne hakkının düştüğünü belirterek kendisine teslim edilmesini ister. Kadı da buna uygun karar verir.

(4) Eytâm Sandığından Alınan Nafaka (Kisve-beha)

Anne veya babasını kaybeden bir yetime mahkemece tayin edilen vasi, Eytam Sandığı'na başvurarak yetimin zorunlu giderleri için günün şartlarına göre "nafaka ve kisve beha" adı altında belirli bir para istemektedir. Bu para, mahkemece bilirkişi (ehl-ı vukuf) tayin ederek kişinin sosyal ve ekonomik durumuna ve günün şartlarına göre günlük veya aylık şeklinde takdir ediliyordu. Takdir edilen para, eytam müdürüne bildiriliyordu. Aynı zamanda yetimin sandıktaki özel defterine de kaydediliyordu. Takdir edilen para her ayın sonunda yetimin vasisine makbuz karşılığında teslim ediliyordu.¹¹⁹

Defterimizde bu konuya örnek verecek olursak; 68. davada yetim kalan Hüseyin ve Feride'ye vasî olarak İshak Efendi tayin olur. İshak Efendi ise bunların çe-

¹¹⁶ Ali Bardakoğlu, "Hidâne", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 1998, XVII, s. 467-471.

¹¹⁷ Abdurrahman Cezîri, *Dört Mezhebe Göre İslam Fıkhı*, Çağrı Yayınları, 6. Cilt, 2. bs. ,İstanbul 1994. s. 2847-2848.

¹¹⁸ Kur'an-ı Kerim, Talak Suresi 6.

¹¹⁹ <https://www.tarihtarih.com/?Syf=26&Syz=351407> (24 Şubat 2017).

şitli ihtiyaçları için Eytam Sandığından bir ücret bağlanmasını talep eder. Netice itibariyle her birine günlük 25 kuruştan 50 kuruş bağlanmasına ve bu paraları harcama konusunda İshak Efendi'ye izin verilmesine karar verilir.

3. Talak (Boşanma)

Sözlükte “serbest kalmak / serbest bırakmak, bağından kurtulmak / bağıni çözmek” anlamındaki talâk kelimesi fıkıh terimi olarak belli lafızlarla nikâh akdinin bozulmasını ifade eder. Talâk kocanın tek taraflı irade beyanıyla yapmış olduğu boşamaları ifade ettiği gibi aynı zamanda karşılıklı anlaşarak yapılan boşamaları ve mahkemenin vermiş olduğu kararlar eşlerin birbirinden ayrılmalarını da içine alır.¹²⁰

Burada hareketle, boşanmayı üçe ayırmak gerekir. Bunlardan birincisi kocanın tek taraflı bir irade beyanıyla karısını boşamasıdır. Bu tür boşanmalarda herhangi bir boşanma sebebinin var olması gerekmediği gibi, meydana gelebilmesi için bir mahkeme kararına da gerek yoktur; kocanın «seni boşadım», «boş ol» gibi bu yöndeki iradesini belirleyen tek taraflı bir irade beyanı boşanmanın meydana gelebilmesi için yeterlidir.

İkinci tür boşanmada, karı kocanın anlaşarak ayrılmaları söz konusudur. Bu nevi boşanmada ayrılma talebi genellikle kadın tarafından gelir ve kadın belirli bir mal, ekseriyetle alacaklı olduğu mehir karşılığında kocasından kendisini boşamasını ister. Kocasını bu teklifi kabul eder, karısını boşarsa; boşanma gerçekleşmiş olur. Bu nevi boşanmaya «**muhalâ‘a**» veya «**hul'**» adı verilir. Görüldüğü gibi bu boşanmada da bunu sağlayan kocanın irade beyanıdır. Burada ayrılma talebi kadından geldiği için, kadın boşanma ile kocanın yükleneceği büyük maddi külfetten (mehri ödemekten) kocasını kurtarmayı teklif etmekte ve bu yolla kocasını külfetsiz bir boşanmaya razı etmektedir. Burada koca buna razı olmazsa, kadının istemiş olması tek başına boşanma için yeterli değildir.

Hul' ile ilgili iki dava vardır. Bunlar 19 ve 101 numaralı davalardır. 19 numaralı dava şu şekildedir. “...*zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olup meyânemizde hüsn-ü mu‘âşeret kâbil olamadığından hüsn-ü rıza ve tayyib-i ihtiyarımla mehr-i müecce-*

¹²⁰ Saffet Köse, a.g.e., s. 324-325.

lim meblağ-ı mezkûr dört bin kuruş ile nafaka-i 'iddet-i mu'ayyenem ve müennes süknâm üzerine zevcim mezbûrdan muhâlefe-i şer'iyeye-i sahiha ile hul' olduğumda ol dahi hul'-i mezkûru kabul edüp ol vechile zevcim mezbûru hukuk-ı zevciyyetden müte'allika kâffe-i da'avi ve 'âmme-i metâlibten ibrâyi 'âmm-ı sahih-i şer'-i ile ibrâ etmemle ol dahi beni hukûk-ı mezkûrenin ibrayı meşrûh ile ibra etmekle yekdiğeri-mizden kat'-ı 'alâka eyledik dedikde zevc-i mezbûr Mukîm dahi mukirre-i mezbûreyi bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhâsında tasdîk etmeğin ma vaka 'a bi't-taleb ketb olundu."

Üçüncü tür boşanmada ise belirli sebeplerin varlığında, eşlerden birisi, umumiyetle kadın mahkemeye başvurmakta ve hâkimden boşanmayı talep etmektedir. Sebeplerin varid olması durumunda hâkim, tarafların ayrılmalarına hükmetmekte ve bu hükümle boşanma gerçekleşmiş olmaktadır. Bu nevi boşanmalarda kocanın bunu istemiş olması şartı yoktur; boşanma kocanın veya eşlerin irade beyanlarıyla değil, hâkimin hükmüyle gerçekleşmektedir. İşte bu nevi boşanmaya «**kazai boşanma**» veya «**tefrik**» denmektedir.

Yalnız Hanefi mezhebini değil de, dört sünni mezhebi birlikte değerlendiresek, İslam Hukuku'nda kazai boşanma için başlıca dört sebebin söz konusu olduğunu görürüz. Bunlardan üçü özel, biri genel bir boşanma sebebidir. Defterimizde fena muamele ve geçimsizlikle ilgili örnek mevcuttur. Onun için sadece bunu açıklayacak diğerlerinin de ismini vereceğiz. Bunlar;

- a) Hastalık ve kusur
- b) Gaiblik-terk
- c) Nafakanın ödenmemesi
- d) Fena muamele ve geçimsizlik: Bu genel boşanma sebebi Hanbeliler ve özellikle Malikiler tarafından kabul edilmiştir. Diğer iki mezhep bunu bir boşanma sebebi olarak kabul etmez. Kocasından fena muameleyle maruz kalan ve bundan zarar gören kadın, hakime boşanmak için başvurduğunda, bu durumu isbat edebilirse, hakim başkaca bir muameleyle ihtiyaç olmaksızın boşanmaya hükmeder. Şayet isbat edemez, fena muamele sebebiyle boşanma talebinde ısrar ederse, hakim öncelikle iki tarafın ailelerinden birer hakem seçer. Hakemler eşlerin aralarını ıslaha

çalışır, muvaffak olamazlarsa ve kusur kocada ise, bain talaka, kadında ise muhalaaya hükmederler. Hâkim de bu kararı uygular.¹²¹

1917 yılında yayınlanan Hukuk-ı Aile Kararnamesinde Hanbeli mezhebinin görüşü yer bulmuştur. Kararnamenin 130. maddesi şu şekildedir: "*Zevceyn beyninde niza ve şikak zuhur edip de tarafeynden biri hakime müracaat ederse hakim tarafeyn ailesinden birer hakem tayin eder. Bir veya iki taraf ailesinden hakem tayin olunacak kimse bulunmazsa veya bulunup ta hakem olarak evsâfi haiz olmazsa hariçten mü-nasipleini tayin eyler. Bu suretle teşekkül eden aile meclisi tarafeynin ifâdât ve müdâfaatını tedkik ile beynlerini ıslaha çalışır. Kabil olmadığı surette kusur zevcede ise beynlerini tefrik eder. Ve zevcede ise mehrin tamamı veya bir kısmı üzerine muhala'a eyler. Hakemler ittifak edemezler ise hakim evsaf-ı lâzımevi haiz diğer bir he-yet-i hakemiyye veya tarafeyne karabeti olmayan üçüncü bir hakem tayin eyler. Hakemlerin verecekleri hüküm kat'i ve na-kabil-i itirazdır*".¹²²

Defterimizdeki 62. dava buna örnektir. Nafia Hatun geçimsizlik sebebiyle kocası Abbas Ağa'dan boşanmak ister. Abbas Ağa bu geçimsizliğin kayınvalidesinden kaynaklandığını ifade eder. Her iki taraftan hakem tayin edilir. Hakemler geçimsizliğin sebebinin her iki taraf olduğunu söyler. Boşanmaları yönünde fikir bildirir. Karar duruşmasına Abbas Ağa katılmaz. Nafia Hatun mehr, nafaka vb. bir hak talep etmez. Kadı da boşanmalarına karar verir.

4. Te'addüd-i Zevcât (Erkeğin Birden Fazla Eş ile Evlenmesi)

İslam Hukukunda, birden fazla 2, 3 nihayet 4 kadınla evlenmeye izin verilmiştir. Ancak bu izin, kadınlar arasında tam olarak adaleti sağlamaya bağlanmış, bir tek zevce ile yetinmenin, adalete en yakın ve en doğru yol olduğu belirtilmiştir. Adaleti yerine getiremeyeceğinden korkanın, tek kadınla yetinmesi emredilmiştir.

"Eğer, yetim kızlar (ile evlenip onlar) hakkında adaletsizlik etmekten korkarsanız, (onları değil), size helâl olan (başka) kadınlardan ikişer, üçer, dörder olmak üzere nikâhlayın. Eğer (o kadınlar arasında da) adaletli davranmayacağınızdan kor-

¹²¹ Mehmet Akif Aydın, "Osmanlı Hukukunda Kazâi Boşanma Tefrik", *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, Sayı 5, İstanbul 1986, s. 1-6.

¹²² Orhan Çeker, "Hukuk-ı Aile Kararnamesi: Giriş ve Tarihçesi", *Mehir*, 1999, sayı:3, s. 21.

karsanız, o taktirde bir tane alın veya sahip olduğunuz (cariyeler) ile yetinin. Bu, adaletten ayrılmamanız için daha uygundur.”¹²³ “Ne kadar uğraşırsanız uğraşın, kadınlar arasında adaleti yerine getiremezsiniz. Öyle ise (birine) büsbütün gönül verip ötekini (kocasını hem var, hem yok) askıda kalmış kadın gibi bırakmayın. Eğer arayı düzeltir ve Allah’a karşı gelmekten sakınırsanız, şüphesiz Allah çok bağışlayıcı ve çok merhamet edicidir.”¹²⁴

Defterimizde bu durumu sadece 61 ve 71. davada görmekteyiz. 61. davada; Muhabbet Hatun kocası Şükrü Efendi’nin başkasıyla evlendiğini, kendine bakmadığını, ayrı bir mesken istediğini belirtmiştir. 71. dava ise verâsetle ilgilidir.

Defterimizde çok eşliliğin görülmesi ile ilgili sadece iki belgenin olması da gösteriyor ki; her ne kadar erkeğin birden fazla eşle evlenmesi mümkün ise de toplumda bu durum yaygın değildir.

1930’lu yıllarda Erzincan Valiliği yapan Ali Kemali Beğ 1932 tarihli Erzincan adlı kitabında Erzincan’da Te‘addüdü Zevcât ile ilgili şu ifadelerde bulunuyor. “Evliya Çelebi’nin güzelliklerini medhettiği Erzincan kadınları, kıskançtır da. Kıskançlıklarını kocalarına karşı büyük bir hassasiyetle ibraz ederler. Bu hal teaddüdü zevcat adetinin, başka yerlerde olduğu gibi, alabildiğine teessüs etmesine mani olmuştur. Birden ziyade kadınla evlenenler yok değildi. Fakat bu evlenmeler ancak birinci kadının rızası ile yahut büyük mühim mazeretler sebebi ile mümkün olabiliyordu. Bu mazeretler, kadının çocuk getirmemesi, kör olması, senelerce yatakta hasta yatması, ev idaresini bilmemesi... gibi şeylerdi. Bazı evler vardı ki misafiri, konuğu çok ve adama ihtiyacı o nisbette ziyade idi, işe adam bulmak icab ediyordu. Bu tünlü evlerin sahipleri, yine ilk kadınlarının rızasını alarak, defaatle evleniyorlardı. İlk kadının çirkin olması, geçimsizlik yapması, hatta ahlaksız olmasızdivaç rabitasına hâlel vermediği gibi, teaddüdü zevcata da vesile teşkil etmezdi. Evlilik rabitaları çok sağlam ve kavî idi.”¹²⁵

---

¹²³ Nisa Suresi 3. Ayet.

¹²⁴ Nisa Suresi 129. Ayet.

¹²⁵ Ali Kemali, *Erzincan*, Resimli Ay Matbaası, 1932, s. 311.

C. Vasi ve Kayyım Tayini

Sözlükte “eklemek, bitişmek; birinden bir işi üzerine almasını istemek” anlamındaki vasy kökünden türeyen vesâyet, fıkhîta edâ ehliyeti bulunmayan veya eksik olanlarla ehliyeti sonradan kısıtlananların mallarını koruma ve işletme, onlar adına mallarında tasarrufta bulunma yetki ve sorumluluğunu yahut veli / hâkim tarafından bir kimseye bu yetki ve sorumluluğun verilmesini ifade eder.

Gayr-i mümeyyiz küçük ve akıl hastası gibi hukuken geçerli bir tasarrufta bulunma (edâ / fiil) ehliyeti hiç bulunmayanlarla mümeyyiz küçüklerin yahut akıl zayıflığı ve sefeh gibi sebeplerle kısıtlı olanların himayeleri ve haklarının korunması dinî ve insanî bir ödevdir. Bu sebeple onlar adına ihtiyaç duyulan belli tasarrufların yapılabilmesine (hukukî temsile) ihtiyaç vardır. Kural olarak bu kişilerin haklarını birinci derecede yakını ve velisi olan baba ve dede gözetir. Bundan dolayı onlara bu kişilerin şahıs ve malları üzerinde hayli geniş bir tasarruf yetkisi tanınmıştır. Eğer baba ve dede mevcut değilse bu kimselerin malları onların belirlediği veya kadı tarafından tayin edilen vasî tarafından idare edilir.

Baba ve dede tarafından belirlenen vasî “*vasî-i muhtâr*”, kadı tarafından tayin edilen de “*vasî-i mansûb*” adını alır.¹²⁶

Defterimizde Verâset davalarından sonra en fazla belge vesâyet ile ilgilidir. Bu da 135 belgeden 36 sına (%26,6) tekâbül etmektedir. Vasî tayin edilirken bazı kalıp ifadeler bulunmaktadır. Örnek olarak; “...*Medine-i Erzincan'ın Şıhlı Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Hacı Beşir oğlu Ali bin Burhan'ın sülbî sağıre oğulları Abdulkadir ve Burhan'ın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağırân-ı mezbûrânın li-ebeveyn 'ammîleri oğlu karye-i mezkûre ahalisinden Abdullah Ağa bin Hacı Salih emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesi taraflarında mu'tâ ve musaddak bir kıt'a 'ilm-ü haber mündericâtı ve zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimûnun huzûr-ı şer'de 'ala tarîki's-şehâde ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyan olmağın mücebince sağırân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına de-*

¹²⁶ Ali Bardakoğlu, “Vesâyet”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2013, XLIII, s. 66.

ğın tesviye-i umûrlarına mezbûr Abdullah kîbel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olunduğta ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya teşehhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu.”¹²⁷ verebiliriz.

Kayyım tayini ifadesine gelince; Kayyım kelimesi sözlükte "bir işi yerine getiren, üstlenen kimse" anlamına gelir. Terim olarak "hakim tarafından kısıtlı, gaip vb. kişiler adına hukuki tasarrufta bulunmak üzere tayin edilen kimse" şeklindeki geniş anlamı yanında vakıf mütevellisi" ve "camilerin temizlik işlerini yapan görevli" anlamında da kullanılmıştır. İslam hukukunda ehliyetsizlik veya eksik ehliyet sebebiyle kişinin kısıtlanması durumunda hukuki tasarrufları veli, vasi veya kayyım vasıtasıyla denetim altına alınır. Ayrıca vekil bırakmadan ortadan kaybolan ve hayatta olup olmadığı bilinmeyen kişinin hukuki işleri yahut vasi bırakmadan ölenin vasiyetlerini yerine getirmek için hâkim kayyım tayin eder.¹²⁸

Defterimizde kayyım tayini ile ilgili 5 belge bulunmaktadır. Bu belgelerde kayıp kişilerin mallarını idare etmek için kayyım nasb ve tayin olduğu geçmektedir. Buna örnek olarak; “...*Medine-i Erzincan‘ın Çölhasa Karyesi ahalisinden ve bidâyet-i harbde Kafkas cephesine sevk olunan seksen altıncı alay ikinci tabur efrâdından iken Sarıkamış Muharebesinde gaybûbet eden Niyaz oğlu Salih bin Ömer‘in hali tebeyyün edinceye değın emvâlini ahz ve kabza ve hukukunu muhafaza ya bir kayyım nasbı ehem ve elzem olup mefkût-u mezbûrun eniştesi karye-i mezkûre ahalisinden Hacı oğlu İshak Bey ibn Abdurrahman emânetle ma‘rûf istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet ‘uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü karye-i mezkûre hey‘et-i ihtiyâriyesinden mu‘tâ ve musaddak bir kıt‘a ‘ilm-u haber mündericâtı ve karye-i mezkûre ahalisinden Mehmed Efendi ibn Kahraman ve Zahit Ağa bin Mustafa nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer‘de ‘ala tarîki‘ş-şehâde ihbârlarıyla lede‘ş-şer‘-i‘l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince mefkûd-u mezbûr Salih‘in hali tebeyyün edinceye değın bi‘l-cümle emvâlini ahz ve kabz ve hıfza mezbûr İshak Bey kîbel-i şer‘-i şerîfden kayyım nasb ve ta‘yîn olunduğda olduğı ber vech-i muhar-*

¹²⁷ 20 numaralı belge.

¹²⁸ İsmail Özmel, “Kayyım”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2002, XXV, s. 107.

rer hizmet-i mezkûreyi kabul ve merâsimini icrâya kemâ yenbeği ta 'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka 'a bi't-taleb ketb olundu."¹²⁹ verilebilir.

D. Vakıflar ve Önemi

Sözlükte “durmak; durdurmak, alıkoymak” anlamındaki vakıf (vakf) kelimesi terim olarak “bir malın mâliki tarafından dinî, içtimaî ve hayrî bir gayeye ebediyen tahsisi” şeklinde özetlenebilecek hukukî bir işlemle kurulan ve İslâm medeniyetinin önemli unsurlarından birini teşkil eden hayır müessesesini ifade eder.

Bir vakfın nasıl yönetilip işletileceği, vakfedilen maldan kimlerin hangi esas ve ölçüler içinde yararlanacağı vakfedenin iradesiyle belirlenir. Vakfedenin bu konudaki beyan ve şartlarını içeren, vakfın âdeta tüzüğü niteliğindeki yazılı belgeye “vakfiyye” adı verilmektedir. Vakfiyede yer alıp vakfın kuruluş ve meşruiyet esaslarına aykırı olmayan şartlara bir zaruret bulunmadıkça uyulması gerekir. Fıkıhta bu şartların önemi ve bağlayıcılığı, “Vâkıfın şartı şâri'in nassı gibidir” kaidesiyle ifade edilmiştir. Vakfedilen mal kamu malı statüsündedir ve satılamaz, hibe edilemez, hiçbir şekilde temellük edilemez. Vakıf mallarının işletilmesi ve kiraya verilmesi vakfiyedeki şartlara göre ve rayiç bedelle yapılır.¹³⁰

Vakıfla ilgili defterimizde geçen kavramlardan biri de tevliyet kavramıdır. Tevliyet; vakıf işlerine bakma görevine denmektedir. Vakıf işlerine bakacak kişiye bir berat verilir, bu berat da Tevliyet Beratı denirdi.¹³¹

Allah yolunda mal harcamak, iyilik yapmada yardımlaşmak, hayır yapmakta yarışmak ve sadaka-i câriye kavramları vakıfların kurulmasının temel sâikleri olmuştur. Onun için müslümanlar yalnızca cami ve medrese yapımıyla sınırlı kalmamış, toplumun her türlü ihtiyacına cevap verecek şekilde vakıflar kurmuşlardır. Vakfedilen mescid ve camiler, mektep ve medreseler, imaretler, tekke, kütüphaneler, misafirhaneler, hastahaneler, çeşmeler ve sebiller, hamamlar, yollar ve köprüler, kervan-saraylar vb. eserler buna örnektir.

¹²⁹ 53 numaralı belge.

¹³⁰ Hacı Mehmet Günay, “Vakıf”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2012, XLII, s. 475-478.

¹³¹ Mehmet Zeki Pakalın, a.g.e., III. Cilt, s. 485.

Vakıflar adeta birer sigorta teşkilatı gibi hizmet görüyorlardı. Bunların verdiği hizmetlerden bir kaçını zikredersek, vakıfların toplumdaki önemi hakkında daha net bir bilgiye sahip oluruz. Bu hizmetlerden bir kaç; fakirlere, dullara, öksüzlere, borçlulara para yardımı yapmak; öğrencilere elbise ve yemek vermek, evlenecek kızlara cehiz hazırlamak, çalışamayacak derecede yaşlanan kayıkçı ve hamalların bakımını yapmak, oyuncağı olmayan çocuklara oyuncak temini vb. gibi çok farklı ihtiyaçlara cevap veren vakıflar bulunmaktaydı.¹³²

Defterimizde vakıflarla ilgili 3 belge bulunmaktadır. Bu belgelerde mahkemeye başvuran vakıf işlerini yürüten kişinin vefat ettiği ve vakıf işlerinin aksadığından bahsedilerek vakıf işleriyle alakalı kendisinin görev almak istediğini belirtmiştir. Kadı da bu minvalde karar vermiştir. “...vukû’-ı vefatına mebnî mütevelliyet-i mezkûre mehlûk ve mu’attal kaldığından ve ben dahi vâkıf-ı mûmâ ileyhın evlâd-ı zükûr ve meşrûtu’n-lehi bulunduğundan kibel-i şer’den vakf-ı mezkûre beni mütevellî nasb ve ta’yîn olunmak matlubumdur dedikde takrîr-i meşrûh-ı vâkı’a mutâbık ve nefsü’l-emre muvâfık ve vâkıf-ı mûmâ ileyhın evlâd-ı zükûru ve meşrûtu’n-lehi olup emanetle ma’rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vakfî ru’yete ve tevliyet ‘uhdesinden gelmeğe kadir ve mu’temed idüğü mezkûr Karaağaç Mahallesi hey’eti ihtiyariyesinden mahtûm ve mu’tâ bir kıt’a ‘ilm-u haber mefâdı ve livâ-i mezkûr evkaf müdürîyyetinin ol bâbındaki derkenârı ve zeyl-i zabtta muharreru’l-esâmi sikâtü müslimînin ‘ala tarîki’ş-şehâde vuku’ bulan ihbâr ve imzalarıyla zâhir ve mütehakkik olan mûmâ ileyh Hacı Hafız Süleyman Efendi kibel-i şer’-i âlîden vakf-ı mezkûre mütevellî nasb ve ta’yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer tevliyet-i mezkûreyi kabul ve hizmeti lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve ifâya ta’ahhüd ve ilzâm etmeğin gıbbe’t-tasdîki’ş-şer’i ma vaka’a bi’taleb ketb olundu.”¹³³

---

¹³² Ziya Kazıcı, s. 294.

¹³³ 5 numaralı belge.

E. Gayr-i Müslimlerin Durumu

Kur ' an-ı Kerim, yaratılışın gayesini Allah'a iman ve O'nun iradesine uygun yaşama şeklinde belirler ve "emanet" şeklinde nitelediği (*Şüphesiz biz emaneti göklerle, yere ve dağlara teklif ettik de onlar onu yüklenmek istemediler, ondan çekindiler. Onu insan yükledi. Çünkü o çok zalimdir, çok cahildir.*)¹³⁴ bu beşeri sorumluluğu kabul veya redde bağlı olarak insanları inananlar ve inanmayanlar diye iki gruba ayırır. (*Eğer içinizden bir gurup benimle gönderilene inanır, bir gurup da inanmazsa, Allah aranızda hükmedinceye kadar bekleyin. O hakimlerin en iyisidir.*)¹³⁵ Bunun dışında İslamiyet insanlar arasında ırk, renk, dil ve ülke esasına dayalı başka herhangi bir fark gözetmez.

İslamiyet, kendi mensuplarının oluşturduğu bir toplumda bu inancı paylaşmayanların inanç hürriyetine, can ve mal güvenliğine sahip olarak yaşarnalarına imkan tanımıştır. Gayr-ı Müslimler de İslam devletinin siyasi hakimiyetini kabul ederek çoğulcu bir hukuki yapı içinde tercih ettikleri hayat tarzını yaşama imkanına sahip olurlar.

Gayri müslimlerin islam devletinin tabiiyetine girmeleri zimmet akdiyle gerçekleşir. İnançla ilgisi bulunan bazı istisnalar dışında genel kural, müslümanlarla zimmîlerin aynı hak ve görevlere sahip olmalarıdır. Gayri Müslimlerin zimmet akdi sayesinde Müslümanlar gibi can ve mal güvenliğine sahiptirler. İnanç konusunda da İslam dini gayri müslimlere baskı yapılmasını yasaklamıştır. Âyin ve ibadet konusunda hürdürler. Gayri müslimler, bazı sınırlamalar dışında (Hicaz bölgesi) İslam ülkelerinde kural olarak Müslümanlarla eşit bir ikamet ve seyahat hürriyetine sahiptirler. Müslüman bir kişi ehl-i kitap olan bir kadınla evlenebilir.

Çalışma hürriyeti bakımından gayri müslimler için herhangi bir sınırlama söz konusu olmayıp iş ve ticaret hayatının her alanında faaliyet gösterebilirler. Fakat gayri müslimlerin devlet başkanını seçme ve bu göreve seçilme hakkına sahip değildirler. Ordu kumandanlığı, valilik ve hâkimlik gibi görevlere getirilemezler.

¹³⁴ Kur'an-ı Kerim, Ahzab Suresi 72.

¹³⁵ Kur'an-ı Kerim, Araf Suresi 87.

İslam ülkesinde bulunan müslim veya gayri müslim, vatandaş veya yabancı bütün insanlar devletin yargı sistemine ve kanunlarına tabidir. Bununla birlikte İslam'ın gayri müslimlere tanıdığı inanç özgürlüğünün bir gereği olarak aile, şahıs, miras ve borçlar hukuku gibi dini inançla yakından ilgili konularda kendilerine adli ve hukuki muhtariyet tanınmıştır.

Gayri müslimler, aralarındaki hukuki ihtilafları kendi mahkemelerine götürme hakkına sahip oldukları gibi İslam mahkemelerinde de dava açabilirler. Taraflardan birinin müslüman olması halinde ise davaya bakmaya yetkili tek merci İslam mahkemesidir.

Gayri müslimlere hukuk davaları için tanınan adli ve hukuki muhtariyet ceza davaları için söz konusu değildir. Bu bakımdan İslam ülkesinde suç sayılan bir fiili işlediklerinde kural olarak onlara da İslam ceza hukuku hükümleri uygulanır. Ancak kendilerine tanınan inanç hürriyeti gereği bu genel kuralın bazı istisnaları vardır. Mesela içki içtiklerinde had cezası uygulanmazsa da kamu düzenini ihlal etmeleri halinde ta'zir cezası verilir.¹³⁶

Gayri Müslimlerin birbirleri hakkındaki şahitlikleri dinlerine bakılmaksızın kabul edilir. Fakat bir gayri müslimin Müslüman hakkında şahitliği kabul edilmez. Fakat bazı Hanbeliler zaruret durumunda gayri müslimin şahitliğine başvurulabileceğini kabul etmişlerdir.¹³⁷

Çok uluslu bir devlet olan Osmanlı Devleti içerisinde farklı din, mezhep ve ırklar bulunmaktadır. İncelediğimiz defter kayıtları daha çok 1916-1919 arasını kapsamaktadır. Bu tarihlere en yakın olarak 1914 Yılı Resmi İstatistiklerine göre Müslüman, Rum ve Ermeni nüfuslarının oranları ise şu şekildedir.¹³⁸

¹³⁶ Ahmet Özel, "Gayri Müslim", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 1996, XIII, s. 418-424.

¹³⁷ H. Yunus Apaydın, "Şahit", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2010, XXXVIII, s. 280-281.

¹³⁸ T.C. Genelkurmay Başkanlığı, Arşiv Belgeleriyle Ermeni Faaliyetleri 1914-1918, Genelkurmay ATASE ve Genelkurmay Denetleme Başkanlığı Yayınları, Ankara 2005, I, s. 629.

Tablo 5: 1914 Yılı Erzincan Resmi Nüfus İstatistiği

	İcmal	Yekün		İslam		Ermeni		Rum		Protestan		Süryani	
		E	K	E	K	E	K	E	K	E	K	E	K
Erzincan	70.518	35.352	35.166	27.088	26.810	8.018	8.126	143	132	79	68	24	30
Pülümür	12.266	5.597	6.669	5.333	6.422	264	247						
Refahiye	25.985	12.421	13.554	11.107	12.201	608	662	696	698				
Kuruçay	14.115	7.220	6.895	5.884	5.582	1.336	1.313						
Kemah	26.043	12.720	13.323	10.110	10.632	2.286	2.311	271	289				
Yekün	148.927	73.310	75.607	59.522	61.647	12.512	12.659	1.110	1.119	79	68	24	30

Defterimizde verâset konulu 3 adet gayri müslim davası bulunmaktadır. Dava başlangıcında müdde'înin nerede oturduğu hangi milletten olduğu ifade edilerek dava konusuna geçilmiştir. “*Medine-i Erzincan'ın Gerek Gerek Mahallesinde sâkine zât-ı tarif-i şer' ile mu'arrefe Teb'â-ı Devlet-i 'Aliyyenin Ermeni milletinden sahibe-i arzuhâl Yugaper Hatun veledet-i Makos Erzincan Livâ Mahkemesinde meclis-i şer'i şerîf-i lâzîmü'l-tevkîrde derûn-i arzuhâlde mezkûrû'l-ism olup kibel-i şer'den husûmeti re'y olunan...*”¹³⁹ diye başlamaktadır. Bu davaları kısaca özetlersek; 72 numaralı davada, Vahan Efendi babası Jamgoçyan Kigork'tan kalan malların vâris olarak kendine düştüğünü, oysa babasından kalan tarlanın şuan Dursun Ağa'nın tasarrufunda olduğunu söyler. Verâset iddiasını iki Müslümanın şahitliği ile isbat eder.

¹³⁹ 86 numaralı belge.

Mahallenin imam ve muhtarı da şahitleri tezkiye eder. Kadı da tarlanın Vahan Efendi'ye teslim edilmesi yönünde karar verir.

86 numaralı davada; Makos kızı Yugaper Hatun amcası Mardiros Ağa'nın vefat ettiğini, ondan bir ev kaldığını ve ona zevi'l-erham cihetinden vârise olduğunu söyler. Evin ise şuan Mustafa Usta olduğunu ve kendisine teslim edilmesini ister. İki şahit (gayri müslim) getirir. Bu şahitler Rum Mahallesi ihtiyar heyetinden Nebayot Ağa ve Giregor Ağa tarafından tezkiye edilir. Sonuçta evin Yugaper Hatun'a teslim edilmesine karar verilir.

120 numaralı davada ise; Pars Hatun dayıları Artil ve Uhannis'in vefat ettiğini, asabe cihetinden mirası hak eden kimse olmadığını ve zevi'l-erham cihetinden mirasın kendine kaldığını iddia etmiştir. İddiasını iki şahitle (gayri müslim) desteklemiştir. O şahitleri ise Rum Mahallesi ihtiyar heyetinden iki aza ve mahalle sakinlerinden iki kişi ile (hepsi gayri müslim) tezkiye etmiştir. Mahkeme de Artil ve Uhannis Efendilerin miraslarının Pars Hatun'a isabeti yönünde karar vermiştir.

Bu belgelerde dikkat çeken husus gayri müslimlerin verâsetle ilgili olarak şer'î mahkemelere başvurmaları ve gayri müslim şahit ve onları tezkiye eden kişilerin (gayri müslim) verâset davasında kabul görmeleridir. Bu üç davada da kadı mahkemeye başvuran gayri müslim lehine karar vermiştir. Bu da gösteriyor ki gayri müslimler haklarını rahatça arayabiliyor ve kanun önünde eşitlik prensibine göre muamele görüyorlardı. Bu davalar haricinde başka bir davanın olmaması da müslüman ve gayri müslimler arasında münasebetlerin iyi olduğunu göstermektedir.

Belgelerden yine anlaşılıyor ki; Erzincan'da bulunan Rum Mahallesinde Ermeniler yaşamaktadır. Ayrıca Şeyh Çelebi, Gerek Gerek Mahallesi ve Yeni Mahallemde de Ermeni aileler bulunmaktadır.

Belgelerde dikkat çeken bir diğer konu da; sicil kayıtlarında, Müslümanlar ve gayr-i müslimler için bazı farklı tabirlerin kullanılmasıdır. Bilindiği gibi soyadının kullanılmadığı o dönemlerde, insanlar baba ve dedelerinin isimleriyle birbirinden ayırt ediliyorlardı. Müslümanlar için "oğlu" manasına gelen "bin ve ibn" ile "kızı"

manasına gelen “ibnet-i” ifadeleri kullanılırken, gayr-i müslimlerin oğulları için “Veled-i”, kızları için ise “veledet-i” kelimeleri kullanılmaktadır.

Farklı tabirlere bir diğer örnek de Müslümanların bulunduğu davalarda mahkeme için; *meclis-i şer’i şerîf-i enver* tabiri kullanılırken gayri müslimler için mahkeme, *meclis-i şer’-i hatîr vâcibü’t-tevkîr* tabiri ile ifade edilmiştir. Bu durum gayri müslimlerin her ne kadar vatandaş olarak kabul edilse bile onlara farklı vesilelerle devlet otoritesinin hatırlatılması gerektiği düşüncesiyle açıklanabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM METNİN TRANSKRİPSİYONU

Bismillahi ya Fettâh

Kâdı Fevzi ve Bilal ve Tâhir ve Sabri Efendilerin zamanına aid sicilin hitama resîde olmasıyla mezkûr sicilin 399 uncu sahifesinde muharrer otuz numaradan işbu sicile nakl ve bi tevfihi Teâla bede' ve mübâ'et edilmiştir. Fî 9 Cemaziyelevvel sene 1334 fî 1 Mart sene 1332¹⁴⁰

Kadı
Mühür

Başkâtib
Mühür

Sayfa – Dava no : 1 - Numara 31 (1)

Konu : İ'lâm-ı mehir ve nafaka.

Makarr-ı Livâ olan Erzincan Kasabasının Hafızlı Mahallesinde sâkine zâtı livâ-i mezkûrun Cemaleddin Mahallesi ahâlisinden evkâf tahsildarı Abdurrahman Efendi ibn Muhyiddin ve Salıca Mahallesi ahâlisinden Beyzade Mehmed Efendi ibn el-Hâc Rıza Bey ta'rifleriyle mu'arrefe sahabe-i arzuhâl Hatice Hatun ibnetehu Yusuf bin Ahmed ile halen zevc-i mutlakı olduğu iddia olunan livâ-i mezkûrun Çeri Mahallesi ahâlisinden Kemahlı Kemal Emirzâde Kamil Efendi ibn Şemseddin beyninde mütekevvîn nafaka ve mehr-i mu'accel da'vasına dair mukaddemâ livâ-i mezkûr mahkeme-i şer'iyyesinden 'aleyhine sâdır olup mûmâ ileyh Kamil Efendi tarafından hükümüne 'adem-i kanaatle istinâfen tedkîki istid'a edilen fî 2 Zilka'de sene 1333¹⁴¹ tarih ve yüz yetmiş numaralı i'lâm-ı fetva hane-i âlîden bi't-tedkîk derûn-ı i'lamı mezkûrda muharrer şahidetân-ı mezbûretânda zâtları ta'rif olduğuna ve bilâhare vefat ettiği gösterilen sağıre-i mezbûre için takdîr olunan nafaka-ı maziye-i mezkûre müstedâne bulunduğuna ta'arruz edilmediği ve nafaka-ı müterâkime-i mezkûrenin hesablarında istikâmet-i gayr-i münfelim olduğu gibi müdde'-i 'aleyh merkûmda

¹⁴⁰ 14 Mart 1916

¹⁴¹ 11 Eylül 1915

mehr-i mu'accel hakkındaki inkârı bi'l-istîzâh esası tesmiyeye veya miktarına veya vafına veyahut mu'accelât-ı mezkûrenin nezdinde bulunmadığına aidiyeti evvel emirde ta'yîn edilerek tarafeyn-i mütedâ'iyeyn mehr-i müsemmânın mikdarında ihtilaf eyledikleri takdîrde hadisenin mesele-i ma'rûfesine tevfikân fasl ve hısmı ve vasfı tesmiyede ihtilafları suretinde mikdar-ı mu'accelin örfen ta'yinine muktezî ve esası tesmiyeyi veya mu'accelâtı müdde'â behanın nezdinde bulunduğunu münkir olduğu suretde müdde'iyeden beyyine talebiyle tebeyyün edecek hale göre fasl ve hısmı müstehtem (?) olduğu halde bu cihetler nazar-ı dikkate alınmamış ve takdîr-i sâliki mebhûstan fazla olarak mezbûre için nafaka takdîrinin vech-i gayrı zâhir bulunmuş olmakla icabı halin îfâsı zımnında menkûzan iade ve ol vechile müceddeden icra-yı muhâkemeleriçün tarafeyne tastîr ve tebliğ kılınan da'vetiye varakalarında mu'ayyen günde mu'arrefetü'z-zât müdde'iyeye-i mezbûre Hatice Hatun bi'l-vürûd liva-i mezkûr mahkeme-i şer'iyesinde meclis-i şer'i münîrde müdde'i-i aleyhi-mezbûr Kamil Efendi ibn Şemsettin müvâcehesinde ber vech-i âti da'va edildi.

İş bu mahkemedden mu'tâ ve âhîran za'yî' edilen bir kıt'a izinnâme mücebince bin elli bir kuruş mehr-i müccel bu mecmû'u bin beş yüz kuruş kıymetinde üç beş birlik Osmanlı altını ve yine beher arşun otuzdan cem'an altıyüz kuruşun kıymetinde yirmi arşın stalyon ve yine beher arşuni on dokuz kuruş kıymetinde cem'an ikiyüz altmış altı kuruşun kıymetinde on dört arşın Avrupa karı ipekli çarşaflık kumaş ve yine altıyüz kuruşun kıymetinde pembe renkli ipekli dikilmiş kutn elbisesi ve yine yüz yirmi kuruş kıymetinde üç parçadan ibaret bir kat hamam takımı Bursa havlusu ve üçbin yüz otuz kuruşluk eşya mehr-i mu'accel tesmiyesiyle mûmâ ileyh Kamil Efendi benim zevci dâhilim iken muahharan beynimizde vuku' bulan 'adem-i hissi muaşeretten nâşi iş bu tarihten iki ay mukaddem mâru'z-zikr Hafızlı Mahallesinde Tabib Refik Beyin hanesinde beni tatlık etmiş olduğundan zevci mutlakım mûmâ ileyh zimmetinde mütekarrır ma'kutu aleyh bin ellibir kuruş mehr-i müccelim ile kezâlik mûmâ ileyh Kamil Efendi nezdinde kalan beş kalem mehr-i mu'accelâtı muharrere-i mezkûremin mûmâ ileyhden bi't-tahsil tarafıma teslimi matlubumdur.

Lede's-suâl müdde'i aleyh mezbûr Kamil Efendi dahi cevabında müdde'iyeye-i mezbûre Hatice Hatun mukaddemâ zevce-i menkuhe-i medhûl biham idi ise de âhi-

ren bin üç yüz otuz bir sene-i maliyesi Mayısın on beşinci günü mezkûr Hafızlı Mahallesinde Tabib Refik Beyin hanesinde ve mahzar-ı şuhudda ben zevcim mezbûre Hatice Hatunu talak-ı selâse ile tatlık ettim ve mezbûrenin mehr-i müeccel-i müsemması dahi ancak yüz elli bir kuruş olup bundan ziyade mehr-i müecceli olmadığı gibi nezdinde ber vech-i muharrer bir gûnâ mu'accelâtı dahi yoktur ve esasen müdde'ie zevce-i mutlaka-i mezbûre için asla mehr-i mu'accelât tesmiye edilmemiştir deyu müdde'ie-i mezbûrenin talak ve kısmen mehr-i müeccel müdde'âsını ikrar ve ma'âda ziyade müdde'âsını külliyyen inkâr eyledi.

Tarafeyn-i mütedâ'ieynden ber vech-i muharrer mehr-i müecceli müsemma hakkındaki iddialarına mutâbık yine talep olundukda müdde'ie-i mezbûre Hatice Hatun mehr-i müecceli müsemması bin elli bir kuruş olduğunu Erzincan'ın Çeri Mahallesi ahalisinden ve mütekaidin-i askeriyeden yoklamacı Mehmed Efendi ibn İbrahim ve Niğdeli Mahallesi ahalisinden Avnullah Bey ve Dâna Mahallesi ahalisinden Hamdi Bey ibn el-Hâc Mehmed Bey ve Attar Yusuf ve Attar Mustafa ve Hocazade Mehmed ve İmam Hacı Hafız Ahmed Efendiler ile isbat edeceğini ve mehr-i mu'accelâtı mezkûre-i müdde'â bahayı dahi Erzincan'ın Şaban Ağa Mahallesinde mukimler müftizâde Mehmed Efendi ve Fatıma Hatun ve Taşçı Mahallesinde mukîme Şebnem Vesîle Hatun ibnetehu Emin ile isbat edeceğini ve bunlardan başka asla şahitleri olmadığını ve müdde'i-i aleyhi mezbûr Kamil Efendi dahi müdde'ie-i mezbûre Hatice Hatun'un mehr-i müecceli müsemması ancak yüz elli bir kuruş olduğunu Erzincan'ın Cencige Karyesinden Mehmed ve Nuri ve Tılhas Karyesinden Osman ve Kurşunlu Mahallesi ahalisinden olup el-yevm Erzurum Daru'l-Harbinde taht-ı silahda bulunan Ali ve Hakkı ve Livayı mezkûra mülhak Kemah Kasabasının Beyli Mahallesinden Edhem ve Tahir ve Katırcı Mustafa ağalar ile isbat edeceğini ve bunlardan başka şahitleri olmadığını beyân eylediler.

Tarafeyni mütedâ'ieyyn ber vech-i muharrer mehr-i müeccel-i müsemmanın miktarında ihtilaf edüp her biri iddi'ayı vâkillerini isbat için şuhûd ira'e ettiklerinden ve bu kabil husûsatta ise evvel emirde müdde'ie-i mezbûrenin mehr-i mislinin isbatıyla ba'dehu mehr-i misl-i müsbete müsait olmayan tarafın beyyinesinin tercihen istimâ'ı lazım geldiğinden ol vech ile müdde'ie-i mezbûrenin mehr-i mislinin isbatı için

müdde'ıye-i mezbûreden beyyine taleb olundukda bu babdaki mehr-i misl müdde'âsını dahi balâda mehr-i müecceli müsemmâ müdde'âsı hakkında zabt ve tahrir ettirmiş olduğu şuhud-ı mûmâ ileyhim ile isbat edeceğini ve bundan başka şahitleri olmadığını beyân etmekle şuhud-ı mûmâ ileyhimin ikamesine havale olundu.

Âhıran yevm-i muayyende tarafeyni mütedâ'ıyeyn meclisi şer'e bil vurûd müdde'ıye-i mezbûre Hatice Hatun'dan mehr-i mislini isbat için zabtı sâbıkta muharre-rü'l-esami şuhuddan huzûr-ı şer'e ikame ve ihzar eylediği zatı mezbûrey-i arıfanı Erzincan'm Çeri Mahallesi ahalisinden ve mütekâ'idin-i askeriyeden yoklamacı Mehmed Efendi ibn İbrahim ve Dâna Mahallesi ahalisinden Hamdi Bey ibn el-Hâc Mehmed Bey alel usul tarafeyn muvacehelerinde münferide lede'l-istişhâd zatı ma'lumumuz olan işbu müdde'ıye-i mezbûre Hatice Hatun ibnetehu Yusuf bin Ahmed'in babası canibinden ve ekâribinden sinnen ve malen ve cemalen ve diyaneten ve aklen ve beleden ve siyabeten ve bekareten kendüye mûmâsele olan li-ebeveyn kız karındaş kezâlik zatı ma'lumumuz olan Saniye ve müdde'ıye-i mezbûrenin li-ebeveyn 'ammîsi Mustafa Efendi kerimesi Sahûre Hanımlar bin ikiyüz kuruş mehr-i müeccel tesmiye eliyle tezevvüc olunagelüb meblağ-ı mezkûr bin iki yüz kuruşdan müdde'ıye-i mezbûrenin mih-i misline müsavidir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer'i edâ-yı şehâdet eylediler.

Şahidan-ı mezbûrândan Yoklamacı Mehmed Efendi evvelâ ba varaka-i mestûre mensup olduğu mârrü'z-zıkr Çeri Mahallesi imamı el-Hâc Hafız Osman Efendi ibn Hasan ve muhtarı Keçeci el-Hâc Süleyman Ağa ibn Abdullah'tan sırren ve ba'dehu teşâhüd-ü mûmâ ileyh hâzır olduğu halde mahalle-i mezkûrenin mu'temed ahalisinden Kurtik-zâde Mehmed Efendi ibn Kamil Efendi ve Kırtıl-zâde Halid Efendi ibn Emin Efendi'den bi'l-müvâcehe 'alenen ve diğer şahid-i mûmâ ileyh Hamdi Bey dahi evvelâ bâ varaka-i mestûre mensup olduğu mezkûr Dâna Mahallesi imamı el-Hac Şakir Efendi ibn Ali ve muhtarı Mustafa Ağa ibn Halil'den sırren ve ba'dehu yine şahid mûmâ ileyh hazır olduğu halde mahalle-i ânifenin mu'temed ahalisinden Hacı Mehmed Bey-zâde Kemal Bey ibn Zarif Bey ve Çolak oğlu Hacı Hasan Ağa ibn Sa-

lih'den bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye 'adl ve makbûlu's-şehâde oldukları iş'ar ve ihbâr olunmuşdur.

Şehâdet-i mezkûre mücebince müdde'ie-i mezbûrenin mehr-i misli bin ikiyüz kuruş olmasına nazaran işbu mehr-i misl misline müsaid olmayan müdde'i-i aleyhi mezbûr Kamil Efendi'nin ber vech-i muharrer mehr-i müeccel-i müsemmâ yüz elli bir kuruş olduğu hakkındaki beyyinesinin tercihen istima'-ı ahkâm-ı şer'iyeden bulunduğu anlaşıldığından ol vechile müdde'i-i aleyh-i mezbûrun şuhûdu muharrer mazbatasının istima'ları zımnında muhâkemenin üçyüz otuz bir sene-i maliyesi Kanun-ı Sani'nin otuz birinci Pazar günü tâ'lik tensîb olunmuştur.

Yevm-ü mu'allak-ı mezkûrda tarafeyn-i mütehâsimeyn huzûr-u şer'e bil-vürûd müdde'i-i aleyh-i mezbûr Kâmil Efendi ber vech-i muharrer mehr-i müeccel-i müsemmâ müdde'âsını isbat için esmâlarını zabt-ı sâbıkta beyân ve sudreylediği şahitlerini ahvâl-i hâzire-i cedîd dolayısıyla meclis-i şer'e ikâmeden âciz olduğunu beyân ile isbat-ı müdde'âdan ızhâr-ı acz etmesine ve Mecellenin bin yedi yüz altmış dokuzuncu maddesi mücebince râcih tarafı ikâmen beyyineden ızhâr-ı acz ettiği surette mercûh tarafından beyyine talep ve istima' olunacağı ahkâm-ı şer'iyeden bulunmasına mebni bir minval-i muharrer mehr-i müeccel-i müsemmâ hakkında mercûh tarafı olan müdde'ie-i mezbûrenin zabt-ı sâbıkta muharrerü'l esâmi şahitlerinin ikâme ve istima'ları zımnında muhâkemenin ta'lik edildiği yevm-i muayyende tarafeyn-i mütedâ'ieyn meclisi şer'e bi'l vürûd müdde'ie-i mezbûre Hatice Hatun'un ber vech-i muharrer mehr-i müeccel-i müsemmâsı hakkındaki iddiasını isbat için huzûr-u şer'e ikâme ve ihzâr eylediği zabt-ı sâbıkta muharrerü'l esâmi şuhûd-ı mûmâ ilehimden zat-ı mezbûreyi Arifan Yoklamacı Mehmed Efendi ibn İbrahim ve Hamdi Bey ibn Hacı Mehmed Bey 'ale'l usûl tarafeyn müvâcehelerinde lede'l istişhâd zâtı ma'lumumuz olan işbu müdde'ie-i mezbûre Hatice Hatun ibnetehu Yusuf ile müdde'i-i aleyhi mezbûr Kamil Efendi ibn Şemsettinin geçen bin üç yüz yirmi dokuz sene-i maliyesi Haziranında işbu müdde'i-i aleyh-i mezbûr Kamil Efendi'nin hanesinde hazır olduğu halde tarafeyn vekillerinin icab ve kabullerini hâvi şer'ie katib-i sâbık el-Hac Hafız Ahmed Efendi marifetiyle müdde'ie-i mezbûre Hatice Hatun'un bin elli bir kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle işbu müdde'i-i aleyh Kamil Efendi'ye

akd-i nikahları icra olunup bu cihetle müdde'eye-i mezbûrenin müdde'i-i aleyhi mezbûr Kamil Efendi zimmetinde mehr-i müecceli müsemması bin elli bir kuruştur biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri bi'l-müvâcehe bir nehc-i şer'e edâ-yı şehâdet eylediler.

İşbu şahitlere karşı ne diyeceği müdde'i-i aleyh-i mezbûr Kamil Efendi'den soruldukda müdde'eye-i mezbûre Hatice Hatun'un şahidân-ı mezbûrânın meccânen çamaşlıklarını yıkar ve elbiselerini diker ve hanelerini bekler olduğu gibi şahidân-ı mezbûrândan Mehmed Efendi dahi bundan altı mâh mukaddem müdde'eye-i mezbûrenin pederi Yusuf Ağa ile beraber beni sokak ortasında darb eylediklerinden ve diğer şahit Hamdi Bey dahi zimmetinde bulunan alacak hakkımdan dolayı mübânemizde 'adâvet bulunduğu gibi şahitlerimiz mûmâ ileyh müdde'eye-i mezbûre Haticenin validesi kız karındaşının oğlu ve bu cihetle akrabası olduğundan şehâdetlerini kabul edemem deyü şahidân-ı mezbûrâna ta'n eyledi.

Şehâdet-i mezkûre müdde'eye-i mezbûre Hatice Hatun'a ber vech-i muharrer mehr-i müeccel-i müsemma hakkındaki müdde'asına muvafık idüğü ve müdde'i-i aleyh-i mezbûr Kamil Efendi'nin şahidân-ı mezbûrân haklarında ber vech-i meşrûh vukû' bulan ta'nı şehâdet-i mezkûrenin kabulüne esbâb-ı mâni'a-i şer'iyeye teşkil edemediğinden ta'n-ı mezkûrun mesmû'a ve iltifâta şâyan olmadığı bi't-tedkik anlaşıldığından Mecellenin bin yedi yüz altıncı maddesi mücebince şehâdet-i mezkûrenin kabulüyle şahidân-ı mezbûrân mukaddemâ işbu huzûr-u şer'de yine tarafeyn-i mütedâ'iyeyn beyninde mütekevvin mehr-i misl husûsuna bin üç yüz otuz dört sene-i hicriyyesi Rebû'l Evvelin yirmi sekizinci günü şehâdet edüp şahidân-ı mezbûrândan Yoklamacı Mehmed Efendi evvelâ ba varaka-i mestûre mensup olduğu mezkûr Çeri Mahallesi imamı el-Hac Osman Efendi ibn Hasan ve muhtarı el-Hac Süleyman Ağa ibn Abdullah'tan sırren ve ba'dehu şahit mûmâ ileyh hazır olduğu halde yine mahalle-i mezkûrenin mu'temed ahalisinden müzekkiyân mûmâ ileyha Kırtızade Mehmed ve Kırtızade Halit Efendilerden bi'l müvâcehe 'alenen ve diğer şahit mezbûr Hamdi Bey dahi evvelâ bâ varaka-i mestûre mensup olduğu mezkûr Dana Mahallesi imamı Hacı Şakir Efendi ibn Ali ve Muhtarı Mustafa Ağa ibn Halil'den sırren ve ba'dehu şahit mûmâ ileyh hâzır olduğu halde yine Mahalle-i ânifenin makbûl ahalisinden Ha-

cı Mehmed Beyzâde Kemal Bey ibn Zarif Bey ve Çolak oğlu Hacı Hasan Ağa ibn Salih'ten bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye adl ve makbûlu's şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olunmuş tarih-i tezkiyeden şimdiye kadar aradan altı ay geçmediği gibi hakim dahi tebeddül etmemiş olduğundan Mecellenin bin yedi yüz yirmi üçüncü maddesine tevfiikan şahidân-ı mezbûrânın tezkiye-i sâbika-i mezkûreleriyle iktifa kılınmıştır.

Lede's-suâl müdde'ıye-i mezbûre Hatice Hatun ber vech-i muharrer mehr-i mu'accelâtı hakkındaki müdde'âsını isbat için zabt-ı sâbıkta muharrerü'l esâmî şahitlerini meclis-i şer'e ikameden âcize olduğu bi'l-beyân mârrü'l beyân mehr-i mu'accelât müdde'âsını isbattan ızhâr-ı acz ile kendisi için mehr-i mu'accel asla tesmiye edilmediğine ve ber vech-i bâlâ zabtına ve de evsâf ve ehıbbâsını ve kıymetleri muharrer beş kalem mu'accelat-ı müdde'â beha nezdinde bulunmadığına dair müdde'i-i aleyh Kamil Efendi'nin icra-yı tahlîfini talep eylemiş ve bir mûceb-i taleb müdde'i-i aleyhi mezbûr Kamil Efendi dahi müdde'ıye-i mezbûre Hatice Hatun için asla mehr-i mu'accel tesmiye edilmediğine ve müdde'ıye-i mezbûrenin mârrü'l-beyân zabtına ve de evsaf ve kıymetleri muharrer beş kalem mu'accelât müdde'â bahası nezdinde bulunmadığına dair taraf-ı şer'den teklif olunan yemini kabul ve bi'l-müvâcehe huzûr-u şer'de icra eyledi.

Tarafeynin ber vechi muharrer iddia ve müdafa'âtına ve cereyân eden muhâkemeye nazaran müdde'ıye-i mezbûre Hatice Hatun ber minvâl-i muharrer mehr-i müeccel-i müsemmâ müdde'âsını bi'l beyyine el-mu'addile isbat etmiş ve diğer mu'accelât müddeâsını ise isbattan ızhâr-ı 'acz ile bi't-taleb müdde'i-i mezbûr Kamil Efendi müdde'ıye-i mezbûre Hatice Hatun için asla mehr-i mu'accel tesmiye edilmediğine ve mezbûrenin ber vech-i bâlâda evsaf ve ehıbbâsını ve kıymetleri muharrer beş kalem mu'accelât-ı müdde'â bahası dahi nezdinde bulunmadığına dair taraf-ı şer'den teklif olunan yemini kabul ve bi'l müvâcehe icra eylemiş olmağın mûcebince müdde'ıye-i mezbûrenin ber vech-i meşrûh mehr-i mu'accelât müdde'âsıyla müdde'i-i aleyhi mezbûr Kamil Efendi bi-lâ beyyine mu'ârızadan men' ile mezbûrenin müdde'i-i aleyh mezbûr Kamil Efendi zatında mehr-i müecceli müsemmâdan alacağı olduğu tahakkuk eden bin elli bir kuruşun müdde'ıye-i mezbûreye edâ ve teslim etmek

üzere müdde‘i-i aleyh Kamil Efendi’ye ba’de’t-tebeyyün ve’l-hükm zîrde yekûn ve müfredâtı muharrer harc-i i’lâm ve mesârif-i muhâkeme olan cem‘an yüz yedi kuruşun otuz paradan usûl-ü muhâkeme-i şer’iyyenin ikinci maddesi mücebince mahkûm miktarının müdde‘i-i ‘aleyhden ve ma‘adanın müdde‘iye-i mezbûreden istifâsı iktizâ eylediği tescîl ve i’lâm olundu. Tahriren fi’l yevmi’l-‘âşir min Cemaziye’l-Evvel sene erbe‘a ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁴²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa : 3

Bede’e haze’l makâm bi ‘avnillahi’l meliki’l ‘allâm fi 14 Muharremü’l Haram sene 1337 ve fi 21 Teşrîn-i Evvel 1334¹⁴³

Erzincan Kadısı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 3 - Numara 32 (2)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan’ın Hah Karyesi ahalisinden ve Asâkir-i Şâhâneye mensup Kemah Jandarma Bölüğü eski süvâri neferi iken bin üç yüz otuz dört sene-i maliyesi Teşrîn-i Evvelin on dördüncü günü vefat ettiği Jandarma Tabur Kumandanlığı tarafından bâ der-kenâr olunan ‘Abdulfettah-oğullarından Ebûbekir bin Yûsuf’un verâseti sulbîye-i sağîre kızı Hûriye ile karye-i mezkûrede sâkine li-ebeveyn kız karındaşı Zînet ve li-ebeveyn er karındaşı hâzır bi’l-meclis İsmail’e münhasıra olduğu zâtî ta’rîf-i şer’î ile mu‘arref mezbûr İsmail livâ-ı mezkûr mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer’îl-enverde takrîr ve mezkûr Hah Karyesi imâmı Ahmed Efendi ibn ‘Abdullah ve muhtârı Burhan Efendi ibn Abdurrahman ve a’zâ Ahmed Efendi ibn Şemseddîn’in mühr-i zâtî ve

¹⁴² 15 Mart 1916

¹⁴³ 21 Ekim 1918

resmîleriyle mahtûm ibrâz eylediği fi 20 Teşrînievvel sene 334¹⁴⁴ târîhli bir kıt'a 'ilm-u haber meâli takrîr-i mezkûru te'yîd eylemiş ve verâset-i mezkûre vech-i meş-rûh üzere idüğü karye-i mezkûre ahâlîsinden mevsûku'l-kelim zevâtdan 'Ali Efendi oğlu Nâzım Ağa ibn Eyyûb ve Eyyûb Efendi oğlu Mustafa bin Sâlih'in meclis-i şer' de vukû' bulan ihbâr ve imzâlarıyla 'inde's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık ol-mağla bu sûretde mes'ele-i mîrâsları altı sehmden olup üç sehmi bint-i mezbûre Hûriye'ye ve bir sehmi kız karındaşı mezbûre Zînet'e ve iki sehmi dahi karındaşı mezbûr İsmail'e isâbeti iktizâ eylediği zabt olundu.

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 3 - Numara 33 (3)

Konu : Vesâyet (Kayyım Tayini)

Medine-i Erzincan'ın Haşhaşı Karyesi sâkinelerinden iken bundan akdem vefat eden Şeyh oğlu Kerîmesi Zîcan bint-i Mehmed'in verâseti li-ebeveyn er karındaşı Şeyh oğlu Osman bin Mehmed'e münhasıra olduğu bi'l-ihbâr zâhir ve nümâyân olduktan sonra mezbûr Osman seferberlik bidâyetinde taht-ı silaha alınarak sevk edilmiş ve bu âna kadar da hayat ve memâtından bir haber alınmamış olduğu beyân edilmekle gâib-i mezbûr Osman'ın zuhûruna değin gerek burada terk etmiş olduğu emvâlini ve gerek kız karındaşı ve mûrisesi müteveffâ-yı mezbûre Zîcan'dan mevrûs ve menkal bi'l-cümle malını tefrîk ve taksîme ve hukukunu muhafazaya ve umûrunu ru'yet ve tesviyeye kıbel-i şer'î şerîfden bir kayyım nasb ve ta'yini ehem ve elzem olduğu aslîden emanetle ma'ruf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet ve kayyımlik 'uhdesinden gelmeğe kâdir ve mü'temid idüğü mensup olduğu Gerek Ge-rek Mahallesi imam ve muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyesinden memhûren mu'tâ bir kıt'a 'ilm-u haber makamından ve zeyl-ü vesîkada muharrerü'l esâmi müslimînin 'ala tarîki's-şehâde ihbârlarından mütehakkık olan gâib-i mezbûr bi'l cümle emvâlini hıfz ve hirâset ve umûrunu ru'yet ve tesviyeye kıbel-i şer'î şerîften kayyım nasb ve ta'yin

¹⁴⁴ 20 Ekim 1918

olundukda mezbûr Emin Efendi dahi ber vech-i muharrer kayyımın vesâyeti mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve ilzâm etmeğın gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘i mâ vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’r-râbi‘a ‘aşera min şehri Muharremü’l-Haram sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁴⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 3 - Numara 34 (4)

Konu : Vekâlet (Verâset)

Medine-i Erzincan’ın Tahzûri Ekrek Karyesi sâkinlerinden zıkr-i âti müteveffânın zevc-i vârisesi olduğı iddi‘a edilen zât-ı ta‘rîfi şer‘i ile mu‘arrefe sahıbe-i ‘arzuhal Kezban bint-i Hüseyin medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinde mün‘akid meclis-i şer‘i şerîfi’l enverde terike-i müteveffâyâ bi’l me’mûriyye vaz‘-ı yedi mütehakkık olup husûmeti re‘y olunan medine-i mezkûre Eytâm Müdürü vekîli Ömer Lütfi Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi. Zevcim ve mûrisim olup bundan akdem Divriği’de vefat eden Yusuf bin Şakir bin Yusuf’un verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi benimle sulbiyye kızları kebîre Hanife ve sağîre Hatice’ye münhasıra olup bunlardan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup zevcim mezbûrun terikeyi esmânı olan dört bin kuruşa vekîl-i mûma ileyh Ömer Lütfi Efendi hasebü’l me’mûre vâzi‘u’l yed olmağla meblağ-ı mezkûrdan hisse-i erîsemi hâlâ bana edâ ve teslîme vekil mûmâ ileyhe tenbîh olunmak matlubumdur dedik de vekil mûmâ ileyh dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûrun terikesine hasebü’l me’mûre vâzi‘u’l yed olduğunu ikrar edüb müdde‘iye-i mezbûrenin ber vech-i muharrer verâset müdde‘asını inkâr eyledi. Müdde‘iye-i mezbûreden verâset müdde‘asına mutâbık beyyine talep olundukda cerîde-i şer‘de mazbûtu’l esâmi kimesnelerle isbât ededeğini ve daha başka şahidi olmadığını ifade ve beyân ile hâzır-ı şuhûd eyledikten sonra li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzıran olan mezkûr Tahzûri Ekrek Karyesi ahalisinden İpekoğlu İsmail bin Mehmed bin Süleyman ve Manzur oğlu İb-

¹⁴⁵ 21 Ekim 1918

rahim bin Halil bin Mehmed'den her biri münferiden istiḥâd olunduklarında fi'l hakîka Tahzûri Ekrek Karyesi ahalisinden olup bundan akdem Divriği'de vefat eden Yusuf bin Şakir bin Yusuf'un verâseti zâtlarını bi'l mu'arrefeti'ş şer'iyeye 'ârifân olduğunu zevce-i menkûhe-i metrûkesi iş bu hazır bi'l meclis Kezban bint-i Hüseyin ile kızları gâibetân ani'l meclis kebîre Hanife ve saġîre Hatice'ye münhasıra olup bunlardan başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduġu ma'lumumuz deġildir. Biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü müttefekü'l-lafz ve'l ma'na bi'l müvâcehe 'alenen ber nehc-i şer'i edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye ettiklerinde usûl mevzû'asına tevfiķan şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Tahzûri Ekrek Karyesi imamı Mehmed Efendi ibn Süleyman ve muhtarı İbrahim Aġa ibn Halil nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu huzûr-u şer'e gelen karye-i mezkûre ahalisinden Mustafa bin Dursun ve Hüseyin bin Mehmed nâm-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şâhidân-ı mezbûrânın âdil ve makbûlu'ş-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olunmakla şehâdetleri makbûl olmaġın mücebince sübut-ı verâsetine ba'de'l-hükm bu sûretde mesele-i mîrasları bi'l-farz ve'r-red kırk sekiz sehmden olup sihâmı mezbûrânın altı sehmi zevce-i mezbûre Kezban'a ve yirmi birer sehmden kırk iki sehmi bintân-ı mezbûretân Hanife ve Hatice'ye isâbet etmekle müteveffâ-yı mezbûrun terikesi esmânı olan meblaġ-ı mezkûr dört bin kuruştan bir tashîh mezkûr zevcesi müdde'iyeye-i mezbûre hissesine isâbet eden beş yüz kuruşu müdde'iyeye-i mezbûre Kezban'a hâlâ edâ ve teslîme vekîl-i mûmâ ileyh Ömer Lütî Efendi'ye tenbîh olunduġu tescîl ve i'lâm olundu.

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 3 - Numara 35 (5)

Konu : Tevliyet

Medine-i Erzincan'ın Karaaġaç Mahallesinden olup zâtı mahkemece ma'rûf sahib-i arzuhâl Perdâlzâde Hacı Hafız Süleyman Efendi ibn Ahmed medine-i mezkûr mahkemesinde ma'kûd-ı meclis-i şer'i şerîfi'l enverde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-

merâm edüp mezkûr Karaağaç Mahallesinden ve sahibü'l-hayrattan Perdâl-zâde Hacı İsmail hayatında mülkiyet üzere mutasarrıf olduğu Geçit Vadisinden cârî pazar günü bir kuşluk sonu beher sene Rebî'ül Evvelin on ikinci gecesi mevlüd-ü şerîf kiraatına ve it'âm-ı ta'am olunmasına ve dört kepenk dükkanlarını dahi vücûh-ı ber mu'ayyenesine vakf edüp mütevelliyetini 'hakim-i belde re'yîyle emîn ve mu'temed bir kimesneye verilmesini şart ettiği fi 25 Şevvâl sene 1271¹⁴⁶ tarihli i'lam-ı şer'î mücebince vâkıf-ı mûmâ ileyhın evlâd-ı inâsından Dervişzâde Mehmed Efendi müteveli nasb ve ta'yin edilerek umûr-u tevliyeti îfâ etmekde iken üç yüz otuz senesinde vukû'-ı vefatına mebnî mütevelliyet-i mezkûre mehlûk ve mu'attal kaldığından ve ben dahi vâkıf-ı mûmâ ileyhın evlâd-ı zükûr ve meşrûtu'n-lehi bulunduğumdan kıbel-i şer'eden vakf-ı mezkûre beni müteveli nasb ve ta'yîn olunmak matlubumdur dedikde takrîr-i meşrûh-ı vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık ve vâkıf-ı mûmâ ileyhın evlâd-ı zükûru ve meşrûtu'n-lehi olup emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vakfi ru'yete ve tevliyet 'uhdesinden gelmeğe kadir ve mu'temed idüğü mezkûr Karaağaç Mahallesi hey'eti ihtiyariyesinden mahtûm ve mu'tâ bir kıt'a 'ilm-u haber mefâdı ve livâ-i mezkûr evkaf müdüriyyetinin ol bâbındaki derkenârı ve zeyl-i zabtta muharreru'l-esâmi sikâtü müslimînin 'ala tarîki's-şehâde vuku' bulan ihbâr ve imzalarıyla zâhir ve mütehakkik olan mûmâ ileyh Hacı Hafız Süleyman Efendi kıbel-i şer'-i âlîden vakf-ı mezkûre müteveli nasb ve ta'yin olundukda ol dahi ber vech-i muharrer tevliyet-i mezkûreyi kabul ve hizmeti lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve ilzâm etmeğin gıbbe't-tasdîki's-şer'î ma vaka'a bi'taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'l-hâmisi 'aşera min şehri Muharremü'l-Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁴⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

¹⁴⁶ 11 Temmuz 1855

¹⁴⁷ 22 Ekim 1918

Sayfa – Dava no : 4 - Numara 36 (6)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden ve 'Asakir-i Şâhaneye mensup yüz birinci alayın ikinci taburun tüfenkçisi iken Bitlis'te Kızıl Mescit Mahal-lesinde sâkin olduğu halde bin üç yüz otuz bir senesi Kanun-i Sâni zarfında vefat ettiğ-i bâ arzuhâl beyân olunan Çilingir oğlu Mustafa Efendi ibn Şerif bin Hasan'ın verâseti hâlâ Bitlis'te mezkûr Kızıl Mescit Mahallesinde sâkineler zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fâtıma bint-i 'Abdullah ile sulbiyye kebîre kızı Zehra ve Erzincan'ın mezkûr Hasan Efendi Mahallesinde sâkine vâlidesi Saliha bint Zeynel ve li-ebeveyn er karındaşı Hüseyin Hilmi Ağa'ya münhasıra olduğu zâtı ta'rifü'ş-şer'î ile mu'arref ehî lehüma mezbûr Hüseyin Hilmi Ağa medine-i mezkûre mahkemesinde ma'kûd-u meclis-i şer'î şerîfü'l-enverde takrîr ve mezkûr Hasan Efendi Mahallesi İmamı Ahmed Hamdi Efendi ibn Mustafa ve Muhtarı Hafız Ahmed Efendi ibn Süleyman ve a'za İbrahim Edhem Efendi ibn Şakir'in mühr-i resmî ve zatlarıyla mahtûm ve mu'anven ibrâz eylediği fi 29 Eylül sene 334¹⁴⁸ tarihli bir kıt'a ilm-u haber mefâdı takrîr-i mezkûru te'yîd eylemiş ve verâset-i mezkûre dahi vech-i meşrûh üzere idüğü mezkûr Hasan Efendi Mahallesinden ve mevsûku'l-kelim zevâtın Mumcu oğlu İbrahim Ağa bin Ali ve Semerci oğlu Burhan Ağa ve Ahmed ve Senetçi oğlu Şerif bin Salih'in meclisi mezkûrda 'ala tarîki'ş-şehâde vuku' bulan ihbâr ve imzalarıyla le-de'ş-şer'î'l enver zâhir ve mütehakkik olduktan sonra mes'ele-i mirasları bi-hükmi'l menâsiha yirmi dört sehmden olup üç sehmi zevce-i mezbûre Fatıma Hanım'a ve on iki sehmi bint-i mezbûre Zehra'ya ve dokuz sehmi dahi ehun lehüma mezbûr Hüseyin Hilmi Ağa'ya isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve bi't-taleb iş bu hüccet'i şer'iyye mezbûr Hüseyin Hilmi Ağa yedine i'tâ olundu. Fi'l yevmi'l-hâmisi min şehri Muharremü'l Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁴⁹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

¹⁴⁸ 29 Eylül 1918

¹⁴⁹ 22 Ekim 1918

Sayfa – Dava no : 4 - Numara 37 (7)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesi'nde sâkine mu'arrefetü'z-zât Ni'met bint-i Mehmed medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîfu'l enver livâ muhasebecisi ve beytü'l mal me'muru Mehmed Nabi Bey tarafından mürsel vekîl-i muhasebe-i livâ ketebesinden Hafız Ömer Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi. Zevcem ve murisim olup bundan akdem vefat eden askeri depo çavuşluğundan mütekâ'id Pamukçuzâde Halid Efendi ibn Ahmed ibn Hacı Mehmed'in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi benimle sulbiyye kızları kebîre Hatice ve sağîre kızları Rabia ve Memnune ve sülbi sağîr oğlu Mustafa Fehmi'ye münhasıra olup başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup zevcim müteveffâ-yı mezbûrun müterâkim ma'aşından istihkakı kaldığı bâ derkenâr beyân olunan ma'a müteveffîden bin yetmiş yedi kuruş yirmi para matlûbâtına müvekkil mûmâ ileyh vâziu'l-yed olmağla meblağ-ı mezkûrunu benimle vasiyyeleri bulunduğum sığâr-ı mezbûrun hisselerine isâbet eden miktarı hâlâ bana edâ ve teslîme müvekkiline izâfeten vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak bi'l-verâse ve bi'l müvekkile matlubumdur vekîl-i mûmâ ileyh dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûrun ol miktar kuruşu matlûbâtına müvekkilinin vâziu'l-yed olduğunu ikrar ma'ada müdde'ie-i mezbûrânın ber vech-i muharrer verâset müdde'âsını inkâr eyledi. Müdde'ie-i mezbûreden ber vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyine talep olundukda li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan Kurşunlu Mahallesi ahalisinden Hafız Mehmed Efendi ibn Ahmed ve Şa'ban Ağa Mahallesi ahalisinden Boynukalınzâde Osman Efendi ibn Mehmed nam-ı kimesnelere her biri münferiden istîşhâd olunduklarından fi'l hakîka mezkûr Kurşunlu Mahallesi ahalisinden ve mütekâ'idîn-i askeriyede iken bundan akdem vefat eden Yoklamacızâde Hamid Efendi ibn Ahmed bin Hacı Mehmed'in verâseti işbu zâtını 'ârifân olduğumuz zevce-i menkûhe-i mezkûresi Ni'met Hatun ibnetehu Mehmed ile sulbiyye kızları kebîre Hatice ve sağîre Rabia ve Memnune ve sülbi sağîr oğlu Mustafa Fehmi'ye münhasıradır bunlardan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü müttefeku'l-lafz

ve'l-ma'na bi'l müvâcehe ber nehc-i şer'î 'alenen edâ-yı şehâdet eylediler usûl mevzû'asına tevfikân şahid-i mezbûr Hafız Mehmed Efendi mensup olduğu mezkûr Kurşunlu Mahallesi imamı Mahmud Efendi ibn Osman ve muhtarı diğeri Mahmud Efendi'den ve şahid-i mezbûr Osman Efendi mensup olduğu Şaban Ağa Mahallesi imamı Mehmed Efendi ile İbrahim ve muhtarı Nuri Efendi ibn Ali'den evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu Konak oğlu Mehmed Efendi ibn Mahmud ve Hân oğlu Edhem Efendi bin Mehmed nam-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlu's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olunmağla şehâdetleri makbûl olmağın mücebince subût-ü verâsetine ba'de'l-hükm bu surette mes'e-i mirasları kırk sehmden olup beş zevce-i mezbûreye ve yedişerden yirmi biri benât-ı mezbûrâna ve on dördü ibn mezbûra isâbet etmekle meblağ-ı mezkûr bin yetmiş yedi kuruş yirmi pârenin yüz otuz dört kuruşu otuz pâre bi'l verâse ve sığâr-ı mezbûrdan haklarına isâbet eden cem'an yedi yüz elli dört kuruş sekiz pâre sığâr-ı mezbûrdan Rabia ve Memnûne ve Mustafa Fehmi'nin nafaka-ı âtiyelerine sarf etmek üzere bi'l-vesâyesi min haysü'l-mecmu' sekiz yüz seksen sekiz kuruş otuz sekiz parayı müdde'îye-i mezbûre Ni'met Hatun'a hâlâ edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olduğu tescil ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sabi'î 'aşera min şehr-i Muharremü'l Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁵⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 5 - Numara 38 (8)

Konu : Askeri Verâset

Harbiye Nezâret-i Celîlesi'nden mevrûd ve Makam-ı 'Âli-i Mutasarrifiyeden muhavvel 29 Ağustos sene 334¹⁵¹ tarih ve 3/3017 numaralı muhtırada Erzincan'ın Denizdamı Karyesinden ve Asakir-i Şahâneye mensup Topçu yirmi dokuzuncu alayın

¹⁵⁰ 24 Ekim 1918

¹⁵¹ 29 Ağustos 1918

ikinci taburu efrâdından iken Erzurum'da vefat ettiği beyân olunan Muhsin oğlu Şükürü bin Arif'in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Firdevs bint-i Kamil ile sulbiyye-i sağîre kızı Memnune ve babası mezbûr Arif bin Memiş'e münhasıra ba'dehu kabile'l-kısm babası mezbûr Arif dahi vefat edüp verâseti sülbi-i kebir oğulları ğâibân-ı 'ani'l-beled Edhem ve Rıza'ya münhasıra olduğu bi'l-ahbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir oldukda ve muhakkak olduktan sonra mes'ele-i mîrasları on altı sehmden olup iki sehmi zevce-i mezkûreye ve sekiz sehmi dahi sağîre-i mezbûre Memnune'ye ve üç sehmden cem'an altı sehmi ğâibân-ı mezbûrân Edhem ve Rıza'ya isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve işbu mahalle tahşiye kılındı. Fi'l-yevmi't-tâsi'i 'aşere min şehri Muharremü'l Haram Sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁵²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 5 - Numara 39 (9)

Konu : Verâset (Mehir)

Medine-i Erzincan'ın Gazioğlu Mahallesiinde sâkin olup muhâceretle Sivas şehrinin Bahtiyar Bostanı Mahallesiinde mukîm iken maktûlen vefat eden İran tebe'asından Sarraf Ağa Hüseyin ibn Fethullah'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi medine-i mezkûrenin Gerek Gerek Mahallesiinde müste'ciraten sâkine Gül Hanım ibnetehu Acem Molla Ağa ile zevce-i mezbûrenin mütevellid sülbi Sağîr oğlu Kazım ve diğere zevce-i menkûhe-i metrûkesi olup zikr olunan Bahtiyar Bostanı Mahallesiinde sâkine Naciye Hatun ve mezbûr Naciye'den mütevellid sülbi sağîr oğlu Hüseyin Şinâsi'ye münhasıra olduğu sabit ve sübutuna hükm-i şer'i lâhik olduktan sonra zevce-i mezbûre Gül Hanım medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde mün'akid meclis-i şer'i şerîfi'l-enverde ibn-i sağîr-i mezbûr Kazım'ın bâ hüccet-i şer'iyye vasî-i mansûbu olmağla müteveffâ-yı mezbûrun terikesine bi'l-vesâye vâzî'u'l-yed olan mârru'z-zikr Gazioğlu Mahallesiinde mukîm teb'an İraniyeden Mehmed Haşim bin el-mezbûr Acem Molla Ağa müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi ben zevcim

¹⁵² 26 Ekim 1918

müteveffâ-yı mezbûr Sarraf Ağa Hüseyin ibn Fethullah'ın iki bin beş yüz bir kuruşu mehr-i müeccel tesmiyesiyle altı seneden beri zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olup zevcim müteveffâyı mezbûrun terike-i vâfiyesinden olmak üzere meblağ-ı mezkûr iki bin beşyüz elli bir kuruşu hâlâ bana edâ ve teslîme vasî-i mezbûr Mehmed Haşim'e tenbîh olunmak matlubumdur müdde'î-i aleyh vasî-i mezbûr Mehmed Haşim dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûrun terikesine bi'l vesâye vazı'u'l-yed olduğunu ikrar müdde'îye-i mezbûrenin ma'ada müdde'âsını inkâr eyledi müdde'îye-i mezbûre Gül Hanım'dan ber vech-i muharrer müdde'asına mutâbık beyyine taleb olundukda liecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan mezkûr Gazioğlu Mahallesinde sâkin İran tebe'âsından Şamcı Ağa Kerim ibn Kuluncan bin Haydar ve Çaycı Ali Kulu bin Abbas bin Hüseyin nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olundukda fi'l-hakîka işbu zâtını bi'l-mu'arrefetü'ş-şer'îyye 'ârifân olduğumuz hâzire bi'l-meclis müdde'îye-i mezbûre Gül Hanım bint-i Acem Molla Ağa bundan akdem Erzin-can'dan hicret edüp Sivas şehrinde vefat eden Sarraf Ağa Hüseyin ibn Fethullah'ın iki bin beş yüz elli bir kuruşu mehr-i müeccel tesmiyesiyle altı seneden berü zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsıdır biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz şehâdet dahi ederiz deyü müttefaku'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediler şâhidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Gazioğlu Mahallesinde mukîm İran tebe'âsı esnâfi kethüdâsı Ca'fer Ağa ibn Emrullah ve kahveci Esedullah ibn Nasrullah'tan evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu meclis-i şer'î hâzirân olan mezkûr Gazioğlu Mahallesi ahalisinden ve İran tebe'âsından Hüseyin Ağa ibn Es'ad ve İbrahim Ağa ibn Musa Kazım'dan dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şâhidân-ı mezbûrânın adil ve makbûlu'ş-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olundu müdde'îye-i mezbûre Gül Hanım mehr-i müecceli olan meblağ-ı müdde'âya mezkûr iki bin beş yüz elli bir kuruşu zevc-i müteveffâ-yı mezbûrun hayatında tamamen veya kısmen almadığı ve zevc-i mezbûre bağışladığına ve meblağ-ı mezkûre mukâbil müdde'îye-i mezbûrenin nezdinde zevc-i müteveffâ-yı mezbûrun rehni bulunmadığına ve hiçbir vechile istifâ-yı hakk eylemediğine dair müdde'îye-i mezbûreye istizhâren teklîf olunan yemini kabul ve vallâhi deyü ber nehc-i şer'î icra itmeğin mücebince subût-u müdde'âsına ba'de'l-hükm mehr-i müeccel-i müsbit meblağ-ı mezkûr iki bin beş yüz elli bir kuruşu zevc-i müteveffâ-yı mezbûr Ağa Hü-

seyin'in terike-i vâfiyesinden olmak üzere müdde'îye-i mezbûre Gül Hanım'a halen edâ ve teslîme müdde'î-i 'aleyh vasî-i mezbûr Mehmed Haşim'e tenbîh olduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi ve'l-'işrîn min Zilhicce-i'ş-şerîf sene sit-tün ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁵³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 5 - Numara 39 (10)

Konu : Dava ile ilgili temyiz mahkemesinin kararı

335/2/1263

335 sahife/2/1283

sicil 3/634

Erzincan sancağı mahkeme-i şer'îyesinden fi 27 Şaban 1337¹⁵⁴ tarihiyle i'tâ olunan işbu i'lam ile Emine imzalı melfûf lâyiha-ı temyîziyye ve Gül Hanım imzalı lâyiha-ı cevâbiyye mutala'a olundu i'lâm-ı mezkûrun mefâdı müteveffâ Ağa Hüseyin'in verâseti isimleri muharrer veresesine münhasıra olduğu ba'de'l-hükm verese-i mezkûreden zevcesi Gül Hanım mecliste sağîr oğlu Kazım'ın vasî-i mensûbu olup terikesine bi'l vesâye vâzi'u'l-yed bulunan Mehmed Haşim müvâcehesinde zevc-i müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde iki bin beş yüz elli bir kuruş mehr-i müeccele lâhik olduğundan bi'l-bahs meblağ-ı mezkûrun terike-i vâfiyesinden tarafına teslimini da'va ve inkâra mukârin bi'l-beyyinetü'l-mu'dile isbat-ı müdde'â etmekle istizhâren ba'de't-tahlîf mücebince meblağ-ı mezkûru müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyesinden olmak üzere müdde'îye-i mezbûreye teslîme vasî-i mezbûr Mehmed Haşim'e tenbîh olduğu nâtik ve netice meâlî usulüne müvâfık ve vasî-i mezbûrun yedindeki terikenin mu'arrefet-i şer'î şerîf ile tahrîr edilmediğine ve esnâ-yı muhâkemedede diğer verese vekîl veya vasînin bulunmadığına mütedâir olana sâlifü'z-zikr lâyihe-i temyîziyye muhteviyâtı gayr-i vârid bulunmuş olduğundan 'ale'l-usûl tenfîzine da'ir 5 Saferü'l-Hayr sene 1338¹⁵⁵ ve fi 26 Teşrîn-i Evvel sene 1335¹⁵⁶ tari-

¹⁵³ 19 Eylül 1919

¹⁵⁴ 27 Mayıs 1919

¹⁵⁵ 30 Ekim 1919

¹⁵⁶ 26 Ekim 1919

hinde müttefekan karar verilmekle icra-yı îcâb zımında mezkûr i‘lâm mehfufâtıyla beraber mazrûfen livâ-ı mezkûr kadılığına i‘âde kılındı. Fi 11 Saferü’l-Hayr sene 338¹⁵⁷

Ve fi 6 Teşrîn-i Sâni sene 335¹⁵⁸

Mühr-ü Resmi

Dâireyi Mahkeme-i Temyîziye

Müvâfik

Ali Rıza

Sicile kayd ve mukabele edilmiştir.

İmza

Mahkeme-i Temyîz-i Şer‘iyye Dairesinin zuhr-u i‘lâmdaki tahşiyesi ‘aynen ihrâc edilerek aslına mutâbık olduğu tasdîk olunur. Fi 15 Rebî‘ul Evvel sene 1338¹⁵⁹ ve fi 8 Kanun-u Evvel sene 335¹⁶⁰

Baş Katip

Katip

İmza

İmza

Sayfa – Dava no : 5 - Numara 40 (11)

Konu : Vekâlet

Husûs-ı âtiyyü’l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr ve istimâ‘-ı takrîrîçün vâki‘ olan taleb üzerine kıbel-i şer‘i şerîfden bi’l-iltimâs me’zûnen irsâl olunan mahkeme-i şer‘iyye bâ şikayeti Hafız Ömer Lütfi Efendi ibn Bekir Efendi medine-i Erzincan’ın Gazioğlu Mahallesinde vâki‘ Hacı İbrahimzâde müteveffâ Mahmud Efendi’nin menzilesine varûb zeyl ve başkada muharrerü’l esâmi müslimîn huzûrlarında ‘akd-i meclis-i şer‘i ‘âli etdikde zâtı mahalle-i mezkûre ahalisinden Kaba Müezzin oğlu Arif Ağa bin Mehmed ve Odabaşı Mahallesinden Dayıcı-oğlu Asım Efendi bin Ali ta‘rifleriyle mu‘arrefe on birinci kolordu idare üçüncü şu‘besi birinci sınıf ketebesinden ve mezkûr Gazioğlu Mahallesinden Hacı İbrahim zâtı müteveffâ Mahmud Efendi bin Halid Efendi zevcesi Nazife Hanım ibnetehu Yusuf Efendi meclis-i ma‘kûd-ı

¹⁵⁷ 05 Kasım 1919

¹⁵⁸ 06 Kasım 1919

¹⁵⁹ 08 Aralık 1919

¹⁶⁰ 08 Aralık 1919

mezkûrda Erzincan da'va vekillerinden Abdullah Efendi ibn Abdulkadir mahzarında bi tav'iha takrîr-i kelâm ve ta'bîri 'ani'l-merâm edüp bundan akdem vefat eden zevcim mûmâ ileyh Mahmud Efendi ile âni müte'âkib vefat eden sadr-i sağîr oğlum Abdulvehhab'ın terikelerinden dolayı Hacı İbrahim-zâde Mehmed Efendi tarafından Erzincan mahkeme-i şer'iyesinde 'aleyhime ikâme olunan miras da'vası ile tarafımdan mûmâ ileyh Mehmed Efendi 'aleyhine olarak Erzincan Bidâyet Mahkemesi Hukuk kısmına müraca'atla derdest-i ru'yet olan da'vamı mûmâ ileyh Mehmed Efendi ve sâiren îcab edenlerle muhâkeme-i şer'iyeye ve nizâmiye ve sulhiyenin ikâm-ı muhtelifesinden müdde'î ve müdde'iyeye-i 'aleyh şahs-ı sâlis ve i'tirâzü'l-gayr suretiyle bidâyeten ve istinâfen ve temyîzen ve i'tirâzen ve i'âde-i taleb ve da'va ve mahkeme ve muhâseme ve müdefa'a ve ikâmen beyyine ve istihlâfen ve evrâk-ı resmiye ve levâyih ve müsted'iyât tanzim ve takdîmine ve hacz-i emvâl ve fekkine sâdir olacak i'lâmâtı istihsâl-ü ahz ve tebliğ ve tebellüğe ve tenfîzen ve ahkâmı zımında muvakkı'-ı icraya ve vaz'ına ve hakem-i mümeyyiz ve ehl-i hibre nasb ve ta'yîn ve 'azline ve tatbik-i hâtem ve istiknâya ve keşf ve mu'ayene talebine ve ta'yîn-i merci' ve mesarifi muhâkeme ve zarar-u ziyân iddi'âsına ve 'inde'l-iktizâ verâset ve mehrimi isbat ve i'lâm istihsaline ve sulh ve ibrâya ve âharını tevkîl ve 'azle ve'l-hasıl hukuk-ı şer'iyeye ve kânûniyemi muhafaza zımında lazım gelen tedâbiri icraya ve husûsât-ı mezkûrenin mütevakkıf olduğu umûrun külîsini son dereceye kadar îfâya tarafımdan işbu hâzır bi'l-meclis mûmâ ileyh Abdullah Efendiyi vekâlet-i mutlaka-ı sahiha-ı şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i münâsib nasb ve ta'yîn eyledim dedikde hâzır mûmâ ileyh dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzımânesini kemâyenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim dediği zabt olundu. Fi'l-yevmi's-sâni ve'l 'işrîn min şehr-i Muharremü'l-Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁶¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

¹⁶¹ 29 Ekim 1918

Sayfa – Dava no : 6 - Numara 41 (12)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Mecidiye-i Sağır Mahallesinde zikr-i âti müteveffânın zevcesi ber vech-i âti vârisesi olduğunu iddi'a eden zât-ı ta'rifi şer'î ile mu'arrefe Firveys Hatun ibnetehu Bilal medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i enverde livâ-ı mezkûr beytü'l-mal me'muru muhasebeci Mehmed Nabi Beyin mürsel vekili muhasebe-i livâ ketebesinden Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim muvâçhesinde kendi nefsinden bi'l-asâle ve kıbel-i şer'eden mansûb vasîsi sağîre kızı Hatice tarafından bi'l-vesâye ber vech-i âti da'va eyledi zevcim ve mûrisemiz olup bundan akdem vefat eden 'Atîk Dördüncü Orduyu Hümâyuna mensup elli ikinci alayın ikinci taburunun sekizinci bölüğü mülâzım-ı evvelliğinden mütekâ'id Ahmed Mevlüt Efendi ibn Yusuf'un verâsetini zevce-i menkûhe-i metrûkesi benimle benden mütevellide ve vasîsi bulunduğum sulbiyye-i sağîre kızı Hatice'ye münhasıra olup bizden başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmadığından zevcim müteveffâ-yı mûmâ ileyh Ahmed Mevlüt Efendi'nin cihet-i tekâ'üdiyeden mahsûsi ma'âşî olup Erzincan mal sandığında terâküm etmiş olan on yedi bin dört yüz kırk yedi kuruş on parayı sandık-ı mezkûrdan kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber vech-i muharrer vefat etmekle bize mevrûs olan meblağ-ı mezkûr on yedi bin dört yüz kırk yedi kuruş on parayı müvekkil mûmâ ileyh müvekkil Mehmed Nabi Bey bi'l-me'mûriye vaz'ı yed ederek bize edâ ve teslîm etmediğinden suâl olunup meblağ-ı mezkûru sandık-ı mezkûrdan bi'l-asâle ve bi'l-vesâye bana edâ ve teslîme vekîl-i mûma ileyh hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde vekîl-i mûma ileyh Hafız Ömer Efendi dahi cevabında müteveffâ-yı mûmâ ileyh Ahmed Mevlüt Efendi'nin cihet-i tekâ'üdiyeden mal sandığında müterâkim ma'âşatından on yedi bin dört yüz kırk yedi kuruş on parayı alacak hakkı kayden müsbit ise de müdde'îye-i mezbûre Firdevs Hatun'un ber vech-i muharrer verâset müdde'âsı bizim ma'lumumuz değildir deyü inkâr eylediğinden müdde'îye-i mezbûre Firdevs Hatun'un ber vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda mahalle-i mezkûre ahalisinden Tayyib Efendi bin Veli ve Mustafa Efendi ibn Mahmud nam-ı kimesnelerden her biri li-eclî's-şehâde meclis-i şer'e hâzîrân olup münferiden istîşhâd olunduklarında fi'l-hakîka bundan

akdem vefat eden ‘Atfık Dördüncü Orduyu Hümâyuna mensup elli ikinci alayın ikinci taburunun sekizinci bölüğü mülâzım-ı evvelliğinden mütekâ’id Ahmed Mevlüt Efendi ibn Yusuf’un verâsetini zâtını ‘ârifân olduğumuz zevce-i menkûhe-i metrûkesi Firdevs Hatun bint-i Bilal ile sulbiyye sağîre kızı Hatice’ye münhasıra olup bunlardan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma‘lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefekü’l-lafz ve’l-ma‘na ber nehc-i şer‘e edâ-yı şehâdet ettiklerinde usûl mevzû‘âsına tevfikân mensup oldukları mezkûr Mecidiye-i Sağîre Mahallesi imamı Hafız Mahmud Efendi ibn Mehmed ve muhtarı Mahmud Efendi ibn Ali nam-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden Timurcu-zâde Bekir Ağa ibn Hasan ve Melik-oğlu Süleyman Ağa ibn Kamil nam-ı kimesnelerden bi’l-müvâcehe ‘alenen lede’t-tezkiye ‘adil ve makbûlu’ş-şehâde idükleri iş‘âr ve ihbâr olunmakla şehâdetleri makbûl olmağın mücebince bütün verâsetine ba‘de’l-hükm mes‘ele-i mirasları hükmü’l-ferâizi sekiz sehmden olup bir sehmi zevce-i mezbûre Firdevs Hatun’a ve bâki yedi sehmi dahi karzan ve reddin bint-i sağîre-i mezbûre Hatice’ye isâbet etmekle meblağ-ı mezkûr müdde‘âya mezkûr on yedi bin dört yüz kırk yedi kuruş on paradan iki bin yüz seksen kuruş otuz altı para zevce-i müdde‘iye-i mezbûreye ve bâki on beş bin iki yüz altmış altı kuruş on dört para dahi bint-i sağîre-i mezbûre isâbeti lede’ş-şer‘i’l-enver muktezî bulunmağla meblağ-ı müdde‘âya mezkûr on yedi bin dört yüz kırk yedi kuruş on parayı müdde‘iye ve vasî-i mezbûre Firdevs Hatun’a sandık-ı mezkûrdan edâ ve teslîme müvekkil-i mûmâ ileyhe izâfetle vekîl-i mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi’ye tenbîh olunduğu tescîl ve i‘lâm olundu. Fi’l-yevmi’s-sâni ve’l-‘işrîn min şehri Muharremü’l Haram sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁶²

Kadı

Mühür

Baş Katip

Mühür

---

¹⁶² 29 Ekim 1918

Sayfa – Dava no : 6 - Numara 42 (13)

Konu : Verâset

Fi'l-asl Medine-i Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesi ahalisinden olup esnâ-yı hicrette Görün Kasabasında bi-lâ veled vefat eden mütekâ'idîni 'askeriyeden Kolağası Dilâver zâde Hacı Edhem Efendi bin Emin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Hava bint-i Abdullah ile li-ebeveyn kız karındaşı Firdevs ve li-ebeveyn 'ammîsi oğlu Ömer bin Halit bin el-mezbûraniye münhasıra ba'de uhti mezbûre Firdevs dahi vefat edüp verâseti sadriyye-i kebîre kızları İsmet ve Münîre ile li-ebeveyn 'ammîsi oğlu mezbûr Ömer'e münhasıra olduğu zâtı ta'rîf-i şer'î ile mu'arref ibnü'l-'ammi mezbûr Ömer medine-i mezkûre mahkeme-i şer'îyesinde mün'akid meclis-i şer'î şerîf-i en-verde takrîr ve mezkûr Kurşunlu Mahallesi imamı Dursun Efendi ibn Ali ve muhtarı Mahmud Ağa ibn Osman ve a'za Mehmed Efendi ibn Hacı Mustafa Bey mühr-ü resmî ve zatlarıyla mahtûm ve mu'anven ibraz eylediği fi 25 Temmuz sene 334¹⁶³ tarihli bir kıt'a 'ilm-u haber münderecâtı takrîr-i mezkûru te'yîd eylemiş ve verâseti mezkûre dahi vech-i meşrûh üzere idüğü mezkûr Kurşunlu Mahallesi ahalisinden ve mevsûku'l-kelim zevâtan Dilaver zâde Hamdi Efendi ibn İsmail bin Süleyman ve Kırtıl-zâde İbrahim Efendi ibn Mehmed bin Mahmud'un meclis-i mezkûrda 'alâ tarîki's-şehâde vuku' bulan ihbârlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra mes'ele-i mirasları bi-hükmi'l-münâsehati'l-mezkûre on iki sehmden olup sehmi-i mezbûreden üç sehmi zevce-i mezbûre Hava'ya ve ikişer sehmden dört sehmi bintâni mezbûretân İsmet ve Münîre'ye ve beş sehmi ibnü'l-'ammi mezbûr Ömer'e isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve bi't-taleb işbu hüccet-i şer'îyye-i mezbûr Ömer yedine itâ olundu. Fi'l-yevmi's-sâmini min şehri Muharremü'l Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁶⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

¹⁶³ 25 Temmuz 1918

¹⁶⁴ 15 Ekim 1918

Sayfa – Dava no : 6 - Numara 43 (14)

Konu : Vekâlet

Medine-i Erzincan'ın Kiy Karyesinde sâkine zâtı zeyl-i hüccette muharrerü'l-esâmi kimesneler ta'rifleriyle mu'arrefe Nasuh-zâde müteveffâ İbrahim zevcesi Salise Hatun ibnetehu Mehmed bin Eyüp medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'-i şerîfi'l enverde Arzuhaleci Ömer Lütfi Efendi müvâcehesinde takrîr-i kelâm edüp zevcim ve mûrisim olup bundan akdem vefat eden Nasuh-zâde İbrahim'in zimmetinde cihet-i mehr-i müeccelden alacak hakkım ile hisse-i erîsemi terikesine vâzı'ı'l-yed olan karye-i mezkûre ahalisinden Halil oğlu Ahmed ve sâir icab edenlerden 'âid olduğu muhâkemede müdde'î ve müdde'îye-i 'aleyh ve şahs-ı sâlis ve i'tirâzü'l-ğayr sıfat ve suretleriyle bidâyeten ve i'tirâzen ve istinâfen ve temyîzen vicâhen ve gıyâben taleb ve da'va ve ahz ve kabza ve muhâkemeye muhâsameye ve müdafa'a ve mürâfa'aya ve ikâme-i şuhûd ve istimâ'ına ve istihlâf ve istiknâya ve imzâsıyla arzuhâl ve levâyah takdimine ve verâsetimi isbâta ve i'lâmât ahziyle teblîğ ve tebellüğe ve muvakkı'-ı icraya ve ta'kîbe ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyeye ile hâzır mûma ileyh Ömer Lütfi Efendiye vekil ve nâib-i münâsib nasb ve ta'yin eyledim dedikde olduğu ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûriyeyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâmîni ve'l-'işrîn min Muharremü'l-Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁶⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 7 - Numara 44 (15)

Konu : Vekâlet

Fi'l-asl İstanbul'da Edirnekapı civarında Keçeciler Karyesinde Hoca Hayrettin Mahallesi sâkinelerinden olup el-yevm Medine-i Erzincan'ın Molla Güzel Mahallesinde mukîm mu'arrefetü'z-zât ibnetehu el-merhûm Yüzbaşı Mehmed ve Miracı Efendi

¹⁶⁵ 04 Kasım 1918

ibnü'l-müteveffâ el-merhûm Miralay Mehmed Arif Bey medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîfi'l-enverde takrîr-i kelâm edüp validem ve mûrisem olup bundan akdem vefat eden Şakire Hanım ibnetehu diğeri Mahmud'un hayatında bâ-tapu müstekillen yedinde ve taht-ı tasarruf ve temellükünde mal ve mülkü olup ba'de'l-vefat sadriyye kerimesi benimle sadrî oğlu Abdulkadir Efendi'ye mevrûs ve müntekıl olan mezkûr Hoca Hayrettin Mahallesinde vâki'-i mahallinde ma'lûmü'l hudûd ve'l-müştemilât on iki numaralı haneyi tapu zuhûrunda icâre ve bedeli icâresini ahz ve kabza ve mezkûr haneye müdahale eden olursa müdahale eden ve sâir icâb edenlerle leh ve 'aleyhimde vuku' bulmuş ve bulacak kâffe-i da'âva ve mutâbık 'aid olduğu bi'l-cümle muhâkeme ve mecâlîste müdde'î ve müdde'i-i 'aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatıyla ve i'tirazü'l-gayr suretiyle bidâyeten ve i'tirâzen ve istinâfen ve temyîzen ve i'âde vicâhen ve giyâben taleb ve da'va ve muhâkeme ve muhâseme ve müdafa'a ve mürâfa'aya ikâme-i şuhûd ve istimâ'na ve her nev'i evrak ve levâiyih-i takdime ve vaz'ı imzaya ve istihlâf ve istiknâya ve i'lâm ve her nev'i evrak ahzile teblîğ ve tebellüğe ve muvakkı'-ı icraya vaz'-ı ta'kîbe ve lede'l-icâb verâsetini isbâta ve sulh ve ibrâ 'akdine ve zikr olunan hanenin tapu zuhûrunda bedeli misliyle âhara bey' ve temlik ve teslîme semen ve bedelini ahz ve kabz ve bâ cümle makbuzunu bana irsâl ve îsâle ve me'mur ve komisyonu huzûrunda i'tâsını takrîre ve husûsan mezkûre mütevakkıf olduğu umûrun küllisine âharı dahi tevkîl ve 'azle me'zûn olmak üzere tarafımdan el-hâlet-ü hâza mezkûr Hoca Hayrettin Mahallesi ahalisinden mahalle-i mezkûre muhtarı Hasan Basri Beyi kabulüne mevkûfe vekil ve nâib-i münasib nasb ve ta'yîn eyledim dedikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâni ve'l-'işrîn min şehri Muharremü'l-Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁶⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

¹⁶⁶ 29 Ekim 1918

Sayfa – Dava no : 7 - Numara 45 (16)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefat eden Sündüs Hatun ibnetehu Osman bin Abdullah'ın verâseti zevc-i metrûku Hozonsu Karyesinde sâkin Dursun Efendi ibn Yusuf ile kendüden mukaddem vefat eden zevci Süleyman'ın firâşından hâsıla ve müteveffıye-i mezbûreden mütevellideler olup her birisi mezkûr Hasan Efendi Mahallesinde sâkine sadriyye kızları kebîre Müşfika Hanım ve sağîre Fatıma'ya münhasıra ve mes'ele-i mirasları bi'l-karz ve'r-red yirmi dört sehmden olup sihâm-ı mezbûreden altı sehmi zevc-i mezbûr Dursun Efendi'ye ve dokuz sehmden on sekiz sehmi bintân-i mezbûretâna isâbeti bi'l-ahyâr lede's-şer'i-l enver zâhir olduktan sonra verese-i mezbûreden sağîre-i mezbûrenin bâ hüccet-i şer'ıyye vasî-i mansûbesi ve li-ebeveyn kız karındaşı sahıbe-i arzuhâl mu'arrafetü'z-zât bint-i kebîre-i mezbûre Müşfika Hanım medine-i mezkûre mahkeme-i şer'ıyesinde mün'akid meclis-i şer'i şerîfi'l-enverde derûn-i 'arzuhalde mezkûru'l-ism zevc-i mezbûr Dursun Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi vâlidem ve mûrisem olup bundan akdem vefat eden Sündüs Hatun bin elli bir kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle müdde'ıye-i 'aleyh hâzır-ı mezbûr Dursun Efendi'nin zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olup validem müteveffâ-yı mezbûrenin hayatında zevc-i mezbûr zimmetinde cihet-i mehr-i müeccelesine mütekarrır ve ma'kûd-u 'aleyh alacak hakkı olan meblağ-ı mezkûresi kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûr bin elli bir kuruşu ile üç yüz kuruş kıymetli bir sahhâre sandık ve iki yüz kuruş kıymetli bir 'adet (...) ve üçyüz kuruş kıymetli ma'a yastık ve yorgan ve döşek ve bir kat yatak ki cem'an sekiz yüz kuruş kıymetli eşya ki min ciheti'l-mecmu' bin sekiz yüz elli bir kuruş kıymetli eşya ve mehr-i müeccel-i mezkûr vâlidem müteveffâ-yı mezbûrenin hayatında malı olup ba'de vefâtihi verâsesi bize mevrûs olup meblağ-ı mezkûrun tamamına müdde'ıye-i 'aleyh mezbûr Dursun Efendi vâzı'u'l-yed olmağla mes'ûl olunup meblağ-ı mezkûr bin sekiz yüz elli bir kuruştan bir tashîh-i mezkûr benimle sağîre-i mezbûre Fatıma'nın hissesine isâbet eden bin üç yüz seksen sekiz kuruş on parayı hâlâ bana edâ ve teslîme zevc-i hâzır-ı mezbûr Dursun Efendi'ye tenbîh olunmak bi'l-asâle ve bi'l-

vesâye matlubumdur dedi müdde‘i-i ‘aleyh-i mezbûr Dursun Efendi dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûre Sündüs Hatun zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olduğunu ikrâr edüp müdde‘iye-i mezbûrenin ma‘ada mehr ve eşya müdde‘asını külliyyen inkâr eyledi müdde‘iye-i mezbûrenin ber vech-i muharrer müdde‘asına mutâbık bey-yine taleb olundukda cerîde-i şer‘de mazbûtu’l-esâmi kimesnelerle isbat edeceğini ve daha başka şahidi olmadığını ifade ve dermeyân ile hâzır-ı şuhûd eyledikten sonra li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e gelen mezkûr Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Siracoğlu İbrahim bin Muhyiddin bin Hasan ve Mahmud Ağa ibn Ahmed bin Süleyman nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi’l-hakîka bundan akdem vefat eden Sündüs Hatun ibnetehu Osman bin Abdullah bin elli bir kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle müdde‘i-i ‘aleyh hâzır mezbûr Dursun Efendi’nin zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsıdır ve üç yüz kuruş kıymetli bir sahhâre sandık ve iki yüz kuruş kıymetli bir adet (...) ve üç yüz kuruş kıymetli bir yastık ve bir yorgan ve bir döşeği hâvi bir kat yatak müteveffiye-i mezbûrenin hayatında yedinde malı olup el-yevm eşya-yı muharrer-i mezkûre müdde‘i-i ‘aleyh mezbûr Dursun Efendi yedindedir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü’l-lafz ve’l-ma‘na bi’l-müvâcehe ‘alenen ber nehc-i şer‘i edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye ettiklerinde usûl mevzû‘âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Hasan Efendi Mahallesi muhtarı Hulusi Efendi bin Süleyman ve a‘za Şükrü Efendi ibn Mehmed’ten evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden Hasan Efendi ibn Hüseyin ve Şerîf Ağa ibn Arif nâm-ı kimesnelerden dahi bi’l-müvâcehe ‘alenen lede’t-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın ‘adil ve makbûlü’ş-şehâde idükleri iş‘âr ve ihbâr olunmakla şehâdetleri makbûle olup müteveffâ-i mezbûre Sündüs Hatun hayatında mehr-i müeccel meblağ-ı mezkûr elli bir kuruşu zevc-i mezbûr Dursun Efendi’ye tamamen veya kısmen bağışlamadığını ve zevc-i mezbûrdan ahz ve kabz etmediğini ve meblağ-ı mezkûre mukâbil zevc-i mezbûrun rehni bulunmadığını ve hiç bir vechile istifâ-yı hakk eylemediğini ve yapmadığına dair istizhâren müdde‘iye-i mezbûreye yemin teklif olundukda ol dahi ber vech-i muharrer ‘adem-i ‘ilmi teklif olunan yemini kabul ve Vallahi deyü icrâ itmeğin mücebince mehr-i müeccel-i müsbit meblağ-ı mezkûr bin elli bir kuruş ile eşya-yı mezkûre kıymeti olan sekiz yüz kuruştan mes‘ele-i mirasları vechile müdde‘iye-i

mezbûre Şefika Hanım hissesine isâbet altı yüz doksan dört kuruş beş parayı bi'l-asâle ve bâ hüccet-i şer'îye vasîsi olduğu bint-i sağîre Fatıma'nın hissesi olan altı yüz doksan dört kuruş beş parayı sağîre-i mezbûre için bi'l-vesâye bin üç yüz seksen sekiz kuruş on parayı müdde'îye-i mezbûre Şefika Hanım'a bi'l-asâle ve bi'l-vesâye hâlâ edâ ve teslîm etmek üzere müdde'î-i 'aleyh mezbûr Dursun Efendi'ye ba'de't-tenbîh ve'l-hükm zîr de müfredâtı muharrer harc-ı i'lâm ve mesârif-i muhâkeme olup evvel emirde müdde'îye-i mezbûreden alınan yüz yirmi bir kuruş yirmi para usûl-ü muhâkeme-i şer'îyyenin ikinci maddesi mücebince müdde'î-i 'aleyh-i mezbûr Dursun Efendi'den istîfâsı iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâmini min şehri Muharremü'l-Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁶⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Harcın Beyanı (Kuruş)

Asl-ı i'lâm	34	30
Sûret	8	30
6 Varakası	20	
Pul-u behâ asl ve suret	3	
Celînâme	2	20
Mübâşir ücreti	50	
Tebliğ-i 'ilm ve ceza	2	20
	121	20

Sayfa – Dava no : 8 - Numara 46 (17)

Konu : Verâset (Alacak davası)

Medine-i Erzincan'ın Şıhlı Karyesinde sâkine sahibi-i arzuhâl mu'arrefetü'z-zât muhtediye Hatice Hatun bint Abdullah'ın zikri âti husûsunda mütevakıf olduğu umûrun küllîsine bâ hüccet-i şer'îye vekili Arzuhalci Ömer Efendi ibn Mustafa me-

¹⁶⁷ 15 Ekim 1918

dine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'i şerîf-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden derûn-i arzuhâlde mezkûru'l-ism Hamza oğlu Mehmed'e mâddeten münferideten nizâmiye mücebince bir def'a olarak varaka-i da'vetiye tebliğ olunup muhâkemenin ta'yin olduğu günde da'vet-i vaki'aya icabet etmediğinden ve müdde'iyeye vekili mûma ileyh Ömer Efendi dahi muhâkemenin gıyâben ru'yetini talep eylediğinden mahkeme-i gıyâbiyenin icrasına ibtidârla ber vech-i âti da'va eyledi müvekkilem mezbûre mühtediye Hatice'nin peder ve mûrisi olup bundan yedi sene mukaddem vefat eden mühtedî Abdullah nâm Atîki Kalvest bin Kapvin adamın verâsetini sulbiyye kebîre kızı müvekkilem mezbûreye münhasıra olup başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup müteveffâ-yı mezbûr Abdullah'ın hayatında zikr olunan Şıhlı Karyesi arazisi dahilinde vaki' Adacivarında eğri tarla demekle ma'rûf mahallinde ma'lûmu'l-hudud sekiz dönümlük bir kıt'a tarla bâ tapu müstekillen taht-ı tasarruf ve temellükünde malı olup ba'de vefatihi mezkûr tarla hasran müvekkilem mezbûreye intikal edüp ol vechile mezkûr tarla müvekkilem mezbûrenin taht-ı tasarrufunda bi'l-irs ve'l-istihkâk malı olduğu halde müvekkilem mezbûrenin ma'lûmâtı olmaksızın mezkûr tarlayı müdde'i-i 'aleyh gâib-i mezbûr Mehmed darı zer' edüp ber müceb-i örf-ü belde öşür ve tohumu ba'de'l-ihrac hâsılât-ı sâfiyenin nisfî olan otuz god darıyı i'tâdan imtina' eder olmakla cem'an altı bin kuruluş kıymetli mezkûr darı ile altı yük samanını mesârif-i muhâkeme ile ma'an müvekkilem için hâlâ bana edâ ve teslim olunmak matlubumdur müdde'iyeye vekili Mehmed Efendi'den ber vech-i muharrer müdde'asına mutâbık beyyine talep olundukda isimlerini cerîde-i şer'e tahrîr ettirdiği kimesnelerle isbat edeceğini ve daha başka şahidi olmadığını dermeyân ve hâzır-ı şuhûd eyledikten sonra li-ecli'ş-şehâde huzûr-ı şer'e hâzırân olan şuhûd-u muharrereden mezkûr Şıhlı Karyesi ahalisinden Molla Bekir oğlu Mehmed bin Mustafa bin Bekir ve Gür Mahmud oğlu Yusuf Ağa ibn Süleyman bin İbrahim nam-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi'l-hakika Şıhlı Karyesi ahalisinden iken bundan yedi sene mukaddem vefat eden mühtedî Abdullah nam-ı 'Atîki Kalvest bin Kapvin adamın verâseti zâtı bi'l-mu'arretü'ş-şer'iyeye ma'lumumuz olan gâibe 'ani'l-meclis müvekkile-i mezbûre mühtediye Hatice bint-i mühtedî mezbûr Abdullah'a münhasıra olup başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu ma'lumumuz değildir ve Şıhlı Karyesi arazisi dahilinde vaki'

ada civarında eğri tarla demekle ma'rûf mahallinde ma'lumu'l-hudûd sekiz dönümlük bir kıt'a tarla müteveffâ-yı mezbûr Abdullah'ın hayatında bâ tapu müstekillen taht-ı tasarrufunda iken ve kayıtlı mezkûr tarla hasran kızı mühtediye-i mezbûre Hatice'ye tenakkul olup mezkûr tarlaya bu seneye karye-i mezkûre ahalisinden gâib 'ani'l-meclis müdde'i-i 'aleyh Hamza oğlu Mehmed darı zer' edüp tohum ve öşründen ma'ada altmış god darı ile on iki yük saman hâsılât kaldırıp ber müceb-i örf-ü belde hasılât-ı mezkûre nısfı olan otuz iki god darı müvekkile-i mezbûrenin hakkı ve alacağı olup hâlâ müdde'i-i aleyh gâib-i mezbûrun zimmetinde ve vaz'ı yedinde biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen ber nehc-i şer'i müdde'îye vekilinin müdde'âsına mutâbık olarak edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediler usûl mevzu'âsına tevfikân şâhidân-ı mezbûran mensup oldukları mezkûr Şihli Karyesi imamı Hacı Hafız Osman Efendi bin Mehmed ve muhtarı Ahmed Ağa ibn Ahmed nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu meclis-i şer'e hâzirân olan karye-i mezkûre ahalisinden ve rençber esnafından Hulusi Efendi ibn Osman ve Ahmed Ağa ibn Ali nâm-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şâhidân-ı mezbûrânın adil ve makbûlu's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olunmağla şehâdetleri makbûle olmağın mücebince müdde'âya hasılâtın nısfı olan cem'an altı bin kuruş kıymetli otuz god darı ile altı yük samanını müvekkile-i mezbûre için vekili Ömer Efendi hâlâ edâ ve teslimi gıyâben ba'de'l-hükm zîr de müfredâtı muharrer harac-ı i'lâm ve mesârif olup evvel emirde müdde'îye-i mezbûreden alınan dört yüz on dokuz kuruş yirmi para usûl-ü muhâkeme-i şer'îyyenin ikinci maddesi mücebince müdde'i-i aleyh gâib-i mezbûr Mehmed'ten istifâsı iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâmini min şehri Muharremü'l-Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁶⁸

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

¹⁶⁸ 15 Ekim 1918

Harcın Beyanı (Kuruş)

Asl-ı i'âm	150	
Rub' Sûret	37	20
Varakası	20	
Pul-u behâ	7	
Celînâme teblîği-Pul esmânı- Ücret-i Mübâşir	102	20
Ücret-i Teblîğ ve pul esmânı	102	20
Toplam	419	20

Sayfa – Dava no : 8 - Numara 47 (18)

Konu : Vekâlet

Husûs-ı âtiyyü'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr ve istima'-ı takrîriçün cânib-i şerîf-i garrâdan ma'a isnâd me'zûnen i'zâm kılınan ketebe-i şer'iyyeden Mehmed Emin Efendi ibn el-Hac Yusuf Medine-i Erzincan'ın Şaban Ağa Mahallesinde Del-lalbaşî zâde Nuri Efendi menziline varup zeyl-i hüccette muharrerü'l-esâmi kimesne-ler huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'i 'âli ettikde menzil-i mezkûrda sâkine zâtı müs-limûn-u mezbûrun ta'rifleriyle mu'arrefe Hamide bint-i müteveffâ Ali Rıza meclis-i ma'kûd-u mezbûrda arzuhâlcî Abdullah Vehbî Efendi ibn Abdulkadir mahzarında takrîr-i kelâm edüp Eskişehir Mahallesi ahalisinden Boynukalın zâde Ömer Efen-di'nin medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde bi'l-vekâle 'aleyhine ikâme eylediği 'akd da'vasıyla peder ve validemden mevrûs-ı emvâlîm olup mezbûr Ömer Efendi'nin vaz'-ı yedinde bulunan kâffe-i emvâlîmin istirdâdı içün mezbûr Ömer Efendi 'aleyhine ikâme olunacak da'vada ve leh ve 'aleyhimde vuku' bulmuş ve bu-lacak kâffe-i da'âva ve 'amme-i mesâlihte mezbûr Ömer Efendi ve sâir îcâb edenlerle 'aid olduğu muhâkemedede müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh ve şahs-ı sâlis ve i'tirazü'l-gayr sıfat ve sûretleriyle bidâyeten ve i'tirâzen ve istinâfen ve temyîzen ve i'adeten vicâhen ve gıyâben muhâkeme ve muhâsemeye ve mudafa'aya ve ikâme-i şuhûd ve istimâ'ına ve taleb ve da'va ve ahz ve kabza ve sulh ve ibraya ve istihlâf ve istiknâya ve istid'âya ve levâyih takdimine ve vaz'-ı imzaya ve verâsetimi isbata ve i'lâmâtı

ahz ile muvakkı'-ı icraya vaz' ve ta'kîbe ve teblîğ ve tebellüğe ve hâkim-i mümeyyiz ve erbâb-ı vukûf nasb ve 'azline ve mütevakıf olduğu umûrun küllisine tarafımdan vekâlet-i 'âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile hâzır mûmâ ileyh Abdullah Vehbi Efendiye vekil ve nâib-i münasib nasb ve ta'yîn eyledim dedikde ol dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm eylediğini katib-i mûmâ ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an meb'ûs-u ümenâ-i şer'le meclis-i şer'e gelüp 'ala vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi'i min Muharremü'l Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁶⁹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 8 - Numara 48 (19)

Konu : Tefrîk İ'lâmı

Fi'l-asl Mecitözü Kazasının Hacı Köyü Karyesi sâkinelerinden Medine-i Erzincan'ın Kerimoğlu Mahallesinde sâkin zâtı zeyl-i vesîkada muharrerü'l-esâmi kimesneler ta'rifleriyle mu'arrefe Nurdan bint-i müteveffâ Necip medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'î şerîf-i enverde hâlâ zevc-i dâhili mahalle-i mezkûre ahâlisinden Abûş oğlu Mukîm bin Abdurrahman müvâcehesinde takrîr-i ke-lam edüp ben sekiz aydan berü dört bin kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle hâzır-ı mezbûr mukîmin zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olup meyânemizde hüsn-ü mu'âşeret kâbil olamadığından hüsn-ü rıza ve tayyib-i ihtiyarımla mehr-i müeccelim meblağ-ı mezkûr dört bin kuruş ile nafaka-i 'iddet-i mu'ayyenem ve müennes süknâm üzerine zevcim mezbûrdan muhâlefe-i şer'iyeye-i sahîha ile hul' olduğumda ol dahi hul'-i mezkûru kabul edüp ol vechile zevcim mezbûru hukuk-ı zevciyyetden müte'allika kâffe-i da'avi ve 'âmme-i metâlibten ibrâyı 'âmm-ı sahih-i şer'-i ile ibrâ etmemle ol dahi beni hukûk-ı mezkûrenin ibrayı meşrûh ile ibra etmekle yekdiğeri-mizden kat'-ı 'alâka eyledik dedikde zevc-i mezbûr Mukîm dahi mukirre-i mezbûre-

¹⁶⁹ 16 Ekim 1918

yi bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhâsında tasdik etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdisi ve'l-'işrîn min Muharremü'l-Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁷⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 9 - Numara 49 (20)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Şıhlı Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Hacı Beşir oğlu Ali bin Burhan'ın sülbî sağıre oğulları Abdulkadir ve Burhan'ın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'eden bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağırân-ı mezbûrânın li-ebeveyn 'ammîleri oğlu karye-i mezkûre ahalisinden Abdullah Ağa bin Hacı Salih emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre hey'eti ihtiyâriyesi taraflarında mu'tâ ve musaddak bir kıt'a 'ilm-ü haber mûndericâtı ve zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimûnun huzûr-ı şer'ede 'ala tarîki's-şehâde ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyan olmağın mûcebince sağırân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına mezbûr Abdullah kıbel-i şer'eden vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya teşehhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-'işrîn min şehri Muharremü'l-Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁷¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

¹⁷⁰ 02 Kasım 1918

¹⁷¹ 05 Kasım 1918

Sayfa – Dava no : 9 - Numara 50 (21)

Konu : Vekâlet

Medine-i Erzincan'ın Pişkidağ Karyesi sâkinelerinden olup zâtı karye-i mezkûre ahalisinden Eminoğullarından İsmail bin Mustafa ve Azizoğullarından Abdulaziz bin Mehmed ta'rifleriyle mu'arrefe Hacı Mehmed oğlu kerimesi ve Ömer oğlu Abdurrahman'ın zevcesi Hava Hatun bint-i müteveffâ Hacı Osman livâ-ı mezkûr mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîfi'l-enverde karye-i mezkûre ahalisinden Ömer oğlu zevcî Abdurrahman Ağa ibn Ömer mahzarında bi-tav'iha takrîr-i kelam ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edüp bundan akdem vefat eden babam ve mûrisimiz mezkûr Pişkidağ Karyesinden Hacı Mehmed oğlu Hacı Osman'ın verâsetini benimle sulbiyye-i sağîre Hatice Miyase Mehbube Zehra ve sülbî kebîr oğulları li-ebeveyn er karındaşlarım Haşim ve Yusuf ve Hakkı ve Hasib ben ve zevce-i menkûhe-i metrûkesi vâlidemiz Fatıma Hatun'a münhasıra olup pederim mezbûr Hacı Osman Efendi'nin ba'de'l-vefat bi'l-cümle emvâl-i menkûle ve gayr-ı menkûle ve zimemât ve hayvanât ve zehâir ve hukuk-ı irsiyyeye müte'allık kâffe-i metrukâtından benim hisse-i irsiyye-i şer'iyeye ve kânûniyeme isâbet eden mikdarı karındaşlarım mezbûrûn Haşim ve Yusuf ve Hakkı ve Hasib Bey bana edâ ve teslîm etmediklerinden dolayı mezbûrûn 'aleyhlerinde Erzincan Mahkeme-i Şer'iyesinde ikâme-i da'va etmiş olduğumdan mezbûrûn Haşim ve Yusuf ve Hakkı ve Hasib Bey ve sâir îcâb edenlerle cemî'i muhâkeme-i şer'iyeye ve sulhiye ve devâir-i resmiyenin ikâm-ı muhtelifesinde müdde'î ve müdde'iyeye 'aleyh ve sahs-ı sâlis sıfatlarıyla bidâyeten ve istînâfen ve temyîzen ve i'tirâzen ve 'iâdeten talep ve da'va ve muhâkeme ve muhâseme ve müdafaa'aya ve ikâme-i şuhûd ve istihlâfa ve kendi imzasıyla levâyih ve müsted'iyât tanzîm ve te'âtisine ve hacz-i emvâl ve fekkine ve sâdir olacak i'lâmâtı muvakkı'-ı icraya vaz'ına ve teblîğ ve tebellüğe ve hâkim-i mümeyyiz ve ehl-i hibre nasb ve ta'yîn ve 'azline ve tatbîki hâtem ve istiknâya ve lede'l-îcâb sulhen temyizde tevzî' ve taksîme ve suhuna ve imzasına ve sulhen terike-i mezkûreyi tevzî' ve taksîme muvâfakat hasıl olduğu takdîrde me'mûr-ı mahsûsi talebiyle emvâl-i menkûle ve gayr-ı menkûleyi ba'de't-tefrîk emvâli menkûlede olan hisse-i şer'iyeyi ahz ve kabza ve makbûzâtını bana irsâl ve teslîme ve gayr-ı menkûl emvâldeki hisse-i şâyî'amı

dahi üzerime intikâli ve tapuya rabtına ve ‘inde’l-iktızâ verâsetimi isbât ve i‘lâm istihsâline ve zarar ve ziyan ve mesârif-i muhâkeme taleb ve iddi‘asına ve hukûkumun muhâfazası emrinde lazım gelen tedâbiri icraya ve husûsî mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini îfâya tarafımdan iş bu hâzır-ı mezbûr zevcim Abdurrahman Ağayı vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile vekil ve nâib-i münâsib nasb ve ta‘yin eyledim dedikte hâzır-ı mezbûr dahi ber vech-i muharrer vekâleti mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kema yenbeği edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘i ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-selâsûn min Muharremü’l-Haram sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁷²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 9 - Numara 51 (22)

Konu : İ‘lâm (Alacak davası)

Medine-i Erzincan’ın Kurşunlu Mahallesi ahalisinden sahib-i arzuhâl Derviş Ağa medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘i şerîf-i enverde Köşünkârı Sağır Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Muhtar Mehmed Ağa’nın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Firdevs Hatun bint-i Hüseyin ile sulbiyye-i sağîre kızları Fehmiye ve Rahime’ye münhasıra olduktan sonra verese-i mezbûrûndan terike-i müteveffâ-yı mezbûre vâzı‘ate’l-yed olan zevce-i mezbûre Firdevs Hatun tarafından taleb ve da‘vayı muhâkeme ve muhâseme ve teblîğ ve tebellüğe vekil tescîl-i şer‘iye el-Hâc Mustafa Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi geçen bin üç yüz otuz iki senesi Ağustos ayında Çakırman yolu üzerinde ve Küçük Köşünkar arazisi dahilinde vâki‘ bacanağım Kemal Ağa’nın tarlasını örf-i beldeye tevfiikan murâbaha suretiyle zer‘ etmiş olduğum hınta hasılâtından ve benim hissemden otuz iki god a‘la hıntayı bi’l-ifrâz yine güz mevsiminde zer‘ etmek için ihzâr etmiş olduğum bir kıt‘a tarlaya tohum olmak üzere karye-i mezkûre muhtarı Mehmed Ağa’nın hayatında hayvanlarına tahmîlen hanesine emanet suretiyle teslim

¹⁷² 06 Kasım 1918

ettiğimde mezbûr Mehmed Ağa dahi tesellüm ve emanet olarak kabul ve i'adesini ta'ahhüd edüp mezkûr emanetimi taleb eylediğimde kendi umûruna sarfla istihlâk edüp mukâbilin başka hinta vereceğini va'd itmekle mezkûr otuz iki god hintayı mezbûr Mehmed Ağa bana îfâ ve teslîm etmezden mukaddem vefat edüp terikesine zevcesi müvekkile-i mezbûre vâzı'atü'l-yed olduğundan müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde alacak hakkım olan mezbûr otuz iki god hintayı terike-i vâfiyesinden olmak üzere hâlâ bana edâ ve teslîme müvekkilesine izâfetle vekîl-i mûma ileyh Hacı Mustafa Efendi'ye olunmak matlubumdur deyü da'va eyledi vekil mûmâ ileyh dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyesine müvekkilesinin vaz'ı yedini ikrar ma'ada müdde'âsını ma'lumum değildir deyü inkâr eyledi müdde'i-i merkûm Derviş Ağa'nın müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda isimlerini cerîde-i şer'e tahrîr ettirmiş olduğu şahitlerden mezkûr Köşünkar-ı Sağîre ahalisinden Sabri bin Salih ve Yusuf Ağaların her biri li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olup münferiden istişhâd olunduklarında bundan iki sene mukaddem istilâ esnasında ve güz mevsiminde Dikenlik nâm-ı mahalde vaki' Kamil Ağa'nın tarlası harmanından otuz iki god hintayı Derviş Ağa Yakup nâm-ı şahsî ile karye-i mezkûre muhtarı Mehmed Ağa'nın hanesine gönderdi bu hinta Derviş Ağa'nın köydeki herklerine zer' olunmak üzere Mehmed Ağa'ya emanet olarak bırakılmış idi Mehmed Ağa vefat etmekle mezkûr hinta zevcesi Firdevs Hatun yedinde kaldı biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye ettiklerinden işbu şahitlere ne diyeceği müdde'iyeye-i 'aleyha vekilinden suâl olundukda şahidân-ı mezbûrânın şehâdetleri da'vaya tevâfuk etmediği gibi mezbûr Yusuf müvekkilemden işbu mahkeme-i şer'iyede üç lira alacak da'va etmekle meyânelerinde husûmet ve mezbûr Sabri dahi müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Ağa'nın hizmetkarı olup hizmetkarlık ücretinden dolayı münaza'a etmiş olduklarından bu suretle meyânelerinde 'adâvet-i şahsî olmakla şehâdetlerinin reddini taleb ederim dedikde da'vayı hakk ve mahkeme huzûrunda subûta ermeyen husûmet mâni'-i şehâdet olamayacağından vekîl-i mûma ileyhın i'tirazının reddiyle usulüne tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları Köşünkar-ı Sağîr imamı Hasan Efendi ibn Dursun ve muhtarı Tevhit Ağa ibn Ali nâm-ı kimesnelerinin evvelâ bavaraka-i mestûre sırren ve ba'dehu karye-i mezkûre ahalisinden Delice oğlu İsmail

bin Yusuf ve Kurtik-oğlu Hacı Abdurrahman bin Ahmed nâm-ı kimesnelerden dahi tarafeyn müvâcehelerinde ‘alenen lede’t-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın ‘adil ve makbûlu’ş-şehâde idükleri iş‘âr ve ihbâr olundu müdde‘i Derviş Ağa müdde‘âya otuz iki god hintayı müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Ağa’dan hayatında almadığına ve heba etmediğine ve bir mahalle havale etmediğine ve hiçbir vechile mülkünden çıkarmadığı istifâyı hakk eylemediğine vekîl-i mûmâ ileyhin huzûruyla istizhâren teklîf olunan yemin-i kabul ve Vallahi deyü icra etmeğin mücebince ba‘de’l-hüküm misl-i maldan olan mezkûr otuz iki god hintayı müteveffâ-yı mezbûrun terikesinden olmak üzere müdde‘i Derviş Ağa’ya ‘aynen redd-ü teslîme müdde‘iye-i ‘aleyha müvekkile-i mezbûre Firdevs Hatun’a izâfetle vekil mûmâ ileyh Hacı Mustafa Efendi’ye tenbîh olunduğu tescîl ve i‘lâm olundu. Fi’l-yevmi’l-‘âşir min şehri Muharremü’l-Haram sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁷³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 10 - Numara 52 (23)

Konu : Vekâlet

Medine-i Erzincan’ın Şıhlı Karyesinde sâkine mu‘arrefetü’z-zât Osman zevcesi Şerife bint-i İbrahim ile karye-i mezkûre ahalisinden Hasan bin Musa Livâ Mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde arzuhâlcî Ömer Lütî mahzarında her biri takrîr-i kelâm edüp Vasketil Karyesi ahalisinden Servet ile kerimesi Firdevs’in aleyhimize ikâme eylediği zahîre ve sâire da‘vasında müdde‘iyân-ı mezbûrân ve sâir îcâb edenlerle ait olduğu muhâkemedede müdde‘i ve müdde‘iye-i aleyh sıfatıyla ve i‘tirazü’l-gayr suretiyle bidâyeten ve i‘tirâzen ve istinâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve vicâhen taleb ve da‘va muhâkeme ve müdâfa‘aya ve husûmet ve redd-i cevaba ve ikâme-i şuhûd ve istimâ‘ına istihlâfen ve tahlîfen ve imzasıyla istid‘a ve levâyih takdîmine ve i‘lâm ahziyle tebliğ ve tebellüğe ve icraya vaz‘-ı ta‘kîbe ve sulh ve ibra akdine ve husûs-ı mezkûrun mütevakîf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-

¹⁷³ 17 Ekim 1918

i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile mûmâ ileyh Ömer Efendiyi vekîl ve nâib-i münasib nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde ol dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmeti lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-âşir min Seferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁷⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 10 - Numara 53 (24)

Konu : Askeri Verâseti

Harbiye Nezâreti Celîlesinden mevrûd ve Makâm-ı 'Âli-i Mutasarrıf-ı Ekremiyeden muhavvel işbu fi 29 Ağustos sene 334 tarih ve 3/3006 numaralı muhtırada Erzincan'ın Köşünkar-ı Kebîr Karyesinden 'Asâkiri Şahaneye mensup Topçu yirmi dokuzuncu alayın ikinci taburu efrâdından iken vefat ettiği beyân olunan Mustafa bin Tahir bin Şerif'in verâseti li-ebeveyn er karındaşı mezkûr Köşünkar-ı Kebîr Karyesinde sâkin Hafız Mehmed Efendi'ye münhasıra olduğu bi'l-ahbâr lede's-şer'i'l enver zâhir olduktan sonra müteveffâ-yı mezbûrun bi'l-cümle muhtelifâtı mezbûr Hafız Mehmed Efendi'ye iktizâ eylediği tescil ve işbu mahalle tahşiye kılındı. Fi'l-yevmi's-sâmini ve'l 'işrîn min Zilhicceti's-Şerîf sene sittün ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁷⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 10 - Numara 54 (25)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Salih bin Mahmud'un sülb-i sağîr oğulları Vehbi ve Hilmi'nin vakt-i rüşd ve

¹⁷⁴ 15 Kasım 1918

¹⁷⁵ 05 Ekim 1918

sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer‘-i şerîfden bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağîrân-ı mezbûrânın min kable’l-ümm cedleri mahalle-i mezkûre ahali-sinden Hacı Derviş Ağa ibn Ali emanetle ma‘rûf istikâmetle mevsûf olup her vechile umûr-ı vesâyet ‘uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü mahalle-i mezkûre hey’et-i ihtiyâriyesinden mu‘tâ ve musaddak bir kıt‘a ‘ilm-ü haber münderecâtı ve zeyl-i hüccette muharrerü’l-esâmi Süleyman’ın huzûr-ı şer‘de ‘alâ tarîki’ş-şehâde ihbârlarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve müstehakkı olmağın mücebince muvakki’-i sadr-ı kitap tûbâ leh ve hüsnü meâb Efendi Hazretleri dahi sağîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına bâ‘is-ü hâzihi’l-vesîka mezbûr Hacı Derviş Ağayı kıbel-i şer‘i şerîfden vasî nasb ve ta‘yîn buyurdukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Hurrîre fi’l-yevmi’l-‘âşir min Seferü’l-Hayr sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁷⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 10 - Numara 55 (26)

Konu : Askeri Verâseti

Erzincan’ın Cimin Karyesinde Babacan Mahallesinden ve ‘Asâkir-i Şâhaneye mensup yedinci alayın birinci taburunda Topçu bölüğü efrâdından iken bundan akdem Zara Hastahanesinde vefat ettiği mezkûr hastahane ser-tabâbetinden mevrûd ve Erzincan Ahz-ı ‘Asker Şu‘besinden muhavvel tahrîrâtında beyân olunan Hacıoğullarından Mehmed oğlu İsmail’in verâseti hasran li-ebeveyn er karındaşı Hüseyin’e münhasıra olduğu karye-i mezkûre hey’et-i ihtiyârisinden mu‘tâ ‘ilm-ü haber mefâdıyla isimleri zabt-ı cerîdesinde muharrer mevsûku’l-kelim zevâtın ihbâr ve imzalarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve müstehak olduktan sonra müteveffâ-yı mezbûr İsmail’in bi’l-cümle muhtelifâtı ve terikesi li-ebeveyn er karındaşı mezbûr Hüseyin’e isâbeti

¹⁷⁶ 15 Kasım 1918

iktizâ eylediği tescil ve tahşiye-i i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi 'âşara min Seferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁷⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 10 - Numara 56 (27)

Konu : Askeri Verâseti

Harbiye Nezâreti Celîlesinden mevrûd ve Makâm-ı 'Âli Mutasarrifiyeden muhavvel işbu 29 Ağustos sene 334¹⁷⁸ tarih ve 3/3014 numaralı muhtırada Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesinden ve 'Asâkir-i Şâhaneye mensup Topçu yirmi dokuzuncu alayın ikinci taburu dördüncü bölüğünde na'lbend neferi iken vefat eylediği beyân olunan Çizmecioğlu Kadir bin Azîz'in verâsetini vâlidesi İzzet Hatun ile li-ebeveyn er karındaşı gâib 'ani'l-beled Şükrü'ye münhasıra olduğu bi'l-ahbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve müstehak olduktan sonra mes'ele-i mirası üç sehmden olup bir sehmi validesine ve iki sehmi er karındaşına isâbeti iktizâ eylediği tescil ve işbu mahalle tahşiye kılındı. Fi'l-yevmi's-sâlisi 'âşara min Seferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁷⁹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 10 - Numara 57 (28)

Konu : Vekâlet

Medine-i Erzincan'ın Tahzûri Ekrek Karyesi ahalisinden olup el-yevm Reşadiye Mahallesinde sâkin karye-i mezkûre ahalisinden Tahir Ağa zâde Mehmed Efendi ibn Süleyman ve Hanzar Karyesi ahalisinden Timur oğlu Hasan bin Aziz ta'rifleriyle

¹⁷⁷ 18 Kasım 1918

¹⁷⁸ 29 Ağustos 1918

¹⁷⁹ 13 Kasım 1918

mu'arref Gülâbi oğullarından İsmail bin Ağa bin Gülâbi medine-i mezkûre mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enverde medine-i mezkûrenin Salihiye Mahallesi eşrâfından Hakkı Efendi zâde Mahfuz Bey ibn Hakkı Efendi mahzarında bitav'ihî takrîr-i kelâm ve ta'bîri 'ani'l-merâm edüp 'Asâkir-i Şâhaneye mensup dokuzuncu Kafkas Fırkasının yirmi dokuzuncu alayı kumandanı Reşat Beyin emîr çavuşu Mehmed oğlu Bektaş Çavuş tarafından Erzincan mahkeme-i şer'iyesinde aleyhime ikâme etmiş olduğu nikah da'vasından dolayı mezbûr Bektaş Çavuş vesâir lazım gelenlerle cemî'-i muhâkeme-i şer'iyenin derecât ve ikâm-ı muhtelifesinde müdde'î ve müdde'îye-i aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla bidâyeten ve i'tirazen ve istînâfen ve temyîzen ve i'âdeten muhâkeme ve muhâseme ve müda'afaya ve ikâme-i beyyine ve istihlâfa ve kendi imzasıyla her türlü müsted'iyât ve levâyih ve evrak-ı resmiyye ibrâz ve te'atîsi ve red ve kabulüne ve sâdir olacak i'lâmâtı ahz ve istihsâl ve teblîğ ve tebellüğe ve tenfîz-i ahkâmı zımında muvakkı'-ı icraya vaz'a ve vaz'ı imzaya ve hakem nasb ve ta'yîn ve 'azline ve zarar ve ziyân ve mesârifi muhâkeme ve ta'yîn mercî' ve nakl-i da'va taleb ve idde'âsına ve husûsi mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine ve 'inde'l-iktizâ-i hükm vasıtasıyla ve suver-i sâire ile sulh ve ibrâ ve tahkîmnâme ve tanzimine ve aleyhimdeki ikrârın mu'teber olmamak ve âharını dahi tevkîl ve 'azle me'zûn olmak ve hukûk-ı meşrû'a ve kanuniyemin muhâfazası emrinde lâzım gelen tedâbiri bi-hakkın îfâ etmek üzere tarafımdan işbu hâzır mûmâ ileyh Mahfuz bey Efendi'ye vekâlet-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i menâb nasb ve ta'yîn eyledim dedikde hâzır mûma ileyh dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin gıbbe't-tasdîki-ş-şer'î ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi'i ve'l-'aşera min Saferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁸⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

¹⁸⁰ 19 Kasım 1918

Sayfa – Dava no : 11 - Numara 58 (29)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Taşçı Mahallesiinde sâkine mu'arrefetü'z-zât Kadir oğlu Süleyman zevcesi İsmet bint-i Ahmed meclis-i şer'î-i şerîf-i enverde livâ muhasebecisi ve beytü'l-mâl me'muru Mehmed Nabi Beyin mürsel vekili muhâsebe-i livâ ketebe-sinden Hafız Ömer Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi zevcim ve mûrisim olup bundan akdem vefat eden Süleyman bin Kadir bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi benimle benden mütevellidler sülbi sağîre oğulları İsmail ve Mahmud ve sülbiye kızları kebîre Saime ve sağîre Naime ve Selma'ya ve kendüden mukaddem vefat eden zevcesi Esmâ bint Ahmed'ten mütevellid gâib 'ani'l-beled sülbi kebîr oğlu Kadir ve anası Aîşe bint-i Mustafa'ya münhasıra olup başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup zevcim müteveffâ-yı mezbûrun terikesine müvekkil mûma ileyh hasebü'l-me'mûre vâzî'u'l-yed olmağla benimle siğâr-ı mezbûrun hisselerini hâlâ bana edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekîl-i mûma ileyhe tenbîh olunmak matlubumdur ol dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûrun terikesine müvekkilinin hasebü'l-me'mûre vâzî'u'l-yed olduğunu tav'an ikrar edüp müdde'îye-i mezbûrenin ber vech-i muharrer verâset müdde'âsını inkâr eyledi müdde'îye-i mezbûrenin ber vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan ânîfü'l-beyân Taşçı Mahallesi ahâlisinden Berber oğlu Mahmud bin Mustafa bin Sıddık ve bunun oğlu Salih bin İshak bin Şerîf nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Süleyman bin Kadir bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi işbu hâzirâ bi'l-meclis müdde'îye-i mezbûre İsmet bint-i Ahmed ile mezbûre İsmet'ten mütevellidler sülbi sağîr oğulları İsmail ve Mahmud ve sulbiye kebîre kızı Saime ve sağîre kızları Naime ve Selime ve kendüden mukaddem vefat eden zevcesi Esmâ bint-i Ahmed'ten mütevellid sülbi kebîr oğlu gâib 'ani'l-beled Kadir ve vâlidesi Aîşe bint-i Mustafa'ya münhasıradır bunlardan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen ber nehc-i şer'e edâ-yı şehâdet eylediler usûl

mevzû'âsına tevfikân şâhidân-ı mezbûrân mensup oldukları Taşçı Mahallesi imamı Hafız Salih Efendi ibn Hacı Ahmed ve muhtarı Mahmud Ağa ibn Mehmed nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden Topal Mutî'-zâde Hasan Ağa ibn Yusuf ve Mirza oğlu Süleyman bin Mustafa'dan bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şâhidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü'ş-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olundu mücebince müdde'iyenin ber vech-i muharrer verâset müdde'âsına hükm ve tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâniye 'aşere min Saferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁸¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 11 - Numara 59 (30)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Kismikor Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Araboğlu Mehmed bin İbrahim'in sulbiyye sağîre kızı Sabile'ye babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntekil ve mevrûs bi'l-cümle emlak ve arazisini irfâz ve tefrîke ve vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağîre-i mezbûre min kable'l-eb er karındaşı Nazım bin müteveffâ-yı mezbûr Mehmed emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye kâdir idüğü karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'tâ ve musaddak bir kıt'a ilm-ü haber münderecâtı ve zeyl-i hüccette muharrerü'l-esâmi müslimînin huzûr-ı şer'de 'ala tarîki'ş-şehâde ihbârlarıyla lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve müstehak olmağın mücebince Kadı muvakki'-i sadr-ı kitâb tûbâ-leh ve hüsnü meâb hazretleri dahi sağîre-i mezbûre Sabile'nin babası müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs ve müntekil bi'l-cümle emlak ve arazisini ifraz ve taksîme ve vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna bâ'is haze'l vesîka mezbûr Nazmi dahi nasb ve ta'yin buyurdukda olduğu vesâyet-i mezbûreyi kabul ve hizmeti lâzimesini kemâ

¹⁸¹ 17 Kasım 1918

yenbeği edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’l-hâmisi ‘aşere min Saferü’l-Hayr sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁸²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 11 - Numara 60 (31)

Konu : Verâset

‘An-asl Kemahlı olup Medine-i Erzincan’ın Hasan Efendi Mahallesinde sâkine mu‘arrefetü’z-zât Fikriye Hatun ibnetehu Akif meclis-i şer‘i şerîf-i enverde beytü’l-mal memuru Livâ Muhasebecisi Mehmed Nabi Beyin Mürsel vekili muhasebe-i livâ ketebesinden Hafız Ömer Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi min kable’l-üm ceddem ve mûrisem olup üç yüz otuz dört senesi Kanun-u Sanisinin onuncu günü bilâ veled vefat eden Tahire Hatun ibnetehu Mehmed’in verâseti oğlu müteveffâ Akif Efendi’nin kızları kebîre benimle sağîre Şükriye’ye münhasıra olup bizden başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup müteveffâ-yı mezbûrenin hayatında müterâkim ma‘aşâtı olup Erzincan Mal Sandığıında alacak hakkı olan iki bin iki yüz otuz üç kuruş otuz parayı kable’l-ahz ve’l-istîfa ber vech-i muharrer vefat etmekle mezkûr müfideleri bize mevrûs olup meblağ-ı mezkûru müvekkil mûmâ ileyh hasebü’l-me’mûre vazı‘ul-yed olduğundan meblağ-ı mezkûrdan benim hissemle sağîre-i mezbûrenin hissesini halen bana edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekîli mûmâ ileyhe tenbîh olunmak matlubumdur dedikde ol dahi cevabında müteveffîye-i mezbûrenin ol miktar kuruş istihkâkına müvekkilinin hasebü’l-me’mûre vazı‘-ı yedini ikrar ma‘ada verâset müdde‘asını inkâr eyledi müdde‘iye-i mezbûreden verâset müdde‘asına mutâbık beyyine talep olundukda li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzirân olan mezkûr Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Mehmed Ali Ağa ibn İbrahim bin Muhyiddin ve Süleyman Efendi ibn Mahmud bin Abid’in nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi’l-hakika mahallemizde sâkine iken ber

¹⁸² 20 Kasım 1918

vech-i muharrer vefat eden müteveffâ Yüzbaşı Hasan Ağa zevcesi Tahire Hatun ib-
netehu Mehmed'in verâseti sadrî oğlu müteveffâ Akif Efendi'nin kızları işbu zatı
ma'lumumuz olan hâzır bi'l-meclis müdde'iyeye-i mezbûre Fikriye ile gâib 'ani'l-
meclis sağîre Şükriye'ye münhasıra olup bunlardan başka vârisi ve terikesine müste-
hakk-ı âharı olduğu bizim ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz
şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen
edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediler şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Ha-
san Efendi Mahallesi imamı Hafız Hamdi Efendi ibn Mustafa ve muhtarı Ahmed Hu-
lusi Efendi ibn Süleyman nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ-varaka-ı mestûre sırren ve
ba'dehu Sabit Efendi ibn Feyzullah ve Yusuf Bey ibn Sa'd olduktan dahi bi'l-
müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûle'ş-şehâde ol-
dukları iş'âr ve ihbâr olunmakla şehâdetleri makbûle olmağın mücebince ba'de'l-
hükm meblağ-ı mezkûr iki bin iki yüz otuz üç kuruş otuz paranın nısfı olan bin yüz
otuz altı kuruş otuz beş parayı bi'l-verâse ve bi'l-vesâye ve nısf-ı diğersini dahi
sağîre-i mezbûre için bi'l-vesâye müdde'iyeye-i mezbûre Fikriye Hatun'a sandık-ı
mezkûr hâlâ edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekîl-i mûmâ ileyh Hafız Ömer
Efendi'ye tenbîh olduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşere min Sa-
ferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁸³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 12 - Numara 61 (32)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Ömer Efendi Mahallesinden İlik-oğlu İsmail Hakkı bin müte-
veffâ Mehmed Tefvik medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i
şer'i şerîf-i enverde Erzincan Posta ve Telgraf Müdürü İzzet Bey tarafından mürsel
vekili telgraf müvezzîği Hafız Nazmi Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da'va ey-
ledi babam ve murîsim olup bundan akdem hicretten 'avdeti esnasında vefat eden

¹⁸³ 20 Kasım 1918

İlik-oğlu Mehmed Tevfik Efendi ibn Mehmed bin Abdullah'ın verâseti sülbi kebîr oğlu benimle zevce-i menkûhe-i metrûkesi Vesile bint-i Salih ve sulbiyye kebîre kızları Nimet ve Memnune'ye münhasıra olup başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup pederim müteveffâ-yı mezbûrun namına irsâl olunan dört yüz kuruşu postahaneden kable'l-ahz ve'l-istîfa ber-vech-i muharrer vefat etmekle müvekkil mûmâ ileyh meblağ-ı mezkûre hasebü'l me'mûre vâzı'ı'l-yed olup meblağ-ı mezkûr ber-vech-i muharrer benimle verese-i mezbûrûna mevrûs olduğundan benim hisse-i irsiyyemi hâlâ bana edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Nazmi Efendi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur. Vekil mûmâ ileyh dahi cevabında müveteffâ-yı mezbûrun ol mikdar kuruş alacağına müvekkilinin hasebü'l-me'mûre vâzı'ı'l-yed olduğunu tav'an ikrar ma'âda müdde'i-i mezbûrun ber vech-i muharrer verâset müdde'sını inkâr eyledi müdde'i-i mezbûrdan ber vech-i meşrûh verâset müdde'asına mutâbık beyyine talep olundukda li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzîrân olan mezkûr Ömer Efendi Mahallesi İmamı Hacı Halil Efendi ibn Mehmed bin Mehmed ve Hacı Durdu-zade Ahmed Efendi ibn Salih bin Mehmed nâmı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka hicretinden 'avdet ederken esnâ-yı râhda vefat eden İlik-oğlu Mehmed Tevfik Efendi ibn Mehmed bin Abdullah'ın verâseti her biri mezkûr Ömer Efendi Mahallesinde sâkin ve sâkineler sülbi kebîr oğlu hâzır bi'l-meclis müdde'i İsmail Hakkı ile gâibât-ı 'ani'l-meclis zevce-i menkûhe-i metrûkesi Vesile bint-i Salih ve sulbiyye kebîre kızları Nimet ve Memnune'ye münhasıradır ve bunlardan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer'i 'alenen edâyı şehâdet eylediler şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Ömer Efendi Mahallesi hey'et-i ihtiyâriyesinden a'za Hacı İdris Efendi bin Emin ve Ömer Efendi ibn diğer Emin'den evvelâ bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu Mustafa Ağa ibn Bekir ve Ebu Bekir Efendi ibn Abdullah'tan dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye 'adil ve makbûlu's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olunmakla şehâdetleri makbûl olmağın mücebince subût-u verâsetine ba'de'l-hükm bu surette mes'ele-i mîrasları otuz iki sehmden olup sihâm-ı mezbûreden dört sehmi zevce-i mezbûre Vesile ve on dört sehmi müdde'i-i mezbûr İsmail Hakkı'ya ve yedişer sehmden on dört sehmi bintân-i

mezbûratân Nimet ve Memnune'ye isâbet etmekle melağ-ı mezkûr dört yüz kuruştan müdde'î-i mezbûrun hissesine isâbet eden yüz yetmiş beş kuruşu müdde'î-i mezbûre hâlâ edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekil Hafız Nazmi Efendi'ye tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâmini 'aşere min Saferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁸⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 12 - Numara 62 (33)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Fethullah Mahallesinde sâkine sahibi-i 'arzuhal mu'arrefetü'z-zât Çukadar-oğlu kerîmesi Fatıma bint-i Hüseyin Medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enverde livâ muhasebecisi ve beytü'l-mal me'muru Mehmed Nabi Beyin mürsel vekili muhasebe-i livâ ketebesinden Hafız Ömer Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi. Mûrisem olup bundan akdem vefat eden müteveffâ Mustafa Rüştü Efendi zevcesi Zelîfe bint-i Ahmed bin Abdullah'ın verâsetini validesi benimle sadriyye-i sağîre kızı Fahriye ve sadr-ı kebîr oğlu gâib 'ani'l-beled Musa Kazım Efendi'ye münhasıra olup başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup müteveffiye-i mezbûre hayatında müterâkim ma'âşâtından Erzincan Mal Sandığında alacak hakkı olan ma'a tevkîfât altı bin yedi yüz otuz beş kuruşu kable'l-ahz ve'l-istîfa ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûr verese-i mezbûresine mevrûs olduğu halde meblağ-ı mezkûrun tamamına müvekkil mûmâ ileyh vazı'u'l-yed olduğundan meblağ-ı mezkûrdan mes'ele-i mirasımız vech üzere benimle bâ-hüccet-i şer'îyye vasîsi olduğum sağîre-i mezbûre hissesine isâbet eden miktarın hâlâ bana edâ ve teslimine müvekkiline izâfetle vekîl-i mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak bi'l-verâse ve bi'l-vesâye matlûbumdur vekîl-i mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi dahi cevabında müteveffiye-i mezbûrenin ol mikdar kuruş müterâkim ma'âşâtına müvekkilinin hasebü'l-me'mure vazı'u'l-yed olduğunu tav'an ikrar ma'âda müdde'iyenin ber vech-i muharrer verâset

¹⁸⁴ 23 Kasım 1918

müdde'âsını inkâr eyledi. Müdde'îye-i mezbûreden ber vech-i meşrûh verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan mezkûr Fethullah Mahallesi ahalisinden belediye odacısı Mehmed Onbaşı ibn Abdulkadir bin Mehmed rençber taifesinden İmam-oğlu Salih Ağa ibn Ömer bin Ahmed nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi'l-hakika Fethullah Mahallesinde sâkine iken bundan akdem vefat eden Mustafa Rüştü Efendi zevcesi Zelîfe Hanım ibnetehu Ahmed bin Abdullah'ın verâseti validesi işbu zâtı bi'l-mu'arrefetü's-şer'îyye ma'lûmumuz olan hâzır bi'l-meclis müdde'îye-i mezbûre Fatıma Hanım ibnetehu Hüseyin ile sadriyye sağîre kızı Fahriye ve sadrı kebîr oğlu gâib 'ani'l-beled Musa Kazım Efendi'ye münhasıradır. Bunlardan başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen ber nehc-i şer'-i edâ-yı şehâdet eylediler usûl mevzû'âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Fethullah Mahallesi İmamı Zeki Efendi ibn İshak ve muhtarı Salih Efendi ibn Hacı Yusuf'tan evvelâ bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden Osman Fevzi Efendi ve İmam-oğlu Reşit Ağa ibn Ahmed'ten dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şâhidân-ı mezbûrânın adil ve makbûlu's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olundu mücebince müdde'îye-i mezbûrenin subût-u verâsetine ba'de'l-hükm bu suretde mes'ele-i mirasları on sekiz sehmden olup sihâm-ı mezbûreden üç sehmi müdde'îye-i mezbûre Fatıma'ya ve beş sehmi sağîre-i mezbûre Fahriye'ye ve on sehmi gâib-i mezbûr Musa Kazım Efendi'ye isâbet etmekle meblağ-ı mezkûr müdde'âyâ altı bin yedi yüz otuz beş kuruştan bin yüz yirmi iki kuruşu yirmi parasını bi'l-asâle ve bin sekiz yüz yetmiş kuruş otuz parasını sağîre-i mezbûre Fahriye için bi'l-vesâye müdde'îye-i mezbûre Fatıma Hatun'a hâlâ edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekîl-i mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi'l- 'işrîn min Saferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁸⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

¹⁸⁵ 25 Kasım 1918

Sayfa – Dava no : 13 - Numara 63 (34)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Sürbahan Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Şaban bin Mehmed'in sülbi sağır oğlu Mehmed Ali ve sulbiyye sağîre kızı Gülen-
dar'a babalarından mevrûs ve müntakil emlak ve araziye tefrîk ve ifrâza ve vakt-i
rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve
elzem olup sağîrân-ı mezbûrânın valideleri zâtı Munzur oğlu Hüseyin ve Vail Beyi-
oğlu Mustafa ta'rifleriyle mu'arrefe Melek bint-i Ahmed emanetle ma'rûfe ve is-
tikâmetle mevsûfe ve her vechile umûr-u vesâyet 'uhdesinden gelmeğe kadire idüğü
sâkine bulunduğu Odabaşı Mahallesinde mu'tâ ve musaddak bir kıt'a 'ilm-u haber
münderecâtı ve mu'arrifân-ı mezbûrânın huzûr-u şer' de 'alâ tariki'ş-şehâde ihbârla-
rıyla 'inde'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sağîrân-ı
mezbûrânın babaları müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs ve müntakil emlak ve araziye
ifrâz ve tefrîke ve vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına valideleri
mezbûre Melek Hatun'a cânib-i şer'-i şerîften vasî nasb ve ta'yîn olundukda olduğu
ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbeği
edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-
yevmi's-sâlisi ve'l-'işrîn min Saferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve
elf.¹⁸⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 13 - Numara 64 (35)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Fethullah Mahallesinden iken bundan akdem vefat eden Zelîfe
Hanım ibnetehu müteveffâ mülâzım Ahmed Ağa'nın sadriyye sağîre kızı Fahriye'nin
vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer' den bir vasî nasbı ehem

---

¹⁸⁶ 28 Kasım 1918

ve elzem olup sağıre-i mezbûrenin cedde-i sahihası Fethullah Mahallesinde sâkine zâtı mahalle-i mezkûre ahalisinden Mehmed Onbaşı ibn Abdulkadir ve İmam-oğlu Salih bin Ömer ta'rifleriyle mu'arrefe Fatıma Hanım ibnetehu Hüseyin emanetle ma'rûfe ve istikâmetle mevsûfe ve her vechile umûr-u vesâyet 'uhdesinden gelmeğe muktedire idüğu mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyârisinden mu'tâ ve musaddak bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve mu'arrefân-ı mezbûrânın huzûr-ı şer'de 'alâ tarîki's-şehâde ihbârlarıyla 'inde's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sağıre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'-i şerîfden ceddesi mezbûre Fatıma Hanım vasî nasb ve ta'yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi'i 'aşera min Saferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁸⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 13 - Numara 65 (36)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Karaağaç Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Hacı Ahmed bin Osman'ın sulbiyye sağıre kızı Rabia'nın vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'-i şerîfden bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağıre-i mezbûrenin li-ebeveyn 'ammîsi Mecidiye-i Sağır Mahallesi ahalisinden Abdulkadir Efendi ibnü'l mezbûr Osman emânet ve istikâmetle mevsûf ve ma'rûf olup her vechile umûru vesâyet 'uhdesinden gelmeğe muktedir idüğu mezkûr Mecidiye-i Sağır Mahallesi hey'eti ihtiyâriyesinden mu'tâ ve musaddak bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve mahalle-i mezkûre ahalisinden Ahmed Efendi ibn Salih ve Süleyman Efendi ibn Hüseyin nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer'de 'ala tarîki's-şehâde ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sağıre-i mezbûrenin

¹⁸⁷ 24 Kasım 1918

vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna li-ebeveyn ‘ammîsi mezbûr Abdul-
kadir Efendi vasî nasb ve ta’yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesâyet-i
mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta’ahhüd ve il-
tizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-sâdisi ve’l-‘ışrîn min
Saferü’l-Hayr sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁸⁸

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 13 - Numara 66 (37)

Konu : Vekâlet

Medine-i Erzincan’ın Molla Seydi Mahallesi ahalisinden kasap Şükrü bin Abdulva-
hid medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinin mün‘akid meclis-i şer‘-i şerîf-i enver-
de Arzuhâlcı Ömer Lütî Efendi müvâcehesinde takrîr-i kelim edüp Kübra Yemeni
kerîmesi Muhabbet bint-i Süleyman’ın işbu mahkeme-i şer‘iyyede ‘aleyhime ikâme
eylediği nafaka vesaire da‘vasında mezbûre Muhabbet ve sâir icâb edenlerle ‘âid ol-
duğu muhâkemedede müdde‘i ve müdde‘iye-i ‘aleyh ve şahs-ı sâlis ve i‘tirâzü’l-gayr
sıfat ve sûretleriyle bidâyeten ve i‘tirâzen ve istinâfen ve temyîzen vicâhen ve
gıyâben müdafa‘a ve redd-i cevaba ve talep ve da‘vaya ve ikâme-i beyyine ve is-
timâ‘ma ve istihlâfa ve i‘lâm ahzine ve teblîğ ve tebellüğe ve muvakkı‘-ı icraya ve
vaz‘ ve ta‘kîbe ve imzâsıyla istid‘a ve levâyah ve evrâk-ı temyîziyye takdîmine ve
erbâb-ı vukûf ve hikem nasbına ve ‘azline ve husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu
umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahiha-i şer‘iyye ile hâzır mûma
ileyh Ömer Lütî Efendi’yi vekil nasb ve ta’yîn eyledim dedikde olduğu ber vech-i
muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve
îfâya ta’ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-
sâlis ve’l-‘ışrîn min Saferü’l-Hayr sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁸⁹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

¹⁸⁸ 01 Aralık 1918

¹⁸⁹ 28 Kasım 1918

Sayfa – Dava no : 13 - Numara 67 (38)

Konu : Vekâlet

Medine-i Erzincan'ın Vasketil Karyesinde sâkine zâtı Kesik-oğlu Yusuf Ziya Efendi İbn Edhem ve Sefa-oğlu Derviş bin Mustafa ta'rifleriyle mu'arrefe Firdevs Hatun ibnetehu Servet medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'-i şerîf-i enverde babası mezbûr Servet Ağa mahzarında takrîr-i kelim edüp Şıhlı Karyesinde sâkine Kocakurd-oğlu Osman zevcesi Şerife ile Marabası Hüseyin Onbaşı 'aleyhine ikâme eylediğim nafaka vesaire da'vasında mezbûrân ve îcâb edenlerle aid olduğu muhâkemedede müdde'î ve müdde'î-i 'aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatıyla ve i'tirâzû'l-gayr suretiyle bidâyeten ve i'tirâzen ve istinâfen ve temyîzen ve i'adeten ve vicâhen ve gıyâben taleb ve da'va ve ahz ve kabza ve muhâkemeye ve ikâme-i bey-yine ve istimâ'ına ve tahlîf ve istihlâfa ve i'lâm ahzine ve teblîğ ve tebellüğe ve muvakkı'-ı icraya ve vaz' ve ta'kîbe ve imzâsıyla istid'a ve levâyih takdîmine ve mesârif-i muhâkeme talebine ve istikşâfa ve husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahiha-i şer'îye ile babam hâzır-ı mezbûr Servet Ağayı vekil nasb ve ta'yin eyledim dedikde olduğu ber vech-i muhar-rer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi ve'l-'işrîn min Saferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁹⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 13 - Numara 68 (39)

Konu : İ'lâm (Alacak davası -Ziyan olan hayvan için-)

Medine-i Erzincan'ın Odabaşı Mahallesi ahalisinden sâhib-i arzuhâl Harabadili Hüseyin Ağa ibn Halil medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'-i şerîf-i enverde derûn-ı arzuhâlde mezkûriye'l-isim Âşûr-oğlu Nuri ve şerîk-i

---

¹⁹⁰ 28 Kasım 1918

diğer Âşur-oğlu Mehmed müvâcehelerinde ecr-i müşterek olmak üzere sağır hayvânâtı çobanı olan mezbûrân Nuri ve Mehmed sene-i maliye Teşrîn-i Sânîsinin on birinci Pazar ertesi günü sekiz buçuk adet yüzlük mecdiye altını kıymetli bir re'si sağır eniğimi hayvanât-ı sâire ile beraber otlatmak üzere mer'aya götürüp görüp gözetmekte bilâ 'özt vâki' olan taksîrleriyle zâyî' etdiklerinden misliyâtdan olmağla kıymeti olan meblağ-ı mezkûru zamânen ma'a mesârif-i muhâkeme hâlâ bana edâ ve teslîme mezbûrân Nuri ve Mehmed'e tenbîh olunmak matlûbundur deyü da'va eyledi müdde'-i aleyhima mezbûrân Nuri ve Mehmed dahi cevabında mezkûr iteki hayvanât saire ile beraber zikr olunan Pazar ertesi günü otlatmak üzere mer'aya götürüp öğle vakti mer'adan zayi' olduğunu ve sahibine haber vermeksizin akşama kadar aradıkları halde bulamadıklarını ikrâr ve itiraf etmeleriyle Mecelle-i Celîlenin altı yüz dokuzuncu maddesi hükmünce müdde'aya eniği mer'ada görüp gözetmek husûsunda bilâ 'özt vâki' olan taksîrleri hasebiyle zayi' etdikleri 'inde'-ş-şer'i'l-enver zâhir olmağın mücebince müdde'aya eniği zayi' olduğu günkü kıymeti zamânen müdde'-i-i mezbûr Hüseyin Ağa'ya hâlâ edâ ve teslîme müdde'-i-i 'aleyhima mezbûrân Nuri ve Mehmed 'alâ müceb-i ikrârhüma ba'de'l-ilzâm zîrde müfredâtı muharrer rusûm ve mesârif-i muhâkeme olup evvel emrde müdde'iden alınan yüz üç kuruşun usûl-u muhâkeme-i şer'iyeye kararnâmesinin altmış birinci maddesi hükmüne tevfiķan müdde'-i-i 'aleyhima mezbûrân Nuri ve Mehmed'den istifâsı iktizâ eylediği tescîl ve kâbil-i temyîz olmak üzere i'lâm olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi'i 'aşera min Safe-rü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁹¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Harcın Beyanı (Kuruş)

Asl-ı i'lâm	19
İki Sûret	9
Varaka ve pul	15
Ma'a mübâşir - Celnâme	30

¹⁹¹ 24 Kasım 1918

Tebliğ-i ilmuhaber	30
Yekûn	103

Sayfa – Dava no : 14 - Numara 69 (40)

Konu : İ‘lâm (Alacak davası –Ortak tarla ekiminin paylaşımı)

Medine-i Erzincan’ın Mecidiye-i Sağır Mahallesi ahalisinden sahib-i arzuhâl Yusuf Bey ibn Sadettin medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinde mün‘akid meclis-i şer‘i şerîf-i enverde derûn-ı arzuhâlde mezkûru’l-ism Gerek Gerek Mahallesi ahalisinden Mehmed Nurettin Efendi ibn Hacı İbrahim müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi tohum benden ve emek Kara Kilissa Karyeli Aziz’den ve mesârif-i iskâiye her ikimiz meyânında müşterek olmak ve ‘öşür ve tohum ba‘de’l-ihrac hasılât-ı bakiye meyânemizden münâsafeten taksîm olmak üzere kendi malımdan yirmi dört god hintayı müdde‘i-i ‘aleyh-i mezbûr Mehmed Nurettin Efendi muhâceretten ‘avdetle buraya gelmezden mukaddem şehir bâşı dimekle ma‘rûf bir kıt‘a tarlasına emsali misüllü zer‘ edüp idrâkinde hasıl olan seksen god hintadan ez gayr-ı ‘öşr ve tohum kırk altı god hinta ile yetmiş sekiz harâr samanın nısfı olan yirmi üç god hinta ile otuz dokuz harâr saman hakkım iken mezbûr Mehmed Nurettin Efendi bi-gayr-i hak hinta etmekle suâl olunup mezkûr yirmi üç god hinta ile otuz dokuz harâr samanı ma‘a mesârif-i muhâkeme hâlâ bana red ve teslîme müdde‘i-i ‘aleyh-i mezbûra tenbîh olunmak matlubumdur ol dahi cevabında müdde‘âya tarladan otuz iki god hinta ile altmış harâr saman hâsıl olup ez gayr-ı ‘öşr ve tohum bâki dört god hintanın nısfı olan iki god hinta ile otuz harâr saman hâsılât ahz ve kabz eylediğini ikrar müdde‘i-i mezbûrun ziyade müdde‘asını inkârla beraber müdde‘i-i mezbûr Yusuf Bey mülküm olan mezkûr tarlayı iznim olmaksızın zer‘ etmiş olduğundan tarlamın kıymetine hallel-i darı olmağla noksan kıymet-i arz olan on bin kuruşu hâlâ bana teslîme müdde‘i-i mezbûr Yusuf Beye tenbîh olunmasını müdafâ‘aten dermeyân eyledikde müdde‘i-i mezbûr Yusuf Bey dahi bi-taraf erbâb-ı vukûf ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘le lede’l-keşf ve’t-tahmîn takdîr olacak noksan-ı arz bedelini zamânen tesviye ederim dedi evvelen müdde‘i-i mezbûr Yusuf Beyden ziyâde müdde‘âsına beyyine talep olundukda ziyâde müdde‘âma şahidim yoktur ancak müdde‘âya tarlanın ekseri keşf olunup de-

dikte tarafeyn meclis-i şer‘-i mezkûrda keşfe razı olup müdde‘i Yusuf Bey bi-taraf erbâb-ı vukûftan ve rençber taifesinden Yemlik-oğlu Musa ve Etmekçi-oğlu Mehmed Ağaları ve müdde‘i-i ‘aleyh Mehmed Nurettin Efendi dahi Serhoş oğlu Hacı Süleyman Efendi ile Bodik Hüseyin oğlu Bekir Ağayı ehl-i vukûf nasb ve ta‘yîn edüp liecli‘l-keşf tarafeynin rıza ve muvâfakatıyla ta‘yîn olunan günde müdde‘i-i mezbûr Yusuf Bey muhamminleriyle ma‘an bi‘l-vürûd hazır olduğu ve keşfiyât-ı lâzime icrasıyla hitâm-ı muhâkeme ve tevkî‘i hükme kadar her safha-i muhâkemeye hakk-ı duhulü bulunduğundan yevm-i mu‘ayyenede muhâkemede ve keşf mahallinde hâzır bulunacağına dair imzası alınan müdde‘i-i ‘aleyh-i mezbûr Mehmed Nurettin Efendi ta‘yîn olunan günde temerrüd ve ‘adem-i icâbette bulunduğu gibi muhamminlerini dahi göndermediğinden tekrar da‘vetiye-i tebliğine hacet kalmayup usûl-u muhâkeme-i şer‘iyye kararnamesinde kırkıncı maddesi hükmüne tevfikân müdde‘i-i ‘aleyh-i mezbûr hakkında muhâkeme-i gıyâbiyye icrası müdde‘i-i mezbûr Yusuf Bey tarafından talep edildiğinden ber mûceb-i talep müdde‘âya tarlanın noksan-ı arz kıymeti keşf ve tahmin olunmak üzere kibel-i şer‘den ihtirâm olunan Katip Mehmed Emin Efendi müdde‘i-i mezbûr Yusuf Beyin muhamminleri mezbûrân Musa ve Mehmed Ağalar ile bi‘l-ma‘iyye müdde‘âya tarlaya varup mezkûr tarla yirmi dört god tohum istî‘âb eder cesâmetinde olup tarafeynin taht-ı itirazında bulunan altmış harâr saman hasıl olduğuna nazaran lâ-ekal altmış god hinta mahsul olduğuna ve noksan kıymet-i arz üç yüz kuruşu olup fazla ve noksan olmadığına müttefikân karar verdiklerini katib mûmâ ileyh huzûr-u şer‘e inha etmeğın mûcebince lede‘l-keşf takdîr olunan altmış god hintadan ‘öşr-ü ma‘lûmı ile te‘âmül olan örf-ü beldeye teb‘an yirmi dört god tohum ba‘de‘l-ihrâc mütebâki yirmi sekiz buçuk god hintanında nisfı olan bir buçuk fey-i mîrî bin üç yüz otuz kuruş kıymetli on dört god bir şinik hinta ile müdde‘i-i ‘aleyhin zabt-ı da‘vada mûnderic ve mûmzâ ifadesinde taht-ı ikrarında bulunan yedi yüz elli kuruş kıymetli otuz harâr samanı gayyen müdde‘i-i mezbûr Yusuf Beye hâlâ red ve teslîme müdde‘i-i ‘aleyh mezbûr Mehmed Nurettin hakkında gıyâben ve noksan kıymet-i arz olup ber vech-i muharrer takdîr olunan üç yüz kuruşu müdde‘i-i aleyh mezbûr Mehmed Nurettin Efendi’ye hâlâ tazmîne müdde‘i mezbûr Yusuf Beye vicâhen ba‘de‘l-hükm zîrde müfredatı muharrer harç ve rusûm ve ücret-i keşf ve mesârifî muhâkeme olup evvel emrde müdde‘îden alınan üç yüz elli beş buçuk ku-

ruştan keşf harcı olan iki yüz kuruşun nısfı yüz kuruşu ile noksan-ı arz kıymetinin harcı olan yedi buçuk kuruşu müdde'iden lazım geldiği ve mütabâkı iki yüz kırk sekiz kuruş usûl-u muhâkeme-i şer'iyenin altmış birinci maddesi mücebince müdde'ii 'aleyh mezbûr Mehmed Nurettin Efendi'den istifâsı iktizâ eylediği tescil ve kâbil-i i'tirâz olmak üzere i'lâm olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi'i ve'l-'işrîn min Saferü'l-Hayr sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁹² (Derkenâr:) İ'lâm-ı gıyâbînin tarîh-i teblîği 10 Rebû'îl-Evvel 338 ve fi 14 Kanûn-ı Evvel 334¹⁹³

Kadı	Baş Katip
Mühür	Mühür
<u>Mesârif-i Muhâkeme Beyânı (Kuruş)</u>	
Varaka 2	20
Pul Esmâni	8
Asl-ı i'lâm	60
Sûret-i Harcı ma'a Celnâme	15
Ma'a ücret-i Mübâşiriye- Teblîğ-i İlmuhaber	27 20
Harc-ı Keşf	200
Yekûnü	355 20
Müdde'îye aid olan	107 20
	248 00

Sayfa – Dava no : 14 - Numara 70 (41)

Konu : Takdîr-i Nafaka

Medine-i Erzincan'ın Mecidiye-i Sağîre Mahallesiinde sâkine sahib-i arzuhâl mahalle-i mezkûre ahalisinden ve Dülger esnafından Kamil Usta ve karındaşı Halit Usta ibn Ali ta'rifleriyle mu'arrefe Nebatat Hatun ibnetehu Mâil medine-i mezkûre mahkeme-i şer'isinde mün'akid meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr-i kelâm edüp hâlâ

¹⁹² 29 Kasım 1918

¹⁹³ 14 Aralık 1918

zevci olan gâib ‘ani’l-beled erbâb-ı ticaretten Erzurumlu-oğlu Şevket Ağa ibn târîh-i vesîkadan iki buçuk mâh mukaddem beni bilâ-nafaka ve lâ-münfak-ı şer‘i bırakıp müddet-i seferi ba‘îd Mama Hatun Kazasına merbût Mîrî Çiftliği nâmı-Karyesine firar edüp bu âna değin cins-i nafakadan bir nesne dahi irsâl etmeyüp ‘alâ-yı es‘âr ve kesâd-ı akçe hasebiyle ben nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyaçla muhtâce olmamla hal-i yârda olan zevcim gâib-i mezbûr Şevket Ağa üzerine kibel-i şer‘i şerîften kadr-i kifâye meblağ farz ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde müdde‘iye-i mezbûre müdde‘asıyla beyâna lede’l-havâle berâ-yı şehâdet huzûr-u şer‘e ikâme eylediğini zâtı mezbûreyi arifân-ı mezbûrân Kamil ve Halit ustalardan her biri münferiden meclis-i şer‘e gelüp usûlen istişhâd olunduklarında fi’l-hakîka işbu zâtı ma‘lûmumuz hâzire bi’l-meclis müdde‘iye Nebatat Hatun kezâlik zât-ı ma‘lûmumuz bulunan Erzurumlu olup el-yevm Mama Hatun’un Mîrî Çiftliği nâm-ı Karyesinde Şevket Ağa’nın bin elli bir kuruş mehr-i müecceli müsemmâ ile hâlâ zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olup nafaka ve kisve-behâya eşedd-i ihtiyaçla muhtâcedir zevci mezbûr Şevket Ağa dahi emsali misüllü nakid ve emvâli olmağla ehl-i yâr ve erbâb-ı servetindir binâen ‘aleyh hâlâ zevcesi olan mezbûre Nebatat Hatun’a yevmî elli kuruş nafaka vermeğe muktedir olup meblağ-ı mezkûr vakt-i hâle ve tarafeynin ahvâline nazaran kadr-i ma‘rûf ve kifâyedir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri ber nehc-i şer‘i edâ-yı şehâdet eylediler şehâdet-i mezkûre mûcebince müdde‘iye-i mezbûre Nebatat Hatun mezbûr Şevket Ağa’nın zevcesi olup naşize ve münkaziye’l-‘iddet-i mutlakâsı olmadığına ve zevci merkûmunun kendisinde malı bulunduğuna ve nafaka namına nesne irsâl etmeyüp bir tarafa dahi havale vermediğine taraf-ı şer‘den ber nehc-i şer‘i ba‘de’t-tahlîf müdde‘iye-i mezbûrenin nafaka ve kisve-behâ vesâir havîc-i zarûriyyesiçün tarafeyn hâline ve vakt-i zamana göre kadr-i ma‘rûf idüğü ‘inde’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve nümâyân olan beher yevm elli kuruşu işbu tarih-i vesikadan itibaren zevce-i gâib-i mezbûr Şevket Ağa üzerine farz ve takdîr olup meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru nafaka ve kisve-behâ vesâir levâzım-ı zarûriyyesine harç ve sarfa ve lede’l-hâce istidâneye ve ‘inde’z-zafer zevci gâib-i mezbûr Şevket Ağa üzerine rücû‘a mezbûre Nebatat Hatun’a izn verilmeğin ma va-

ka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l-yevmi‘l-hâmisi ve‘l-‘işrîn min Saferü‘l-Hayr sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi‘e ve elf.¹⁹⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 14 - Numara 71 (42)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan‘ın Selami Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Kepekölçen-zâde Ahmed Efendi ibn Abdulhalim‘den sülbi sağır oğlu Vehbi‘ye mevrûs ve müntekıl emlak ve arazisini ifrâz ve ‘uhdesine intikâle ve vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağır-i mezbûrun li-ebeveyn er karındaşı mahalle-i mezkûre ahalisinden Yusuf Efendi ibn-nü‘l-müteveffîye‘l-mezbûr Ahmed emanetle ma‘rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet ‘uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü mahalle-i mezkûre hey‘et-i ihtiyârisinden mu‘tâ ve musaddak bir kıt‘a ‘ilm-u haber münderecâtı ve Hancı-oğlu İbrahim Efendi ibn Hacı Halit ve Kepekölçen-zâde Dursun Efendi ibn Mehmed nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer‘e ‘alâ tarîki‘ş-şehâde ihbârlarıyla lede‘ş-şer‘i‘l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sağır-i mezbûrun mevrûs ve müntekıl emlak ve arazisini ifrâza ve vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna li-ebeveyn er karındaşı mezbûr Yusuf Efendi kibel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olundukda olduğu vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve ifâyâ ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l-yevmi‘s-sâmini min şehri Rebî‘ü‘l Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi‘e ve elf.¹⁹⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

¹⁹⁴ 30 Kasım 1918

¹⁹⁵ 12 Aralık 1918

Sayfa – Dava no : 15 - Numara 72 (43)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Keleriç Karyesinde sâkine mu'arrefetü'z-zât Esmâ Hatun ibne-tehu İsmail medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'i şerîf-i enverde Gürâbi Mahallesi ahâlisinden Dervîş-zâde Ahmed Efendi ibn Halis Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi. Keleriç Karyesinde vefat eden Şahin oğlu Mehmed bin Ahmed'in validesi Sündüs ile li-ebeveyn kız karındaşlar olup babamız ismi İsmail ve dedemiz ismi Emin ve vâlidemiz ismi Tuhfe bint Mustafa maskat-ı re'simiz Til Karyesi olup ol vechile müteveffâ-yı mezbûr Mehmed hayatında mûmâ ileyh Ahmed Efendi'nin nezdine emanet olarak on bin adet yüzlük Osmanlı altını ile sekiz adet yüzlük evrâk-ı nakdiye bırakıp vedî'a-ı mezkûreyi kable'l-ahz ve'l-istifâ ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezbûru hâlâ bana edâ ve teslîme mûmâ ileyh Ahmed Efendi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur. Mûmâ ileyh Ahmed Efendi dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûr Mehmed'in on bir adet yüzlük Osmanlı altını ile sekiz adet yüzlük evrâk-ı nakdiyyesine bi'l-emâne vâzı'u'l-yed olduğunu ikrâr ber vech-i muharrer verâset müdde'âsını lede'l-inkâr müdde'îye-i mezbûreden ber vech-i meşrûh verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan Hasan Efendi Mahallesinden arzuhâlcî Ömer Lütfî Efendi ibn Mustafa bin Ömer ve Nebderli Mahallesinden Kunduracı Osman Usta ibn Hasan bin Hüseyin nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden lede'l-istişhâd fi'l-hakîka ber vech-i muharrer vefat eden Şahin oğlu Mehmed bin Ahmed'in validesi Sündüs ile zâtı bi'l-mu'arrefetü's-şer'îye ma'lûmumuz olan müdde'îye hâzire bi'l-meclis Esmâ Hatun li-ebeveyn kız karındaşlar olup babaları ismi İsmail ve dedeleri ismi Emin ve vâlideleri ismi Tuhfe bint-i Mustafa ve maskat-ı re'sleri Til Karyesi olup ol vechile müteveffâ-yı mezbûrun verâseti zevi'l-erhâm cihetiyle müdde'îye-i mezbûre halası Esmâ'ya münhasıradır başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer'î 'alenen edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediler usûl mevzu'asına tevfikân şahid-i mezbûr Ömer Lütfî Efendi mensup olduğu Hasan Efendi Mahallesi imamı Hafız Hamdi ibn Mustafa ve

Muhtarı Hafız Ahmed Efendi ibn Süleyman'danve mezbûr Osman Usta mensup olduğu Nebderli Mahallesi İmamı Yusuf Efendi ibn Mustafa ve Muhtarı Akif Ağa ibn Edhem'den evvelâ bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu Yusuf Ağa ibn Nasuh ve Salih Efendi ibn Edhem nâm-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın adil ve makbûlü's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olundu mücebine müdde'ıye-i mezbûrenin sübut-u verâsetine ba'de'l-hükm müdde'âya meblağ-ı mezkûr on bir adet yüzlük Osmanlı altını ile sekiz adet yüzlük evrâk-ı nakdiyyeyi müdde'ıye-i mezbûre Esmâ Hatun'a hâlâ red ve teslîme mûmâ ileyh Ahmed Efendi'ye tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâmîni min şehri Rebî'ü'l Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.¹⁹⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 15 - Numara 73 (44)

Konu : Vekâlet

Zıkr-i âti husûsun mahallinde ketb ve tahrîr ve istimâ'-ı takrîriçün vâki' olan taleb üzerine kıbel-i şer'î şerîften bi'l-iltimâs me'zûnen irsâl olunan mahkeme-i şer'ıyye Baş Katibi Hafız Ömer Lütfi Efendi ibn Bekir Efendi Medine-i Erzincan'ın Molla Seydi Mahallesinde vâki' Köyağası-zâde Hacı Mustafa Efendi hanesine varup zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimîn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'-i 'âli etdikde menzil-i mezkûrda müste'cîraten sâkine zâtı Salihıye Mahallesinde Hacı Edhem-zâde Hafız Mustafa Efendi ibn Hacı Edhem Efendi ve Şaban Ağa Mahallesinden Şeyh-oğlu Dursun Efendi ibn Mehmed ta'rifleriyle mu'arrefe mahalle-i mezkûre ahalisinden Peltek-oğlu müteveffâ Hacı Dursun Efendi zevcesi Fatıma Nazife Hatun ibnetehu Hacı Edhem meclis-i ma'kûd-u mezkûrda vükelâsı de'âvîden Abdullah Efendi ibn Abdulkadir mahzarında bi-tav'ıha takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edüp medine-i mezkûrenin Şerefiye Mahallesinden Kemahî Hacı Osman-zâde Faik ve Ahmed Efendiler ibn Hacı Mustafa taraflarından Erzincan mahkeme-i şer'ıyyesinde

¹⁹⁶ 12 Aralık 1918

‘aleyhime ikâme etmiş oldukları nukûd ve hukuk-u irsiyye da‘vasından dolayı mûmâ ileyhima Faik ve Ahmed Efendilerle muhâkeme-i şer‘iyyenin derecât-ı muhtelifesinde müdde‘i ve müdde‘i-i ‘aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatıyla bidâyeten ve i‘tirâzen ve istinâfen ve temyîzen ve i‘âdeten muhâkeme ve muhâseme ve müdafa‘aya ve ikâme-i beyyine ve istimplâka ve nâmımla müsted‘iyât ve levâiyih ve evrâk-ı resmiyye ibrâz ve te‘âtisine ve hacz-i emvâl ve fekkine ve sâdır olacak i‘lâmâtı ahz ve istihsâline ve teblîğ ve tebellüğe ve tenfîz ahkâmı zımında muvakkı‘-ı icraya vaz‘ına ve hakem-i mümeyyiz ve ehl-i vukûfa nasb ve ta‘yîn ve tatbîk-i hâtem ve istiknâya ve ru‘yet-i muhasebe ve tahkîmnâme tanzimine ve lede‘l-iktizâ sulh ve ibraya ve zarar ve ziyan ve mesârif-i muhâkeme ve muhâkeme-i gıyâbiye ve vicâhiye talep ve iddi‘âsına ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine son dereceye kadar îfâya tarafımdan işbu hâzır bi‘l-meclis mûmâ ileyh Abdullah Efendiyi vekâlet-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i münâsib nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde hâzır mûmâ ileyh Abdullah Efendi dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğin kâtib mûmâ ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma‘an meb‘ûs-u ümenâ-ı şer‘le meclis-i şer‘e gelüp ‘alâ vukû‘a inhâ ve takrîr etmeğin gibbe‘t-tenfîz ma vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l-yevmi’s-sâdisi min şehri Reb‘ü‘l Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi‘e ve elf.¹⁹⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 15 - Numara 74 (45)

Konu : İsticâr

Medine-i Erzincan’ın Gürabi Mahallesinde mukîme zâtı Halilullah Mahallesinden Edhem Ağa ibn Ahmed ve Hafız Mehmed Tevfik Efendi ibn Hacı İbrahim ta‘rifleriyle mu‘arrefe Makbule bint-i Hamdi ibn İbrahim medine-i mezkûre mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘i şerîf-i enverde medine-i mezkûrede Aramaz Merkez Hastahane kâtibi Rifat Efendi ibn Mehmed mahzarında takrîr-i kelâm ve ta‘bîr-i

¹⁹⁷ 12 Aralık 1918

‘ani’l-merâm edüp her ne kadar benim evliyâ ve ekâribimden hiçbir kimesnem yok ise de el-yevm sinnim on ikiyi mütecâvize olup nîk-ü bedimi fark ve temyiz edecek derecede ‘âkile ve mümeyyize ve mürâhika olup i‘ânet-i vasiyeden müsteğniye olmamla asla malım olmadığı gibi beni infak ve iksâ edecek sâlifü’z-zikr hiçbir kimesnem olmayup kisve ve nafakaya eşedd-i ihtiyaçla muhtâce bulunduğumdan el-hâletü hâzihi yanında hizmet etmekte olduğum işbu hâzır-ı mûmâ ileyh Rifat Efendi’ye hizmet etmek üzere ‘aded-i şuhûr beyân olunmaksızın işbu târîh-i vesîkadan itibaren yirmi yaşına vâsıl oluncaya kadar beni görüp beslemek ve tezevvücüne tâlib-i zuhûr eder ise bir mikdâr cihâzımı tanzîm ve i’tâ eylemek ve bana irsin gayrı olan umûr-u evlat muamelesini yapmak ve bende hane-i derûnunda nisvânın göreceği umûr-u beytiye gibi hidemâtı îfâ eylemek üzere beher şehir yüz elli kuruş ücret tesmiyesiyle kendi nefsimi mûmâ ileyh Rifat Efendi’ye îcâr olarak teslim eyledim dedikde mûmâ ileyh Rifat Efendi dahi ber vech-i muharrer ba‘de’l istîcâr ve’l-kabul ücret-i müsemâmâsı olan meblağ-ı merkûmun şehri yüz elli kuruşun müstehak oldukça yüz kuruşunu mûcere-i merkûmenin kadr-i ma‘rûf-ı kisve vesair levâzım-ı zarûriyesine harç ve sarfa elli kuruşunu dahi mûcere-i mezbûre içün tezevvücüne talib-i zuhûruna değîn yedinde ibkâya ve tezevvüc edildiği takdîrde mezkûr elli kuruştan terâküm eden meblağı mûcere-i mezbûrenin kendisine edâ ve teslîme ta‘ahhüt ve iltizâm ve bi’l-cümle kelimât-ı meşrûhasını kabul ve ta‘rîf hıfzan li’l-mekâl ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’l-hâmisi ‘aşera min şehri Rebî‘ü’l Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁹⁸

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 15 - Numara 75 (46)

Konu : İsbât-ı Neseb (Velâyet)

Medine-i Erzincan’ın Çolhasa Karyesi ahalsininden Şaban-oğlu Hürrem Ağa medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinde meclis-i şer‘i şerîf-i enverde Molla Kondi

¹⁹⁸ 19 Aralık 1918

Karyesinde sâkine mu‘arrefetü’z-zât Vesile Hatun ibnetehu Yusuf müvâcehesinde takrîr-i da‘va edüp bundan akdem vefat eden zevce-i menkûhem Sünbül Hatun ile hâl-i zevciyyet beynimizde kâime iken firâşımdan hâsıl ve zevcem mezbûreden mütevellid sülbî oğlum hâzır bi’l-meclis Celalettin validesinin vefatına mebnî cedde-i sahîhiyesi müdde‘î ‘aleyha mezbûre Vesile Hatun’un hidâneten ve hacr ve terbiyesinde olup yedi yaşını ikmâl etmekle hakkan hidânesi sâkit olduğundan oğlum mezbûrun bana teslimi muradımdır dedikte mezbûre Vesile Hatun dahi cevabında müdde‘i-i mezbûru takrîr-i meşrûhasında tasdîk edüp sağîr-i mezbûr dahi ceddesi mezbûrenin istiğnâ mertebesine resîde olduğu ‘inde’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve nümâyân olmağın mücebine sağîr-i mezbûr Celalettin’i babası ve min kabli’r-rahman velisi müdde‘î mezbûr Hürrem Ağa’ya hâlâ teslimi iktizâ eylediği mezbûre Vesile Hatun’a tefhîm kılındığı tescîl ve ma hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb ve imlâ olundu. Fi’l-yevmi’l-hâmisi ve’l-‘işrîn min şehri Rebî‘ü’l Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.¹⁹⁹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 16 - Numara 76 (47)

Konu : Verâset

Medine-i Erzican’ın Hılır Karyesinde sâkin sâhib-i arzuhâl mu‘arrefetü’z-zât Parmaksız-oğlu Mustafa bin Eyüp bin Halil medine-i mezkûrun mahkeme-i şer‘iyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde livâ muhasebecisi ve Beytü’l-mal me’muru Mehmed Nabi Beyin mürsel vekili muhâsebe-i livâ ketebesinden Hafız Ömer Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi. Pederim ve mûrisim olup bundan akdem vefat eden Parmaksız-oğlu Eyüp Ağa ibn Halil’in verâseti sülbî kebîr oğlu benimle diğêr sülbî sağîr oğlu Yunus ve sulbiyye-i sağîre kızı Hatice’ye münhasıra olup bizden başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup pederim müteveffâ-yı mezbûr hayatında seferberlik ibtidâlarında Tekâlif-i Harbiye Komisyonundan mu’tâ

¹⁹⁹ 29 Aralık 1918

bir kıt'a mazbata muhteviyâtından alacak hakkı olan bin iki yüz kuruşu kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûr biz verese-i mezbûresine mevrûs olduğu halde meblağ-ı mezkûrun tamamına muhasebeci ve müvekkili mûmâ ileyh Mehmed Nabi'nin vâzı'ü'l-yed olduğundan meblağ-ı mezkûrdan mes'ele-i mirasımız vech üzere benimle vasîleri olduğum mezbûr Yunus ve mezbûre Hatice hissesine isâbet eden miktarın hâlâ bana edâ ve teslîmine müvekkiline izâfetle vekîl mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak bi'l-verâse ve bi'l-vesâye matlûbumdur. Vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûrun ol mikdar kuruş-ı esedi esmânına müvekkilinin hasebü'l-me'mûre vâzı'u'l-yed olduğunu tav'an ikrar mâ'ada müdde'înin ber vech-i muharrer verâset müdde'âsını inkâr eyledi. Müdde'î-i mezbûrdan ber vech-i meşrûh verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan mezkûr Hılır Karyesi ahalisinden Sarı-oğlu Abdulhamit Efendi ibn Osman ve Duluç-oğlu Halis Ağa ibn Ömer nâm-ı kimesnelerden her biri meclis-i şer'e gelüp münferiden istîşhâd olunduklarında fi'l-hakîka karyemizde sâkin iken bundan akdem vefat eden Parmaksız-oğlu Eyüp Ağa ibn Halil'in verâseti sülbi kebîr oğlu işbu zâtı bi'l-mu'arrefetü's-şer'iyye ma'lûmumuz olan hâzır bi'l-meclis müdde'î mezbûr Mustafa bin Eyüp ile sülbi sağır oğlu Yunus ve sulbiyye sağîre kızı Hatice'ye münhasıradır müteveffâ-yı mezbûr Eyüp'ün bunlardan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma'lûmumuz değildir. Biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederüz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen ber nehc-i şer'i edâ-yı şehâdet eylediler. Usûl mevzu'asına tevffikan şâhidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Hılır Karyesi Muhtarı Ahmed Ağa ibn Süleyman ve hey'et-i ihtiyâriye a'zasından Yakup bin Yusuf ve Süleyman bin Veli'den evvelâ ba varaka-ı mestûre sırren ve ba'dehu karye-i mezkûre ahalisinden Duluç-oğlu Abdulmacit Efendi ibn Emin ve Ardahanlı-oğlu Kurban Ağa ibn Süleyman nâm-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şâhidân-ı mezbûrânın adil ve makbûlü's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olundu mücebine müdde'î mezbûrun sübut-u verâsetine ba'de'l-hükm bu sûretde mes'ele-i mîrasları beş sehmden olup meblağ-ı müdde'âya bin iki yüz kuruştan iki yüz kırk kuruşu sağîre-i mezbûre Hatice'ye ve beherine dört yüz seksen kuruştan cem'an dokuz yüz altmış kuruşu ibnân-ı mezbûrân Mus-

tafa ve Yunus'a isâbet etmekle meblağ-ı mezkûr müdde'âya bin iki yüz kuruştan dört yüz seksen kuruşunu bi'l-asâle ve yedi yüz yirmi kuruşunu sağîre-i mezbûre Hatice ve sağîr-i mezbûr Yunus için bi'l-vesâye müdde'î mezbûr Mustafa'ya hâlâ edâ ve teslîme müvekkil muhasebeci mûmâ ileyhe izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi ve'l-'işrîn min şehri Rebî'ü'l Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁰⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 16 - Numara 77 (48)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Köşünkar-ı Sağîr Karyesinde sâkine iken bundan iki buçuk sene akdem bilâ veled vefat eden Sünbül Hatun ibnetehu Edhem'in verâseti li-ebeveyn er karındaşı Salih Usta ile kızkarındaşı İzzet Hatun'a münhasıra ve mes'ele-i mirası üç sehmden olup sihâm-ı mezbûreden iki sehmi mezbûr Salih Ustaya ve bir sehmi mezbûre İzzet Hatun'a isâbeti bi'l-ihbâr 'inde'sş-şer'i'l-enver zâhir ve mütihaklık olunduktan sonra verese-i mezbûrândan Odabaşı Mahallesinde sâkin sahibi arzuhâl mezbûr Salih Usta derûn-ı arzuhâlde ismi mezkûr karye-i mezkûrede sâkine mu'arrefetü'z-zât Nazife Hatun ibnetehu Mahmud müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi. Li-ebeveyn kız karındaşım ve mûrisem müteveffâ-yı mezbûre Sünbül Hatun müdde'i-i 'aleyha mezbûre Nazife Hatun'dan her biri zikr olunan Köşünkar-ı Sağîr Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Ahmed Ağa nâm-ı kimesnenin zevce-i menkûhe-i metrûkeleri olmak hasebiyle mezbûr Ahmed Ağa'nın vefatıyla terikesinden mehr-i müeccel ve hisse-i irsiyyelerine mukâbil ahz ve kabz eyledikleri eşya ve hayvanâtdan cem'an beş bin sekiz yüz kuruş kıymetli ma'a teferru'ât iki kat yatak iki adet palas ve üç adet kapaklı sahân ve iki üsküre ve bir süt leğeni ve bir tencere ve bir el kazanı ve iki adet zavrak ve altı adet yün çuval ve üç re's koyun ve bir re's sağmal câmuşu ve bir re's câmuş kadağı mûrisem mezbûre Sünbül Ha-

²⁰⁰ 29 Aralık 1918

tun'a isâbet etmekle eşya ve hayvanât-ı mezkûre ile kız karındaşım müteveffiye-i mezbûrenin zâtına mahsus cem'an bin iki yüz kuruş kıymetli ma'a takım sekiz kat elbise ve bir hamam takımı ve bir kumaş tepelik ve iki ihram ve sekiz çift çorap ve on adet yazma ve biri fanila ve diğeri şal olarak iki adet hırka ki min haysü'l-mecmû' yedi bin kuruş kıymetli eşya ve hayvanât mûrisem müteveffiye-i mezbûrenin hayatında ile'l-vefat yedinde müstekillen malı olup ba'de'l-vefat li-ebeveyn er karındaşı benimle kız karındaşı İzzet mevrûs iken müdde'i-i 'aleyha mezbûre Nazife Hatun eşya-yı muharrer-i mezkûreyi fuzuli ve bi-gayrı hak zabt ve vaz'-ı yed etmekle eşya-yı mezkûrenin bana isâbet eden hisse-i irsiyyeyi ma'a mesârif-i muhâkeme hâlâ bana red ve teslîme mezbûre Nazife Hatun'a tenbîh olunmak matlûbumdur müdde'i-i 'aleyha mezbûre Nazife Hatun dahi cevabında terike-i mezkûreden cem'an beş bin kuruş kıymetli bir re's camuş ile bir adet şal hırka ve bir adet zenne entarisi müteveffiye-i mezbûre Sünbül Hatun'un hayatında yedinde malı olup ba'de vefâtıha zikr olunan camuş ve hırka ve entari el-yevm vâzı'atü'l-yed olduğu tav'an ikrar müdde'inin ziyade müdde'âsını inkâr eyledi müdde'î mezbûr Salih Ustanın müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda isimlerini cerîde-i şer'e tahrîr etmiş olduğu altı nefer zükûr ve bir nefer kadın ile isbat edeceğini ve daha başka şahidi olmadığını beyândan sonra ikâme ve istimâ' olunan şuhûd-u mezbûreden her birisi bi'l-müvâcehe 'adem-i ma'lûmât beyân etmeleriyle müdde'î mezbûr müdde'âsını isbat tan izhâr-ı 'aciz ile tâlib-i tahlîf olmağla müdde'î-i 'aleyha mezbûre Nazife Hatun'a terike-i muharrer-i müdde'â behâdan taht-ı inkârda bulunan eşya ve hayvanâtdan her biri yedinde mevcut olmadığına ve bir kimseye rehn etmediğine ve âhara satmadığına dair teklif olunan yemini bi'l-müvâcehe kabul ve Vallahi deyü huzûr-u şer'de ber nehc-i şer'i icra etmeğın mücebince müdde'î mezbûr Salih Usta cem'an iki bin kuruş kıymetli iki kat yatak ve iki palas ve üç kapaklı sahan ve iki üsküre ve bir süt leğeni ve bir tencere ve bir el kazanı ve altı adet yün çuval ve üç re's koyun ve bir re's câmuş kadağı ve sekiz kat elbise ve bir hamam takımı ve bir gümüş tepelik ve iki ihram ve sekiz çift çorap ve on adet yazma ve bir adet fanila hırka müdde'âsıyla müdde'i-i 'aleyha mezbûre Nazife Hatun'a bilâ-beyyine mu'ârazadan ba'de'l-men' müdde'î-i 'aleyha mezbûre Nazife Hatun ber vech-i muharrer taht-ı ikrârında bulunan cem'an beş bin kuruş kıymetli mezkûr bir re's sağmal camuş ile bir adet şal hırka ve

bir adet entariden keff-i yedimle müdde'î mezbûr Salih Ustaya isâbet eden sülûsân hisseyi aynen ve hâlâ red ve teslîme müdde'îye-i mezbûre Nazife Hatun 'alâ mûceb-i ikrâriha ilzâm olunup zîrde müfredâtı muharrer harç ve rusûm ve mesârif-i muhâkeme olarak evvel emrde müdde'îden alınan dört yüz elli iki kuruşun elli kuruşu müdde'îden lazım gelüp bâki dört yüz iki kuruş usûl-u muhâkeme-i şer'iiyenin altmış birinci maddesi mantûkunca müdde'î-i 'aleyha mezbûre Nazife Hatun'dan bi't-tahsîl müdde'î mezbûr Salih Ustaya teslimi iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi'i 'aşera min şehri Rebî'ü'l Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁰¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 17 - Numara 78 (49)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'm Balı Beyi Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Dursun bin Mustafa'nın sülbi sağır oğulları Ali ve Yusuf'un vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağırân-ı mezbûrânın valide ve hâdineleri karye-i mezkûrede sâkine zâtı Muhtar-oğlu Dursun bin Eyüp ve Güzel hafidi Mahmud bin İbrahim ta'rifleriyle mu'arrefe Tutiya Hatun ibnetehu Edhem emanetle ma'rûfe ve istikâmetle mevsûfe ve her vechile umûr-u vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyârisinden mu'tâ bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve mu'arrifân-ı mezbûrânın huzûr-u şer'de 'ala tarîki's-şehâde ihbârlarıyla 'inde's-şer'i'l-enver zâhir olmağın mûcebince sağırân-ı mezbûrân Ali ve Yusuf'un vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına vâlideleri mezbûre Tutiya Hatun'a kıbel-i şer'-i şerîfden vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a

²⁰¹ 18 Aralık 1918

bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi'i ve'l-'işrîn min şehri Rebî'ü'l Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁰²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 17 - Numara 79 (50)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Bey Bağı Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Kepekölçen-zâde Ahmed Efendi'nin sulbiyye-i sağîre kızı hîn-i bulûğ ve vakt-i rüşd ve sedâdına değin babası müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs ve müntakil bi'l-cümle emlak ve 'akar ve arazi ve emvâlini tefrîk ve taksîme ve hukukunu muhafaza ve umûrunu ru'yet ve tesviyeye kıbel-i şer'-i şerîfden bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak ehem ve elzem olmağın emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûru vesâyet 'uhdesinden gelmeğe kâdir ve mu'temed idüğü Gazi-oğlu Mahallesi hey'et-i ihtiyâriyesinden memhûren mu'tâ 'ilm-u haber mefâdıyla mahalle-i mezkûre ahalisinden Kirliayak-zâde Ahmed Efendi ibn Mehmed ve Çedikli-oğlu Nuri Ağa ibn Hasan'ın meclis-i şer'de vukû' bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olan sağîre-i mezbûrenin min kable'l-üm ceddese mezkûr Gazi-oğlu Mahallesinden Timurcu İshak-zâde Feyzi Usta ibn Mikdâd kıbel-i şer'-i şerîfden sağîre-i mezbûreye vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın gıbbe't-tasdîki's-şer'i ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi min şehri Rebî'ü'l Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁰³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

²⁰² 28 Aralık 1918

²⁰³ 09 Aralık 1918

Sayfa – Dava no : 17 - Numara 80 (51)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Tahsûli Ekrek Karyesinde sâkin sahib-i arzuhâl mu'arrefetü'z-zât Rıza Ağa ibn Kemal bin Süleyman ile diğêr vereseden Mehmed ve Safer vesaire bi'l-ma'iyye hâzır oldukları halde medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enver livâ muhasebecisi ve beytü'l-mal me'mûru Mehmed Nabi Beyin mürsel vekili muhasebe-i livâ ketebesinden Hafız Ömer Efendi müvâcehesinde bi'l-ma'iyye ber vech-i âtî da'va eyledi. Pederim ve mûrisim olup bundan akdem vefat eden Tahir-oğlu Kemal Beyin verâseti sülbi kebîr oğlu benimle babası Süleyman bin Tahir ve vâlidesi ceddem Fatıma Hatun bint Munzur ve zevce-i menkûhe-i metrûkesi validem Güllü Hatun bint-i Mahmud'a münhasıra ba'de kable'l-kısme babası ceddim mezbûr Süleyman dahi vefat edüp verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi mezbûre Fatıma Hatun bint Munzur ile sülbi kebîr oğulları Mehmed ve Safer ve sulbiyye kebîre kızı Gülperi'ye münhasıra olup müteveffâ-yı ol mezbûr Kemal Beyin bizden başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup pederim müteveffâ-yı mezbûr hayatında ve seferberlik bidâyetinde Tekâlif-i Harbiye suretiyle Hükümet-i Seniyye tarafından sâikan ahz olunan sekiz re's esedi ile saman ve hatab vesâire esmânına mukâbil nâmına muharrer Tekâlif-i Harbiye Komisyonundan mu'tâ muhtelif tarih ve numaralı on ik kıt'a muhteviyatından alacak hakkı olan on üç bin yetmiş yedi kuruş yirmi parayı kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber vech-i muharrer vefât etmekle meblağ-ı mezkûr biz verese-i mezbûresine mevrûs olduğu halde meblağ-ı mezkûrun tamamına muhasebeci ve müvekkil mûmâ ileyh Mehmed Nabi Bey vâzı'ı'l-yed olduğundan meblağ-ı mezkûrun mes'ele-i mirasımız vech üzere benimle verese-i mezbûrünün hisse-i irsiyyelerimizin hâlâ edâ ve teslîmine müvekkiline izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak bi'l-verâse matlûbumuzdur. Vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûrun ol mikdar kuruş-ı esedi vesâire esmânına müvekkilinin hasebü'l-me'mûre vâzı'ı'l-yed olduğu tav'an ikrar ma'ada müdde'înin ber vech-i muharrer müdde'âsını inkâr eyledi. Müdde'î mezbûrdan ber vech-i meşrûh verâset müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan Tahsûli Ekrek

Karyesi ahalisinden Munzur-oğlu İbrahim Ağa ibn Halil ve Gölubi-oğlu İbrahim bin Ağa nâm-ı kimesnelerden her biri meclis-i şer‘e gelüp münferiden istişhâd olunduklarında fi‘l-hakika karyemizde sâkin iken bundan akdem vefat eden Kemal Bey ibn Süleyman bin Tahir‘in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Gölülü bint Mahmud ile validesi Fatıma Hatun bint Munzur ve babası Süleyman bin Tahir ve sülbi kebîr oğlu işbu hâzır bi‘l-meclis müdde‘î mezbûr Rıza‘ya münhasıra ba‘de babası Süleyman dahi vefat edüp verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi mezbûre Fatıma Hatun bint Munzur ile sülbi kebîr oğulları Mehmed ve Safer ve sulbiyye kebîre kızı Gölperî‘ye münhasıradır. Müteveffâ-yı ol mezbûr Kemal Beyin bunlardan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma‘lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü‘l-lafz ve‘l-ma‘na bi‘l-müvâcehe ‘alenen ber nehc-i şer‘i edâyı şehâdet eylediler. Usûl mevzu‘asına tevffikan şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Tahsûli Ekrek Karyesi İmamı İbrahim Efendi ibn Mahmud ve Muhtarı Hasan oğlu Ali nâm-ı kimesnelerden evvelâ ba varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu Karye-i mezkûre ahalisinden Tatar-oğlu Süleyman bin İbrahim ve Ömer oğlu Ali bin İbrahim nâm-ı kimesnelerden dahi bi‘l-müvâcehe ‘alenen lede‘t-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın adil ve makbûlu‘ş-şehâde idükleri iş‘âr ve ihbâr olundu mücebince müdde‘î mezbûrun sübût-u verâsetine ba‘de‘l-hükm bu sûretde mes‘ele-i mirasları bi-hükmi‘l-münâsiha iki yüz kırk sehm itibariyle meblağ-ı müdde‘âya on üç bin yetmiş yedi kuruşdan yedi bin seksen üç kuruş otuz beş parası müdde‘î mezbûr Rıza‘ya ve yedi yüz altmış iki kuruş otuz ikişer paradan bin beş yüz yirmi beş kuruş yirmi dört parası ibnân-ı mezbûrân Mehmed ve Safer‘e ve üç yüz seksen bir kuruşu on altı parası bint-i mezbûr Gölperî‘ye ve bin altı yüz otuz dört kuruş yirmi beş parası zevce-i mezbûre Gölülü Hatun‘a ve iki bin dört yüz elli iki kuruşu ümm-ü mezbûr Fatıma‘ya isâbeti iktizâ etmekle ber vech-i muharrer verese-i mezbûrânın hisse-i irsiyyelerini bi‘l-verâse müdde‘î-i mezbûr Rıza‘ya hâlâ edâ ve teslîme müvekkili muhasebeci mûmâ ileyhe izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi‘ye tenbîh olunduğu tescîl ve i‘lâm olundu. Fi‘l-yevmi‘s-sâbi‘i ve‘l-‘işrîn min şehri Rebî‘ü‘l Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi‘e ve elf.²⁰⁴

---

²⁰⁴ 31 Aralık 1918

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 17 - Numara 81 (52)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesinde sâkine mu'arrefetü'z-zât Vesile Hatun ibnetehu Salih medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kud meclis-i şer'-i şerîf-i enverde liva muhasebecisi ve beytü'l-mal me'mûru Mehmed Nabi Bey tarafından mürsel vekili olup kıbel-i şer'den husûmet-i re'y olunan muhasebe-i livâ ketebesinden Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi. Dördüncü Ordu-yu Hümâyuna mensup Topçu yirmi altıncı alayın altıncı bölüğü açığında mütekâ'idîn-i askeriyeden iken vefat eden zevcim mülâzım İsmail Ağa ibn Halil bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi benimle zevi'l-erhâm ci- hetinden kızının kızı Hatice'ye münhasıra olup başka vârisi ve terikesine müstehakk- ı âharı olmayup zevcim mezbûrun hayatında müterâkim maâşâtından istihkâkı olarak Erzincan Mal Sandığında alacak hakkı olan on beş bin üç yüz yirmi dört kuruş kab- le'l-ahz ve'l-istîfâ ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûr veresesine mevrûs olduğu halde müvekkil mûmâ ileyh hasebü'l-me'mûre meblağ-ı mezkûrun tamamına vazı'u'l-yed olduğundan suâl olunup meblağ-ı mezkûrdan hisse-i vasiy- yemi hâlâ bana edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur. Vekil mûmâ ileyh dahi cevabında müte- veffâ-yı mezbûrun ol mikdar kuruş alacak istihkâkına müvekkilinin hasebü'l- me'mûre vazı'u'l-yed olduğu tav'an ikrâr mâ'ada müdde'iyeye-i mezbûrenin verâset müdde'âsını inkâr eyledi. Müdde'iyeden ber vech-i meşrûh verâset müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Na'lbend Ali Usta ibn İsmail bin Ali ve Mesci Ali Usta ibn Abdullah'dan her biri münferiden istişhâd olundukta fi'l-hakîka mütekâ'idîn-i

askeriyeden iken vefat eden mülâzın İsmail Ağa ibn Halil bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi işbu zâtı ma'lûmumuz olan hâzire bi'l-meclis müdde'îye-i mezbûre Vesile Hatun ibnetehu Salih ile gâibe 'ani'l-meclis zevi'l-erhâm cihtinden kızı müteveffîye Cemile'nin kızı Hatice'ye münhasıradır başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu ma'lûmumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefekü'l-lafz ve'l ma'na bi'l müvâcehe 'alenen ber nehc-i şer'-i edâ-yı şehâdet eylediler. Usûl mevzû'asına tevffikan şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Hasan Efendi Mahallesi imamı Hafız Hamdi Efendi ibn Mustafa ve muhtarı Hacı Haşim Efendi ibn İbrahim'den evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden Hasan Efendi ibn Mehmed ve Yemak-oğlu Ahmed Efendi ibn Mehmed'den bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şâhidân-ı mezbûrânın âdil ve makbûlu's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olunmağla şehâdetleri makbûl olmağın mücebince sübut-u verâsetine ba'de'l-hükm bu sûretde mesele-i dört sehmden olup sihâmı mezbûrenin bir sehmi zevce-i mezbûre Vesile'ye ve üç sehmi bintü'l-bint mezbûre Hatice'ye isâbet etmekle meblağ-ı mezkûr on beş bin üç yüz yirmi dört kuruşun rub'u olan üç bin sekiz yüz otuz bir kuruş zevce-i mezbûre Vesile Hatun'a ve bâki on bir bin dört yüz doksan üç kuruş bintü'l-bint mezbûre Hatice'ye teslimi iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi min şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁰⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 18 - Numara 82 (53)

Konu : Kayyım

Medine-i Erzincan'ın Çölhasa Karyesi ahalisinden ve bidâyet-i harbde Kafkas cephesine sevk olunan seksen altıncı alay ikinci tabur efrâdından iken Sarıkamış Muharebesinde gaybûbet eden Niyaz oğlu Salih bin Ömer'in hali tebeyyün edinceye değin emvâlini ahz ve kabza ve hukukunu muhafazaya bir kayyım nasbı ehem ve elzem

²⁰⁵ 06 Ocak 1919

olup mefkût-u mezbûrun eniştesi karye-i mezkûre ahalisinden Hacı oğlu İşhak Bey ibn Abdurrahman emânetle ma'rûf istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet 'uhdesinden gelmeğe muktedir idüğu karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'tâ ve musaddak bir kıt'a 'ilm-u haber mûndericâtı ve karye-i mezkûre ahalisinden Mehmed Efendi ibn Kahraman ve Zahit Ağa bin Mustafa nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer'de 'ala tarîki'ş-şehâde ihbârlarıyla lede'ş-şer'-i'l-enver zâhir ve müte-hakkık olmağın mücebince mefkûd-u mezbûr Salih'in hali tebeyyün edinceye değin bi'l-cümle emvâlini ahz ve kabz ve hıfza mezbûr İşhak Bey kıbel-i şer'-i şerîfden kayyım nasb ve ta'yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer hizmet-i mezkûreyi kabul ve merâsimini icrâya kemâ yenbeği ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâmini ve'l-'işrîn min şehri Rebî'ü'l Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁰⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 18 - Numara 83 (54)

Konu : Askeri Verâseti

Medine-i Erzincan'ın Aktaş Mahallesi ahalisinden ve Asker-i Şâhâneye mensup Kas-tamonu Jandarma Mektebi Müdürü iken Çanakkale harbinde şehîden vefat eden Yüzbaşı Halit Efendi'nin verâseti pederi Müderris-zâde Hoca Mustafa Efendi ibn Ahmed Efendi ile el-yevm gâiben 'ani'l-beled zevcesi Makbûle bint-i Abdullah'a münhasıra olduğu mahalle-i mezkûreden pederi mûmâ ileyh Mustafa Efendi medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr ve mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mühr-ü zâti ve resmîlerle mahtûm ve mu'tâ dört Kanûn-i Sâni'ye üç yüz otuz beş tarihlü bir kıt'a 'ilm-u haber meâli takrîr-i mezkûru te'yîd eylemiş ve verâset-i mezkûre dahi vech-i meşrûh üzere idüğu ma-halle-i mezkûreden mevsûku'l-kelim kesândan Arap-zâde Ahmed Efendi ibn Hacı Osman ve Halit Efendi ibn Veli nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer'de 'ala tarîki'ş-

²⁰⁶ 22 Aralık 1918

şehâde vukû‘ bulan ihbâr ve imzalarıyla lede’ş-şer‘-i’l-enver zâhir ve mütehakkık olmuş olmağla bu sûretde mes’ele-i mirasları dört sehmden olup bir sehmi zevce-i mezbûre Makbule Hanım’a ve bâki üç sehmi dahi babası mezbûr Mustafa Efendi’ye iktizâ eylediği tescîl ve bi’t-taleb işbu hüccet-i şer‘iyye mûmâ ileyh Mustafa Efendi yedine i’tâ kılındı. Fi’l-yevmi’s-sâbi‘i ve’l-‘işrîn min şehri Rebî‘ü’l Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²⁰⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 18 - Numara 84 (55)

Konu : Askeri Verâseti

Medine-i Erzincan’ın Niğdeli Mahallesi ahalisinden iken ve ‘Asâkir-i Şâhâneye mensup Erzincan Jandarma Taburu efrâdından iken iki Eylül bin üç yüz otuz dört tarihinde Refahiye’de vefat eden müteveffâ Emin oğlu Halis’in verâseti hasran li-ebeveyn kız karındaşı Gül Hanım ibnetehu Emin bin Abdullah’a münhasıra olduğu zâtı ta’rîf-i şer‘i ile mu‘arrefe mezbûre Gül Hanım medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde mün‘akid meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde takrîr ve mahalle-i mezkûre hey‘et-i ihtiyâriyesinden mühr-ü zâtî ve resmiyle mahtûm ve mu‘tâ üç Kanûn-ı Evvel bin üç yüz otuz dört tarihli bir kıt‘a ‘ilm-u haber meâli takrîr-i mezkûru te’yîd eylemiş ve verâset-i mezkûre dahi vech-i meşrûh üzere idüğü mahalle-i mezkûreden ve mevsûku’l-kelim kesândan Mehmed zâde Abdurrahim Efendi ibn Hacı İbrahim ve Köy Ağası-zâde İbrahim Efendi ibn Salih nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer‘de ‘ala tarîki’ş-şehâde vukû‘ bulan ihbâr ve imzalarıyla lede’ş-şer‘-i’l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffâ-yı mezbûr Halis’in kâffe-i terikesi karzan ve redden li-ebeveyn kız karındaşı mezbûre Gül Hanım’a isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve bi’t-taleb işbu hüccet-i şer‘iyye mezbûre Gül Hatun yedine i’tâ kılındı. Fi’l-yevmi’s-sâbi‘i ve’l-‘işrîn min şehri Rebî‘ü’l Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²⁰⁸

²⁰⁷ 31 Aralık 1918

²⁰⁸ 31 Aralık 1918

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 18 - Numara 85 (56)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Taşçı Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden el-Hâc Ahmed Efendi'nin sülbi sağır oğulları Hasan ve Mustafa ve sağire kızı Saime'nin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin ve sülbi kebîr oğulları olup el-yevm mefkûd olan Mehmed ve Hüseyin'in halleri tebeyyün edinceye kadar tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'eden bir vasî nasbı ehem ve elzem olup mefkûdân ve sığâr-ı mezbûrünün li-ebeveyn er karındaşları mahalle-i mezkûre ahalisinden Hafız Salih Efendi ibnü'l-müteveffâ el-merhûm el-Hâc Ahmed emanetle ma'rûf istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet 'uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü mahallesi hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'tâ bir kıt'a 'ilm-u haber münderecâtı ve mahalle-i mezkûre ahali-sinden Hafız Dursun Efendi ibn Ömer ve Mehmed Ağa ibn Tahir nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer'de 'ala tarîki'sh-shâde ihbârlarıyla lede'sh-sher'i'l-enver zâhir ve mütehak-kık olmağın mücebince mefkûdân-ı mezbûrân Mehmed ve Hüseyin ve sığâr-ı mezbûrân Hasan ve Mustafa ve Saime'nin tesviye-i umûrlarına ve mallarını ahz ve kabz ve hıfza kıbel-i şer'eden li-ebeveyn er karındaşları mûmâ ileyh Hafız Salih Efendi vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği icrâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdisi min şehri Rebî'ü'l Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁰⁹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²⁰⁹ 10 Aralık 1918

Sayfa – Dava no : 18 - Numara 89 (57)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Gerek Gerek Mahallesiinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Topal Molla oğlu Süleyman bin Halit'in sülbi sağır oğulları Bekir ve İsmail'in vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına babalarından menkal emlak ve arazilerini ifrâz ve tefrîke kibel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağırân-ı mezbûrânın valide ve hâdineleri mahalle-i mezkûrede sâkine zâtı her biri mahalle-i mezkûre ahâlisinden Hafız Ahmed Efendi ibn Hacı İbrahim ve Hüsamettin Efendi ibn Mustafa ta'rifleriyle mu'arrefe Firdevs Hatun ibnetehu Şeyh Tevhid Efendi emânetle ma'rûfe istikâmetle mevsûfe ve her vechile umûr-u vesâyet 'uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'tâ bir kıt'a 'ilm-u haber münderecâtı ve mu'arriifân-ı mezbûrânın huzûr-u şer'de 'ala tarîki'shâhâde ihbârlarıyla lede'sşer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mûcebince sağırân-ı mezbûrân Bekir ve İsmail'in vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına emlak ve arazilerini ifrâz ve tefrîke valideleri mezbûre Firdevs Hatun kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi'i min şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²¹⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 19 - Numara 90 (58)

Konu : Kayyım

Medine-i Erzincan'ın Şerefiye Mahallesi ahâlisinden iken bundan akdem âhar diyara 'azîmetle gaybûbet edüp el-yevm hayat ve memâtı mechûl olan Keçeci-zâde Mehmed Efendi ibn Mustafa Şükrü'nün zuhûruna değin burada mevcûd bulunan bi'l-

²¹⁰ 12 Ocak 1919

cümle emvâl ve menkûle ve gayrı menkûle vesairesini muhafazaya kıbel-i şer‘den bir kayyım nasb ve ta‘yîni ehem ve elzem olduğu aslıden emânetle ma‘rûfe ve istikâmetle mevsûfe ve her vechile kayyımlık ‘uhdesinden gelmeye muktedire idüğü mensûp olduğu mezkûr Şerefiye Mahallesi imam ve muhtar ve hey’et-i ihtiyâriyesi tarafından memhûr ve mu‘tâ bir kıt‘a ‘ilm-u haber münderecâtıyla zeyl-i hüccetde muharrerü’l-esâmi kimesnelerin meclis-i mezkûrede sâkine Saide Hatun ibnetehu Dursun gâib-i mezbûr Mehmed’in ahvâli tahkîk edinceye değin burada mevcut bulunan bi’l-cümle emvâl-i menkûle ve gayr-ı menkûle vesairesini muhafazaya mezbûre Saide Hatun kıbel-i şer‘den kayyım nasb ve ta‘yîn olundukta ol dahi ber vech-i muharrer mezkûr kayyımlığı bi’l-müvâcehe kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’t-tâsi‘i min şehri Rebî‘ü’l Âhir sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²¹¹ Şuhûd-ı da‘va: Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Mahmud Efendi ibn Mehmed ve Karaağaç Mahallesinden Tayyar Efendi ibn Osman ve gayruhum.

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 19 - Numara 91 (59)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan’ın Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden mütekâ‘dîn-i ‘askeriyeden mülâzım İsmail Ağa’nın sağîresi Hatice bint-i Hasan Efendi’ye min kable’l-üm cedde-yi müteveffâ-yı mezbûr İsmail Ağa’dan mevrûs ve menkal bi’l-cümle emvâlini ahz ve kabz ve hıfza ve vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin kıbel-i şer‘den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağîre-i mezbûre babası ve min kıbeli’r-rahman velisi mahalle-i mezkûre ahalisinden mezbûr Hasan Efendi mu‘temed ve müstakîm ve mahdûdü’l-etvâr ve mahmûdü’l-hâl idüğü mahalle-i mezkûre hey’et-i ihtiyâriyesinden mu‘tâ ve musaddak bir kıt‘a ‘ilm-u haber münderecâtı ve her biri mezkûr Hasan Efendi Mahallesinden Mesci-zâde Ali Usta ibn Ahmed ve Na‘lbant

²¹¹ 12 Ocak 1919

esnafından diğerk Ali Usta ibn İsmail nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer‘de ‘alâ tarîki’ş-şehâde ihbârlarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sağıre-i mezbûrenin ceddesi müteveffâ-yı mezbûrdan menkal emvâlini ahz ve kabz ve hıfza ve vakt-i rüşd ve sedâdına değın tesviye-i umûruna kibel-i şer‘den babası mezbûr Hasan Efendi vasî nasb ve ta‘yîn olundukta olduğu ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’t-tâsi‘i min şehri Rebî‘ü’l Âhir sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²¹²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 19 - Numara 92 (60)

Konu : Vekâlet

Medine-i Erzincan’ın Cimin Karyesi ahalisinden Hacı Ali Bey hafidleri Salih ve Ömer Ağalar ibnân-ı Ahmed bin Ali’den her biri medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinde mün‘akid meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde arzuhâlcı Abdullah Vehbi Efendi mahzarında takrîr-i kelâm edüp Cimin Karyesi ahalisinden Hafız Mehmed Efendi ibn Hasan Hoca ‘aleyhine ikâme eylediğımız değırmen îcârı da‘vasında mezbûr Mehmed Efendi vesair îcâb edenlerle ‘aid olduğu muhâkeme ve mecâlde ve ceza mahkemelerinde müdde‘i ve müdde‘î-i ‘aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatıyla ve i‘tirazü’l-gayr suretiyle bidâyeten ve i‘irâzen ve istinâfen ve temyîzen ve i‘âdeten ve sulhen taleb ve da‘va ve muhâkeme ve muhâsemeye ve ikâme-i beyyine ve istimâ‘na ve tahlîf ve istihlâfa ve tebliğ ve tebellüğe ve zarar ve ziyan ve mesârif-i muhâkeme talebine ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine tarafımızdan vekâlet-i ‘âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile mûmâ ileyh Abdullah Vehbi Efendi vekil ve nâib-i münâsib nasb ve ta‘yîn eyledik dediklerinde olduğu ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve

²¹² 12 Ocak 1919

îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l-yevmi‘l-hâdiye ‘aşera min şehri Rebî‘ü‘l Âhir sene seb‘un ve selâsın ve selâse mi‘e ve elf.²¹³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 19 - Numara 93 (61)

Konu : Talak İ‘lâmı

Medine-i Erzincan’ın Kurşunlu Mahallesiinde sâkine zât-ı mahalle-i mezkûre ahali-sinden kasab esnafından Ali Koç ibn Süleyman ve Şaban Ağa Mahallesiinden Dursun Efendi ibn Mehmed ta‘rifleriyle mu‘arrefe sahıbe-i arzuhâl Muhabbet Hatun ibnetehu Süleyman medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde mün‘akid meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde hâlâ zevce-i dâhili Molla Seydi Mahallesi ahalisinden Kasap Şükrü ibn Abdulvahit müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi. Mezbûr Şükrü Efendi bundan yirmi sene mukaddem bin beş yüz elli bir kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle beni tezevvüc ve duhûl etmekle tarih-i mezkûrdan berü zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olup esnâ-yı hicretde beni li-ebeveyn er karındaşım Ali Koç ile dâhile gönderüp kendüsi burada kalmış olmakla iki sene kadar muhâceretimde ve ‘avdetimden berü geçen üç mâh müddet dahi burada karındaşım mezbûr ki nezdinde olduğum halde nafaka cinsinden bana nesne vermeyüp diğeri Güllü nâmında bir kadını tezevvüc edüp (...) hüsn-ü mu‘âşeret kâbil olamadığından beni ayrı bir mesken-i şer‘ide iskân ve infâka zevcim mezbûr Şükrü Efendi’ye tenbîh olunmak matlûbumdur müdde‘î-i ‘aleyh mezbûr Şükrü Efendi dahi cevabında mezbûre Muhabbet Hatun yüz elli bir kuruş mehr-i müeccel ile tarih-i mezkûrdan berü zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olup âhıran tezevvüc eylediği Güllü Hatun’un pederi nezdinde emanet etmekte olduğu ve tedârik eylediği meskende şer‘iyyenin havâyc-i beyyinesini ba‘de‘l-ikmâl infak ve iskân edeceğinden bahisle mehl-i şer‘i talebinde olup kıbel-i şer‘den bir hafta mühlet verölüp muhâkemelerinin ta‘ayyün olunduğu günde müdde‘iye-i mezbûre Muhabbet Hatun tarafından zikri câ‘î husûsun taleb ve da‘va ve muhâkeme ve

²¹³ 14 Ocak 1919

muhâseme ve ikâme-i beyyine ve istihlâfa ve mütevakkıf olduğu umûrun küllisine bâ-hüccet-i şer‘iyye tevkîl eylediği arzuhâlcı Abdullah Vehbi Efendi müdde‘î-i ‘aleyh mezbûr Şükrü Efendi’nin dahi kezâlik muhâkeme ve muhâseme ve müdafâya ve mütevakkıf olduğu umûrun küllisini îfâya ba-hüccet-i şer‘iyye vekîl-i şer‘iyesi arzuhalci Ömer Lütfi Efendi ber vech-i âti bi’l-vekâle tashîh-i da‘va eyledi müdde‘î-i ‘aleyh müvekkil mezbûr Şükrü Efendi müvekkilem mezbûre Muhabbet Hatunu biraderi Ali Koç’un refakatinde dâhile irsâl eylediği esnâda istidâneye izin vermekle müvekkilem mezbûre dahi muhâceretinde iki senelik nafakasıçün dört bin ve ‘avdetden berü geçen üç mâh müddet-i nafakasıçün iki bin tarih-i istidâsından berü geçen bir aylık nafakasıçün altıyüz ki cem‘an altı bin altı yüz kuruş-u madeni akçe istikrâz etmiş olduğuna mebnî meblağ-ı mezkûr ile beş yüz kuruş cihazü’z-zevc ve bin beş yüz kuruş cihaz-ı zevciye kıymeti olup müvekkil-i mezbûr Şükrü Efendi zimmetinde ve müvekkilem mezbûrenin alacak hakkı olan iki bin kuruş cihaz kıymeti müvekkilem için hâlâ bana edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekil mûmâ ileyh Ömer Lütfi Efendi’ye tenbîh olunmak matlûbumdur dedikde müdde‘î-i ‘aleyh vekili mûmâ ileyh Ömer Lütfi Efendi dahi cevabında müvekkilim mezbûr Şükrü Efendi zevcesi mezbûre Muhabbet Hatunu geçen Ramazandan bir buçuk mâh sonra mahzar-ı şuhûdda talâk-ı selâse ile tatlîk etmekle müvekkile-i mezbûre Muhabbet Hatun müvekkilim Şükrü Efendi’nin malından olarak evsâf ve ehîbbâsını ve kıymet ve müfredâtı zabtında mukayyed cem‘an sekiz bin otuz kuruş kıymetli eşya ve nakdiyyeti beher zabta geçirmiş ve esnâ-yı hicretde müvekkilim mezbûr Şükrü Efendi zevcesi mezbûre Muhabbet Hatun’a emaneten teslim eylediği yüz otuz bir adet yüzlük madeni Osmani altunu ile dokuz yüz kuruş makşûşe madeni akçeyi müvekkilime iade etmediğinden el-yevm nezdinde ve vaz‘ı yedinde olmakla eşya-yı mezkûre ile nakd-i mezkûru müvekkilem için hâlâ bana redd-i teslîme müvekkilesine izâfetle vekil mûmâ ileyh Abdullah Vehbi Efendi’ye tenbîh olunmak muradımdır deyü murâfaka-i da‘va ve dermeyân ile müdde‘iye-i mezbûre vekilinin istidâneye izin ve cihaz ve mehr müdde‘âsını ve müdde‘iye vekili dahi müdde‘î-i ‘aleyh vekilinin müdafâ‘an vakı‘asıyla ehadühüma âharın müdde‘âsını inkâr eylediler asıl ve vekilden her biri ‘ukûd ve mu‘amelede şahs-ı vahid hükmünde olmağla asılın zabt-ı sâbıkta zevcesi Muhabbet Hatun’a mesken-i şer‘i tedârikinden bahsile itaate ihbâr-ı şer‘i talebi müd-

de'iyenin yevm-i mezkûrda zevce-i menkûhesi olduğunu ikrar bi'l-âhare vekilinin müvekkilim zevcesi Muhabbet Hatunu dört mâhı mütecâviz talak-ı selâse ile tatlık eyledi iddi'ası ahyâr olup ikrâr-ı sâbık ile ahyâr-ı lâhik meyânında tenâkuzu mevcut olduğundan vekil mûmâ ileyhın ahyâr vaki'asının reddiyle ahyâr inşâ eylediği talakın zabtı tarihi olan üç yüz otuz dört senesi Kanun-u Evvelin dördüncü gününden²¹⁴ itibaren evvel emrde vukû'u talaka verilen hükm-i şer'î tarafeyne tefhîm olundu iddi'a ve müdafa'ât-ı sâbıkaları hakkında tarafeynden beyyine talep olundukta şahidimiz yoktur deyü ityân-ı beyyinede izhâr-ı 'acze tâlibân-ı tehâlif olup ancak mehr-i müeccel-i müsemmâ miktarında tarafeynin ihtilaf etmelerine göre mehr-i mislin isbatıyla tahkîmi lâzım gelmekle evvelâ cihet-i râcihden ve ba'de cihet-i mercûhdan talep olunan beyyineyi ikâmede kezâlik izhâr-ı 'acze müdde'îye mezbûre vekili bi'l-vekâle talep-i tahlîf olmakla müvekkile-i mezbûre Muhabbet Hatun ile müdde'î-i 'aleyh mezbûr Şükrü Efendi li-ecli't-tahlîf huzûr-u şer'e celb ve ihkâr olunduktan sonra zabtında muharrer olduğu vech üzere her birisine suret-i da'va ve tahlîf tefhîm olunarak ber nehc-i şer'î teklîf olunan yemini kabul ve Vallahi deyü bi'l-müvâcehe icra etmeleriyle tarafeynde iddi'a ve müdafa'alarıyla yek-i diğersine bilâ beyyine mu'ârazadan men' olundu müdde'îye vekili Abdullah Vehbi Efendi müvekkilesi mutlaken mezbûre Muhabbet Hatun'un tarih-i talakdan i'tibaren 'iddeti münkaziye oluncaya değin nafaka ve müennes süknâsı için zevc-i mutlakı müdde'î-i 'aleyh Şükrü Efendi üzerine kıbel-i şer'den kadr-i kifâye meblağ farz ve takdîr olunmuş bi'l-vekâle talep eyledikde zikr-i âti meblağ kadar ma'rûf idüğü hakkında erbâb-ı vukûf ta'yininde tarafeyn ittifak edemediğinden usûl-u muhâkeme-i şer'îyye kararnameşinin otuz birinci maddesi hükmüne tevfiikan cihet-i şer'den ta'yin ve ihkâr olunan bî-garez erbâb-ı vukûfdan ve eşrâfdan Mahfuz Bey ile Hakkı Bey ve Ruhzâde Halis Efendi ile Ali Efendi nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer'de 'ala tarîki'shâhâde vukû' bulan ihbâr ve imzaları vechile müdde'îye-i mezbûre Muhabbet Hatun'un tarih-i talakdan 'avdeti münkaziye olunmaya değin nafaka ve müennes süknâsı için zevc-i mutlakı müdde'î-i 'aleyh mezbûr Şükrü Efendi üzerine kıbel-i şer'den evrak-ı nakdiyye olarak yevmî yüz kuruş kadar ma'rûf meblağ-ı karzı ve takdîr olunan meblağ-ı mefrûzu mezkûru nafaka ve müennes süknâsına harç ve sarfa

---

²¹⁴ 04 Aralık 1918

ve lede'l-hâce istidânesine ve 'inde'z-zafer zevc-i mutlakı mezbûr Şükrü Efendi üzere rücû'a müvekkile-i mezbûre Muhabbet Hatun'a izin verilüp müdde'î-i 'aleyh mezbûr Şükrü Efendi'nin cihet-i mehr-i müeccelinden hâlâ zimmetinde mütekarrir deyni olduğu taht-ı i'tirâfında olan yüz elli bir kuruş müvekkile-i mezbûre Muhabbet Hatun için vekil Abdullah Vehbi Efendi bana hâlâ edâ ve teslîme müvekkiline bi'l-izâfe vekil mûmâ ileyh Ömer Lütfi Efendi 'alâ mûceb-i ikrarihi ba'de'l-ilzâm zîrde müfredâtı muharrer harç ve rüsum ve mesârif-i muhâkeme olan yedi yüz sekiz buçuk kuruş kararname-i mezkûrun altmış birinci maddesi mûcebince evvel emrde müdde'iyeden alınup meblağ-ı mezkûrun yüz kuruş müdde'iyeye 'aid olmağla mütebâki altı yüz sekiz buçuk kuruşun müdde'î-i 'aleyh mezbûr Şükrü Efendi'den istîfâsı iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi'i min şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²¹⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Harcın Beyânı - Kuruş

Asl-ı i'lâm harcı	528	
Sûret-i rub' harcı	132	
'İlm-u Haber	2	20
Yekûn yedi yüz sekiz buçuk kuruşdan	708	20
Müdde'iyeye 'aid olan ve istîfâ edilen	100	
Müdde'î-i 'aleyhe 'aid olup evvel emrde müdde'iyeye-i mezbûreden alınan	608	20

Sayfa – Dava no : 21 - Numara 94 (62)

Konu : Nikah İ'lâmı (Talak)

Medine-i Erzincan'ın Çeribaşı Mahallesinde sâkine zât-ı mahalle-i mezkûreden Mustafa Efendi ibn Mahmud ve Gerek Gerek Mahallesinden Hacı Dursun Ağa ibn Abdurrahman ta'rifleriyle mu'arrefe Nafia Hatun ibnetehu Osman medine-i mezkûre

²¹⁵ 10 Ocak 1919

mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'-i şerîf-i enverde fi'l-asl Samsun ahalisinden olup el-yevm zikr olunan Gerek Gerek Mahallesinde sâkin sâbık belediye çavuşu Abbas Ağa ibn İbrahim mahzarında ber vech-i âti da'va eyledi tarihten bir buçuk sene mukaddem mezbûr Abbas Ağa bin sekiz yüz elli bir kuruş mehr-i müeccel ile tezevvüc ve duhûl edüp ol vechile tarih-i mezkûrdan berü zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olup hal-i zevciyyet beynimizde kâime ve mezkûr Çeribaşı Mahallesi de vâkı' mülken mutasarrıfa olduğum hanede ma'an sâkine iken meyânemizde zuhûr iden ve tevâlî nifak ve şikâk hasebiyle hüsn-ü mu'âşeret mümkün olmayup kendüsi efrâd-ı (...) leh den olmağla vatan-ı aslîsi olan Samsun'a firar edeceğinden ve ben dahi mehr-i müeccelim meblağ-ı mezkûr ile nafaka-i 'iddet ve müennes süknâmdan ferâgat eylediğimden beynimizde tefrik olması matlûbumdur mezbûr Abbas Ağa dahi cevabında müdde'ye-i mezbûre Nafia Hatun tarih-i mezkûrdan berü ol kadar mehr-i müeccel ile zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı ve hal-i zevciyyet beynimizde kâime ve mezbûrenin müteferrik olduğu hanede ma'an sâkin olup zuhûr ve tevâlî eden nifak ve şikâk hasebiyle hüsn-ü mu'âşeret kâbil olmadığını tav'an ikrar edüp ancak bu münâferet ve 'adem-i mu'âşeret zevcem mezbûrenin nezdinde bulunan validesi cihetinden neş'et etmekle Gerek Gerek Mahallesinde tedârik eylediğim mesken-i şer'îme gelüp bana itaat ve hukuk-u zevciyyete ri'ayete zevcem mezbûreye tenbîh olunsun deyü müdafa'aten da'va ve dermeyân eyledi müdde'î-i mezbûre merkûm Abbas Ağa'nın mesken-i şer'î tedârik eylediğini mu'terife olmağla beraber min ba'd beynlerinde mu'âşeret kâbil olamayacağından bahisle zevcinden tefrik olunmasını musırnan edâ eyledi mes'ele-i mümâselede hukuk-u aile kararnamesinin yüz onuncu maddesi hükmüne tevfikân zevc ile zevce beynlerinin te'lîf ve ıslâhı zimmında tarafeynin ta'yîn edeceği hakemlere havalesi lazım gelmekle zevc tarafından Erzincan nüfus kalemi ketebesinden Hacı Tahir Efendi ve zevce tarafından mu'arref mezbûr Mustafa Efendi hakem ta'yîn olundukda kıbel-i şer'-i şerîfden mûmâ ileyhimaya yazılan tezkere zeyline zevc ile zevcenin her birine telkîn olunan vesâyâ ve nesâyihin te'siri olmayup mütedâ'iyân-ı mezbûrânın min ba'd hal-i zevciyyetle kat'iyen imtizâc edemeyeceklerinden ve hiçbir vechile i'tilâf hâsıl ve kâbil olamayacağından ve kusûr dahi her iki tarafda olduğu anlaşıldığından kararnâme-i mezkûr mücebince beynlerinin tefrîki iktizâ eylediğine dâir tahrîr ve mahtûmen i'ta

ve i'ade eylediklerini rapor üzerine müdde'ıye-i mezbûre Nafia Hatun meclis-i şer'e hâzire olup netîce-i muhâkemeye değin her safha muhâkemeye hakk-ı duhûlü olduğu ve mukaddemâ muhâkemeye hâzır olacağına dâir imzası alınan mezbûr Abbas Ağa bi'z-zât mahkemeye gelmediği gibi vekil dâhi göndermediğinden ve müdde'ıye-i mezbûre dahi muhâkemenin gıyâben icrasını talep eylediğine binâen îcâb-ı lede'tte'emmül zevc ile zevce beyninde zuhûr ve tevâlî eden nifâk ve şikâk hasebiyle husûle gelen münâferet ve 'adem-i mu'âşeret tarafeynin taht-ı i'tirâfında olduğuna ve tarafeynden intihâb ve ta'yîn olunan hakemlerin takdim eyledikleri rapor meâline nazaran ıslâh-ı beyn kâbil olamadığı kusûr tarafeynde olup beynlerinde lazım geldiği ve müdde'ıye-i mezbûre mehr-i müeccel ve nafaka-ı 'iddet ve müennes-i süknâ ve hukuk-u zevciyyete müte'allika kâffe-i metâlibden ferâgat eylediği 'inde'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince beynlerinin tefrîkiyle zevc-i mezbûr Abbas Ağa ita'at ve hukuk-u zevciyyete ri'ayet müdde'âsıyla müdde'ıye-i mezbûre Nafia Hatun'a bu yüce şer'e mu'ârazadan gıyâben men' olunduğu kâbil-i i'tiraz ve temyîz olunmak üzere tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi min şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²¹⁶

Kadı	Baş Katip
Mühür	Mühür
	<u>Kuruş</u>
Aslî	21
Sûret	5 10
Pul esmânı	8 20
Tebliğ-i 'ilm-u haber	2 20
Yekûn	37 10
Sayfa – Dava no	: 21 - Numara 95 (63)
Konu	: Mihir İ'lâmı

Medine-i Erzincan'ın Gerek Gerek Mahallesinde sâkine mu'arrefetü'z-zât Hatice Hatun ibnetehu Hacı Abdulkadir medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iiyesinde ma'kûd

²¹⁶ 08 Ocak 1919

meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde ism-i âti müteveffânın terikesine vazı‘u‘l-yed olduğu mütehakkık olan Canikli-oğlu Halil Ağa ibnü‘l-müteveffâ Mehmed Ali müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi Kertak Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Canikli-oğlu Mehmed Ali Ağa ibn Yusuf tarihinden beş sene mukaddem beni dört bin kuruş mehr-i müeccel-i müsemmâ ile tezevvüc ve duhûl edüp ol vechile tarih-i mezkûrdan berü zevciyye-i menkûhe-i medhûl bihâsı olmamla cihet-i mehr-i müeccelden zimmetinde mütekarrir ve ma‘kûd-ı ‘aleyh alacak hakkım olan meblağ-ı mezkûru bana hayatında kable‘l-edâ ve‘l-îfâ ber vech-i muharrer vefat etmekle terike-i vâfiyesinin sülbi kebîr oğlu müdde‘i-i ‘aleyh mezbûr Halil Ağa bi‘l-verâse vazı‘u‘l-yed olduğundan zevcim mezbûrun terike-i vâfiyesinden olmak üzere meblağ-ı mezkûru ma‘a mesârif-i muhâkeme hâlâ bana edâ ve teslîme mezbûr Halil Ağa‘ya tenbîh olmak matlûbundur müdde‘i-i ‘aleyh mezbûr Halil dahi cevabında babası müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Ali Ağa‘nın terike-i vâfiyesine bi‘l-verâse vazı‘u‘l-yed olduğunu tav‘an ikrar edüp ma‘ada müdde‘iye-i mezbûrenin müdde‘âsını inkâr eyledi müdde‘iye-i mezbûreden ber vech-i muharrer müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olundukda isimlerini cerîde-i şer‘e tahrîr ettirdiği şahitlerle isbat edeceğini dermeyân ile muhâkemenin ta‘ayyün olduğu günde müdde‘i-i ‘aleyh mezbûr Halil gaybûbet etmekle müdde‘iye-i mezbûre muhâkemenin gıyâben ru‘yetiyle ikâme etmeği şahitlerinin istimâ‘ını eylediğine binaen li-ecli‘ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzirân olan Gazi-oğlu Mahallesi ahalisinden Debbâğ Hüseyin Usta ibn Yahya bin Mehmed ve Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Ömer Lütî Efendi ibn Mustafa bin Ömer nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden lede‘l-istişhâd fi‘l-hakîka Kertak Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Canikli-oğlu Mehmed Ali Ağa ibn Yusuf tarihinden beş sene mukaddem işbu zâtı bi‘l-mu‘arrefetü‘ş-şer‘e ma‘lûmumuz olan müdde‘iye-i mezbûre Hacı Abdulkadir Efendi kerimesi Hatice Hatunu dört bin kuruş mehr-i müeccel-i müsemmâ ile tezevvüc ve duhûl etmekle mezbûre Hatice Hatun müteveffâ-yı mezbûr Mehmed Ali Ağa‘nın dört bin kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsıdır biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü ‘alenen edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye eylediler usûl mevzû‘âsına tevfiķan şahid-i mezbûr Hüseyin Usta mensup olduğu Gazi-oğlu Mahallesi İmamı Hafız Abdullah Efendi ibn Ahmed ve Muhtarı Ahmed Efendi ibn Mehmed‘den ev-

velâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu her biri mahalle-i mezkûre ahâlisinden Feyzi Usta ibn Miktad ve Emin Ağa ibn Mehmed’den bi’l-müvâcehe ‘alenen ve şahid-i mezbûr Ömer Lütî Efendi mensup olduğu Hasan Efendi Mahallesi İmamı Hafız Hamdi Efendi ibn Mustafa ve Muhtarı Hacı Haşim efendi ibn İbrahim’den evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu her biri mezkûr Hasan Efendi Mahallesinden Mazlum oğlu Salih Ağa ibn Mehmed ve Hüsrev Efendi ibn İsmail’den dahi bi’l-müvâcehe ‘alenen lede’t-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın ‘adil ve makbûlü’ş-şehâde idükleri iş‘âr ve ihbâr olundu Mecelle-i Celîlenin bin yedi yüz kırk dördüncü maddesinde muharrer olduğu vechile müdde‘iye-i mezbûre Hatice Hatun müsbet-i mehr-i müeccel-i müsemâsı olan meblağ-ı mezkûr dört bin kuruşu zevce-i müteveffâ Mehmed Ali Ağa’dan hayatında tamamen veya kısmen almadığına ve bağışlamadığına ve başka kimesne tarafından ifâ olunmadığına ve meblağ-ı mezkûre mukâbil nezdinde müteveffâ-yı mezbûrun rehni bulunmadığına ve bir kemiseye havale eylemediğine ve’l-hâsıl hiçbir vechile istifâ-yı hakk etmeyüp el-yevm müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde alacak hakkı olduğuna Vallahi deyü istizhâren teklif olan yemini müdde‘iye-i mezbûre Hatice Hatun meclis-i şer‘de kabul ve icra etmeğın mücebince meblağ-ı mezkûr dört bin kuruş gümüş akçe müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyesinden olmak üzere müdde‘iye-i mezbûre Hatice Hatun’a hâlâ edâ ve teslîme müdde‘i-i ‘aleyh gâib-i mezbûr Halil Ağa’ya ba‘de’l-hükm zîrde müfredâtı muharrer harc ve rusûm ve mesârif-i muhâkeme olup evvel emrde müdde‘iyeden alınan üç yüz elli sekiz kuruşun usûl-u muhâkemât-ı şer‘iyye kararnâmesinin altmış birinci maddesi hükmüne tevfiķan müdde‘i-i ‘aleyh gâib-i mezbûr Halil Ağa’dan istîfâsı iktizâ eylediği kâbil-i i’tirâz ve temyîz olmak üzere tescîl ve i’lâm olundu. Fi’l-yevmi’l-hâmisi ‘aşera min şehri Rebî‘ü’l Âhir sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²¹⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²¹⁷ 18 Ocak 1919

Harcın Beyânı - Kuruş

Aslî	100	
Sûret	25	
Varaka ve Pul	28	
Celînâme ma‘a mübâşiriye	102	20
Tebliğ-i ‘ilm-u haber ma‘a mübâşiriye	102	20
Yekûn	358	00

Sayfa – Dava no : 21 - Numara 95 (64)

Konu : Dava ile ilgili temyîz mahkemesinin verdiği karar

Erzincan Livâsı muhâkeme-i şer‘iyyesinden i‘tâ olunan fi 3 Rebû‘l-Evvel sene 1337 tarih ve 96 numaralı işbu i‘lâm hükmüne muğâyir olarak ahyârına (?) mahkeme-i mezkûreden sâdır olan fi 25 Rebû‘l-Evvel 1339 tarih ve 166 numaralı i‘lâm-ı şer‘i zikr olunan i‘lâm vesâir evrak müteferriğasıyla birleştirilerek kıraat ve tedkîk olundu hâdisede bir da‘vada aslen ve fer‘an ve netice tarafından olmayan ve şahs-ı sâlis sıfatıyla o muhâkemeye dâhil bulunmayan eşhâsın kısmen veya tamamen ‘aleyhinde sudûr edecek işbu i‘lâm hükmüne karşı vaki‘ olacak iddi‘â-yı hadiseye ıstılâhât-ı kânûniyede i‘tirâz denir binâen ‘aleyh bir hükm-ü sâbıkın ister bir kısmı ister mecmû‘u ‘aleyhinde vukû‘ bulacak da‘âvi-i hâdise hükm-ü sâbıkın mahkûm leh ve sâirin makamına kâim olanların muvâcehesinde tedkîk edilerek zuhûr edebilecek esbâb-ı şer‘iyye hükm-ü sâbık-ı mezkûrun kısmen veya külliyyen tebdîl veya tağyîr ahkâmını müstelzem esbâb-ı cedîde-i şer‘iyye hudûsunda yekden hükme rabta ve bu i‘lâm-ı sâbıkın ne noktadan ahkâmı tebdîl ve tağyîr edildiği i‘lâm-ı ahbarda zikr ve beyânı muktezî iken husûsât-ı mesrûdeye kable‘r-ri‘âye temyîz olunmuş muhâlif-i usûl olmağla ta‘rifât-ı mesrûde dairesinde ilgâ muktezâsı zımmında mümeyyize-i mezbûre usûlen müraca‘atda îcabına bakılmak üzere evrak-ı vâridenin teferru‘âtıyla

beraber mazrûfen livâ-yı mezkûr kadılığına fi 28 Muharrem sene 1341²¹⁸ ve fi 20 Eylül sene 1338²¹⁹ tarihinde müttefikân karar verildi.

Mahkeme-i Temyîz-i Şer'îyye Sicile kayd ve mukâbele edilmiştir –
Lütfi

Sayfa – Dava no : 22 - Numara 96 (65)

Konu : Verâset (Behice Hanım'ın eşinin terikesinden mehr-i müecce-
lini talep etmesi)

Medine-i Erzincan'ın Ali Efendi Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem bilâ-
veled vefat eden Kasap-oğlu Ahmed bin İsmail'in verâseti zevce-i menkûhe-i
metrûkesi Behice Hatun ibnetehu Mehmed'e münhasıra olup mes'ele-i mirasları dört
sehmden olup bir sehmi zevce-i mezbûre Behice'ye ve üç sehmi beytü'l-mâle isâbeti
sabit ve subûtuna hükm-ü şer'î lâhik olduktan sonra mu'arrefetü'z-zât zevce-i
mezbûre Behice medine-i mezkûre mahkeme-i şer'îyesinde mün'akid meclis-i şer'-i
şerîf-i enverde müteveffâ-yı mezbûrun zâhirde verese-i ma'rûf ve ma'rûfe 'asabâtın-
dan kimesnesi olmayup usûl-u mer'îye ve nizâmât-ı müstahsineye tevfikân terike-i
müteveffâ-yı merkûme bi-hakk vaz'ı yed edüp kıbel-i şer'den husûmeti re'y olunan
beytü'l-mâl me'mûru livâ muhasebecisi Mehmed Nabi Bey tarafından Mürsel vekili
muhâsebe-i livâ ketebesinden Hafız Ömer Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da'va
eyledi ben sekiz seneden berü mahzar-ı şuhûdda iki bin yedi yüz elli bir kuruş mehr-i
müeccel tesmiyesiyle Kasap-oğlu Ahmed bin İsmail'in zevce-i menkûhe-i medhûl
bihâsı olup ile'l-vefat zevciyyet beynimizde kâime olduğu halde zimmetinde müte-
karrir ve ma'kûd-u 'aleyh alacak hakkım olan mehr-i müeccel meblağ-ı mezkûr iki
bin yedi yüz elli bir kuruşu zevcim mezbûr Ahmed bana kable'l-edâ ve'l-îfâ ber
vech-i muharrer vefat edüp terike-i vâfiyesine müvekkil mûmâ ileyh Mehmed Nabi
Bey hasebü'l-me'mûre vazı'u'l-yed olmağla zevcim mezbûrun terike-i vâfiyesinden
olmak üzere meblağ-ı mezkûr iki bin yediyüz elli bir kuruşu hâlâ bana edâ ve teslîme
müvekkiline izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak mat-

²¹⁸ 20 Eylül 1922

²¹⁹ 20 Eylül 1922

lûbumdur. Vekil mûmâ ileyh dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyesine müvekkili mûmâ ileyhin hasebü'l-me'mûre vaz'ı yedini ikrar ve ma'âda müdde'ıye-i mezbûrenin mehr-i müeccel müdde'âsını bi'l-vekâle inkâr eyledi müdde'ıye-i mezbûreden ber vech-i muharrer müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda liecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Ali Efendi ibn Ahmed bin Abdullah ve Hakkı Efendi ibn Yusuf bin Ahmed'den her biri münferiden lede'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu zâtı bi'l-mu'arrefetü'ş-şer'ıyye ma'lûmumuz olan hâzire bi'l-meclis müdde'ıye-i mezbûre Behice bint-i Mehmed sekiz seneden berü iki bin yedi yüz elli bir kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle Ali Efendi Mahallesi ahalisinden olup bundan akdem vefat eden Kasap-oğlu Ahmed bin İsmail'in vefâtına kadar zevciyyet beynlerinde kâime zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsıdır biz bu husûsu bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri mütefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer'ı edâ-yı şehâdet-i şer'ıyye eylediler usûl mevzû'âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları Hasan Efendi Mahallesi imamı Hafız Hamdi Efendi ibn Mustafa ve muhtarı Hafız Ahmed bin Süleyman'dan evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu her biri mahalle-i mezkûre ahalisinden Hafız Ahmed Efendi ibn Ömer ve İsmail Efendi ibn Süleyman'dan dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü'ş-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olundu müdde'ıye-i mezbûre Behice ber vech-i muharrer müdde'âsını isbât eylediği mehr-i müeccel meblağ-ı mezkûr iki bin yedi yüz elli bir kuruş alacak hakkını zevc-i müteveffâ-yı mezbûrdan hayatında tamamen veya kısmen almadığına ve zevc-i mezbûra bağışlamadığına ve bir cihete havale eylemediğine ve zevc-i mezbûrun malından müdde'ıye-i mezbûrede deyn-i mezkûre mukâbil rehni bulunmadığına ve hiçbir suretle istifâ-yı hak eylemediğine dair müdde'ıye-i mezbûreye istizhâren teklif olunan yemini kabul ve Vallahi deyü bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer'ı icra etmeğin mücebince meblağ-ı mezkûr iki bin yedi yüz elli bir kuruş müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyesinden olmak üzere müdde'ıye-i mezbûre Behice Hatun'a hâlâ edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-

yevmi's-sâlisi min şehri Rebî'ü'l Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²²⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 22 - Numara 97 (66)

Konu : Verâset

Dersaadet-i Jandarma Dairesi Muhasebe Kalemi kısım-ı evvel mümeyyizi müteveffâ Arif Efendi zevcesi olup Medine-i Erzincan'ın Molla Güzel Mahallesinde sâkine iken bin üç yüz otuz dört senesi şehri Ağustosunun birinci günü vefat eden Rahime Hatun ibnetehu Abdullah'ın verâsetini zevi'l-erhâm cihetinden li-ebeveyn kız karındaşı oğlu mahalle-i mezkûrede sâkin Hacı Ömer Efendi Hasan'a münhasıra olduğu zâtı mahkemece ma'rûf mezbûr Hacı Ömer Efendi meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr ve mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'tâ on dört Kanûn-i Sâni üç yüz otuz beş tarihli bir kıt'a 'ilm-u haber meâli takrîr-i mezkûru te'yîd eylemiş ve verâset-i mezkûre vech-i meşrûh üzere idüğü mevsûku'l-kelim zevâtdan ve mahalle-i mezkûre ahalisinden Hafız Süleyman Efendi ibn Veli ve Abidin Ağa-zâde Süleyman Efendi ibn Mahmud nâm-ı kimesnelerden her biri meclis-i şer'-de 'ala tarîki's-şehâde vukû' bulan ihbârlarından zâhir ve mütehakkık olduktan sonra müteveffîye-i mezbûre Rahime'nin Erzincan Mal Sandığında ma'a tevkîfât müterâkim maaş ve matlûbu olan iki bin yüz kırk bir kuruşu kâmilen li-ebeveyn kız karındaşı oğlu mûmâ ileyh Hacı Ömer Efendi'ye teslimi iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi 'aşera min şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²²⁰ 07 Aralık 1918

Sayfa – Dava no : 22 - Numara 98 (67)

Konu : İ‘lâm (Alacak davası)

Medine-i Erzincan’ın Rum Ekrek Karyesi ahalisinden iken bundan akdem maktûlen vefat eden Mahmud bin Hüseyin’in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Suna bint-i Ali ile sülbi oğulları Dursun ve Süleyman ve Hasan ve Cemal ve sülbiyye kızı Adile’ye münhasıra olduğu bi’l-ihbâr zâhir olduktan sonra verese-i mezbûreden sahibe-i arzuhâl mu‘arrefetü’z-zât zevce-i mezbûre Suna Türkçe bilmediğinden tercüman olarak ihzâr eylediği Şems Hatun ibnetehu Hasan medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde mün‘akid meclis-i şer‘-i şerîf-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden Şoraklı Hüseyin Ağa ibn Bayram müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi el-yevm yedi yaşını ikmâl ile sekizine ayak basan tek boynuzlu memeliği beyaz bir re’s siyah inek tercümanı olduğum Suna’nın zevcesi maktûl mezbûr Mahmud’un yedinde netâcen malı iken üç yüz otuz üç senesi Teşrîn-i Sani zarfında Mığîsı Karyesinde sâkin oldukları esnâda gündüz ikindiden sonra Ermeniler karyenin hayvanâtını gârât ettiklerini müdde‘âya inek dahi hayvanât-ı mezkûre meyânında gasb ve gârât olunup el-yevm mezbûr Hüseyin Ağa’nın yedinde bulunmasıyla bi’l-istihkâk ve bi’l-verâse mezkûr ineğin kendisine red ve teslîmine mezbûr Hüseyin Ağa’ya tenbîh olunsun dedi mezbûr Hüseyin Ağa dahi cevabında müdde‘âya inek maktûl-ü mezbûr Mahmud’un yedinde netâcen malı ve el-yevm mezkûr ineğe vazı‘u’l-yed olduğunu ikrar edüp ancak mezbûr Mahmud hayatında mezkûr ineği Rum Ekrekli Keşiş-oğlu Asrod nâm-ı Ermeniye gümüş para ile üç yüz yirmi kuruşa bey‘ ve teslîm ile mülkünden çıkardıktan sonra üç yüz otuz üç senesi Ağustosuz zarfında merkûm Asrod’dan yedi yüz manât mukâbilinde işterâ ve teslîm etmemle yedimde şirâen malım iken sene-i haliye Nisanında mezbûre Suna ile oğlu Cemal’i Erzincan Dîvân-ı Harb-i Örfiyyesine mürâca‘atla ‘aleyhime ikâme-i da‘va edüp Dîvân-ı Mezkûr da sebk eden iddi‘a ve müdefa‘âtımızı hâvi evrak meclis-i idâre-i livâya havale olunmağla meclis-i müşârun ileyhada müdafa‘amız isbat eylediğime binâen da‘vayı vakı‘alarının reddiyle mezkûr ineğin bana teslîmine dair istihmâl eylediğim karara ‘atfen ol vakt zâbita da mevkûf olan inek bana teslîm olduğundan bu suretle ru’yet ve neticeye rabt olunan bir muhâkemenin yeniden ru’yeti usulünde olmayacağından işbu da‘vanın reddini talep

ederim ve bu defa tasaddî eyledi lede't-tefhîm müdde'iyeye-i mezbûre ber vech-i muharrer daire-i mezkûriyetinde muhâkeme sebk eylediğini ikrâr ve zevcinin hayatında mezkûr ineği âhara bey' ettiğini inkâr eylediğini tercümanı vasıtasıyla dermeyân eyledi müdafa'a-i mezbûrda ber vech-i muharrer müdafa'asına mutâbık beyyine talep olundukta isimlerini cerîde-i şer'e tahrîr ettirdiği kimesnelerden Rum Ekrek Karyesi ahalisinden Dursun bin Hüseyin bin Abdullah ve Molla Kondi Karyesi ahalisinden Mehmed Ali Ağa bin Hüseyin'den her biri münferiden lede'l-istişhâd fi'l-hakîka işbu zâtı bi'l-mu'arrefetü's-şer'iyeye ma'lûmumuz olan Suna Hatun zevci maktûl-ü mezbûr Mahmud ile Rum Ekrek Karyesine nakl-i hâne ettikleri vakt münâza'amız olan inek dahi sair hayvanlar meyânında idi âhıran mezkûr ineği üç yüz yirmi kuruş gümüş para ile Keşiş-oğlu Asrod nâm-ı Ermeniye satıp mülkünden çıkardı Asrod'dan dahi Hüseyin Ağa iştirâ eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü bi'l-müvâcehe 'alenen edâ-yı şehâdet eylediler usûl mevzu'asına tevfiқан şahid-i mezbûr Mehmed Ali mensup olduğu Molla Kondi Karyesi imamı Hakkı Efendi ibn Mehmed ve muhtarı Yaşar Bey ibn Hacı Abdullah'dan ve şahid-i mezbûr Dursun mensup olduğu Rum Ekrek Karyesi imamı Abdullah Efendi ibn Mustafa ve A'zâ Hüseyin Ağa ibn Emin'den evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu Kamil Ağa ibn Mehmed ve Abdulaziz Efendi ibn Mahmud nâm-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın adil ve makbûlü's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olunmakla şehâdetleri makbûle olundu mücebince müdde'iyeye-i mezbûre Suna Hatun müdde'âya ineğe istihkâk da'vasıyla mezbûr Şoraklı Hüseyin Ağa'ya bu yüce şer'e mu'ârazadan ba'de'l-men' zîrde müfredâtı muharrer harc ve rusûm ve mesârif-i muhâkeme olarak evvel emrde Hüseyin Ağa'dan alınan ikiyüz doksan bir kuruşun usûl-ü muhâkeme-i şer'iyenin altmış birinci maddesi hükmüne tevfiқан müdde'iyeye-i mezbûre Suna Hatun'dan istifâsı iktizâ eylediği kâbil-i temyîz olmak üzere tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisî min şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²²¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²²¹ 06 Ocak 1919

Kuruş

Aslî	40
Sûret	10
Pul ve Varaka	27
Da‘vetühü ma‘a Mübâşir	107
Tebliğ-i ‘ilm-u haber	107
Yekûn	291

Sayfa – Dava no : 23 - Numara 99 (68)

Konu : Vesâyet ma‘a Nafaka

Medine-i Erzincan’ın Molla Mehmed Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Karanlık-zâde Hacı Abdullah Efendi’nin sülbi sağır oğlu Hüseyin ve sulbiyye sağîre kızı Feride’nin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağîrân-ı mezbûrânın ekârib ve mehâriminden mahalle-i mezkûrede sâkin Perpet-zâde İshak Efendi emanetle ma‘rûf ve istikâmetle mevsûf ve umûr-u vesâyet ‘uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü mahalle-i mezkûre hey’et-i ihtiyâriyesinden bir kıt‘a ‘ilm-u haber mündericâtı ve Nebderli Mahallesinden Hamdi Efendi ibn Hacı Mustafa ve Gazioğlu Mahallesinden Satih Usta ibn İbrahim’in huzûr-u şer‘de ‘ala tarîki’ş-şehâde ihbârlarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir olmağın mücebince sağîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına İshak Efendi kibel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîni olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ba‘de’l-kabûl vasî-i mezbûr meclis-i şer‘-i mezkûrda takdîr-i kelâm edüp vasîleri bulunduğum sağîrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisve behâ ve sâir havâyic-i zarûriyyeleriçün eytâm sandığında mahfûz mallarından başka malları olmadığından ve nafakaya eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduklarından sağîrân-ı mezbûrânın mallarından olmak üzere kadr-i ma‘rûf meblağ-ı farz ve takdîr olunmak muradımdır dedikde vasî-i mezbûrun takdîr-i meşrûhu vakı‘a mutâbık ve nefisü’l-emre muvâfık idüğü ‘ilm-u haber-i mezkûr mündericâtı ve bî-garaz erbâb-ı vukûfdan şahidân-ı mezbûrânın huzûr-u şer‘e ‘alâ tarîki’ş-şehâde ihbârlarıyla kadr-i

ma'rûf olduğu zâhir olan sağrân-ı mezbûrân Hüseyin ve Feride'nin eytam sandığında mahfûz mallarından olmak üzere beherine yevmî yirmi beşer kuruştan cem'an elli kuruluş evrâk-ı nakdiyye farz ve takdîr olunup meblağ-ı mefrûz-u mezkûr sağrân-ı mezbûrânın nafaka ve kisve beha vesâir havâyic-i zarûriyyelerine harc ve sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve 'inde'z-zafer mallarına rucû'a vasî-i mezbûr İshak Efendi'ye kıbel-i şer'den izin verilmesini ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sânî ve'l-işrîn min şehri Reb'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²²²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 23 - Numara 100 (69)

Konu : İsbât-ı Rüşd

Medine-i Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesinde mukîm sahib-i arzuhâl Na'lbant-zâde Halis Efendi ibn Kamil medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enverde mezbûr Halis Efendi'nin hâl-i Saferinde bâ-hüccet-i şer'iyeye vasî ve li-ebeveyn 'ammîsi Na'lbant-zâde Hacı Halit Ağa'dan mütenakkil emvaline bi'l-vesâye vâzı'u'l-yed olan Fazlı Mahallesinde sâkin Hacızâde Şükrü Efendi ibn Mehmed mahzarında da'va ve takrîr-i kelâm edüp ben el-yevm yirmi yaşımı mütecâviz olup 'âkil ve bâliğ ve bulûğuma rüşdüm munazzam olup umûrumu bi'z-zât ru'yete kâdir ve i'ânet-i vasîden müsteğnî olmamla yedinde mahfûz olan malımı vasî-i mezbûr Şükrü Efendi'den bi'l-asâle taleb ederim dedikte mûmâ ileyh Şükrü Efendi dahi cevâbında mezbûr Halis Efendi'nin emvâl-i mevrûsesine bi'l-vesâye vâzı'u'l-yed olduğunu ikrâr ma'ada müdde'âsını inkâr etmekle li-ecliş'şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan Til Karyesi ahalisinden Kırnî Halil-zâde Eyüp Ağa bin Osman bin Süleyman ve Kabadayı-oğlu Nuri ibn Mehmed bin Ahmed nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka müdde'i-i mezbûr Halis Efendi el-yevm yirmi yaşımı mütecâviz 'âkil ve bâliğ ve bulûğuna rüşdü munzam olup umûru-

²²² 25 Ocak 1919

nu bi'z-zât ru'yete muktedir ve i'ânet-i vasîden müsteğnîdir biz bu husûsa bu vech üzere şâhidiz şehâdet dahi ederiz deyü müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen edâ-yı şehâdet-i şer'iyye ettiklerinde usûl mevzu'asına tevffikan şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları Til Karyesi İmamı Mustafa Efendi ibn Şevket ve Muhtar-ı Ömer Ağa ibn Abdullah'dan evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu Vehhab-oğlu Ali bin İbrahim ve İmam-oğlu Salih bin Abdulazîz'den ve dahî bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şâhidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü's-şehâde idükleri iş'ar ve ihbâr olunmağla şehâdetleri makbûle olup mücebince rüşd müdde'âsına ba'de'l-hükm ber müceb-i defter-i kassâm vâzî'u'l-yed olduğu emvâl-i mevrûsesini mezbûr Halis Efendi'ye red ve teslîme Şükrü Efendi'ye tenbîh olunmağın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi ve'l-'işrîn min şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²²³

Kadı

Mühür

Baş Katip

Mühür

Sayfa – Dava no : 23 - Numara 101 (70)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesiinde sâkin iken bundan akdem vefat eden Na'lbant Ali Usta ibn Mustafa'nın sülbi sağır oğlu Mehmet'in vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna ve babası müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs emvâl ve arazisini ifrâza bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağır-i mezbûrun min kable'l-üm cediti mahalle-i mezkûre ahalisinden Hasan Ağa ibn Salih emânetle ma'rûf istikâmetle mevsûf ve her vechile umur-u vesayet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve mahalle-i mezkûre ahalisinden Sıddık Bey ibn Dursun ve Ömer Lütfi Efendi ibn Mustafa'nın huzûr-u şer'de 'alâ tariki's-şehâde ihbârlarıyla ledeş-şer'i'l enver zâhir olmağın mucebince sağır-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna ve babasından mevrûs arazi ve emlâkını ifrâza mezbûr Hasan Ağa kıbel-i

²²³ 26 Ocak 1919

şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l-yevmi’s-sâmini ‘aşera min şehri Rebî‘ü’l Âhir sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²²⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 24 - Numara 102 (71)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan’ın Halilullah Mahallesinden ve Belediye A‘zasından olup Dördüncü Kolordu Karargâhında olan sekerâtında vefat ettiği Dördüncü Kolordu Kumandanlığından mevrûd Makâm-ı ‘Âli-i Mutasarrıf-ı Ekremîden muhavvel yirmi bir Mart bin üç yüz otuz dört²²⁵ tarih ve bin üç yüz altmış altı numaralı tahrîrât-ı ‘aliyye-de beyân olunan Yunus Cemil Efendi ibn İbrahim’in verâseti hâlâ mahalle-i mezkûrede sâkineler zevce-i menkuhe-i metrûkesi Cemile bint-i Süleyman ile zevce-i uhrâsı olup kendisinden mukaddem vefat eden Aişe Hanım’dan mütevellideler sülbiyye kebire kızları hâziretân bil-meclis Şefika ve Saime ve gâibetân ‘ani’l-beled Fâika ve Naime ve gâib ‘ani’l-beled sülbi kebir oğulları Mehmed ve Ali ve hâzır bi’l-meclis Mustafa ve mezbûre Cemile Hanım’dan mütevellid diğer sülbi sağır oğlu Vehbi’ye münhasıra olduğu zâtları mahalle-i mezkûre ahâlisinden Hacı İlyas-zade İsmail Efendi ibn Mehmed ve Şeyh-zade Mehmed Efendi ibn Mustafa tarifleriyle mu‘arrefeler zevce-i mezbûre Cemile Hanım medine-i mezkûre mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘i şerîf-i enverde bint-i mezbûre Şefika Hanımla bi’l-ma‘iyye takrîr ve mahalle-i mezkûre imamı Mevlüt Efendi ibn Hacı Feyzullah ve muhtarı Hasan Ağa ibn Mehmed’in mühr-ü resmi ve zâtîleriyle mahtûm ibraz eyledikleri on altı Temmuz sene bin üç yüz otuz dört²²⁶ tarihli bir kıt‘a ‘ilm-u haber mefâdı takrîr-i mezkûru te‘yîd eylemiş ve verâseti mezkûre dahi vech-i meşrûh üzere idüğü mahal-

²²⁴ 21 Ocak 1919

²²⁵ 21 Mart 1918

²²⁶ 16 Temmuz 1918

le-i mezkûre ahalisinden ve mevsûku'l-kelim zevâttan mu'arrefân mûmâ ileyhima İsmail ve Mehmed Efendilerle Fellah-oğlu Abdullah Efendi ibn Mehmed nâm-ı ki-mesnelerin meclis-i şer'-i mezkûrda 'alâ tariki'ş-şehâde vukû' bulan ihbâr ve imzala- rıyla ledeş-şer'î'l-enver tahakkuk etmiş olmakla bu suretde mesele-i mirasları bi- hükmi'l-ferâiz doksan altı sehmden olup on iki sehmi zevce-i mezbûre Cemile Ha- nım'a ve yedişer sehmden cem'an yirmi sekiz sehmi benât-ı mezbûrât Şefika ve Sa- ime ve Faika ve Naime Hanımlara ve on dört sehmden cem'an elli altı sehmi benû- u mezbûrûn Mehmed ve Ali ve Mustafa ve Vehbi Efendilere isâbeti iktizâ eylediği bin üç yüz otuz altı sene-i hicriyyesi Şevval-i'l-mükerremînin on dördüncü tarihinde tescîl ve bu kerre verese-i mezbûrûn tarafından vaki olan taleb üzerine işbu hüccet-i şer'iyeye tanzîm kılındı. Fi'l-yevmi's-sâbi'i ve'l-'işrîn min şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²²⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 24 - Numara 103 (72)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Yeni Mahallesi ahalisinden ve Teb'a-i Devlet-i Aliyyenin Er- meni milletinden sahib-i arzuhâl Jamgoçyan Vahan Efendi veled-i Kifork medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'-i hatîr vâcibü't-tevkîrde derûn-i arzuhâlde mezkûru'l-ism Eskişehir Mahallesi ahalisinden Niyâbet oğlu Dur- sun Ağa ibn Hasan muvâcehesinde ber vech- ati da'va eyledi zikr olunan Yeni Ma- hallesi ahalisinden ve teb'a-i devlet-i müşârun ileyhanın millet-i merkûmesinde ba- bam Kigork veled-i Karabet veled-i Atam ile vâlidem Makruhi bint-i Ohannes ve li- ebeveyn kız karındaşım Zaruhi ve Azut ve Arşanus ve Yerun ve li-ebeveyn er karın- daşım Leon evlâdü'l-merkûm Kigork'dan her biri vefat edüp müteveffûn-u merkûmûnun benden başka vârise ve terikesine müstehakk-ı âharı olmamağla verâsetleri bana münhasıra olup babam ve mûrisim müteveffâ-yı merkûm Kigork'un

²²⁷ 30 Ocak 1919

hayatında yedinde bâ-tapu müstekillen mal ve mülkü olup ba'de vefâtda bana hasren mevrûs olan Sürbahan arazisi dahilinde vâki' Işkın Yeri demekle ma'rûf ve etraf-ı erbe'ası babam merkûmun arazisiyle mahdûd ve otuz god tohum istî'âb eder on bin kuruş kıymetli bir kıt'a tarlaya müdde'î-i aleyh mezbûr Dursun vâzı'ı'l-yed olmağla suâl olunup mahdûd mezkûr tarlalarla keff-i yedimle hala bana teslîme mezbûr Dursun Ağa'ya tenbîh olunmak matlubumdur müdde'î-i aleyh mezbûr Dursun Ağa dahi cevabında mahdûd mezkûr tarla müteveffâ-yı merkûm Kigork'un hayatında taht-ı tasarrufunda bâ-tapu müstekillen malı olup el-yevm mezkûr tarlaya vâzı'ı'l-yed olduğunu ikrar ma'âda müdde'î-i merkûmun ber vech-i muharrer verâset müdde'âsını inkâr eyledi müdde'î-i merkûm Vahan'dan ber vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden Dellalbaşı Nuri Efendi ibn Ali bin Yusuf ve Hamdi Efendi ibn el-mezbûr Nuri Efendi nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olduğunda fi'l-hakîka Yeni Mahallesi ahalisinden ve Teb'a-i Devlet-i Aliyyenin Ermeni milletinden Jamgoçyan Kigork Efendi veled-i Karabet ve zevcesi Makruhi bint-i Ohannes ve firaşından hâsıllar ve merkûme Makruhi'den mütevellideler sulbiyye kızları Zaruhi ve Azut ve Yerun ve Arşanos ve sülbi kebir oğlu Leon'dan her biri vefat edüp ve verâsetleri hasran müdde'î hâzır bi'l-meclis Vahan Efendi'ye münhasıradır bundan başka müteveffûn-u merkûmûnun vârisi ve terikelerine müstehakk-ı âharı yoktur biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen edâ-yı şehâdet eylediler usûl mevzu'âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları Şaban Ağa Mahallesi imamı Emin Efendi ibn İsmail ve muhtarı İsmail Efendi ibn Osman'dan evvelâ bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu her biri mahalle-i mezkûre ahalisinden Debbâğ Osman Efendi ibn Hasan ve Ali Efendi ibn Osman nâm-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olunmağla şehâdetleri makbûl olundu. Mücebince müdde'î-i merkûm Vahan Efendi'den sübut-ü verâsetine bade'l-hükm müdde'âya tarladan keff-i yedimle müdde'î-i merkûm Vahan Efendi'ye hâlâ red ve teslîme müdde'î-i 'aleyh merkûm Dursun Ağa 'alâ müceb-i ikrârihi ilzâm olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-

sâdîsi ve'l-îşrîn min şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²²⁸

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 24 - Numara 104 (73)

Konu : İ'lâm (Alacak davası)

Medine-i Erzincan'ın Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden Çilingir esnafından Acem-oğlu Ahmed Usta ibn Mustafa medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîf-i enverde ber vech-i âti takrîr ve da'va eyledi üç yüz otuz üç senesi güz mevsiminde tohum benden ve emek biraderim Osman ile müşterek olmak ve tohum ve öşr ba'del-ihrac hasılâtı meyânemizde seviyyen taksim olunmak üzere Tilhas Karyesi ahalisinden olup muhâceretde bulunan Şerif oğlu Ahmed nâm-ı kimisenin tarlasına on üç god buğday zer' edüp âhîran biraderim merkûm Osman mezkûr tohuma müşterek olduğundan bahisle evvelâ zabıtaya ve ba'dehu işbu mahkeme-i şer'iyeye müracaat etmesiyle ol bâbdaki istid'âsı mevlâ marifetiyle mahalinde halli ve müsemmâ zımında ketebe-i şer'iyeden Hafız Mehmed Emin Efendi'ye lede'l-havâle katib-i mûmâ ileyh Tilhas Karyesi heyeti ihtiyâriyesi huzûrunda muhâceretden 'avdet eden tarla sahibi Ahmed hâzır olduğu halde her birimizden iddi'a ve müdafa'âtımızı tedkîk ve tahkîk edüp ol vechile müdde'âyâ tarlanın ez-gayr-ı 'öşr hâsılâtından on üç god tohum ile mesârif-i iskâye olarak üç god ki cem'an on altı god buğday bana verildikten sonra bâki hâsılât benimle birâderim Osman ve sâhib-i arazi Ahmed meyânelerinde mütesâviyen taksîm olunmasına karar verüp karâr-ı mezkûra dahi her birimizi razı olarak kat'-ı nizâ' eylediğimizi huzûr-u şer'e inhâ olunduktan sonra merkûmân Osman ve Ahmed'den her biri inhâ-i mezkûra mütenâkız olarak mahsûlü taksim etmelerine binâen 14 Ağustos 334²²⁹ tarihli istid'a ile işbu mahkeme-i şer'iyeye müracaat eylediğimde keyfiyeti tahkîk olunarak ol bab-

²²⁸ 29 Ocak 1919

²²⁹ 14 Ağustos 1918

daki müdde'âmın subûtü üzerine merkûm Osman fazla götürmüş olduğu yedi buçuk god ve merkûm Ahmed istihkâkından fazla aldığı dört buçuk god ki cem'an on iki god buğdayın merkûmândan bilâ-şarten ve bana teslimine hükm ve tenbîh olunup tarih-i mezkûrda Erzincan Bidayet Mahkemesi icra dairesi teşekkül etmediği hasebiyle hükm-ü mezkûrun icrâ-yı zuhr-u istid'âya lede't-tahşiye makam-ı mutasarrıfı vasıtasıyla zabıtaya havâle olmuş idi hükm-ü mezkûr kable'l-icra-i daire 'âidesi teşekkül eylediğinden ber müceb-i hükm sâbık-ı merkûmân Osman ve Ahmed zimmetimde alacak hakkım olan on iki god buğdayı hâlâ taleb ederim deyü mazmûn-ı da'va-yı meşrûhasını müeyyed musaddak ve mahtûm-u hükm ve tebeyyüne-i mezkûru hâvi bir kıt'a muktezî-i i'lâma ibrâz eyledikde i'lâm-ı mübrez mündericâtı müdde'inin da'va-yı mezkûresine mutâbık olduğu lede'l-mütâla'a münfelim olmağın mücebince ber mücib-i hükm sâbık yedi buçuk god hinta merkûm Osman'dan ve dört buçuk god buğday merkûm Ahmed'den kesb cem'an on iki god buğdayın bi'l-istirdâd müdde'î-i mezbûr Acem oğlu Ahmed Ustaya hâlen teslimini ve zîrde müfredâtı muharrer harc ve rusûm ve mesârif-i muhâkeme olarak ol emrde müdde'îden alınan doksan üç kuruş müdde'î-i aleyhima'dan istifâsı iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fî selh-i şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²³⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Harcın Beyânı - Kuruş

Aslî	50	
Sûret	12	20
Varaka sı	20	
Pul-u Asl ve Sûret	8	
Tebliğ-i 'ilm-u haber	2	20
Yekûn	93	0

²³⁰ 01 Şubat 1919

Sayfa – Dava no : 25 - Numara 105 (74)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Örenşehir Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Hammal İsmail bin İbrahim'in sülbiyye sağîre kızları Elif ve Fatıma'nın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer' den vasî nasbı ehem ve elzem olup sağîretân-ı mezbûretânın li-ebeveyn 'ammîleri mahalle-i mezkûre ahalisinden Mahmud Çavuş ibnü'l-mezbûr mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mut'a bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve her biri mezkûr mahalle ahalisinden Ziya Efendi ibn Hacı İsmail diğer Efendi ibn Halil nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer' de 'alâ tarîki's-şehâde ihbârlarıyla lede's-şer' i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sağîretân-ı mezbûretânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına 'ammîleri mezbûr Mahmud Çavuş kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fî selh-i şehri Rebî'ü'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²³¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 25 - Numara 106 (75)

Konu : Hücçet-i Verâset

Medine-i Erzincan'ın Molla Güzel Mahallesi ahalisinden Ahmed Efendi ibn el-müteveffâ el-Hâc Muştak medine-i mezkûre mahkeme-i şer' iyesinde mün'akid meclis-i şer' -i şerîf-i enverde livâ muhasebecisi ve beytû'l-mal memuru Mehmed Nabi Bey tarafından mürsel vekili olup kibel-i şer' den husûmeti re'y olunan muhâsebe-i livâ ketebesinden Hafız Ömer Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da' va eyledi. Babam ve mûrisim olup bundan akdem vefat eden Hacı Müştak Efendi ibn el-Hâc Ahmed Efendi'nin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nimet bint-i Hacı Ahmed ve

²³¹ 01 Şubat 1919

validesi diğer Nimet bint-i diğer Ahmed ve sülbi oğulları benimle Bekir ve Abdullah ve sulbiyye kızları Sıdıka ve Rabia'ya münhasıra ba'dehu ümmü mezbûre Nimet ve ibn mezbûr Abdullah ve bint-i mezbûre Rabia'dan her birini Ermeniler bir ân şehid edüp ol vechile ümmü mezbûre Nimet'in verâseti ibnü'l-ebnâ benimle mezbûr Bekir ve bintü'l-ebnâ mezbûre Sıdıka'ya münhasıra ve ibn-i mezbûr Abdullah ile bint-i mezbûre Rabia'nın verâsetleri valideleri zevce-i mezbûre Nimet ile li-ebeveyn kız karındaşı mezbûre Sıdıka ve er karındaşları benimle mezbûr Bekir'e münhasıra olup bundan başka vâris ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup babam müteveffâ-yı mûmâ ileyhın müterâkim maaşâtından Erzincan Mal Sandığında alacak hakkı olan üç bin dokuz yüz üç kuruş istihkâkına müvekkil mûmâ ileyh hasebü'l-me'mure vâzı'u'l-yed olmağla meblağ-ı mezkûrdan hisse-i irsiyyemi hâlâ bana edâ ve teslîme müvekkiline izâfetle vekil mûmâ ileyhe tenbîh olunmak matlûbundur vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi dahi cevabında müteveffâ-yı mûmâ ileyhın ol miktar kuruş istihkâkına müvekkilinin hasebü'l-me'mure vâzı'u'l-yed olduğunu ikrar ma'âda müdde'î mezbûrun verâset müdde'âsını inkâr eyledi müdde'î mezbûr Ahmed Efendi ber vech-i meşrûh verâset müdde'âsıyla beyâna suâl olundu Halilullah Mahallesinden Şeyh-oğlu Mehmed Efendi ibn Mustafa ve Gazioğlu Mahallesi ahalisinden Eşref Ağa ibn Mehmed nâm-ı kimesnelerden her biri li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olup münferiden lede'l-istişhâd fi'l-hakîka Molla Güzel Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Hacı Müştak Efendi ibn el-Hâc Ahmed'in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Nimet bint-i diğer Hacı Ahmed ve validesi diğer Nimet bint-i Ahmed ve sülbi oğulları müdde'î mezbûr Ahmed Efendi ve Bekir ve Abdullah ve sulbiyye kızları Sıdıka ve Rabia'ya münhasıra ba'dehu ümmü mezbûre Nimet ve ibn mezbûr Abdullah ve bint-i mezbûre Rabia Ermenilerin ikâ' ettikleri katli'âmda şehid olup ol vechile ümmü mezbûre Nimet'in verâseti ibnü'l-ebnâ müdde'î Ahmed Efendi ile mezbûr Bekir ve bintü'l-ebnâ mezbûre Sıdıka'ya münhasıra ve ibn mezbûr Abdullah ile bint-i mezbûre Rabia'nın verâsetleri valideleri zevce-i mezbûre Nimet ile li-ebeveyn er karındaşı müdde'î Ahmed ve Bekir ve kız karındaşları mezbûre Sıdıka'ya münhasıradır bunlardan başka vâris ve terikelerine müstehakk-ı âharı olduğu ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü bi'l-müvâcehe 'alenen edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediler usûl mevzû'asına tevffikan

şâhid-i mezbûr Mehmed Efendi mensup olduğu Halilullah Mahallesi İmamı Mevlüt Efendi ibn Hacı Feyzullah ve Muhtarı Hasan Ağa ibn Mehmed'den ve mezbûr Eşref Ağa mensup olduğu Gazioğlu Mahallesi imamı Abdullah Efendi ve muhtarı Ahmed Ağa ibn Halil'den evvelâ bâ-varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu Halilullah Mahallesinden Abdullah bin Süleyman ve Nazım bin Hüseyin ve Gazioğlu Mahallesinden Ahmed Efendi ibn Süleyman ve Şerif Ağa ibn Mustafa'dan dahi bi'l-müvâcehe 'alenen ledet-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü'ş-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olundu mücebince müdde'î mezbûrun ber vech-i muharrer sübut-u verâsetine bade'l-hükm ve't-tebeyyün mes'ele-i mirasları bi-kasrı't-tashîh ve ileyhim seb'avât kırk iki sehmden olup sihâm-ı mezbûrenin yedişer sehmden on dört sehmi zevce-i mezbûre Nimet ile bint-i mezbûre Sıdka'ya ve on dört sehmden yirmi sekiz sehmi ebnân-ı mezbûrân Ahmed ve Bekir Efendilere isâbet eylediği tescil ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi's-sâdisi ve'l-işrîn min Zilhicce-i'ş-Şerîfe sene sittün ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²³²

Kadı

Mühür

Baş Katip

Mühür

Sayfa – Dava no : 25- Numara 107 (76)

Konu : Hücçet-i Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Vakf-Bırastık Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Tulumbacı-oğlu Ahmed oğlu Mustafa'nın sulbiyye sağîre kızları Hayrinur ve Mahinur vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağîretân-ı mezbûretânın mehâriminden ve karye-i mezkûre ahalisinden Mad-oğlu Mahmud bin Ali emanet ve istikâmetle mar'ûf ve mevsûf ve her vechile umûr-u vesayet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve Halil oğlu Bekir Efendi ve Ahmed oğlu Edhem Ağa nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer'de 'alâ tariki'ş-şehâde ihbârlarıyla lede'ş-şer'i'l- enver zâhire mütehakkık olmağın

²³² 03 Ekim 1918

mûcebince sağıretân-ı mezbûretânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına ve malların muhafazaya kıbel-i şer‘den Mahmud mezbûr vasî nasb ve ta‘yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l yevmi’s-sâlisi min Cemadiye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²³³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 25- Numara 108 (77)

Konu : Hücçet-i Vesâyet

Medine-i Erzincan’ın Hancı Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Hancı-oğlu İsmail Efendi ibn Mustafa’nın sülbi sağır oğlu Cemalettin ve sulbiyye sağire kızı Lütfiye’nin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer‘den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağırân-ı mezbûrânın valide ve hâdineleri mahalle-i mezkûrede sâkine Zehra Hatun ibnetehu Abdullah emanetle mar‘ûfe ve istikâmetle mevsûfe ve her vechile umur-u vesâyet ‘uhdesinden gelmeye muktedire idüğü mahalle-i mezkûre hey’eti ihtiyâriyesinden mu‘ta bir kıt‘a ‘ilm-u haber mündericâtı ve Hafız Hasan Efendi ibn Ali ve Mehmed Nazım Efendi ibn el-Hâc Miktağ nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer‘de ‘alâ tariki’ş-şehâde ihbârlarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mûcebince sağırân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına ve mallarını muhafazaya kıbel-i şer‘den valide ve hâdineleri mezbûre Zehra Hatun vasî nasb ve ta‘yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmeti lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l yevmi’s-sâlisi min şehri Cemadiye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²³⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

²³³ 04 Şubat 1919

²³⁴ 04 Şubat 1919

Sayfa – Dava no : 26- Numara 109 (78)

Konu : Hücet-i Verâset

Medine-i Erzincan'ın Şerefiye Mahallesinde sâkine sahib-i arzuhâl mu'arrefetü'z-zât Kemahlı Hacı Abdulgâni-zâde Faik Efendi ibn Hacı Mustafa bin Hacı ile karındaşı Ahmed Efendi hâzır oldukları halde medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde ma'kûd meclis-i şer'i şerîf-i enverde livâ muhasebecisi ve beytü'l-mal me'muru Mehmed Nabi Bey tarafından mürsel vekili muhasebe-i livâ ketebesinden Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim muvâcehesinde bi'l-ma'iyeye ber vech-i âtî da'va eylediler li-ebeveyn er karındaşımız ve mûrisimiz olup bundan akdem bilâ-veled vefat eden Tayyar Efendi ibn Hacı Mustafa bin Hacı Molla verâseti li-ebeveyn er karındaşları bizimle zevce-i menkuhe-i metrûkesi hâlâ Erzincan'da sâkine Hatice Hatun ibnetehu İbrahim ve el-yevm Divriği ve Kemah Kasabalarında mukîmeler li-ebeveyn kız karındaşları Aişe ve Muhibbe Hanımlara münhasıra olup müteveffâ-i mezbûrun bizden başka vâris ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup müteveffâ-yı mûmâ ileyh Tayyar Efendi'nin hayatında ve seferberlik bidâyetinde tekâlif-i harbiye suretiyle hükümet yine tarafından mübâye'aten alınan eşya-i ticariyye esmânına mukâbil ve namına muharrer tekâlif-i harbiyye komisyonundan mu'ta muhtelif tarih ve numaralı dört kîta mazbata muhteviyâtından alacak hakkı olan sekiz bin sekiz yüz otuz yedi kuruş otuz parayı kable'l-ahz ve'l-istifâ ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûr biz veresesine mevrûs olduğu halde meblağ-ı mezkûrun tamamına muhasebeci ve müvekkil mûmâ ileyh Mehmed Nabi Bey vâzı'u'l-yed olduğundan meblağ-ı mezkûrdan mes'ele-i mirasımız vech üzere bizimle verese-i mezbûrûndan hisse-i irsiyyelerimizin hâlâ eda ve teslimine müvekkiline izafetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak bi'l-verâse matlûbumuzdur vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi dahi cevabında müteveffâ-i mûmâ ileyh'in tekâlif-i harbiyye suretiyle eşya-yı ticariye esmânı olan meblağ-ı mezkûr sekiz bin sekiz yüz otuz yedi kuruş paraya müvekkilinin hasebü'l-memure vâzı'u'l-yed olduğu tav'an ikrar ma'âda müdde'iyân-ı mûmâ ileyhimânın ber vech-i muharrer verâset müdde'âlarını inkâr eyledi müdde'iyân-ı mûmâ ileyhimâdan ber vech-i meşrûh verâset müdde'âlarına mutâbık beyyine talep olundukda li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan medine-i

mezkûrenin Halilullah Mahallesinde sâkinler Hacı Abdulgâni-zâde Ömer ve Niyazi Efendiler ibn Tevfik nâm-ı kimesnelerden her biri meclis-i şer‘e gelüp münferiden istişhâd olunduğunda fi’l-hakika bundan akdem vefat eden Kemahî Hacı Abdulgâni-zâde Tayyar Efendi ibn Hacı Mustafa’nın verâseti li-ebeveyn er karındaşları işbu hâzirân bi’l-meclis müdde‘iyân mûmâ ileyhima Faik ve Ahmed Efendilerle zevce-i menkuhe-i metrûkesi Hatice bint-i İbrahim Diğriği ve Kemah Kasabalarında mukîmeler li-ebeveyn kız karındaşları Aişe ve Muhibbe Hanımlara münhasıradır müteveffâ-yı mûmâ ileyhin bunlardan başka vârisi ve terikesine müstehakkı âharı olduğu bizim ma‘lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü’l-lafz ve’l-mana bi’l-müvâcehe ‘alenen ber nehc-i şer‘i eda-yı şehâdet eylediler usul mevzu‘asına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Halilullah Mahallesi İmamı Mehmed Mevlüt Efendi ibn Hacı Feyzullah ve Muhtarı Hasan Ağa ibn Mehmed nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden Kemahlı Toposman-zâde İbrahim Efendi ibn Hacı Naşir ve ve Terzi Ahmed oğlu Edhem Ağa ibn Ahmed nâm-ı kimesnelerden dahi bi’l-müvâcehe ‘alenen lede’t-tezkiye şahidân-ı mezbûrân ‘adil ve makbûlü’ş-şehâde idükleri iş‘âr ve ihbâr olundu mücebince müdde‘iyân-ı mezbûrânın subût-u verâsetlerine bade’l-hükm bu suretde mes‘ele-i mirasları yirmi dört sehmden olup sihâm-ı mezbûrenin altı sehmi zevce-i mezbûreye ve altışardan on iki sehmi ehavayn-i hüma mezbûrân Faik ve Ahmed Efendilere ve üçer sehmden altı sehmi uhteyn-i hüma mezbûretân Aişe ve Muhibbe Hanımlara isâbet etmekle meblağ-ı müdde‘âya mezkûr sekiz bin sekiz yüz otuz yedi kuruş otuz paradan iki bin iki yüz dokuz kuruş on sekiz parası zevce-i mezbûre Hatice’ye ve iki bin iki yüz dokuz kuruş on sekiz paradan cem‘an dört bin dört yüz on sekiz kuruş otuz altı parası dahi ehavayn-i hüma mezbûrân Faik ve Ahmed Efendilere ve bin yüz dört kuruş on altışar paradan cem‘an iki bin iki yüz dokuz kuruş on altı parası uhteyn-i hüma gaibetân-ı mezbûrân Aişe ve Muhibbe Hanımlara isâbeti iktizâ etmekle ber vech-i muharrer verese-i mezbûrândan bi’l-verâse müdde‘iyân-ı mûmâ ileyhima Faik ve Ahmed Efendilere hâlâ edâ ve teslîme müvekkili muhasebeci mûmâ ileyhe izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi’ye tenbîh olunduğu tescil ve i‘lâm olundu. Fi’l yevmi’s-

sâbi‘i ve’l-‘işrîn min şehri Rebiü’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²³⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 26 - Numara 110 (79)

Konu : Hücet-i Vesâyet

Medine-i Erzincan’ın Vağavir Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Badıllı oğlu Nuri bin Hasan’ın sülbi sağır oğlu Rıza ve sulbiyye sağire kızı İbrişim’im vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına ve hukuklarını muhafaza kibel-i şer‘den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağırân-ı mezbûrânın li-beveyn ‘ammîleri karye-i mezkûre ahalisinden Badıllı-oğlu Hüseyin Ağa ibn el-mezbûr Hasan emanetle ma‘rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesayet ‘uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre hey‘et-i ihtiyâriyesinden mu‘ta bir kıt‘a ‘ilm-u haber mündericâtı ve arzuhâlcı Ömer Lütfi Efendi ibn Mustafa ve Bekir Efendi ibn Halil nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer‘de ala tariki’ş-şehâde ihbârlarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sağırân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer‘den mezbûr Hüseyin Ağa vasî nasb ve ta’yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l yevmi’s-sâbi‘i min Cemaziye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²³⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

²³⁵ 31 Aralık 1918

²³⁶ 08 Şubat 1919

Sayfa – Dava no : 26 - Numara 111 (80)

Konu : Tevliyet

Medine-i Erzincan'ın Cemaleddin Mahallesi ahalisinden olup zikr-i câ'î meşrûtiyyet vech üzere mütevellisi müteveffâ Muhyiddin Efendi'nin sülbi sahîh oğlu olduğunu iddia eden zâtı mahkemece ma'rif Müftü-zâde Abdurrahman Efendi ibn Muhyiddin bin Hacı Mehmed meclis-i şer'e kibel-i şer'den husûmeti re'y olunan hâlâ medîne-i mezkûre Evkâf Müdürü Hafız Mehmed Halis Efendi ibn Ahmed müvâcehesinde ber vech-i âti takrîr eyledi ol babda vakfiyesi evkâf dairesinde mevcut olup bi'l-meclis-i mahkeme-i şer'de tedkîk eyleyen evkâf sicili kaydından müstebân olacağı vech üzere nezâret-i evkâf-ı hümayün mülûkâtına mülhak evkâfdan Erzincan'ın Niğdeli Mahal-lesinde kâin ashab-ı hayrâtdan vasiye-i i'lâmdan el-merhûm el-mağfûr müfti-i esbak el-Hâc Abdullah Efendi cami'i şerîf ve medrese ve kütüphanesi vakfindan almak üzere yevmî üç akçe vazife ile bir müceb-i şart-ı vâkıf-ı tevliyyet cihetinden mutasarrıfı ve evlâd-ı zükûrunun ekber vârisleri olan babam ve mûrisim Mutasarrıf-zâde Muhyiddin Efendi ibn el-Hâc Mehmed Efendi'nin bundan akdem vuku'u vefâtına mebnî tevliyyet-i mezkûre münhal ve hizmet-i lâzimesi mu'attal kaldığından ve ben-de müteveffâ-yı mûmâ ileyhin evlâd-ı zükûrunun ekber vârisi ve aslahı ve ber müceb-i vakfa tevliyyet-i mezkûresinde meşrûtun lehâ bulunduğundan pederim müteveffâ-yı mezbûr Muhyiddin Efendi'nin mahlûlünden olmak üzere tevliyyet-i mezkûre 'uhdeme tevcîh olunması matlûbumdur dedikte müteveli Kaim-i Makamı müdürü mûmâ ileyh Mehmed Halis Efendi dahi cevabında vâkıf-ı mezkûrun mütevellîsi Muhyiddin Efendi'nin vefâtıyla tevliyyet-i mezkûre münhal ve hizmet mu'attal olduğunu ikrar ma'âda müdde'âsını inkâr eyledi müdde'i-i mezbûr Abdurrahman Efendi müdde'âsını mensup olduğu mezkûr Cemaleddin Mahallesi İmamı ve Muhtarı ve hey'et-i ihtiyâriyesinden mahtûm ve mu'ta ve musaddak bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve mahalle-i mezkûre ahalisinden ve mevsûku'l-kelim zevâttan Hafız Lütfi Efendi ibn el-Hâc Sabit Efendi ve Hafız Yusuf Efendi ibn Ali nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer'de ber nehc-i şer'i vukû' bulan şehâdetleriyle mezbûr Abdurrahman Efendi vâkıfın ve müteveffâ-yı mezbûrun evlâd-ı zükûrunun ekber ve erşed ve aslahı ve emin ve müstekîm idüğü lede'sş-şer'i'l-enver zâhir ve nûmayân ol-

mağın mücebince bi't-taleb tescil ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi'r-râbi'i min şehri Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²³⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 27 - Numara 112 (81)

Konu : İzin Hüceti

Medine-i Erzincan'm Hancı Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat (eden) Hancı-oğlu İmail bin Mustafa'nın verâseti zevce-i menkuhe-i metrûkesi Zehra bint-i Abdullah ve sülbi sağır oğlu Cemaleddin ve sulbiyye sağire kızı Lütfiye'ye münhasıra ve mes'ele-i mirasları yirmi dört sehmden olup üç sehmi zevce-i mezbûre Zehra'ya ve on dört sehmi ibn-i mezbûr Cemaleddin ve yedi sehmi bint-i mezbûre Lütfiye'ye isâbeti 'inde'ş-şer'î'l-enver tahakkukundan sonra sağırân-ı mezbûrânın bâ hüccet-i şer'iyeye vasîleri ve valideleri mu'arrefetü'z-zât mezbûre Zehra medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'-i şerîf-i enverden bi'l-verâse ve bi'l-vesâye takrîr-i kelâm edüp mezkûr Hancı Mahallesinde vaki' bir tarafı Kasap Osman ve bir tarafı Kasap Salih ve bir tarafı Cengaver-oğlu Miktad haneleri ve bir tarafı tarik-i hâsî ile mahdud ve ma'lumü'l-müştemilât bir bâb haneye mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr İsmail Ağa hayatında ile'l-vefat bâ tapu müstekillen mutasarrif iken vefatıyla menzil-i mezkûr mes'ele-i mirasımız vech üzere zevcesi benimle vasîleri buyduğum sağırân-ı mezbûrâna mevrûs olup menzil-i mezkûr kâbil-i kismet olmayup müşâ'en tasarrufunda faide olmadığı gibi müşerref-i harâb ve mesâil-i inhidâm ve türâb olup termîm ve ta'mîrine vefâ eder sağırân-ı mezbûrânın başkaca malları olmayup 'ala hâle terk ve ibkasında zarar-ı küllî olacağına ve ben dahi mezkûr hanedeki hissemi âhara bey' ve ferâğ edeceğimden sağırân hisseleride benim hissemle beraber âhara bey' etmek enfa' olacağına binâen mezkûr hâne lede'l-müzâyede müddeti olan üç mah münkazı ve reğebât-ı nâs münkatı' olup son talebi olan mahalle-i mezkûre ahalisinden Hacı Ahmed Usta uhdesinde bin altı yüz otuz

²³⁷ 05 Şubat 1919

beş kuruşda takrîr edüp meblağ-ı mezkûr menzil-i mezkûrun semen-i misli olduğundan ve sağîrân-ı mezbûrân nafaka ve kisve behâya eşedd-i ihtiyaç ile muhtâc olduklarından menzil-i mezkûru bedel-i mezbûr ile mûmâ ileyh Hacı Ahmed Usta'ya ferâğ ile semen ve bedelinden sağîrân-ı mezbûrân hisselerine isâbet edecek bin dört yüz otuz kuruşu ile infak ve iksâ olunmak haklarında bi'l-vücûh olmuş olacağından menzil-i mezkûrun ber vech-i muharrer bey' ve ferâğına bana izin verilmek matlubumdur deyü mazzâmîni takrîrine mutâbık bir kıt'a 'ilm-u haber ibrâzıyla bey'e izin talep eyledikde ve hisse-i mezbûrenin takrîr-i meşrûhu vâkı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık idüğü mezkûr 'ilm-u haber mündericâtı ve bir kıt'a müzâyede kâimesi muhteviyâtından ve her biri mahalle-i mezkûre ahalisinden Bal-oğlu Salih bin Mustafa ve Karanlı-oğlu Fevzi bin Şakir nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer' de 'ala tariki's-şehâde ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın mücebince menzil-i mezkûru meblağ-ı mezkûr bin altı yüz otuz beş kuruş ile talebi olan mezbûr Hacı Ahmed Ustaye bey' ve ferâğa me'mûrîn huzûrunda i'tâ-i takrîre ve meblağ-ı mezkûrdan sağîrân-ı mezbûrân hisselerine isâbet eden cem'an bin dört yüz otuz bir kuruşu sağîrân-ı mezbûrânın nafaka-i âtiyelerine harc ve sarfa vasî-i mezbûre Zehra Hatun'a kîbel-i şer'î şerîfden izin verilmeğini ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi's-sâminî min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsin ve selâse mi'e ve elf.²³⁸

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 27 - Numara 113 (82)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Sipyatağı Karyesi ahalisinden zikr-i âti müteveffânın vârisi olduğunu iddia eyleyen sahib-i arzuhâl ma'rûfû'z-zât Zabak-oğlu Osman bin Hasan bin İsmail medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'î şerîf-i enverde medine-i mezkûre livâ muhasebecisi ve beltü'l-mâl emîni Mehmed Nabi Beyin mürsel vekili olup kîbel-i şer'den husûmeti re'y olunan muhasebe-i livâ kete-

²³⁸ 09 Şubat 1919

besinden Hafız Ömer Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi zikr olunan Sipyatağı Karyesi ahalisinden iken bundan akdem bilâ-veled vefat eden Zabak-zâde Hacı Ömer Efendi’nin pederi Sadık ile benim babam Hasan li-ebeveyn er karındaşlar olup babaları ismi Abdullah ve valideleri ismi Hava ve maskat-ı re’sleri karye-i mezkûre olup ol vechile müteveffâ-yı mezbûr Hacı Ömer Efendi’nin verâsetini li-ebeveyn ‘ammîsi oğlu benimle her biri hâlâ karye-i mezkûrede sâkineler zevce-i menkuhe-i metrûkesi Mahinur bint-i Kahraman ve li-ebeveyn kız karındaşı Miyase Hatun’a münhasıra olup bizden başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup müteveffâ-yı mezbûr Hacı Ömer Efendi’nin hayatında seferberlik bidâyetinde tekâlif-i harbiyye olarak hükümet-i seniyye tarafından mübâya‘a suretiyle ahz edilen iki re’s hayvan esmânına mukâbil ve nâmına muharrer komisyon mahsusundan mu‘ta yirmi beş Haziran üç yüz otuz²³⁹ tarih ve otuz bir numaralı bir kıt‘a mazbata muhteviyâtı olan bin iki yüz kuruş ve yine Eylül iki üç yüz otuz bir²⁴⁰ tarih ve otuz yedi numaralı bir kıt‘a mazbata muhteviyâtı olan bin iki yüz elli kuruşuna cem‘an iki bin dört yüz elli kuruşu mûmâ ileyh Hacı Ömer Efendi kable’l-ahz ve’l-istîfâ ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûr biz verese mevrûs olduğu halde meblağ-ı mezkûrun tamamına muhasebeci ve müvekkil mûmâ ileyh Mehmed Nabi Bey vâzı‘u’l-yed olduğundan meblağ-ı mezkûrdan mes‘ele-i mirasımız vech üzere bizimle verese-i mezbûrûnun hisse-i irsiyyelerimizin hâlâ eda ve teslîmine müvekki-line izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi’ye tenbîh olunmak bi’l-verâse matlubumdur vekili mûmâ ileyh Hafız Ömer dahi cevabında iki bin dört yüz elli kuruş mal sandığında alacak hakkı olduğunu ikrar ma‘âda müdde‘asını külliyyen inkâr etmekle müdde‘i-i mezbûr Osman’dan ber vech-i muharrer verâset müdde‘âsına mutâbık beyyine taleb olundukda li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzirân olan mezkûr Sipyatağı Karyesinden Osman Efendi ibn Hacı Şakir ve Numan oğlu Mustafa bin Ömer nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi’l-hakika karyemiz sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden Zabak-oğlu Hacı Ömer Efendi’nin babası Sadık ile zâtını ‘arifân olduğumuz iş bu müdde‘i-i mezbûr Osman’ın babası Hasan li-ebeveyn er karındaşlar olup müteveffâ-yı mezbûr Hacı Ömer Efen-

---

²³⁹ 08 Temmuz 1914

²⁴⁰ 15 Eylül 1915

di'nin verâsetini zevce-i menkuhe-i metrûkesi Mahinur bint-i Kahraman ile li-ebeveyn kız karındaşı Miyase Hatun ile mezbûr Sadık ve ibn 'ammi li-ebeveyn mezbûr Osman'a münhasıra olup müteveffâ Hacı Ömer Efendi'nin bunlardan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefikü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet eylediler usûl mevzûasına tev-fikan şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Sipyatağı Karyesi İmamı Sıddık Efendi ibn Ömer ve Muhtarı Memiş Efendi ibn Kahraman nâm-ı kimesnelerden ev-velâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu karye-i mezkûr ahalisinden Fevzi-oğlu Nazım bin Said ve Durak-oğlu Mahmud bin Hasan nâm-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olundu mûcibince müdde'î-i mezbûr Osman'ın subût-u verâsetine bade'l-hükm bu sûretde mes'ele-i mirasları dört sehmden olup sihâm-ı mezkûr ağyârıyla meblağ-ı mezkûr iki bin dört yüz elli kuruştan altı yüz on iki buçuk kuruşu zevce-i mezbûreye ve nısfî olan bin iki yüz yirmi kuruş kız karındaşı mezbûre Miya-se Hatun ve bâki altı yüz on iki buçuk kuruşu dahi ibn 'ammi müdde'î-i mezbûr Os-man'a isâbeti iktizâ etmekle meblağ-ı müdde'âyâ mezkûrdan müdde'î-i mezbûr Os-man'ın hisse-i vasiyyesi olan meblağ-ı mezkûr altı yüz on iki buçuk kuruşu mal san-dığından müdde'î-i mezbûr Osman'a hâlâ eda ve teslîme müvekkili muhasebeci mûmâ ileyha izâfetle vekili mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi's-sâbi'î min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁴¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 28 - Numara 114 (83)

Konu : Vekâlet

Medine-i Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesinde sâkineler zâtları Kurşunlu Mahallesi ahalisinden Bekir Efendi ibn Halil ve Halil Ağa ibn İbrahim tarifleriyle mu'arrefeler

---

²⁴¹ 08 Şubat 1919

İmam-zâde kerimeleri Latife ve Şadiye bintân Mehmed bin Salih'den her biri meclis-i şer' de Ömer Efendi Mahallesi ahalisinden İlhan-oğlu Yusuf Ağa ibn mahzarında bitav'ihima takrîr-i kelim edüp Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesinde vâki Gözebaşı Yoncalık demekle ma'rûf malumü'l-hudûd bir kıt'a tarlada ma'lum hisse-i şayi'alarımızı hâzır-ı mezbûr Yusuf Ağa'nın zevcesi Güllü Hatun'a semen-i ma'lum mukâbilinde bey' ve ferâğ ile bedelini tamamen ahz ve kabz eylediğimizden mezkûr hisse-i şayi'alarımızı mezbûre Güllü Hatun'a memur ve komisyonu huzûrunda ferâğa ve i'tâ-i takrîre ve mütevakkıf olduğu emvâlin küllîsine mezbûr Yusuf Ağa'yı tarafımızdan vekâlet-i mutlaka-i sahiha-i şer' iyye ile vekil ve nâib-i münâsib nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde hâzır-ı mezbûr Yusuf Ağa dahi vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini icrayı ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi's-sâlisî 'aşera min şehri Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁴²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 28 - Numara 115 (84)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Ömer Efendi Mahallesi sâkinelerinden iken işbu bin üç yüz otuz beş senesi Kanun-u Sâninin on yedinci günü vefat ettiği nüfus me'mûrluğunun derkenârından anlaşılan Yüzbaşı Mustafa Efendi kerimesi Fatıma Hatun ibnetehu Mustafa'nın verâseti hasren sadriyye kebire kızı mahalle-i mezkûrda sâkine Emine Hatun ibnetehu Eşref'e münhasıra olduğu zât-ı tarif-i şer' i ile mu'arrefe mezbûre Emine Hatun medine-i mezkûre mahkeme-i şer' iyyesinde takrîr ve mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'ta ve mahtûm dokuz Şubat sene bin üç yüz otuz beş tarihli bir kıt'a 'ilm-u haber meâli takrîr-i mezkûru te'yîd eylemiş ve verâset-i mezkûre dahi vech-i meşrûh üzere idüğü mahalle-i mezkûre ahalisinden ve mevsûku'l-kelim zevâtdan İlhan-oğlu Yusuf bin Osman ve Odabaşı-oğlu İsmail bin

²⁴² 14 Şubat 1919

Mehmed nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer‘de ‘alâ tariki’ş-şehâde vükû bulan ihbâr ve imzalarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve nümâyân olmağın bu sûretde müteveffıye-i mezbûre Fatıma Hatun’un bi’l-cümle metrukâtı sadriyye kızı mezbûre Emine Hatun’a isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve i‘lâm olundu. Fi’l yevmi’s-sâmini Cemaziye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²⁴³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 28 - Numara 116 (85)

Konu : Vekâlet

Husûs-u âti’l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîr ve istima‘-ı takrîriçün vâki olan taleb üzerine kıbel-i şer‘-i şerîfden bi’l-iltimâs me’zûnen irsâli olunduğuna binâen Medine-i Erzincan’ın Hasan Efendi Mahallesinde vâki Zaza-zâde Mehmed Efendi menziline varılıp zeyl-i zabtda muharrerü’l-esâmi müslimîn huzûrlarında ‘akd-i meclis-i şer‘i ‘âli eyledikde menzil-i mezkûrda hâzır bulunan zât-ı müslimûn-u mezbûrûn tarifleriyle mu‘arrefe Zaza-zâde müteveffâ Hafız Sıtkı Efendi zevcesi Hatice Hanım ibnetehu Ali Efendi meclis-i ma‘kûd-u mezkûrda da‘va vekillerinden Abdullah Efendi ibn Abdulkadir mahzarında bi-tav‘iha takrîr-i kelam ve tabir-i ani’l-merâm edüp medine-i mezkûrenin Salıca Mahallesi sâkinlerinden Beyzâde müteveffâ Hacı Rıza Efendi mahdûmu Mehmed Efendi tarafından Erzincan mahkeme-i şer‘iyyesinde aleyhime ikâme etmiş olduğu vasiyyet ve eşya-yı metrûke ve nukûd da‘vasından dolayı mûmâ ileyh Mehmed Efendi ve sâir icab edenlerle muhâkeme-i şer‘iyyenin derecât-ı muhtelifesinde müdde‘i ve müdde‘i-i aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla bidâyeten ve i‘tirazen ve i‘adeten ve istinâfen ve temyizen taleb ve da‘va ve muhâkeme ve muhâsame ve müdafa‘aya ve ikâme-i şuhûd ve istihlâfa ve nâmımla evrak-ı resmiyye ibrâz ve te‘âtisine ve hacz-i emvâl ve fekkine ve sâdir olacak i‘lâmı istihsâl ve ahze ve teblîğ ve tebellüğe ve tenfîz ahkâmı zımında muvakki‘-i icrâya ve vaz‘ına ve vaz‘ı imzaya ve hakem ve mümeyyez ve ehl-i hibre nasb ve ‘azline ve ru’yet-i muha-

²⁴³ 09 Şubat 1919

sebe ve tedkîkü'l-hâtem ve istiknâya ve zarar ve ziyân ve mesârif-i muhâkeme taleb ve iddi'âsına ve hukûkumun muhafazası emrinde lazım gelen tedâbiri icraya ve 'inde'l-iktizâ verâsetimi isbâta ve sulh ve ibrâ 'akdine ve âharına tevkîl ve 'azle me'zûn olmak üzere husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsini son dereceye kadar ta'kîb ve îfâya tarafımdan işbu hâzır bi'l-meclis mûmâ ileyh Abdullah Efendi'ye vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyye ile vekîl ve nâib-i münasib nasb ve ta'yîn eyledim dedikte ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmeti lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm eyledim dediği mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an meb'ûs-u ümenâ-i şer'le meclis-i şer'e gelüp 'ala vukû'-i inhâ ve takrîr etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'l-âşiri min şehri Cema-ziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁴⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 28 - Numara 117 (86)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Gerek Gerek Mahallesinde sâkine zât-ı tarif-i şer' ile mu'arrefe Teb'â-ı Devlet-i 'Aliyyenin Ermeni Milleti'nden sahîbe-i arzuhâl Yugaper Hatun ve ledet-i Makos Erzincan Livâ Mahkemesinde meclis-i şer'î şerîf-i lâzîmü'l-tevkîrde derûn-i arzuhâlde mezkûrû'l-ism olup kıbel-i şer' den husûmeti re'y olunan medine-i mezkûrenin Taşçı Mahallesi ahalisinden Kunduracı Mustafa Usta ibn Hurşid müvâcehesinde ber vech-i âti takrîr ve da'va eyledi li-ebeveyn er karındaşım olup bundan akdem fevt olan Antakyan Sugomun veled-i Makos'a farz tarîkiyle ve li-ebeveyn 'amucalerim olup kezâlik bundan akdem ma'an fevt olan Nazar ve Yiros ve Mardiros evlâd-ı Arot nâm-ı kimesnelere zi'l-erhâm tarîkiyle vârise olup müteveffûn-u merkûmûnun verâsetleri hasren bana münhasıra olup benden başka vârisleri ve terikelerine müstehakk-ı âharı ve arazilerinin hakk-ı intikâle nâil kimesneleri olmadığından müteveffûn-u merkûmûndan li-ebeveyn 'amucem Mardiros Ağa'nın mezkûr Taşçı Mahallesinde kâin bir tarafı tarîk-i 'âm ve bir tarafı hâlî ve bir tarafı

²⁴⁴ 11 Şubat 1919

Eğimli Kunduracı Ohannes haneleriyle mahdûd bir bâb hanesine işbu müdde‘i-i aleyh mezbûr Mustafa Usta fuzûli zabt ve vaz‘ı-yed eder olmağla mezkûr haneyi bi‘l-verâse hâlâ bana tahliye ve teslim müdde‘i-i aleyh mezbûr Mustafa Usta’ya tenbîh olunması matlubumdur deyü da‘va etdikde lede’s-suâl müdde‘î mezbûr Mustafa Usta dahi cevabında hâne-i mezkûre vaz‘ı-yedini ikrâr edüp ma‘âda verâset müdde‘âsının inkâr etmekle müdde‘iye-i merkûme ber vech-i muharrer verâset müdde‘âsıyla beyâna suâl olundukda meclis-i şer‘e hâzirân olan Teb‘a-i Devlet-i ‘Aliyyenin Rum milletinden Nepayot oğlu Nikola veled-i Nebayot ve Fırıncı Anastas veled-i Durdur nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi‘l-hakîka bundan akdem ma‘an fevt olan Antik oğlu Nazar ve Yiros ve Mardiros evlâd-ı Arot’un verâsetleri li-ebeveyn er karındaşı müteveffâ Bagos’un kızı ve yine bundan akdem fevt olan Antik oğlu Soğomon veled-i Bağos’un li-ebeveyn kız karındaşı müdde‘iye-i merkûme ve zâtı malumumuz olan Yugaper Hatun’a münhasıra olup müteveffûn-u merkûmûnun bundan başka vârisi ve terike ve arazilerine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma‘lumumuz değildir böyle şahidiz şehâdet ederiz deyü her biri müttefakü’l-lafz ve‘l-mana bi‘l-müvâcehe ‘alenen eda-yı şehâdet-i şer‘iyye ettiklerinde usûl mevzu‘âsına tevfikân şahidân-ı merkûmân mensup oldukları mezkûr Rum Mahallesi hey‘et-i ihtiyâriyesinden Nebayot Ağa veled-i Nikola ve Giregor Ağa veled-i Nebayot nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden ve teb‘a-i müşârün ileyhanın Rum milletinden Nebayot diğer veled Nikola ve Yoriga veled-i Nikola’dan dahi bi‘l-müvâcehe ‘alenen lede’t-tezkiye şahidân-ı merkûmânın makbûlü’ş-şehâde idükleri iş‘âr ihbâr olunmağın mücebince müdde‘iye-i merkûme Yugaper Hatun’un sübut-u verâsetine bade‘l-hükm müdde‘âya hane-i mahdûd-u mezkûrun müdde‘iye-i merkûmeye bi‘l-verâse hâlen mahallinde tahliye ve teslim müdde‘i-i aleyh-i mezbûr Mustafa Ustaya tenbîh olunduğu tescîl ve i‘lâm olundu. Fi‘l yevmi’s-sâlisi ‘aşera min Cemaziye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²⁴⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

²⁴⁵ 14 Şubat 1919

Sayfa – Dava no : 29 - Numara 118 (87)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Cimin Karyesinin Oruçlu Mahallesi ahalisinden ve Erzincan şubesi efrâd-ı şahânesinden ve Piyade Bölüğünden iken hastahanede vefat ettiği Erzincan Birinci Ahz-ı 'Asker Şu'besi Riyâseti'nden mevrûd fi 16 Şubat 335²⁴⁶ tarih ve 68 numaralı tahrîrâtında beyân olunan Alemdaroğullarından İsmail oğlu Ali'nin verâseti zevce-i menkuhe-i metrûkesi Kezban bint-i Muhibbi ile validesi Asya bint-i Abdullah ve sulbiyye sağire kızı Aîşe ve li-ebeveyn kız karındaşları Cevahir ve Mahbube ve Fatıma ve li-ebeveyn er karındaşları Süleyman'a diğer İbrahim nâm-ı kimesnelere münhasıra olup bunlardan başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmadığı 'inde'ş-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra tashîh-i mes'ele-i mirasları iki yüz on altı sehmden olup yirmi yedi sehmi zevce-i mezbûre Kezban'a ve otuz altı sehmi inâs-ı mezbûre Asiye Hatun'a ve yüz sekiz sehmi dahi bint-i mezbûre Aîşe'ye ve beherine onar sehmden otuz sehmi dahi karındaşları merkûmûn Bekir ve Süleyman'a ve İbrahim'e ve beşer sehmden on beş sehmi dahi kız karındaşları merkûmât Cevahir ve Mahbube ve Fatıma'ya isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi's-sâdisi 'aşera min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁴⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 29 - Numara 119 (88)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Odabaşı Mahallesinden iken bundan bir sene mukaddem vefat eden Nazır-oğlu Yusuf bin Abdulaziz'in oğlu ber vech-i âti varisi olduğunu iddia eden mahalle-i mezkûre ahalisinden Nazır-oğlu Abdulaziz bin Yusuf bin Abdulaziz Livâ-i mezkûr mahkemesinde meclis-i şer'imizde Livâ Muhasebecisi ve Beytû'l-mal

²⁴⁶ 16 Şubat 1919

²⁴⁷ 17 Şubat 1919

Me'mûru Mehmed Nabi Bey'in mürsel vekili olup kibel-i şer' den husûmeti re' y olunan muhasebe kalemi ketebesinden Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim müvâcehesinde babam ve mûrisim olup bundan bir sene mukaddem vefat eden Nazır-oğlu Yusuf bin Abdulaziz'in verâseti sülbi kebir oğlu benimle kebir kızları mahalle-i mezkûrda sâkineler Vesile ve Zekiye'ye münhasıra olup bizden başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmamağla pederim müteveffâ-yı mezbûrun hal-i hayatında tekâlif-i harbiyye olarak mübâye'a edilen bir re's kısarak bedelinden yedi yüz elli kuruş alacak hakkı olup kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûre mûmâ ileyh Nabi Bey bi'l-me'mûriye vâzı'u'l-yed olmağla meblağ-ı mezkûrun verâset muhâkememiz vechile hâlâ bize teslimini müvekkil mûmâ ileyhe izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak matlubumdur deyü bade'd-da'va vekil mûmâ ileyh dahi cevabında müvekkil mûmâ ileyh in bi'l-me'mûriye meblağ-ı mezkûra vaz'ı yedini ikrar edüp ma'âda müdde'âsını inkâr eyledi müdde'i-i mezbûr beyâna suâl olundukda meclis-i şer'e hâzirân olan mahalle-i mezkûre ahâlisinden Kabadayı oğlu Hüseyin bin Nuri ve Dayıcı-zâde Asım Çavuş bin Ali nâm-ı kimesneler münferiden istişhâd olunduklarında bundan bir sene mukaddem vefat eden Nazır-oğlu Yusuf bin Abdulaziz'in verâseti zâtlarını arifân olduğumuz sülbi kebir oğlu mezbûr Abdulaziz ile sulbiyye kebir kızları mahalle-i mezkûrede sâkine Vesile ve Zekiye'ye münhasıra olup bunlardan başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma'lumumuz değildir deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-mana bi'l-müvâcehe eda-yı şehâdet-i şer'iyye ettiklerinde şahidân-ı mezbûrân usûl mevzu'âsına tevfi kan mensup oldukları mezkûr Odabaşı Mahallesi İmamı Salih Efendi bin Edhem ve muhtarı Abdullah bin Mehmed nâm-ı kimesnelere her biri evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu mahalle-i mezkûre ahâlisinden Pişkidağlı-oğlu Ali bin İsmail ve Nazım bin Ali nâm-ı kimesnelere dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü'shâhâde idükleri iş'âr ve ihbâr olunmağın mücebince subût-u verâsetlerine bade'l-hükm mes'ele-i mirasları dört sehinden olup sihâm-ı mezkûre vechile meblağ-ı mezkûr yedi yüz elli kuruşdan üç yüz yetmiş beş kuruşu müdde'i ve ibn-i mezkûr Abdulaziz'e ve yüz seksen yedişer buçuk kuruşdan cem'an üç yüz yetmiş beş kuruş dahi benâat-ı mezbûretân Vesile ve Zekiye'ye isâbet etmekle müdde'i-i mezbûrun his-

sesi olan meblağ-ı mezkûr üç yüz yetmiş beş kuruşun müdde‘i-i mezbûr Abdulaziz’e sandık-ı mezkûrdan hâlâ edâ ve teslîme vekil mûmâ ileyha izâfetle vekili mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi’ye tenbîh olunduğu tescîl ve i‘lâm olundu. Fi’l yevmi’s-sâlisi ‘aşera min Cemaziye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²⁴⁸

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 29 - Numara 120 (89)

Konu : İ‘lâm (Alacak davası –îcâr-)

Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyûn-u Mülûkâneye mülhak evkâfdan Medine-i Erzincan’ın Cimin Karyesinde kâin Hacı Abdülbaki Bey Cami-i Şerifinin bâ-berât-ı ‘âlişân hatîbi Dursun Efendi ibn Hasan medine-i mezkûre mehkeme-i şer‘iyyesinde mün‘akid meclis-i şer‘i şerîf-i enverde Livâ Evkâf Me’mûru Hafız Mehmed Halis Efendi ibn hâzır olduğu halde Biteriç Karyesi ahalisinden Gülâbi Ağa ibn Arslan ve mahdûmu Dursun bin Gülâbi ve Kalo Karyesi ahalisinden Hüseyin Çavuş ibn Mahmud müvâcehelerinde ber vech-i âti da‘va eyledi. Bin üç yüz otuz iki senesi Mart ibtidâsında hatîbi bulunduğum cami-i şerîf-i mezkûrun evkâfına merbût Biteriç Karyesinde vâki Bahnek demekle ma‘rûf ve derûnunda un ve bulgur ve denin taşları deverân eden bir bâb değirmeni Daire-i Evkâf marifetiyle lede’l-müzâyede bir sene müddetle iki yüz seksen sekiz god hinta bedelinde müdde‘i-i aleyhimden mezbûr Gülâbi Ağa ve gâib ani’l-meclis Keleriç Karyesinden Yağmur oğlu Mustafa müdde‘î-i aleyh mezbûr Hüseyin Çavuş kefaletiyle isticâr edüp istilâdan mukaddem dört buçuk mâh tedvîr ile bedel-i îcârın beş mislini aldıkları ve mezbûr Mustafa bedel-i îcârdan medyûn olduğu nisf-i îcâr olan yüz kırk dört god hintayı hâlâ bana teslîme müdde‘i-i aleyhim mezbûrûna tenbîh olunmak matlubumdur. Müdde‘i-i aleyhim mezbûrûndan Hüseyin Çavuş kefil ve Dursun dahi müşterek olmadıklarını dermeyân ve mezbûr Gülâbi Ağa dahi mezkûr değirmeni mezbûr Mustafa’nın iştirâki ve Şemseddin’in Kamil’in kefâletiyle ber vech-i muharrer istîcâr edüp istilâdan mukaddem dört mâh

²⁴⁸ 14 Şubat 1919

tedvîr ile ashâb-ı mürtezikâya yirmi god hinta verdiğini istilâyı müte‘akib mezkûr değirmen Ruslar tarafından tahrîb olunmağla fesh-i şirket eylediğini müdafa‘aten beyân eyledi. Mezkûr değirmenin esnâ-yı îcâr ve isticârında ‘imâret ve hâli devam etmeyüp bilâ-ta‘mir gayr-ı kâbil intifâ-yı hasâra uğradığı müdafaasıyla mezbûr Gülâbi Ağa beyâna lede’l-havale mezbûr Yağmur oğlu Mustafa ve Fidan oğlu Akif ve Keleriçli Halil nâm-ı kimesnelerle isbat edeceğini ve daha başka şahidi olmadığını ifade ve beyândan sonra muhâkemenin ta‘lik olduğu günde müdde‘i-i mezbûr Hatib Dursun Efendi’nin bidâyeten ve istinâfen ve i‘âdeten ve tashîhen taleb ve da‘va ve muhâkeme ve muhâseme ve tebliğ ve tebellüğe dair hasr eylediği şerâit üzere bâ hüccet-i şer‘e vekili Abdullah Vehbi Efendi ve müdde‘i-i aleyhimden Gülâbi oğlu Dursun’un kezâlik bidâyeten ve i‘âdeten ve tashîhen taleb ve da‘va ve muhâkeme ve müdafa ve tebliğ ve tebellüğü hâvî bâ hüccet-i şer‘iyye vekili Ömer Lutfi Efendi hâzirân olup mezbûr Gülâbi ve Hüseyin Çavuş gaybûbet etmeleriyle müdde‘i vekili muhâkemenin gıyâben ru‘yetini taleb etmiş ise müvekkil Dursun’un da‘vada iştirâki sâbit olmadığından ve ikâme-i şuhûd müdde‘i-i aleyha tevcîh eylediğinden muhâkemenin ta‘likiyle mezbûr Gülâbi’nin imzalarına re’y olunduktan sonra muhâkemenin ta‘lik olduğu günde mezbûr Gülâbi Ağa meclis-i şer‘e hâzır olup ber vech-i muharrer müdafa‘asını ikâme eylediği şuhûddan Yağmur oğlu Mustafa bin Ali ve mezbûr Akif bin Hasan ile bi’l-müvâcehe ‘alenen ber nehc-i şer‘i isbat edüp müdde‘i Hatib Dursun Efendi vekili Abdullah Vehbi Efendi dahi şahitler zımında bir gûnâ i‘tirazları olmadığını dermeyân etmelerine mebnî tezkiyeleriyle iştiğâl olunmayup bu suretle mezbûr Gülâbi Ağa’nın i‘tiraz vechile mezkûr değirmeni dört mâh döndürdükleri sabit olup bu müddete mukâbil bedel-i îcârdan isâbet eden doksan altı god hintanın nısfı müşterekine ‘aid olup nısfı bakiyeden yirmi god hintayı mürtezikâya tesviye eylediğini müdde‘inin vekilinin inkârına karşı taleb-i tahlîf olup müdde‘i Hatib Dursun Efendi dahi (...) etmeğın mücebince nısf-ı bedel-i îcâr deyu iddia olunan yüz kırk dört god hintadan müdde‘i vekili Abdullah Vehbi Efendi fey-i mîrî olarak beher godu doksan iki kuruşdan cem‘an on bin altı yüz yetmiş iki kuruş kıymetli yüz on altı god hinta müdde‘âsıyla Gülâbi Ağa’ya bu yüce şer‘e mu‘ârazadan bade’l-men‘ bedel-i îcâr müdde‘âya mezkûrdan bâki fey-i mîrî olarak doksan iki kuruşdan cem‘an iki bin beş yüz yetmiş altı kuruş kıymetli yirmi sekiz god hintayı müdde‘i

Dursun Efendi'ye izâfetle vekili Abdullah Vehbi Efendi'ye hâlâ edâ ve teslîme mezbûr Gülâbi Ağa 'alâ mûceb-i ikrârihi ilzâm olunup zîrde müfredâtı muharrer harc ve rusûm ve mesârif-i muhâkeme olarak evvel emrde müdde'iden alınan yedi yüz elli kuruşun dört yüz altmış yedi kuruşu müdde'iyeye 'aid olup bâki iki yüz seksen üç kuruşun usûl-ü muhâkeme-i şer'iyenin altmış birinci maddesi hükmüne tevfiikan müdde'î-i aleyh Gülâbi Ağa'dan istifâsı iktizâ tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi's-sâdisi min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁴⁹

Kadı		Baş Katip
Mühür		Mühür
<u>Harcın Beyânı - Kuruş</u>		
Aslî	331	10
Sûret	165	
Varaka	30	
Pul-u Sûret	10	
Asl	7	30
Makbûzu	1	30
Tebliğ-i ma'a icrâ	205	
Yekûn	750	30

Sayfa – Dava no : 30 - Numara 121 (90)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Molla Seydi Mahallesinden olup bin üç yüz otuz dört senesi Kanun-ı Evvelinin yedinci günü Sivas'da vefat eylediği Sivas Merkez Kadılığında mevrûd bin üç yüz otuz beş senesi Kanun-u Saninin yirmi üçüncü günü tarihiyle müverrah varaka sekiz numara ile müterakkim tahrîrâtta beyân olunan Molla oğlu Hafız Hüseyin Efendi ibn Salih'in verâseti zevce-i menkuhe-i metrûkesi mahalle-i mezkûrda sâkine Reyhan Hatun ibnetehu Esad ile validesi Gülşah Hanım ibnetehu

²⁴⁹ 07 Şubat 1919

Hacı Hasan ve li-ebeveyn er karındaşları yüzbaşılıktan mütekâ'id İsmail ve Yusuf Efendilere münhasıra olduğu zâtı mahkemece ma'rûf vereseden mûmâ ileyh Yusuf Efendi medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde takrîr ve mezkûr Molla Seydi Mahallesi hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber meâli takrîr-i mezkûru te'yîd etmiş ve verâset-i mezkûre vech-i meşrûh üzere idüğü mahalle-i mezkûre ahalisinden ve mevsûkü'l-kelim zevâtdan Hafız Mehmed Efendi ibn el-Hâc İbrahim ve Akif Efendi bin Sadık nâm-ı kimesnelerden meclis-i şer'de 'alâ tarîki'sh-şehâde vukû' bulan ihbâr ve imzalarıyla lede'sh-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın bu suretde mes'ele-i mirasları yirmi dört sehinden olup altı sehmi zevce-i mezbûre Reyhan'a ve dört sehmi valide-i mezbûresi Gülşah Hanım'a ve yedişer sehinden cem'an on dört sehmi li-ebeveyn er karındaşları İsmail ve Yusuf Efendilere isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi't-tâsi'i min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁵⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 30 - Numara 122 (91)

Konu : Verâset ma'a Vekâlet

Medine-i Erzincan'ın Kıştim Nahiyesinin Sansa Karyesi ahalisinden olup Dersaadet-de Cibali Değirmeninde Hizmet-i Askeriyede müstahdem iken bundan akdem vefat eden Topaloğullarından Hüseyin oğlu Mahmud'un verâsetini hâlen mezkûr Sansa Karyesinde sâkineler zevce-i menkuhe-i metrûkesi Emine bint-i Ali ile validesi Hatice bint-i Mahmud ve el-yevm Dersaadet'de Eyvan Sarayında Değirmen Amelesinden li-ebeveyn er-karındaşı İsmail'e münhasıra ve mes'ele-i mirasları bi hükmi'l-ferâiz on iki sehinden olup üç sehmi zevce-i mezbûreye ve dört sehmi ümmü mezbûre Hatice'ye ve bâki beş sehmi karındaşı mezbûr İsmail'e isâbeti 'inde'sh-şer'î'l-enver zâhir ve mütehakkık olduktan sonra verese-i mezbûrûndan zâtları medine-i mezkûre Merkez Bölüğü Jandarma Ser Çavuşu Mustafa Efendi ibn Süleyman ve Hasan bin Ab-

²⁵⁰ 10 Şubat 1919

dullah tarifleriyle mu‘arrefeler zevce-i mezbûre Emine ve ümmü mezbûre Hatice Hatunlar Livâ-i mezkûr mahkemesinde ma‘kûd meclis-i şer‘i şerîf-i lâzîmü’-t-tevkîrde her biri takrîr-i kelam ve tabir-i ‘ani’l-merâm edüp mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Mahmud’un hizmet-i mezkûresinden dolayı mensup olduğu Alay ve Tabur sandık ve veznelere mevcut ve mevkûf bi’l-cümle maaşât-ı müterâkime ve mukayyât-ı müstehakka ve kâffe-i muhaleffât-ı metrûkesinden bizim hisse-i irsiyye-i şer‘iyyemize isâbet eden miktarı ‘aid olduğu tabur ve devâir-i resmiyyeden talep ve ahz ve kabza ve makbuzâtını tarafımıza irsâl ve îsâle ve husûs-u mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllisini son dereceye kadar ta‘kib ve îfâya tarafımızdan hâlen Mahmiye-i mezkûrda Eyvan Sarayda sâlifü’z-zikr değirmen ameleliğinde müstehdem müteveffâ-yı mezbûrun karındaşı mezbûr İsmail bin Hüseyin’i kabulüne mevkûfe olarak vekâlet-i sahîha-i şer‘iyye ile vekîl ve nâib-i münasib nasb ve ta‘yîn eyledik dediklerinden ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’r-râbi‘i min Şevvali’l-Mükerrem sene sittün ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf²⁵¹ deyü tescîl kılınmış ve bu kere dahi müvekkile-i mezbûre Hatice Hatun vürûd ve harcı i’tâ etmekle bi’t-taleb işbu hücceti şer‘iyye tanzim ve mezbûre Hatice Hatun yedine verildi. Fi’l yevmi’t-tâsi‘i ‘işrîn Cemaziye’l-Evvel sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²⁵²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 30 - Numara 123 (92)

Konu : Vekâlet

Erzincan’ın Fazlı Mahallesinde sâkine Kurşunlu Mahallesi ahalisinden Halil Ağa ibn Süleyman ve Bekir Efendi ibn Halil nâm-ı kimesnelerin ta‘rifleriyle mu‘arrefe Zekiye Hatun ibnetehu Ahmed medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘i şerîf-i enverde arzuhâlcı Ömer Lütfî Efendi mahzarında zevcim müteveffâ Halis hayatında Veğavir Karyesi ahalisinden Veysi nâm-ı kimesne vermiş olduğu to-

²⁵¹ 13 Temmuz 1918

²⁵² 02 Mart 1919

hum ve hasılâtını mezbûr Veysi ve sâir lazım gelenlerden aid olduğu muhâkeme ve mecâlisde müdde‘i ve müdde‘i-i aleyh sıfatlarıyla i‘tirazü’l-gayr suretiyle bidâyeten i‘tirâzen ve istinâfen ve temyîzen ve i‘âdeten taleb ve da‘va ve muhâkeme ve muhâsemeye ve ahz ve kabza ve ikâme-i beyyine ve istimâ‘-ı şuhûda ve tahlîf ve istihlâfa ve teblîğ ve tebellüğe ve ta‘kîb-i icrâya ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile mûmâ ileyh Ömer Efendi‘yi vekil ve nâib-i münasib nasb ve ta‘yîn eyledim dedikte ol dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l yev-mi’l-hâmisi min Cemaziye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²⁵³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 30 - Numara 124 (93)

Konu : Vesâyet

Erzincan’ın Caferli Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Cemal-oğlu Bâki bin İsmail bin Cemal’in sülbi sağır oğlu Mikail ve sağire kızı Tevhide’nin babalarından mütenakkil emlak ve arazisini tefrîk ve ifrâza bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağırân-ı mezbûrânın valideleri medine-i mezkûrede sâkine mu‘arrefetü’z-zât Fidan Hatun emanetle ma‘rûfe ve istikâmetle mevsûfe ve umûr-u vesayet ‘uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre hey’et-i ihtiyâriyesinden mu‘ta bir kıt‘a ‘ilm-u haber mûndericâtı ve zât-ı mezbûreyi arifân olan Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Ömer Lütfi Efendi ibn Mustafa ve karye-i mezkûre ahalisinden Cafer Ağa ibn Küçük Ağa nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer‘de ‘alâ tarîki’ş-şehâde ihbârlarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir olmağın mücebince sağırân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına ve babalarından mevrûs arazi ve ifrâzına valideleri mezbûre Fidan Hatun kibel-i şer‘i şerîfden vasî nasb olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ

²⁵³ 06 Şubat 1919

ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l yevmi’l-
‘ıŝrın min Cemaziye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsın ve selâse mi’e ve elf.²⁵⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 31 - Numara 125 (94)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan’ın Molla Mehmed Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem ve-
fat eden Cebeci-oğlu Kamil Efendi bin el-Hâc Mustafa’nın sülbi sağır oğulları Fahri
ve Abdulkaki’nin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değıın tesviye-i umûrlarına kıbel-i
şer‘den bir vası nasbı ehem ve elzem olup sağırân-ı mezbûrânın li-ebeveyn ‘ammîleri
mahalle-i mezkûre ahalisinden Mehmed Efendi ibni’l-mezbûr Mustafa emanetle
ma‘rûf ve istikâmetle mevsûf ve umûr-u vesâyet ‘uhdesinden gelmeğe muktedir idü-
ğü mahalle-i mezkûre ahalisinden mu‘ta bir kıt‘a ‘ilm-u haber mündericatı ve mahal-
le-i mezkûre ahalisinden Papuşçu-zâde Mahmud Usta ibn Mehmed ve İmam-oğlu
Sabit Efendi ibn Hacı Osman’ın huzûr-ı şer‘de ‘alâ tariki’ŝ-şehâde ihbârlarıyla ‘in-
de’ŝ-şer‘i’l-enver zâhir olmağın mücebince sağırân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve
sedâdlarına değıın li-ebeveyn ‘ammîleri mezbûr Mehmed Efendi kıbel-i şer‘i ŝerifden
vasi nasb oldukda olduğı ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i
lâzimesini kemâ yenbeğı edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-
taleb ketb olundu. Fi’l yevmi’s-sâmini ‘aşera min Cemaziye’l-Evvel sene seb‘un ve
selâsın ve selâse mi’e ve elf.²⁵⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²⁵⁴ 21 Şubat 1919

²⁵⁵ 19 Şubat 1919

Sayfa – Dava no : 31 - Numara 126 (95)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Halîlullah Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Hacı Hatip-zâde Yusuf Efendi'nin sülbi sağır oğlu Vehbi'nin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin kıbel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağır-i mezbûrun validesi Ömer Efendi Mahallesinde sâkine Cemile Hatun ibnetehu Süleyman emânetle ma'rûfe istikâmetle mevsûfe ve umûr-ı vesayet uhdesinden gelmeye muktedire idüğü mezkûr Ömer Efendi Mahallesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve mahalle-i mezkûre ahalisinden Abdullah Efendi ibn Süleyman ve Edhem Ağa ibn Ahmed nâm-ı kimesnelerin huzûr-ı şer' de 'alâ tarîki's-şehâde ihbârlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhir olmağın mücebince sağır-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına validesi mezbûre Cemile Hatun kıbel-i şer'î şerîfden vasî nasb olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi's-sâmını 'aşera min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁵⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 31 - Numara 127 (96)

Konu : Kayyım

Medine-i Erzincan'ın Vağavir Karyesi ahalisinden ve Askeri Şâhâne efrâdından iken bundan akdem gaybûbet edüp el-yevm hayat ve memâtı mechûl olan Ali Çavuş-oğlu İsmail bin İbrahim'in karye-i mezkûre ve mahâlli sâirede kâin bi'l-'umûm emlak ve arazi ve akarlarıyla mûrislerinden kendisine mevrûs ve muntekil hisse-i irsiyyesini ahz ve kabz ve hıfza kıbel-i şer' den bir kayyım nasb ve ta'yîni lâzım ve mühim olduğu ve gâib-i mezbûrun li-ebeveyn 'ammîsi oğlu Molla Seydi Mahallesi ahalisinden

²⁵⁶ 19 Şubat 1919

Ali Çavuş oğlu Bekir Ağa ibn Hüseyinden başka akrebi olmadığı ve mezbûr Bekir Ağa emanetle ma‘rûf istikâmetle mevsûf ve her vechile kayyımlik ‘uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre imam ve muhtar ve hey’et-i ihtiyâriyesi tarafından memhûren mevrûd bir kıt‘a ‘ilm-u haber meâli ile mahalle-i mezkûre ahalisinden Kara Hüseyin-zâde Nuri Efendi ibn el-Hâc Salih ve Veğâvir Karyesi ahalisinden Çoban Ali-oğlu Edhem bin Ali nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer‘de ‘ala tarîki’ş-sehâde vukû‘ bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın gâib-i mezbûr İsmail’in vürûd-ı visâli mütebeyyin oluncaya değin bi’l-cümle emlâk ve arazi ve akar ve sâiresini ahz ve kabz ve hıfza ve mûrislerinden kendisine intikâl eden hisse-i irsiyyesini ahz ve bi’l-‘umûm umûrunu ru’yet ve tesviye ve hukukunu muhafazaya li-ebeveyn ‘ammîsi oğlu mezbûr Bekir Ağa kibel-i şer‘den kayyım nasb ve ta‘yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer mezkûr kayyımlığı kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l yevmi’s-sâdisi ‘aşera min Cemaziye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²⁵⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 31 - Numara 128 (97)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan’ın Kiy Karyesi ahalisinden iken bundan iki sene mukaddem vefat eden Karakaş-zâde Mustafa Efendi ibn el-Hâc Muhyiddin Efendi’nin sülbi sağır oğlu sekiz yaşında Naim ve sağire kızı altı yaşında Sıdika’nın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin bi’l-cümle umûrlarını ru’yet ve tesviye ve hukûklarını muhafazaya kibel-i şer‘den bir vasî nasb ve ta‘yîni lazım ve mühim olduğu ve müteveffâ-yı mezbûrun dahi mansûb vasî-i muhtarı olmadığı ve sağırân-ı mezbûrânın valideleri Şefike Hatun dahi zâtı’z-zevc olup vesayeti kabul etmediği gibi sağırân-ı mezbûrânın velî-i mücbirleri olup vesayete hakk-ı rüchâniyeti olan li-ebeveyn ‘ammîleri karye-i mezkûre

²⁵⁷ 17 Şubat 1919

ahalisinden Karakaş-zâde Akif Efendi ibn el-Hâc Muhyiddin emanetle ma'rûf istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre imam ve muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyesinden memhûr ve musaddak bir kıt'a 'ilm (ü haber) meâli ile karye-i mezkûre ahalisinden Hacı Numan-zâde İsmail ibn Ali ve Emir oğlu Hasan bin Edhem nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer'de 'alâ tarîki's-şehâde vukû' bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın mücebine sağîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değîn bi'l-cümle umûrlarını ru'yet ve tesviye ve hukuklarını muhafazaya ve babaları müteveffâ-yı mezbûrûn mevrûs ve muntekil bi'l-cümle mallarını hıfz ve hirâsete li-ebeveyn 'ammîleri mezbûr Akif Efendi kıbel-i şer'den vasi nasb ve ta'yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğîn ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'l-vâhidi ve'l-'işrîn min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁵⁸

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 31 - Numara 129 (98)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Kurtik-oğlu Mehmed Efendi'nin sülbi sağîr oğulları Fevzi ve Sıddık'ın hîn-i bülûğ ve vakt-i rüşd ve sedâdlarına değîn umûrlarını ru'yet ve tesviye-i hukuklarını muhafazaya kıbel-i şer'den bir vasî nasb ve ta'yîn olunması ehem ve elzem olup sağîrân-ı mezbûrânın müteveffâ-yı mûmâ ileyh tarafından mansûb vasî-i muhtarları dahi olmadığı li-ebeveyn 'ammîleri mahalle-i mezkûre ahalisinden Halil Efendi ibn İbrahim emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesayet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden memhûren mevrûd bir kıt'a 'ilm-u haber meâliyle Kurşunlu Mahallesi ahalisinden Bekir Efendi ibn Halil Ve Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden Dursun Efendi ibn Mehmed

²⁵⁸ 22 Şubat 1919

nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer‘de ‘ala tariki’ş-şehâde ihbârlarıyla zâhir ve nümâyân olmağın mücebince sağırân-ı mezbûrânın li-ebeveyn ‘ammîleri mezbûr Halil Efendi kibel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olundukda olduğı ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeğı edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu. Fi‘l yevmi’s-sâlisi ve‘l-‘işrîn min şehri Cemaziye‘l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi‘e ve elf.²⁵⁹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 32 - Numara 130 (99)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan’ın Ömer Efendi Mahallesiinde sâkine mu‘arrefetü’z-zât Tuhfe Hatun ibnetehu Miktad medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde mün‘akid meclis-i şer‘imizde Livâ Muhasebecisi Mehmed Nabi Beyin mürsel vekili olup kibel-i şer‘den husûmeti re‘y olunan Muhasebe-i Livâ Ketebesinden Ömer Efendi ibn İbrahim müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi zevcim ve mûrisim olup bundan akdem vefat eden Abdullah Çavuş ibn Miktad bin Abdullah’ın verâseti zevce-i menkuhe-i metrûkesi benimle sülbi oğulları kebir Mehmed ve sağır Kamil ve sulbiyye kızları kebir Naime ve sağıre Şahime’ye münhasıra olup bunlardan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup zevcim müteveffâ-yı mezbûrun kendünden mukaddem vefat eden oğlu Ahmed Celal Efendi cihetinden sipariş maaşı olup mal sandığında alacak hakkı olan sekiz bin dokuz yüz yirmi dokuz kuruş yirmi beş parayı kable‘l-ahz ve‘l-istîfa ber vech-i muharrer vefat edüp meblağ-ı mezkûre müvekkili mûmâ ileyh hasebü‘l-memure vâzı‘u‘l-yed olduğundan meblağ-ı mezkûrdan benim semen-i hissemle hâdineleri bulunduğum sağırân-ı mezbûrân Kamil ve Şahiye hisselerini hâlâ bana edâ ve teslimine müvekkiline izâfetle vekil mûmâ ileyhe tenbîh olunmak matlubumdur ol dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûrun ol miktar kuruş istihkâkına müvekkilinin hasebü‘l-memure vâzı‘u‘l-yed olduğunu tav‘an ikrar ma‘âda verâset müdde‘âsını inkâr eyledi müdde‘iye-i mezbûre Tuhfe Hatun’dan verâset

²⁵⁹ 24 Şubat 1919

müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzirân olan mezkûr Ömer Efendi Mahallesi ahalisinden İlik-oğlu Ömer Efendi ibn İsmail bin Hacı Mustafa ve Hacı Dede ibn Yusuf bin Mustafa'dan her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem vefat eden Abdullah Çavuş ibn Mik-tad bin Abdullah'ın verâseti zevce-i menkuhe-i metrûkesi iş bu zâtı ma'lumumuz olan hâzire bi'l-meclis Tuhfe Hatun ibnetehu diğere Mik-tad ile sülbi oğulları kebir Mehmed ve sağır Kamil ve sulbiyye kızları kebir Naime ve sağıre Şahime'ye münhasıradır bunlardan başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğı ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer'i 'alenen edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediler şahidân-ı mezbûrân usûl mevzu'âsına tevfikân mensup oldukları Ömer Efendi Mahallesi muhtarı Ahmed Efendi ibn Salih ve a'za Mustafa Efendi ibn Hüseyin'den evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu her biri mahalle-i mezkûre ahalisinden Mumcu İsmail Ağa ibn Mehmed kasap Salih Ağa ibn Hüseyin'den dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü'ş-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olunmağıla şehâdetleri makbûle olmağın mücebince müdde'ıye-i mezbûrenin subût-ı verâsetine bade'l-hükm ve't-tebeyyün mes'ele-i mirasları kırk sekiz sehinden olup altısı zevce-i mezbûre Tuhfe'ye ve yedişerden on dördü bintân-ı mezbûretân Naime ve Şahime'ye ve on dört sehinden yirmi sekizi ibnân-ı mezbûrân Mehmed ve Kamil'e isâbet etmekle meblağ-ı mezkûr sekiz bin dokuz yüz yirmi dokuz kuruş yirmi beş paranın bin yüz on yedi kuruşu yirmi beş parası bi'l-verâse ve ibn sağır-i mezbûr Kamil hissesi olan iki bin altı yüz dört kuruş ile bint-i sağıre Şahime hissesi olan bin üç yüz iki kuruş nafaka-i âtiyelerine sarf etmek üzere bi'l-hidânete müdde'ıye-i mezbûre Tuhfe Hatun'a ve iki bin altı yüz kuruş ibn kebir-i mezbûr Mehmed ve bin üç yüz iki kuruş bint-i kebir mezbûre Şahime'ye teslim olunmak iktizâ eylediğı tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi's-sâlisi ve'l-işrîn min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁶⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²⁶⁰ 24 Şubat 1919

Sayfa – Dava no : 32 - Numara 131 (100)

Konu : İzin Hüccti

Medine-i Erzincan'ın Halîlullah Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Hacı Hatip-zâde Yusuf Efendi'nin sülbi sağır oğlu Vehbi'nin bâ hücceti şer'iyeye vasîsi ve validesi Ömer Efendi Mahallesinde sâkine mu'arrefetü'z-zât Cemile Hatun ibnetehu Süleyman medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'imizde bi'l-vesâye takrîr-i kelâm edüp bâ hücceti şer'iyeye vasîsi ve hâdinesi olup hâlâ taht-ı hacr ve terbiyemde el-yevm iki buçuk yaşında bulunan sağır oğlum Vehbi'nin bi'l-cümle menkûl ve gayr-ı mankûl ve nakd emvâlinden olmak üzere nafaka ve kisve behâ ve sâir havâic-i zarûriyyesiçün kibel-i şer'den kadr-i ma'rûf meblağ-ı farz ve takdîr olunmak matlubumdur dedikte vasîye-i mezbûrenin takrîr-i meşrûhu vakı'aya mutâbık ve zikr-i âti meblağ-ı kadr-i ma'rûf idüğü zât-ı mezbûreyi ârifân erbâb-ı vukûfdan Şeyh-zâde Mehmed Efendi ibn Süleyman ve Hafız Şerif Efendi ibn Salih'in huzûr-ı şer'de 'ala tarîki's-şehâde ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sağır-i mezbûrun bi'l-cümle emvalinden olmak üzere nafaka ve kisve behâ ve sâir havâic-i zarûriyyesiçün tarih-i kitapdan yevmî evrâk-ı nakdiyye olarak yirmi beş kuruş farz ve takdîr olunup meblağ-ı ma'rûfu mezkûru ber vech-i muharrer harc ve sarfa lede'l-hâce istidâneye ve 'inde'z-zafer sağır-i mezbûrun malına ve müdde'iyeye-i mezbûre Cemile Hatun'a izin verilmeğini ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi's-sâlisi ve'l-ışrîn min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁶¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 32 - Numara 132 (101)

Konu : Hücct-i Hul'

Medine-i Erzincan'ın Kiy Karyesi sâkinelerinden zâtı zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimîn ta'rifleriyle mu'arrefe Sultan Hatun ibnetehu İsmail medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde hâlâ zevc-i dâhili karye-i mezkûre ahalisinden Ke-

²⁶¹ 23 Şubat 1919

rim Efendi-zâde Hasan Ağa ibn Mustafa müvâcehesinde takrîr-i kelim eyledi ben bundan bir sene mukaddem bin iki yüz elli bir kuruş mehr-i müccel tesmiyesiyle mezbûr Hasan Ağa'nın zevce-i menkuhe-i medhûl bihâsı isem de meyânemizde hüsn-ü muaşeret ve imtizâç kabil olamayup ben hul'a talibe ve müfârakasına rağibe olduğumdan merkûm Hasan'ın zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd 'aleyh mehr-i müccel-i mezkûr olan bin iki yüz elli bir kuruş ile nafaka-i 'iddet-i mu'îne-i ma'lûmem üzerine zevcim merkûm ile muhâla'a-i sahîha-i şer'iyeye ile hul' olduğumda zevci merkûm Hasan dahi hul'-i mezkûru ber vech-i muharrer bade'l-kabul hukuku zevciyyesine müte'allika 'amme-i da'va ve kâffe-i metâlibâtıdan birimiz âharın zimmetini ibrâ-i 'âmm-ı sahîh-i şer'î ile ibrâ ve iskât ve her birimiz âharın ibrâsını kabul eyledik dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'l-hâdi ve'l-'işrîn min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁶²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 33 - Numara 133 (102)

Konu : Kayyım

Medine-i Erzincan'ın Sılbûs Karyesi ahalisinden ve Asakir-i Şâhâne efrâdından iken bundan dört sene mukaddem gaybûbet eden el-yevm hayat ve memâtı meçhul olan Çörekçi-oğlu Mahmud bin Tayfur'un karye-i mezkûr ve mahall-i sâirede kâin bi'l-'umûm emlak ve eşya ve sâiresini muhafaza ve îcâra ve bedel-i îcâr ve hasılât-ı (...) ahabından ahz ve kabz ve irbâh ve istirbâha kıbel-i şer'den bir kayyım nasb ve ta'yîn lâzım ve mühim olduğu ve gâib-i mezbûrun akrabasından teyze-zâdesi karye-i mezkûre ahalisinden Köse-oğlu Mehmed bin Ali nâm-ı kimesne emanetle ma'rûf istikâmetle mevsûf ve kayyımlık uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mezkûr Sılbûs Karyesi Hey'et-i İhtiyâriyesinden memhûren mevrûd bir kıt'a 'ilm-u haber meâliyle Hah Karyesi ahalisinden Hacı Osman oğlu Mahmud bin Şerif ve Tonbul Ali oğlu

²⁶² 22 Şubat 1919

Hüseyin Usta ibn Yahya nâm-ı kimesnelerin meclis-i şerde ‘ala tarîki’ş-şehâde vukû‘ bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın mücebince gâib-i mezbûr Mahmud’un hâli mütebeyyin oluncaya değın bi’l-cümle emlak ve eşya ve sâiresini hüsn-ü idâre ve muhafazaya ve îcâr ve hâsılâtlarından gâib-i mezbûrun sağır oğlu Mehmed’in kadr-i kifâye nafaka-i zaruriyyesine sarfa ve fazlasını Eytâm Nizamnâmesi mücebince li-ecli’l-irbâh eytâm sandığına vaz‘ ve teslîme teyze-zâdesi mezbûr Köse oğlu Mehmed kıbel-i şer‘den kayyım nasb ve ta’yîn olundukda olduğı ber vech-i muharrer mezkûr kayyımlığı kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeğı edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l yevmi’s-sâlisi ve’l-‘işrîn min Cemaziye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²⁶³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 33 - Numara 134 (103)

Konu : Verâset-i Askeri

Müteveffâ-yı mezbûr Mustafa oğlu Mahmud’un verâseti babası Mustafa bin Salih ile validesi Güllü bint-i Şeyh Abdullah ve zevce-i menkuhe-i metrûkesi Kıymet bint-i Bayrakdar ve sağır oğlu Mehmed’e münhasıra olduğı ber nehc-i şer‘i sâbit ve subûtu verâsetlerine hükm-ü şer‘i lâhik olup bu sûretde mes’ele-i mirasları yirmi dört sehmi den olup üç sehmi zevcesi mezbûre Kıymet Hatun’a ve dört sehmi anası Güllü’ye ve dört sehmi dahi babası mezbûr Mustafa’ya ve bâki on üç sehmi dahi sağır oğlu Mehmed’e isâbeti iktizâ eylediğı tescîl ve i‘lâm olundu. Fi’l yevmi’s-sâdisi ve’l-‘işrîn min Cemaziye’l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.²⁶⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

²⁶³ 24 Şubat 1919

²⁶⁴ 27 Şubat 1919

Sayfa – Dava no : 33 - Numara 135 (104)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Cimin Karyesi Çay Mahallesi ahalisinden iken bundan iki sene mukaddem vefat eden Çeri-oğlu İbrahim bin Süleyman'ın sülbi sağır oğlu Süleyman ve Mehmed'in vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin bi'l-cümle umûruna ru'yet ve tesviye-i hukuklarını muhafazaya kıbel-i şer'den bir vasî nasb ve ta'yîni lazım ve mühim olduğu ve müteveffâ-yı mezbûr tarafından mansûb vasî-i muhtarları dahi olmadığı ve li-ebeveyn 'ammîleri oğlu mahalle-i mezkûre ahalisinden Mizrab Ağa ibn Mustafa'dan başka kimesneleri olmayup mezbûr Mizrab Ağa dahi emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile vesayet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mahalle-i mezkûre İmam ve Muhtar ve Hey'et-i İhtiyâriyesi taraflarından memhûren mevrûd bir kıta 'ilm-u haber meâliyle karye-i mezkûre ahalisinden Tat-oğlu Süleyman Ağa ibn el-Hâc Dursun ve (...) oğlu Veli bin Ali nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer'de 'ala tarîki'sh-şehâde vukû' bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın mücebince sağırân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin bi'l-cümle umûrlarını ru'yet ve tesviye-i hukuklarını muhafazaya li-ebeveyn 'ammîleri oğlu mezbûr Mizrab Ağa kıbel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi's-sâlisi ve'l-'işrîn min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁶⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 33 - Numara 136 (105)

Konu : Hul' İ'lâmı (Mehir ve nafaka talebi)

Medine-i Erzincan'ın Molla Mehmed Mahallesinde sahıbe-i arzuhâl mu'arrefetü'z-zât Emine Hatun ibnetehu Hamdi medine-i mezkûre mahkeme-i şer'ıyyesinde

---

²⁶⁵ 24 Şubat 1919

mün'akid meclis-i şer'î şerîf-i enverde mahalle-i mezkûre ahalisinden Süleyman bin Numan müvâcehesinde da'va edüp ben dokuz seneden berü mezbûr Süleyman'ın dokuz yüz elli bir kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhe-i medhûl bihâsı iken zevcim mezbûr Süleyman bundan onbeş gün mukaddem beni tatlık etmekle merkûm Süleyman'ın firâşından hâsıl ve benden mütevellid olup el-yevm beş yaşında bulunan Mehmed nâm-ı sağırdan hakk-ı hidânemi bi'r-rıza iskât eylediğinden mehr-i müeccelim meblağ-ı mezkûr ile nafaka-i 'iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmeme hâlâ bana edâ ve teslîme merkûm Süleyman'a tenbîh olunmak matlubumdur dedikte müdde'i-i 'aleyh mezbûr Süleyman ve dahi cevabında müdde'iyeye-i mezbûre tarih-i mezkûrdan berü ol kadar mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhe-i medhul bihâsı iken on beş gün mukaddem tatlık eylediğini ve mehr-i mezkûr dokuz yüz elli bir kuruş hâlâ zimmetinde deyni olup sağır-i mezbûr Mehmed kendi firâşından hâsıl ve zevcesi müdde'iyeye-i mezbûreden mütevellid olduğunu tâbi'an ikrâr ve i'tiraf etmekle müdde'iyeye-i mezbûrenin tarih-i istid'â ve tarafeynin ifâdelerine nazaran 'iddetin on beş günü murûr etmekle bâki kalan seksen beş günlük için 'iddeti münkaziye oluncaya değin nafaka ve müennes-i süknâ olarak rızâen tarafeyn ile Süleyman üzerine yevmî dört kuruşdan üç yüz kırk kuruş meblağ farz ve takdîr olunup meblağ-ı mefrûzun mezkûr üç yüz kırk kuruş ile mehr-i müeccel meblağ-ı mezkûr dokuz yüz elli bir kuruşun cem'an bin iki yüz doksan bir kuruş râyic-i ma'deni akçeyi müdde'iyeye-i mezbûre Emine Hatun'a hâlâ edâ ve teslîme müdde'i-i 'aleyh mezbûr Süleyman'a tenbîh olduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi's-sâmini Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁶⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²⁶⁶ 09 Şubat 1919

İşbu otuz üçüncü sahifede muharrer 136 numaralı vesâik kaydına kadar 1335 Şubatı gâyesinde nihayet bulup 34 üncü sahifeye fi 1 Mart sene 335²⁶⁷ den itibaren bir numaradan bede' ilerlediği tasdîk kılınır fi 23 Şubat sene 335²⁶⁸

Baş Katip

Katip

İmza

İmza

Sayfa – Dava no : 34 - Numara 1 (106)²⁶⁹

Konu : Vesâyet

1 Mart 1335²⁷⁰

Medine-i Erzincan'ın Silbûs Karyesi sâkinelerinden iken bundan iki mâh mukaddem vefat eden Çörekçi-zade Mahmud zevcesi Fatıma bint-i Şevket nâm-ı Hatun'un sadriyye sağır oğlu Mehmed'in vakt-i rüşd ve sedâdına değin bi'l-cümle umûrunu ru'yet ve tesviye-i hukukunu muhafazaya kibel-i şer'i şerîfden bir vasî nasb ve ta'yîni lazım ve mühim olduğu ve müteveffiyeye-i mezbûre tarafından mansûb vasî-i muhtarı dahi olmadığı ve sağır-i mezbûr Mehmed'in akrabasından teyze-zâdesi karye-i mezkûre ahalisinden Köse-oğlu Mehmed bin Ali nâm-ı kimesne emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-ı vesayet 'uhdesinden gelmeye muktedir olduğu karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinde memhûren mevrûd bir kıt'a 'ilm-u haber meâliyle medine-i mezkûrenin Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden Sûfi-zâde Süleyman Efendi ibn Salih Efendi ve Molla Mehmed Mahallesi ahalisinden Hafız Sabit Efendi ibnü'l-Hâc Osman nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer'de 'ala tarîki's-şehâde vukû' bulunan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın mücebince sağır-i mezbûr Mehmed'in vakt-i rüşd ve sedâdına değin bi'l-cümle umûrunu ru'yet ve tesviye ve hukukunu muhafazaya sağır-i mezbûrun teyze-zâdesi mezbûr Köse-oğlu Mehmed bin Ali kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesayet-i

²⁶⁷ 01 Mart 1919

²⁶⁸ 23 Şubat 1919

²⁶⁹ Defterde belge numaralandırılmasına yeniden başlanmıştır. Parantez içerisindeki sayılar defterin tamamı dikkate alındığındaki belge numarasıdır.

²⁷⁰ 01 Mart 1919

mezkûreyi kabul ve hizmeti lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi's-sâbi'i ve'l 'işrın min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsın ve selâse mi'e ve elf.²⁷¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 34 - Numara 2 (107)

Konu : İsbât-ı Verâset

Medine-i Erzincan'ın Kerim-oğlu Mahallesinde sâkine sahıbe-i arzuhâl mu'arrefetü'z-zât Yusuf zevcesi İpek Hatun ibnetehu Mehmed bin İsmail medine-i mezkûre mahkeme-i şer'ıyyesinde mün'akid meclis-i şer'imizde medine-i mezkûre Eytâm Müdürü Mehmed Emin Efendi müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi Kerim-oğlu Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden İskender ile ben li-ebeveyn karındaşlar olup babamızın ismi Mehmed ve dedemizin ismi İsmail ve validemizin ismi Hanım bint-i Hasan ve maskat-ı re'simiz Kelkit'in Karatuş (?) Karyesi olup ol vechile mezbûr İskender'in verâseti li-ebeveyn kız karındaşı benimle li-eb er karındaşı Temel ve kız karındaşı Sahra münhasıra ba'dehu mezbûre Sahra dahi vefat edüp verâseti li-ebeveyn er karındaşı Temel'e münhasıra ba'deha mezbûr Temel dahi vefat edüp verâseti li-eb kız karındaşı bana münhasıra olup müteveffûn-ı mezbûrûn benden başka varisi ve terikelerine müstehakk-ı âharı olmayup mezbûrân İskender'den mülk-ü eytâm sandığında mahfûz malları olan beş bin beş yüz kuruşa müdür mûmâ ileyh hasebü'l-idâre vâzı'u'l-yed olmağla meblağ-ı mezkûru hâlâ bana edâ ve teslime müdür mûmâ ileyhe tenbîh olunmak matlubumdur müdür mûmâ ileyh dahi cevabında müteveffiyân-ı mezbûrânın ol mikdar kuruş alacak hakları olup meblağ-ı mezkûre hasebü'l-idâre vâzı'u'l-yed olduğunu ikrar ve ma'âda verâset müdde'âsını inkâr eyledi müdde'ıye-i mezbûre verâset müdde'âsıyla beyâna lede'l-havâle li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e gelen Kerim-oğlu Mahallesi ahalisinden (...) oğlu Hüseyin bin Dursun bin Abdullah ve Hüseyin zevcesi Esmâ bint-i Mustafa bin Salih ve

²⁷¹ 27 Şubat 1919

Ömer Efendi Mahallesinde sâkine Halil Usta zevcesi Firdevs bint-i Hasan bin Süleyman'dan her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem vefat eden İskender ile işbu zâtı ma'lumumuz olan İpek Hatun li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi Mehmed ve dedeleri ismi İsmail ve vâlideleri ismi Hanım bint-i Hasan ve maskat-ı re'sleri Karatuş (?) Karyesi olup ol vechile verâseti li-ebeveyn kız karındaşı mezbûre İpek Hatun ile li-eb er karındaşı Temel ve kız karındaşı Sahra münhasıra ba'dehu mezbûre Sahra dahi vefat edüp verâseti li-ebeveyn er karındaşı mezbûr Temel'e münhasıra ba'deha mezbûr Temel vefat edüp verâseti li-eb kız karındaşı mezbûre İpek Hatun'a münhasıradır müteveffûn-u mezbûrûnun başka varisi ve terikelerine müstehakk-ı âharı olduğu malumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen edâ-yı şehâdet eylediler usulüne tevfikân şâhide-i mezbûre Firdevsi ve mezbûr Hüseyin'i ve Esmâ dahi mensup oldukları mezkûr Kerim-oğlu Mahalle-i imamı Yusuf Ziya Efendi ibn Abdurrezzak ve muhtarı Mahmud Ağa ibn Hacı Dursun'dan evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu Mahmud Usta ibn Hasan ve Süleyman bin Mustafa ve Ahmed bin Mehmed'den dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye meşhûd-ı mezbûrûnun 'adil ve makbûlü's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olundu mücebince müdde'îye-i mezbûrenin sübut-u verâsetine bade'l-hükm meblağ-ı mezkûr ile müteveffiyât-ı mezbûrân İskender ve Temel'in Eytâm Sandığında mahfûz bi'l-cümle mallarını müdde'îye-i mezbûre İpek Hatun'a hâlâ edâ ve teslîme müdür mûmâ ileyh Mehmed Emin Efendi'ye tenbîh olduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi's-sâlisî min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁷²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²⁷² 04 Şubat 1919

Sayfa – Dava no : 34 - Numara 3 (108)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Ömer Efendi Mahallesinden iken bundan akdem vefat eden Ser-çavuş Abdullah Efendi ibn Mikdad'ın sülbi sağır oğulları Mehmed ve Kamil ve sağiri kızları Şahime'nin vakt-i rüşd ve sedâlarına değin bi'l-cümle umûrunu ru'yet ve tesviye ve hukuklarını muhafazaya kıbel-i şer' den bir vasî nasb ve ta'yîni lazım ve mühim olduğu ve müteveffâ-yı mezbûr tarafından dahi mansûb vasî-i muhtarları olmadığı ve sığâr-ı mezbûrünün valideleri mahalle-i mezkûrda sâkine Tuhfe Hatun ibnetehu Mikdad emanetle ma'rûfe istikâmetle mevsûfe ve her vechile vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedire idüğü mezkûr Ömer Efendi Mahallesi imam ve muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyesi taraflarından memhûren mevrûd bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ile mahalle-i mezkûre ahalisinden İlik-zâde Ömer Efendi ibn İsmail ve Hacı Dede ibn Yusuf nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer'de 'ala tarîki'ş-şehâde ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın mücebince sığâr-ı mezbûrünün vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin bi'l-cümle umûrunu ru'yet ve tesviye ve hukuklarını muhafazaya valideleri mezbûre Tuhfe Hatun kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi's-sâmini ve'l-'işrîn min şehri Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁷³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 34 - Numara 4 (109)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Kismikor Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Feyz-oğlu Veli Bey ibn Salih'in sülbi sağır oğulları İsmail ve Salih ile âhiren vefat

---

²⁷³ 01 Mart 1919

eden Feyz-oğlu Kahraman bin Mehmed'in sülbi sağir oğlu Mehmed nâm-ı sığârın hîn-i bulûğ ve vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin baba ve mûrisleri müteveffâyân-ı merkûmân Veli Bey'e ve Kahraman'dan mevrûs ve müntekil bi'l-cümle emlak ve arazilerini müşterekleriyle me'mûrî ma'rifetiyle tefrîk ve taksîme ve hisse-i vasiyyelerini ve sâir mallarını ahz ve kabz ve hıfz ve hirâsete ve umûrlarını ru'yet ve tesviyeye kıbel-i şer'î şerîfden bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak ehem ve elzem olduğu aslıden ve müteveffâyân-ı merkûmânın mansûb vasî-i muhtarları dahi olmadığından emanetle ma'rûfe ve istikâmetle mevsûfe ve her vechile umûr-ı vesâyet uhdesinden gelmeye kâdir ve mu'temed idüğu karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden memhûren mevrûd bir kıt'a 'ilm-u haber meâliyle karye-i mezkûre ahalisinden Sadık Ağa ibn Hüseyin ve Süleyman oğlu Rıza Ağa nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer'e 'alâ tarîki's-şehâde vâki' olan ihbâr ve imzalarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın sığâr-ı merkûmânın 'ammûceleri karye-i mezkûre ahalisinden Feyz-oğlu Ahmed Efendi ibn Hüseyin kıbel-i şer'î şerîfden ber vech-i meşrûh vasî nasb ve ta'yîn olundukda mezbûr Ahmed Efendi dahi ber vech-i muharrer vesâyeti mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin gibbe't-tasdîki's-şer'i ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi't-tâsi'i ve'l-işrîn min şehri Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁷⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 35 - Numara 5 (110)

Konu : Vekâlet

Medine-i Erzincan'm Ömer Efendi Mahallesinde sâkine zâtı Kerim-oğlu Mahallesi ahalisinden Kuçur-oğlu Halil Ağa ibn İbrahim ve Halîlullah Mahallesinden Edhem Ağa ibn Ahmed tarifleriyle mu'arrefe müteveffâ Yusuf Efendi zevcesi Cemile ibnetehu müteveffâ Süleyman medine-i mezkûre mahkeme-i şer'îyesinde mün'akid meclis-i şer'î şerîf-i enverde li-ebeveyn 'ammîsi Mehmed Efendi ibn Mustafa mahzarın-

²⁷⁴ 02 Mart 1919

da takrîr-i kelâm edüp zevcim ve mûrisim olup bundan akdem vefat eden Hacı Hatip-zâde Yusuf Efendi'nin terikesinden hisse-i irsiyyemle zimmetinde mütekarrır ve ma'kûd-ı 'aleyh alacak hakkım olan meblağ-ı mu'ayyeni müteveffâ-yı mezbûrun terikelerine vâzî'ü'l-yed olan ve sâir îcâb edenlerle aid olduğu muhâkeme ve mecâlde bidâyeten ve istinâfen ve temyîzen ve i'âdeten vicâhen ve gıyâben bâ taleb ve da'va ve ahz ve kabza ve muhâkeme ve muhâsameye ve ikâme-i beyyine ve istimâ'na ve istihlâf ve tahlife ve teblîğ ve tebellüğe ve i'lâm ve isbat-ı verâset ve her nev'i evrâkı resmiyye ahzine ve muvakki'-i icrâya vaz'a ve husûs-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine âharı dahi tevkîl ve 'azle me'zûn olmak üzere tarafımdan vekâlet-i 'âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile li-ebeveyn 'ammim hâzır mûmâ ileyh Mehmed Efendi'yi vekil nâib-i münasip nasb ve ta'yîn eyledim dedikde olduğu ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği eda ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi't-tâsi' ve'l-'işrîn min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsın ve selâse mi'e ve elf.²⁷⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 35 - Numara 6 (111)

Konu : İ'lâm (Alacak davası)

Medine-i Erzincan'ın Molla Mehmed Mahallesinden iken bundan akdem şehîden vefat eden Halis Efendi ibn Mustafa'nın verâseti zevce-i menkuhe-i metrûkesi Zekiye bint-i Ahmed ve sülbi sağır oğulları Yaşar ve Ahmed'e münhasıra olduğu tahkîkinden sonra sığâr-ı mezbûrünün valide ve hâdineleri sahîbe-i arzuhâl mu'arrefetü'z-zât zevce-i mezbûre Zekiye'nin bâ hüccet-i şer'iyeye vekili Arzuhâlcı Ömer Lütfi Efendi ibn Mustafa medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'i şerîf-i enverde Vağâvir Karyesi ahalisinden Veysi Ağa ibn Veli müvâcehesinde ber vech-i âti bi'l-vekâle da'va eyledi tohumun nısfı müvekkilemin zevce-i müteveffâ-yı

²⁷⁵ 02 Mart 1919

mezbûr Halis Efendi malından ve nısfı dahi merkûm Veysi malından olmak ve mahsul meyânelerinde münâsifeten taksîm olunmak üzere müteveffâ-yı mezbûr Halis Efendi beş buçuk god hinta ile yarım god tahıl otu merkûm Veysi'ye teslim ve ol dahi tesellüm ve o kadar ilave ile zer' edüp mahsulün orakından mukaddem mezbûr Halis Efendi ber vech-i muharrer vefat etmekle mahsul-ı mezkûr veresesine mevrûs iken merkûm Veysi mahsulün 'öşrünü bade'l-ihrac hâsılât-ı safiyenin nısfı olan on altı god hinta ile beher godu elli kuruşdan iki god tahıl otu on beş harâr samanı tesviyeden imtina'eder olmakla suâl olunup müvekkilem için hâlâ bana maa mesârif-i muhâkeme edâ ve teslîme mezbûr Veysî Ağa'ya tenbîh olunmak matlubumdur mezbûr Veysi dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûr Halis Efendi'den hayatında kendi malından ber müceb-i mukâveleten mezkûr beş buçuk god hinta ile yarım god tahıl otu olup ve o kadar kendi tarafından ilave ederek ekdiğini ve mahsulden 'öşr bade'l-ihrac hasılât-ı sâfiyesi yirmi dört god hinta ile iki god tahıl otu ve yirmi dört harâr samanı olduğunu ve bu mahsulün nısfı müteveffâ-yı mezbûr Halis Efendi veresesine aid olduğu halde nesne vermediğini tav'en ikrar edüp müdde'îye vekilinin ber vech-i muharrer ziyade müdde'âsını inkâr eyledi müdde'îye vekilinden ber vech-i meşrûh ziyade müdde'âsına beyyine talep olundukda şahidim yoktur deyü isbât-ı beyyineden ızhâr-ı 'aciz ile tâlib-i tahlîf olduğundan müdde'âyâ hâsılât müddeâ 'aleyh merkûm Veysi Ağa'nın ikrârı vechile ez gayr-ı 'öşr hasılât-ı sâfiye olarak yirmi dört god hinta ve yirmi dört harâr saman ve iki god tahıl otu olduğuna dair teklif olunan yemini kabul ve Vallahi deyü bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer'e icrâ etmeğın mücebince müdde'îye vekili Ömer Lütfi Efendi ber vech-i muharrer dört god hinta ile üç harâr saman ve bir god tahıl otu ziyade müdde'âsıyla merkûm Veysi Ağa'ya mu'ârazadan bade'l-men' ez gayr-ı 'öşr hasılât-ı sâfiye olarak mezkûr yirmi dört god hinta ile yirmi dört harâr saman ve iki god tahıl otunun nısfı olan on iki god hinta ve bir god tahıl otu ve on iki harâr samanın beher godunu ayrı olarak doksan ikişer kuruşdan cem'an bin yüz dört kuruş kıymetli ve misliyâtdan bulunan mezkûr on iki god hinta ile on beş kuruş kıymetli bir god tahıl otu ve beher harârı beş kuruşdan cem'an altmış kuruş kıymetli on iki harâr samanı müvekkile-i mezbûre Zekiye Hatun için bi'l-verâse ve bi'l-hidâne vekil Ömer Lütfi Efendi'ye hâlâ edâ ve teslîme müdde'î-i 'aleyh-i mezbûr Veysi Ağa 'alâ müceb-i ikrârîhi iltizâm olunup zîrde müfredât-ı muharrer

harc-i rusûm ve mesârif-i muhâkeme olup ol emrde müdde'iyeye vekilinden alınan yüz seksen beş kuruşun on iki buçuk kuruşu müdde'iyeye vekiline aid olup mütebâki yüz yetmiş iki kuruşun müdde'i-i 'aleyh-i merkûm Veysi'ye istifâsı iktizâ eylediği tescil ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi's-sâlisi ve'l-'işrîn Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁷⁶

Kadı	Baş Katip
Mühür	Mühür
<u>Harcın Beyânı - Kuruş</u>	
Asl	42 20
Sûret	10 20
Varaka	20
Pul	7
Da'vetühü	52 20
Tebliğihî	52 20
Yekûn	185 00
Müdde'iyeye aid	12 20
Müdde'i-i aleyhe	172 20

Sayfa – Dava no : 35 - Numara 7 (112)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Rum Ekrek Karyesi ahalisinden iken bundan bir sene mukaddem vefat eden Hüseyin Çavuş oğlu Dursun bin Mustafa'nın sülbi sağır oğulları Salim ve Kazım nâm-ı sağırânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin bi'l-cümle umûrunu ru'yet ve tesviye ve hukuklarını muhafazaya kıbel-i şer'î şerîfden bir vasî nasb ve ta'yîni lazım ve mühim olduğu ve babaları müteveffâ-yı mezbûr tarafından mansûb vasî-i muhtarları dahi olmadığı ve sağırân-ı mezbûrânın li-ebeveyn 'ammîleri karye-i mezkûre ahalisinden Hasan Çavuş oğlu Abdullah bin Mustafa'dan başka akreb ki-

²⁷⁶ 24 Şubat 1919

mesneleri olmadığı mezbûr Abdullah emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre imam ve muhtarı ve hey'et-i ihtiyâriyesi tarafından memhûren mevrûd bir kıt'a 'ilm-u haber meâliyle yine karye-i mezkûreden Kamil Ağa bin Mehmed ve Şoraklı-oğlu Hüseyin Ağa ibn Bayram nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer' de 'alâ tarîki'ş-şehâde ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın mûcebince sağırân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değın bi'l-cümle umûrunu ru'yet ve tesviye ve hukuklarını muhafazaya ve emlak ve arazilerini hıfz ve hirâset ve tefrîk ve taksime sağırân-ı mezbûrânın li-ebeveyn 'ammîleri mezbûr Abdullah Ağa kibel-i şer' den vasi nasb ve ta'yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi't-tâsi'i ve'l-'işrîn min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁷⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 36 - Numara 8 (113)

Konu : Verâset

'An asl makarr-ı Livâ olan Erzincan'ın Çeri Mahallesi ahalisinden olup bundan akdem Erbaa Kazasında Ahz-i Asker Şubesi riyâsetinde müstahdem iken bin üç yüz otuz dört senesi Teşrîn-i Evvel nihayetinde vefat eden Yüzbaşı Sıtkı Efendi ibn Tayyar bin Hacı Mehmed'in verâseti li-ebeveyn kız karındaşı kaza-i mezkûrda mukîme Alay Kâtibi Mehmed Efendi zevcesi Aliye Hanım ile li-ebeveyn 'ammîsi oğulları olup el-yevm mezkûr Çeri Mahallesinde sâkineler Kazım ve Sıddık ve Ali Efendiler benûn-ı Burhan Efendi'ye münhasıra olduğu zâtları mahkemece ma'rûf mûmâ ileyhim Kazım ve Sıddık ve Ali Efendi'den her biri Livâ-i mezkûr mahkeme-i şer' iyyesinde meclis-i şer' i şerîf-i enverde takrîr ve mahalle-i mezkûre imamı Hacı Hasan Efendi ibn İbrahim ve muhtarı Süleyman Ağa ibn Salih ve hey'et-i ihtiyar

²⁷⁷ 02 Mart 1919

a‘zasından Mehmed Selim Ağa ibn İsmail’in mühr-ü zâti ve resmîleriyle mahtûm ve mu‘ta bir kıt‘a ‘ilm-u haber mündericâtı takrîr-i mezkûru te‘yîd eylemiş verâset-i mezkûre vech-i meşrûh üzere idüğü yine mezkûr Çeri Mahallesinde ve mevsûku‘l-kelim zevâtdan İsmail Efendi ibn Hacı Hüseyin ve Hasan Efendi Mahallesinden mütekâ‘id Kolağası Mustafa Efendi ibn Ahmed nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer‘de ‘alâ tarîki’ş-şehâde vukû‘ bulan ihbârlarıyla lede’ş-şer‘i‘l-enver zâhir ve mütehakkık olmağla ve bu sûretde tashîh-i mes‘ele-i mirasları altı sehinden olup üç sehmi uht-i mezbûre Aliye Hanım’a ve beherine birer sehinden cem‘an üç sehmi mezbûrûn Kazım ve Sıddık ve Ali Efendilere isâbeti iktizâ eylediğini tescîl ve bi‘t-taleb iş bu hüccet-i şer‘iyye mezbûrûn Kazım ve Sıddık ve Ali Efendilerine i‘tâ kılındı. Fî gurre-i Cemaziye‘l-Âhir sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi‘e ve elf.²⁷⁸

Kadı

Mühür

Baş Katip

Mühür

Sayfa – Dava no : 36 - Numara 9 (114)

Konu : İ‘lâm (Alacak davası)

Medine-i Erzincan’ın Cimin Karyesinin Çeri Mahallesi ahalisinden olup zâtı mahkemece ma‘rûf sahib-i arzuhâl Tat-oğlu Süleyman Ağa ibn el-Hâc Dursun medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinde meclis-i şer‘imizde zikr-i câ‘i müteveffânın terikelerine fi 23 Cemaziye‘l-Ûlâ sene 337²⁷⁹ tarih ve 135 numaralı vesâyet hücceti mücebince bi‘l-vesâye kendi tarafından bi‘l-verâse ve bi‘l-asâle vâzı‘u‘l-yed olup kibel-i şer‘den husûmeti re‘y olunan mezkûr Çeri Mahallesi ahalisinden Mizrab Ağa ibn Mustafa muvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi bundan bir sene mukaddem vefat eden mezkûr Çeri Mahallesi ahalisinden Çeri-oğlu Ahmed bin Süleyman’ın hayatında ve zımmında malımdan karzen vermiş olduğum yedi yüz elli kuruş madeni akçe alacağımı bana kable‘l-edâ ve‘t-teslim vefat edüp meblağ-ı mezkûr yedi yüz elli kuruş zimmetinde deyni olmağla verâseti li-ebeveyn er karındaşı oğulları iş bu müd-

²⁷⁸ 04 Mart 1919

²⁷⁹ 24 Şubat 1919

de‘i-i ‘aleyh Mizrab Ağa ibn Mustafa ile diğerk kız karındaşı oğulları gâibân ‘ani’l-meclis sağırân Süleyman ve Mehmed’e münhasıra olup verâsetleri hasebiyle müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiyesine vâzı‘u’l-yed bulunduklarından suâl olunup cihet-i karzdan alacak hakkım olan meblağ-ı mezkûr yedi yüz elli kuruş terike-i müteveffâ-yı mezbûrûn hâlâ bana edâ ve teslimine müdde‘i-i ‘aleyh mezbûr Mizrab Ağa’ya tenbîh olunmak matlubumdur dedi lede’s-suâl müdde‘i-i ‘aleyh mezbûr Mizrab Ağa dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûrun terikesine bi’l-verâse vaz‘ı-yedini ve verâset-i vech-i meşrûh üzere olduğunu tabi‘an ikrar edüp ma‘âda alacak da‘vasını inkâr eyledi müdde‘i-i mezbûr Süleyman Ağa ber vech-i muharrer alacak da‘vasına muvâfık beyyine talep olundukda cerîde-i zabtda tahîr ettirmiş olduğu şuhûddan ve mahalle-i mezkûre ahalisinden Muhib oğlu Yakub bin Süleyman ve Yeniçeri-oğlu Ahmed bin Mehmed nâm-ı kimesneler münferiden istişhâd olunduklarında zâtı malumuz olan iş bu müdde‘i-i mezbûr Tat-oğlu Süleyman ibn Hacı Dursun Ağa kendisi malından ve yedinden karzen ma‘deni olarak yedi yüz elli kuruş müteveffâ-yı mezbûr Çeri-oğlu Ahmed bin Süleyman hayatında ikrâzı ve teslim ve mezbûr Ahmed Ağa dahi meblağ-ı mezkûru ahz ve kabz ve teslim edüp medyûn-ı mezbûr Ahmed meblağ-ı mezkûr yedi yüz elli kuruş dâyin müdde‘i-i mezbûr Süleyman Ağa’ya kable’l-edâ ve’l-îfâ vefat edüp o vechile medyûn olduğuna böylece bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü’l-lafz ve’l-ma‘na bi’l-müvâcehe edâ-yı şehâdet eylediler usûl mevzu‘asına tatbîkan şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Çeri Mahallesi imamı Ahmed Efendi ibn Kurban ve muhtarı İdris bin Hacı İsmail nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu karye-i mezkûrun Çay Mahallesi ahalisinden Sultan-oğlu İsmail bin Salih ve Ali Bey oğlu Dursun bin Hüseyin nâm-ı kimesnelerden dahi bi’l-müvâcehe ‘alenen lede’t-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın ‘adil ve makbûlü’ş-şehâde oldukları iş‘âr ve ihbâr ve şehâdetleri makbûle olmağın müdde‘i-i mezbûr Süleyman Ağa meblağ-ı müdde‘âya mezkûr yedi yüz elli kuruş müteveffâ-yı mezbûr Ahmed Ağa’nın hayatında mezbûr Ahmed Ağa’dan almadığına ve bağışlamadığına ve buna mukâbil yedinde rehni olmadığına ve bir mahalle havâle vermediğine ve hiçbir vechile istifâ-yı hak etmediğine dair istızhâren teklif olunan yemini bi’l-müvâcehe kabul ve huzûr-ı şer‘de Vallahi deyü icrâ etmeğın mücebince bade’l-hükm meblağ-ı müdde‘âya

mezkûr yedi yüz elli kuruş ma‘deni akçeyi müteveffâ-yı mezbûrun terike-i vâfiye-sinden olarak dâyin müdde‘i-i mezbûr Mizrab Ağa‘ya bi‘l-asâle ve bi‘l-vesâye tenbîh olunduğu tescîl ve i‘lâm olundu. Fi‘l-yevmi‘s-sâlisi ve‘l-‘işrîn min Cemaziye‘l-Evvel sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi‘e ve elf.²⁸⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 36 - Numara 10 (115)

Konu : Tevliyet

Medine-i Erzincan‘ın Celabuzur Karyesi ahalisinden olup zikr-i câ‘î vakfin meş-rûtiyyet vech üzere mütevellîsi müteveffâ Satılmış-zâde Abdulaziz Efendi‘nin sülbi sahîh oğlu olduğunu iddia eden zâtı mahkemece ma‘rûf Satılmış-zâde Süleyman Efendi ibn Abdulaziz bin İsmail meclis-i şer‘de hâlen mezkûr evkâf memuru Hafız Mehmed Halis Efendi ibn Ahmed Ağa müvâcehesinde ber vech-i âti takrîr eyledi. Yedimde mevcut ve mübrez bin üç yüz on sekiz senesi tarihiyle müverrah ve ol tarihte Erzincan Kadısı Ahmed Selami Efendi imzasıyla mümzâ ve hatemiyle mahtûm bir kıt‘a tevliyet hücceti mücebince Nezâret-i Evkâf-ı Hümâyün-ı Mülûkâneye mülhak evkâfdan Erzincan Kasabası su yollarının ta‘mîr ve termîmiyle mevlid-i nebevi kıra‘atine ve Murad Bey Cami Şerîfînde îfâ olunmak üzere iki adet berat ve (...) bir re’s kurban zebhiyle Celabuzur Karyesindeki konağın ittisâlinde mescid-i şerîfin imâmetine ve fukaraya it‘âm-ı ta‘âma ve bir akçe dahi vakf-ı mezkûr mütevellîsine ücret ve vazife olmak üzere ceddîm Satılmış-zâde Hacı Mehmed Ağa hayatında vücûh-u ber mu‘ayyenesine vakf-ı vasiyyesi eylediği Geçid Vadisinden cereyân eden âb-ı lezîzden üç kuşluk ve Vaskird Vadisinden cereyân eden âb-ı lezîzden Pazartertesi gündüzü bir hârik-ı mâ-ı lezîzi ve Vaskird Karyesinde vaki bir bâb değirmenini vakf ve tevliyetine evlâd-ı zukûrunun ekber varislerine şart edüp ber müceb-i şart-ı vâkıfa ekber evlat zukûrundan Satılmış-zâde Şevket Ağa ibn Mustafâ dahi bu kere vefat etmekle tevliyet-i mezkûre münhal ve hizmeti mu‘attal olduğundan ve ben dahi

²⁸⁰ 24 Şubat 1919

vâkîf-1 mûmâ ileyhî evlâd-1 zükûrunun ekber varisleri ve tevliyet-i mezkûrun meşrûtun lehi bulunduğundan müteveffâ-yı mezbûr Şevket Ağa'nın mahlûlünden olmak üzere tevliyet-i mezkûre 'uhdeme tevcih olunması matlubumdur dedikde memur mûmâ ileyhî Mehmed Halis Efendi dahi cevabında vakf-1 mezkûrun mütevellisi Satılmış-zâde Şevket Ağa'nın vefatıyla hizmet-i mezkûre münhal ve mu'attal olduğunu ikrar edüp ma'âda müdde'âsını inkâr etmekle mezbûr Süleyman Efendi mensup olduğu mezkûr Celabuzur Karyesi imam ve muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyesi tarafından memhûren mevrûd bir kıt'a 'ilm-u haber münderecâtı ile medine-i mezkûrenin Halîlullah Mahallesi ahalisinden Kolukısa-zâde Mustafa Çavuş ibn Ebu Bekir ve Karaağaç Mahallesi ahalisinden Bitlisli-zâde Hacı Mehmed Efendi ibn Hacı Abdullah nâm-1 kimesnelerin meclis-i şer'inde 'alâ tarîki'ş-şehâde vukû' bulan ihbârlarıyla müdde'î mezbûr Süleyman Efendi vâkîf-1 mûmâ ileyhî evlâd-1 zükûrunun ekber vârisi ve aslahı ve vakf-1 mezkûrun meşrûtun lehi idüğü lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve nümâyân olmağın mücebince ma vaka'a bi't-taleb tescil ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi'î ve'l-'işrîn min Cemaziye'l-Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁸¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 37 - Numara 11 (116)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Selami Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Mülâzım-1 Evvel İbrahim Efendi ibn Şerif'in pederi ve hasran vârisi olduğunu iddi'a eden mahalle-i mezkûre ahalisinden Câbi-oğlu Şerif Ağa ibn Ahmed medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'imizde medine-i mezkûre muhasebecisi Mehmed Nabi Beyin mürsel vekili olup kibel-i şer'den husûmeti re'y olunan Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi Erzincan Mekteb-i Rüşdiye-i Askeriye mu'allimlerinden iken bundan akdem vefat eden sülbi sahîh oğlum Mülâzım-1 Evvel İbrahim Efendi'nin verâseti hasran babası bana münhasıra olup

²⁸¹ 02 Mart 1919

oğlum müteveffâ-yı mezbûr İbrahim Efendi'nin hayatında Hükûmet-i Seniyyeden Tekâlif-i Harbiye suretiyle mübâye'a olunan bir re's esb esmânından bâ mazbata alacak hakkı olan bin altı yüz kuruş kable'l-ahz ve'l-istîfâ ber vech-i muharrer vefat edüp bana mevrûs meblağ-ı mezkûru mal sandığından hâlâ bana edâ ve teslîme müvekkil mûmâ ileyhe izafetle vekili mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak matlubumdur deyü da'va etdikde mûmâ ileyh Ömer Efendi dahi cevabında müteveffâ-yı mezbûr Ömer Efendi'nin Tekâlif-i Harbiyeden bâ mazbata bin altı yüz kuruş alacak hakkı olduğunu ikrar ma'âda verâset müdde'âsını inkâr etmekle müdde'i-i mezbûr ber vech-i muharrer verâset müdde'âsıyla beyâna havâle olundukda meclis-i şer'e hâzirân olan mahalle-i mezkûre ahalisinden Hancı-oğlu İbrahim Efendi ibn Hacı Halid ve Abdulhalim Efendi-zâde Yusuf Efendi ibn Ahmed nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istîshâd olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem vefat eden Askeri Mektebi Rüşdiye mu'allimlerinden Câbi-oğlu Mülâzım-ı Evvel İbrahim Efendi'nin verâseti babası işbu müdde'i Şerif Ağa ibn Ahmed'e münhasıra olup bundan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri eda-yı şehâdet-i şer'iyeye ettiklerinde usûl mevzu'âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Selami Mahallesi imamı Abdulhalim Efendi ibn Mehmed ve muhtarı Ali Efendi ibn Kamil nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden Dursun Efendi ibn Mehmed ve Kamil Efendi ibn Süleyman nâm-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye 'adil ve makbûlü'ş-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olunmağın mücebince subût-ı verâsetine bade'l-hükm meblağ-ı müdde'âya mezkûr bin altı yüz kuruşun mal sandığından müteveffâ-yı mezbûrun hasren vârisi pederi mezbûr Şerif Ağa'ya hâlen edâ ve teslîme müvekkil mûmâ ileyhe izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi'i min Cemaziye'l-Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁸²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²⁸² 07 Mart 1919

Sayfa – Dava no : 37 - Numara 12 (117)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Keleriç Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Davud oğlu Abdulkadir'in sülbi sağır oğlu Yahya'ya pederinden mevrûs emlak ve arazisini ifrâz ve hıfza ve vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağır-i mezbûrun halası karye-i mezkûrede sâkine zâtı mu'arrefe Güllü Hatun ibnetehu Süleyman emanetle ma'rûfe ve istikâmetle mevsûfe ve her vechile umûr-ı vesayet 'uhdesinden gelmeye muktedire idüğü karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve zâtı mezbûreyi arifân karye-i mezkûre ahalisinden İbrahim Ağa ibn Abdullah ve Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Ömer Lütü Efendi ibn Mustafa nâm-ı kimisnelerin huzûr-ı şer' de 'alâ tarîki'ş-şehâde ihbârlarıyla lede'ş-şer'i'l-enver zâhir olmağın mûcebince sağır-i mezbûr Yahya'nın babasından muntekil arazi ve emlakı ifrâz ve hıfza ve vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna halası mezbûre Güllü Hatun kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi'i min Cemaziye'l-Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁸³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 37 - Numara 13 (118)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Hozonsu Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Pertev (?) oğlu Şerif Ağa'nın sülbi kebir oğlu olup üç seneden berü ahvâli nâ ma'lum olan Mahmud'un peder ve validesinde ve cedde-i sahihası Saliha Hatun'dan munte-

---

²⁸³ 09 Mart 1919

kil bi'l-cümle emlak ve emvalini ahz ve kabz ve hıfza ve hali tebeyyün edinceye değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer' den bir kayyım nasbı ehem ve ilzâm olup mefkûd-ı mezbûrun zî-rahim mahreminden karye-i mezkûrede sâkin terzi esnafından Osman Efendi ibn Mustafa emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye kâdir idüğü karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve Kerim-oğlu Mahallesinden Bekir Efendi ibn Halil Ağa ve karye-i mezkûreden Dursun Efendi ibn Mehmed nâm-ı kimesnelerin huzûr-ı şer' de 'ala tarîki's-şehâde ihbârlarıyla 'inde's-şer'i'l-enver zâhir olmağın mûcebince mefkûd-ı mezbûrun hâli tebeyyün edinceye değin emlâk-ı mevrûsesini ahz ve kabz ve hıfza ve tesviye-i umûruna kıbel-i şer' den mezbûr Osman Efendi kayyım nasb ve ta'yîn olundukda olduğı ber vech-i muharrer kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeğı edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi'i min Cemaziye'l-Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

Kadı

Mühür

Baş Katip

Mühür

Sayfa – Dava no : 37 - Numara 14 (119)

Konu : Nafaka-i Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Molla Güzel Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden (...) zâde Ömer Ağa ibn Mustafa'nın sülbi sağır oğlu Abdulhak'ın vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kıbel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağır-i mezbûrun li-ebeveyn 'ammîsi oğlu mahalle-i mezkûrede mukîm Mülâzım-ı Evvel Nuri Efendi ibn İbrahim Edhem emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve her biri mahalle-i mezkûre ahalisinden Ağa Veli-zâde Ahmed Efendi ibn Ali ve Abdulhalim zâde Mehmed Efendi ibn Ahmed nâm-ı kimesnelerin huzûr-ı şer' de 'alâ tarîki's-şehâde vâki olan ihbârlarıyla 'inde's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın

mûcebince sağir-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûruna li-
ebeveyn ‘ammîsi oğlu mûmâ ileyh Nuri Efendi kıbel-i şer‘i şerîfden vasî nasb ve
ta‘yîn olundukda olduğu vesayet-i mezkûreyi bade‘l-kabul vasî-i mûmâ ileyh Nuri
Efendi meclis-i şer‘i mezkûrdan bi‘l-vesâye takrîr-i kelâm edüp sağir-i mezbûr Ab-
dulkhak nafaka ve kisve behaya eşedd-i ihtiyâc ile muhtaç olup cihât-ı sâireden infak
edecek malı ve husûsi maaşı olmadığından sağir-i mezbûrun eytâm sandığında
mahfûz malından olmak üzere nafaka ve kisve behâ ve sâir havâyic-i zarûriyyesiçün
kıbel-i şer‘den kadr-i ma‘rûf meblağ-ı farz ve takdîr olunmak muradıdır dedikte
vasî-i mûmâ ileyhin takrîr-i meşrûhu vâkı‘a mutâbık ve nefsü‘l-emre muvâfık olup
zıkr-i âti meblağ kadr-i ma‘rûf idüğu zıkr olunan ‘ilm-u haber meâli ve şahidân-ı
mezbûrânın ber nehc-i şer‘i vukû‘ bulan ihbârlarıyla zâhir ve nümâyân olmağın
mûcebince sağir-i mezbûrun nafaka ve kisve beha ve sâir havâyic-i zarûriyyesiçün
eytâm sandığında mahfûz malından olmak üzere tarih-i kitabdan itibaren yevmî yir-
mi kuruş evrak-ı nakdiyye meblağ farz ve takdîr olunup meblağ-ı mefrûza-i
mezkûru sağir-i mezbûrun nafaka ve kisve beha ve sâir havâyic-i zarûriyyesine harc
ve sarfa ve lede‘l-hâce istidâneye ve ‘inde‘z-zafer sağir-i mezbûrun malına rücû‘a
vasî-i mûmâ ileyh Nuri Efendi‘ye izin verilmeğin ma vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu.
Fi‘l-yevmi‘-s-sâni min Cemaziye‘l-Âhir sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi‘e ve
elf.²⁸⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 38 - Numara 15 (120)

Konu : Verâset

Erzincan Livası’nın Şeyh Çelebi Mahallesi sâkinelerinden ve Teb‘a-i Devlet-i Aliy-
yenin Ermeni Milleti’nden olup zâtı bi‘l-mu‘arrefeti’ş-şer‘iyye mu‘arrefe Pertekyân
kerimesi Pars Hatun veledet-i Mardirus Livâ-i mezkûr mahkeme-i şer‘iyesinde mec-
lis-i şer‘i hatîr lâzümü‘t-tevkîrde zıkr-i âti emlak ve araziye bi‘l-memuriye vaz‘ı-yed

²⁸⁴ 05 Mart 1919

olup kıbel-i şer‘den husûmeti re‘y olunan Livâ-i mezkûr Emlak-ı Emîriye Kâtibi Mehmed Efendi ibnû‘l-Hâc Rıza Bey müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi mûrislerim olup bundan akdem ma‘an fevt olan Liyan Artil ve Uhânnis Efendiler veledi Ağya benim anam müteveffiyeye Keyfisek ile li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi merkûm Ağya olmağla ol vechile müteveffiyân-ı merkûmân Artil ve Uhannis’in ‘asabât cihetinden varisleri olmayup zevi‘l-erhâm cihetinden varisleri hasran kız karındaşları kızı bana münhasıra olduğundan müteveffiyân-ı merkûmânın Erzincan Vergi Dairesi kuyûdu mûcebince namlarına mukayyed Erzincan‘ın mahâl-i muhtelifesinde vâki‘ ma‘lum ve müte‘ârifü‘l-hudûd kır üç kıt‘a hane ve tarlalarına hâzır mûmâ ileyh Mehmed Efendi hasebü‘l-memuriye vaz‘ı-yed eder olmağla suâl olunup mezkûr mülk-ü hane ve arazilerini bi‘l-verâse bana teslimine tenbîh olunmak matlubumdur deyü da‘va etdikde mûmâ ileyh Mehmed Efendi dahi cevabında müteveffiyân-ı merkûmânın sâlifü‘z-zikr Vergi Dairesinden mahreç-i resmiyye mûcebince ol mikdar emlak ve araziye bi‘l-memuriye vaz‘ı-yedi ikrar edüp ma‘âda müdde‘âsını inkâr etmekle müdde‘iye-i mezbûre Pars ber vech-i muharrer verâset müdde‘âsıyla beyâna havale olundukda Rum Mahallesi ahalisinden ve tebe‘a-i müşârün ileyh Rum milletinden Fırıncı Anastas veled-i Durdur ve Ermeni milletinden Vahan Efendi veled-i Kifork nâm-ı kimesneler li-ecli‘ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzirân olup her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi‘l-hakîka bundan akdem ma‘an fevt olan Erzincan‘ın Şeyh Çelebi Mahallesi ahalisinden Liyan Artil ve Uhannis Efendiler veledi Ağya‘nın varisleri li-ebeveyn kız karındaşları kızı zâtı ma‘lumumuz olan iş bu müdde‘iye Pars Hatun‘a münhasıra olup bundan başka müteveffiyân-ı merkûmânın varisi ve terikelerine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma‘lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü‘l-lafz ve‘l-mana bi‘l-müvâcehe ‘alenen edâ-yı şehâdet eylediler usûl mevzu‘âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Rum Mahallesi hey‘et-i ihtiyâriye a‘zasından Nebayot oğlu Nikola ve Yorga veled-i Nikola nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden ve Rum milletinden fırcı Durdur Ağa veled-i Nikola ve Nikola veled-i Haraneti nâm-ı kimesnelerden dahi bi‘l-müvâcehe ‘alenen lede‘t-tezkiye şahidân-ı merkûmânın makbûlü‘ş-şehâde oldukları iş‘âr ve ihbâr olunup şehâdetleri makbûle olmağın mûcebince müdde‘iye-i

mezbûre Pars Hatun'un ber vech-i muharrer subût-ı verâsetine bade'l-hükm müteveffiyân-ı merkûmân Artil ve Uhannis Efendilerin kuyûd-ı resmi mantûkunca bi'l-cümle emlâk ve arazileri müdde'ıye-i mezbûre Pars Hatun'a isâbeti ve intikali iktizâ eylediği tescîl ve bi't-taleb i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi min Cemaziye'l-Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁸⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 38 - Numara 16 (121)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Balı Beyi Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Tevhid bin Yusuf'un sülbi sağır oğlu Yusuf ve sulbiyye sağıre kızları Naile ve Aişe'nin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değın tesviye-i umûrlarına ve hukuklarını muhafazaya kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sığâr-ı mezbûrünün libebeveyn 'ammîleri karye-i mezkûre ahalisinden Kurban Ağa ibnü'l-mezbûr Yusuf emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre heyet-i ihtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve karye-i mezkûre ahalisinden Kel Ağa-zâde Ahmed Ağa ve İbrahim oğlu Abdullah nâm-ı kimesnelerin huzûr-ı şer'de 'ala tarîki's-şehâde ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sığâr-ı mezbûrünün vakt-i rüşd ve sedâdlarına değın tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den mezbûr Kurban vasî nasb ve ta'yîn olundukda olduğı ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâmini min şehri Cemaziye'l-Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁸⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

²⁸⁵ 06 Mart 1919

²⁸⁶ 11 Mart 1919

Sayfa – Dava no : 38 - Numara 17 (122)

Konu : Verâset

Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesi ahalisinden ve mal tahsildarlarından olup muhâceraten Zile Kasabasında bulunduğu esnada bin beş yüz kuruş maaşla İ'âşe-i 'Umûmiye Mu'akkıblığında müstahdem iken geçen bin üç yüz otuz dört senesi Şubatında Zile Kasabasında vefat eden Semerci-oğullarından Hafız Veysi Efendi ibn Osman'ın verâseti hâlâ medine-i mezkûrenin mezkûr Kurşunlu Mahallesinde sâkineler zevce-i menkuhe-i metrûkesi Nafia Hatun bint-i Halil ile zevce-i mezbûre Nafia Hatun'dan mütevellideler sulbiyye-i sağıre kızları Emine ve Naime ve li-ebeveyn er karındaşı Yunus nâm-ı kimesnelere münhasıra olduğu zâtı mezkûr Kurşunlu Mahallesinden Çavuş-oğullarından Mehmed Efendi ibn Mustafa ve esbak muhasebe baş kâtibi müteveffâ Vasıf Efendi mahdûmu Yaşar Efendiler ta'rifleriyle mu'arrefe zevce-i mezbûre Nafia Hatun medine-i mezkûre mahkemesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enverde takrîr ve mezkûr Kurşunlu Mahallesi imamı Hafız Yusuf Efendi ibn İsmail ve Muhtarı Mahmud Efendi ibn Osman mühr-ü zâtı ve resmileriyle mahtûm ve mu'ta 9 Mart sene 335²⁸⁷ tarihli bir kıt'a 'ilm-u haber meâli takrîr-i mezkûru te'yîd eylemiş ve verâset-i mezkûre vech-i meşrûh üzere idüğü yine mevsûku'l-kelim zevâtdan mûmâ ileyhima muarriifân Mehmed ve Yaşar'ın meclis-i mezkûrda 'ala tarîki'shâde vukû' bulan ihbâr ve imzalarıyla lede'sşer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağla bu sûretde mes'ele-i mirasları bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehinden olup üç sehmi zevce-i mezbûreye ve sekizer sehinden on altı sehmi bintân-ı mezbûretân Emine ve Naime'ye ve bâki beş sehmi ehun lehe mezbûr Yunus Ağa'ya isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve bi't-taleb hüccet-i şer'iyye mezbûre Nafia Hatun yedine i'tâ kılındı. Fi'l-yevmi's-sâmini min şehri Cemaziye'l-Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁸⁸

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

²⁸⁷ 09 Mart 1919

²⁸⁸ 11 Mart 1919

Sayfa – Dava no : 39 - Numara 18 (123)

Konu : Vekâlet

Zikr-i âtî husûsun mahallinde ketb ve tahrîr ve istimâ‘ı takrîr için vâki‘ olan taleb üzerine kıbel-i şer‘i şerîfden bi‘l-iltimâs me‘zûnen irsâl olunan Mahkeme-i Şer‘iyye Baş Katibi Ömer Lütî Efendi ibn Bekir Sıtkı Erzincan Livâsı Beledî Kâbile’si Hayriye Hatun’un Halilullah Mahallesi vâki‘ müte‘ecciraten mukîr olduğu menzile varup zeyl-i vesîkada muharrerü‘l-esâmî müslimûn huzûrlarında ‘akd-i meclis-i şer‘i ‘âli ettikte zâtı mezkûr Halil Efendi Mahallesi imamı Hoca Mevlût Efendi ibn Feyzullah ve Edhem Ağa ibn Ahmed ta‘rifleriyle mu‘arrefe mûmâ ileyha Hayriye Hanım kerimesi Leman Hanım ibnetehu Rıza Efendi meclis-i ma‘kûd-ı mezkûrda Erzincan eşrafından Hakkı Bey-zâde Mahfuz Bey mahzarında bi-tav‘ihima ikrar-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüp bundan on üç sene evvel yedi bin bir kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhe-i medhul bihâsı olup müddet-i mezkûreden beri zevciyyet beynimizde kâime iken bundan bir mâh evvel beni talak-ı selâse ile tatlık eden zevc-i dâhilim Erzincan Askeri Merkez Hastanesi eczacılarından Yüzbaşı Rüşdü Bey ibn Ahmed aleyhinde Erzincan mahkeme-i şer‘iyyesinde ikâme etmiş olduğum talak ve mehir ve nafaka da‘vasından dolayı leh ve aleyhimde tehdüs edecek olan bi‘l-cümle umûr-ı da‘âvâ ve mesâlih-i resmiyyede mûmâ ileyh Rüşdü Bey ve sâir icab edenlerle cem‘î muhâkeme-i şer‘iyye ve sulhiyye ve icrâiyye ve mecâlis-i ve devâir-i resmiyyenin aksâm-ı muhtelifesinde müdde‘i ve müdde‘i-i ‘aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatıyla ve i‘tirazü‘l-gayr suretiyle bidâyeten ve tashîhen ve i‘tirâzen ve istinâfen ve temyîzen ve i‘adeten taleb ve da‘va ve muhâkeme ve muhâseme ve redd-i cevaba ve ikâme-i beyyine ve istihlâfa ve nâmımla her türlü müsted‘iyât ve levâyih ve evrâk-ı resmiyye ibrâz ve te‘âtisine ve red ve kabulüne ve lede‘l-iktizâ kable‘l-hükm ve bade‘l-hükm (...) ve sâdir olacak i‘lâmâtı istihsâle ve ahz ve teblîğ ve tebellüğe ve tenfiz ahkâmı zımmında muvakki‘i icraya ve vaz‘ına ve hakem-i mümeyyiz ve ehl-i vukûf nasb ve ta‘yîne ve tatbîk-i hat ve hatem ve istikşâfâta ve ta‘yîn-i merci‘ ve nakl-i da‘va salâhına ve zarar ve ziyana ve mesârif-i muhâkeme taleb ve iddi‘âsına ve hukukumun şer‘en ve kânûnen muhafazası emrinde lazım gelen tedâbiri icraya ve

husûs-ı mezkûrun mütevakıf olduğu umûrun küllisini son dereceye kadar ta'kib ve ifâya tarafımdan iş bu hâzır bi'l-meclis mûmâ ileyh Mahfuz Bey'i vekâlet-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyye ile vekil ve nâib-i münasib nasb ve ta'yîn eyledim dedikde olduğu ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm eylediğini katib mûmâ ileyh mahallinde zabt ve tahrir ve ma'an meb'ûs-u ümenâ-i şer'le meclis-i şer'î şerîfe gelüp 'alâ vukû'ihî inhâ ve takrîr etmeğin gıbbe't-tasdîki's-şer'î ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-âşir min şehri Cemaziye'l-Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁸⁹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 39 - Numara 19 (124)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan Livâsının Kara Kilise Karyesinde sâkine sahibi-i arzuhâl mu'arrefetü'z-zât Muhabbet Hatun ibnetehu Hüseyin medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde mün'akid meclis-i şer'î şerîf-i enverde Livâ-i mezkûr muhasebecisi ve Beytü'l-Mal Memuru Mehmed Nabi Bey tarafından mürsel vekili kıbel-i şer'den husûmeti re'y olunan Emlak-ı Emîriye Katibi Mehmed Efendi ibnü'l-Hâc Rıza Bey müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi zevcim ve mûrisim olup bundan akdem vefat eden Yemen bin Mehmed bin Yemen'in verâseti zevce-i menkuhe-i metrûkesi benimle benden mütevellideler sulbiyye kebire kızı Zahide ve sulbiyye sağire kızı Sündüs ve li-ebeveyn 'ammîsi oğlu Hüseyin bin Kasım Ağa'ya münhasıra olup müteveffâ-yı merkûmun bizden başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup zevcim müteveffâ-yı merkûm Yemen Ağa hayatında geöen bin üç yüz otuz üç senesinde karyemizde vâki' emvâl-i metrûke arazisine kendi malından olarak zer'etmiş olduğu buğday tohumundan husûle gelen otuz iki god hinta hasılatına muhasebeci mûmâ ileyh tarafından hasebü'l-me'mureye müdâhele ve vaz'ı-yed edildiğinden ve hasılât-ı mezkûre dahi bize mevrûs olduğundan suâl olunup mezkûr otuz iki god hın-

²⁸⁹ 13 Mart 1919

tanın bi'l-verâse ve bi'l-vesâye bana edâ ve teslimine müvekkiline izâfetle vekil mûmâ ileyh Mehmed Efendi'ye tenbîh olunmak matlubumdur vekili mûmâ ileyh dahi cevabında sâlifü'z-zikr ol miktar hinta hasılatına müvekkilin hasebü'l-me'muriye müdâhele ve vaz'ı-yedini ikrar ma'âda verâset müdde'âsını inkâr eyledi medine-i mezkûreden ber vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine taleb olundukda li-ecli'ş-şehâde ve meclis-i şer'e hâzirân olan karye-i mezkûre ahalisinden Bektaş oğlu Mahmud ibn İshak ve Mustafa bin Dursun nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem vefat eden Yemen bin Mehmed bin Yemen'in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi işbu zâtı ma'lumumuz olan işbu hâzire bi'l-meclis müdde'ıye-i mezbûre Muhabbet Hatun ibnetehu Hüseyin ile sulbiyye kebire kızı Zahide ve sulbiyye sağire kızı Sündüs ve li-ebeveyn 'ammîsi oğlu Hüseyin bin Kasım Ağa'ya münhasıradır müteveffâ-yı mezbûrun bunlardan başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen ber nehc-i şer'i eda-yı şehâdet eylediler usûl mevzû'âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları karye-i mezkûre muhtarı Yusuf Ağa ibn Dursun ve A'za Veli Ağa ibn Hasan Ağalardan evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu karye-i mezkûre ahalisinden Aşur bin Kahraman ve Ali bin Aziz nâm-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü'ş-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olundu mücebince müdde'ıye-i mezbûre Muhabbet Hatun'un subût-ı verâsetine bade'l-hükm ve't-tebeyyüne mes'ele-i mirasları bi-hükmi'l-ferâiz yirmi dört sehinden olup üç sehmi zevce-i müdde'ıye-i mezbûreye ve sekizer sehinden on altı sehmi bintân-ı mezbûretân Zahide ve Sündüs'e ve bâki beş sehmi dahi 'ammisi oğlu mezbûr Hasan'a isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâmini şehri Cemaziye'l-Âhire sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁹⁰

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²⁹⁰ 11 Mart 1919

Sayfa – Dava no : 40 - Numara 20 (125)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Caferli Mezra'ası ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Ebu Zer oğlu Mahmud bin Mehmed'in sülbi sağır oğulları Süleyman ve Yusuf ve sulbiyye sağire kızı Kezban'ın vakt-i rüşd ve edâdlarına değin tesviye-i umûrlarına ve pederlerinden mütenakkil arazilerini ifrâz ve tefrîke bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sığâr-ı mezbûrûnun valideleri mezra'-ı mezkûrede sâkine zâtı mezra'-ı mezkûre ahalisinden Munzur oğlu Sadık ve Güzel-oğlu Hasan nâm-ı kimesne ta'rifleriyle mu'arrefe Saray Hatun ibnetehu Aziz emanetle ma'rûfe ve istikâmetle mevsûfe ve her vechile umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mezra'-ı mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve muarrifân-ı mezbûrânın huzûr-ı şer'de 'ala tariki'ş-şehâde ihbârlarıyla lede'ş-şer'i'l-enver zâhir olmağın mücebince sığâr-ı mezbûrûnun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına valideleri mezbûre Saray Hatun vasî nasb olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâlisi 'aşera Cemaziye'l-Âhire sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁹¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 40 - Numara 21 (126)

Konu : Tecdîd ve Fesh-i Nikah

Zıkr-i âti husûsun mahallinde ketb ve tahrir ve istimâ'ıçün bâ istid'â vaki' olan taleb üzerine kıbel-i şer'i şerîfden bi'l-iltimâs me'zûnen irsâl olunan Mahkeme-i Şer'iyye Baş Kâtibi Ömer Lütü Efendi ibn Bekir Efendi medine-i Erzincan'ın Fethullah Mahallesinde vâki' Nazım Bey-zâde İbrahim Beyin konağına varup menzil-i mezkûrda hâzirân olan müslimûn huzûrlarında 'akd-i meclis-i şer'i 'âlf etdikde 'an asl Kayse-

²⁹¹ 16 Mart 1919

ri'nin Sultaniye Mahallesinden ve Teb'a-ı Devlet-i 'Aliyyenin Ermeni Milleti'nden olup hâlâ medine-i Erzincan'ın mezkûr Fethullah Mahallesindeki menzil-i mezkûrda misâfireten mukîme zâtı mûmâ ileyh İbrahim Bey ve mir mûmâ ileyhın hizmetçilerinden Şükrü Ağa bin Mehmed ta'rifleriyle mu'arrefe Demirci-oğlu kerimesi Hûrubîn (?) Hatun bint-i Mıgırdıç bin Toros meclis-i ma'kûd-ı mezkûrda zevc-i sâbıkı Asâkir-i Şâhaneye mensup Erzincan'ın Aramsaz Merkez Hastahane eczacılarından Yüzbaşı Rüşdü Efendi ibn Ahmed mahzarında bi-tav'iha takrîr-i kelim ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edüp ben Kayseri Sancağından ve mezkûr Sultaniye Mahallesinde 'âkile ve bâliğa ve el-yevm yirmi yaşımı mütecâvize olarak rüşdümde bulûğuma munzame olup nasrâniye olduğum halde bin üç yüz otuz bir sene biz tarafından dîn-i nasrâniyeden teberrî ve ihtidâ edüp dîn-i İslamı kabul ve ismimde Hâdiye tesmiye olunduktan sonra iki bin bir kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle mahzar-ı şuhûdda nefsimi iş bu hâzır mûmâ ileyh Rüşdü Efendi'ye tezvîc ve tenkîh ve mûmâ ileyh Rüşdü Efendi dahi ber vech-i muharrer tezevvücü kabul ve dört sene kadar bir müddet dahi izdivâc mu'amelesiyle zevce-i menkuhe-i medhûl bihâsı iken ben bu kere tekrar kendi arzulla (...) dîn-i aslıma rucû' etmekliğim sebebiyle nesh-i 'acil ile fi'l-hâl nikahımız mensûh olmağla ve bu kere yine dîn-i aslımla olarak hüsn-ü rızâ ve tayyib-i ihtiyârimle mahzar-ı şuhûdda bu defa elli adet Osmanlı Lirası mehr tesmiyesiyle zevc-i evvel mûmâ ileyh Rüşdü Efendi'ye nefsimi tezvîc ve tecdîd-i nikah etmiş olduğumdan deyü icâb ve zevc-i mûmâ ileyh Rüşdü Efendi dahi kezâlik meblağ-ı mezkûr elli adet Lira-yı Osmani mehr-i müeccel-i müsemmâ ile meclis-i nikahda 'inde's-şuhûd tekrar tezevvüc ve tenkîh ve kabul ettim dediğini katib mûmâ ileyh mahallinde ketb ve tahrîr ve ma'an meb'ûs-ı ümenâ-i şer'le meclis-i şer'e gelüp 'alâ vukû'a inhâ ve takrîr etmeğın gıbbe't-tenfîz ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi gur-re-i Cemaziye'l-Âhire sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁹²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

²⁹² 04 Mart 1919

Sayfa – Dava no : 40 - Numara 22 (127)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Kiy Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Zehrab oğlu Ahmed bin Mustafa'nın sülbi sağır oğlu Mustafa'nın vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kibel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağır-i mezbûrun li-ebeveny 'ammîsi oğlu karye-i mezkûre ahalisinden Bad-oğlu Mehmed bin Edhem emanetle ma'rûf istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mezkûr Kiy Karyesi Hey'et-i İhtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mûndericâtı ve her biri karye-i mezkûre ahalisinden İsmail Efendi ibn Salih ve İbrahim Efendi ibn İshak nâm-ı kimesnelerin huzûr-ı şer' de 'alâ tarîki'ş-şehâde ihbârlarıyla 'inde'ş-şer'î'l-enver zâhir olmağın mûcebince mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûruna mezbûr Mehmed kibel-i şer' i şerîfden vasî nasb olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r râbî' i 'aşera min Cemaziye'l-Âhire sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁹³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 40 - Numara 23 (128)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Taşçı Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Ferhad-oğlu Ömer Çavuş ibn Ahmed'in sülbi sağır oğlu el-yevm on iki yaşında Sıdkı nâm-ı sağırın vakt-i rüşd ve sedâdına değin bi'l-cümle umûrunu ru'yet ve tesviye ve hukukunu muhafazaya kibel-i şer' den bir vasî nasb ve ta'yîni lazım ve mühim ve sağır-i mezbûrun validesi zâtı'z-zevc olup vesâyet edemeyeceği ve sağır-i mezbûrun li-ebeveny 'ammîsi mahalle-i mezkûre ahalisinden Ferhad-oğlu Mehmed Efendi ibn

²⁹³ 17 Mart 1919

Ahmed emanetle ma'rûf istikâmetle mevsûf ve her vechile vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mezkûr Taşçı Mahallesi imamı Salih Efendi ibn el-Hâc Hüseyin ve Kırtıl-oğlu İsmail Efendi ibn Arif nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer' de 'alâ tarîki'ş-şehâde vukû' bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın sağır-i mezbûr Sıdkı'nın vakt-i rüşd ve sedâdına değın bi'l-cümle umûrunu ru'yet ve tesviye ve hukukunu muhafazaya ve babası müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs ve muntekil bi'l-cümle emvâl ve eşyâ-ı sâiresini ahz ve kabz ve hıfza sağır-i mezbûr Sıdkı'nın li-beveyn 'ammîsi mezbûr Mehmed Efendi kibel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olundukda olduğı ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeğı edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's sâlisi 'aşera min Cemaziye'l-Âhir sene seb'un ve selâsın ve selâse mi'e ve elf.²⁹⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 41 - Numara 24 (129)

Konu : İstihkâk İ'lâmı

Medine-i Erzincan'ın Ahmediye Karyesi ahalisinden olup Reşadiye Mahallesinde sâkin sahib-i arzuhâl Aziz bin İsmail medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'imizde Selepur Nahiyesinin Mevük (?) Karyesi ahalisinden Mustafa bin Murtaza müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi el-yevm zabita-i livanın taht-ı nezâretinde olup rengi boz ve paça ve kuyruğı siyah altı yaşında bir re's öküzü bin üç yüz otuz üç senesi Kanun-ı Evvelinde Amasya'nın Tafra (?) Karyeli Tahir Ağa nâmında bir kimesneden beş yüz elli kuruş bedel mukâbilinde iştirâ edüp yedimde şirâen malım iken bin üç yüz otuz dört senesi Mayıs²⁹⁵ zarfında çardaklığın yukarı çayırı nâm-ı mahalde mer'âdan zâyi' edüp el-yevm müdde'i-i 'aleyh-i mezbûr Mustafa yedinde bulmamla bi'l-istihkâk taleb ederim da'va etdikde ol dahi cevabında mezkûr öküzü bundan beş mâh mukaddem Sevk-i Sultanîde ismi ihtisâb defterinde mukayyed bir adamdan yedi yedi adet Lira-yı Osmâni mukâbilinde iştirâ eylediğimden mezkûr

²⁹⁴ 16 Mart 1919

²⁹⁵ Mayıs 1918

öküzden merkûm Aziz'in hakkı yoktur benim mülk-ü müşterâmdır deyü inkâr ve müdafaasına karşı tarih-i mukaddem olan müdde'i-i merkûm Aziz beyâna havâle olundukda meclis-i şer'e hâzirân olan Seydi Bey Mahallesi ahalisinden Murad-oğlu Veli Çavuş ibn Mustafa ve Aşağı Ula Karyesi ahalisinden Halil oğlu Ali bin İsmail nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında iş bu meclis-i şer'de re'yü'l-'ayn müşahede olunan rengi boz ve ve paça ve kuyruğu siyah nişaneli yedi yaşında bir re's öküzü bin üç yüz otuz üç senesi Kanun-ı Evveli zarfında Amasya'nın Tafra'lı Karyesinde Tahir Ağa namında bir kimesneden beş yüz elli kuruş bedel mukâbilinde iştirâ edüp yedinde şirâen malı ve mülkü olduğu biz böylece bu husûsa şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü mezkûr öküze iş'âret ve edâ-yı şehâdet eylediler usûl mevzû'âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Seydi Bey Mahallesi muhtarı Ahmed Ağa ibn Mustafa ve a'zası Cemil oğlu Mustafa bin Mahmud ve Aşağı Ula Karyesi muhtarı Mehmed bin Mustafa ve a'zası Hüseyin Çavuş bin Mustafa nâm-ı kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu Seydi Bey Mahallesi ahalisinden Ahmediye Karyeli Süleyman bin Gülabi ve Aşağı Ula'lı Aziz Ağa ibn Zübeyr Bey nâm-ı kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrân 'adil ve makbûlü's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olunmağın mücebince ba'de'l-isbât ve'l-halef ve'l-hükm müdde'âya mezkûr bir re's öküzü müdde'i-i mezbûr Aziz'e teslîme müdde'i-i 'aleyh merkûm Mustafa Ağa'ya tenbîh olduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's sâlisi 'aşera min Cemaziye'l-Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁹⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 41 - Numara 25 (130)

Konu : İ'lâm: Talak ve Nafakaya Dair

Fi'l asl Makrı Köyü Muhasebeci Mahallesi sâkinelerinden olup el-yevm Medine-i Erzincan'ın Halilullah Mahallesinde mukîme Leman Hanım ibnetehu Rıza Bey ibn Ahmed tarafından zikr-i âti husûsun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine bin üç yüz

²⁹⁶ 16 Mart 1919

otuz yedi senesi Cemaziye'l-Ahirenin onuncu günü²⁹⁷ tarihiyle müverrah ve on sekiz numara ile murakkam Erzincan Mahkeme-i Şeriyyesinden mu'ta bir kıt'a hüccet-i şer'iyye ile mansûb vekil Hakkı Beyzâde Mahfuz Bey medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde mün'akid meclis-i şer'î şerîf kezâlik 'ani'l-asl Kastamonu ahalisinden olup el-yevm Erzincan Merkez Hastahanesi Eczacısı Yüzbaşı Rüşdü Efendi ibn Ahmed'in zikr-i câ'i da'vanın mütevakkıf olduğu umûrun küllisine üç yüz otuz beş senesi Şubatının yirmi altıncı günü tarihiyle müverrah ve yüz kırk dört numara ile murakkam Katib-i 'Adl Dairesinden musaddak ve mübrez bir kıt'a vekâletnâme ile vekili bulunan Abdullah Vehbi Efendi ibn Abdulkadir mahzarında ber vech-i âti da'va eyledi müvekkilem mezbûre Leman Hanım yetmiş beş adet yüzlük altın Lira-yı Osmanî mehr-i müeccel-i müsemmâ ile on üç seneden berü müvekkil mûmâ ileyh Rüşdü Efendi'nin zevce-i menkuhe-i medhûl bihası iken mûmâ ileyh Rüşdü Efendi senesi hâliye Kanun-ı Sani'nin yirmi altıncı günü zevcesi müvekkilem mezbûreyi talâk-ı selase ile tatlık edüp zimmetinde mütekarrır ve ma'kûd-ı 'aleyh alacak hakkı olan meblağ-ı mehr-i müeccel-i mezkûru mahall-i 'akd olan Dersaadette iddia ve isbat etmek hakkı bâki kalmak üzere müvekkilemin nafaka-i 'iddet-i mu'înesi için zevci müvekkil mûmâ ileyh üzerine kıbel-i şer' den kadr-i ma'rûf nafaka takdîriyle müvekkilemin cihâzı ve malı olup müvekkil mûmâ ileyh'in vaz'ı yedinde bulunan cem'an seksen adet yüzlük altın Lira kıymetli bir adet altın kordon ve bir adet Van kârı gümüş sigara tabakası ve elmas taşlı bir adet altın yüzük ve üç kat gelinlik elbise ve iki adet yün hırka ve iki adet yün fanila ve bir eteklik ile dört adet beşi birlik altın Lirasını ve müvekkil mûmâ ileyh Rüşdü Efendi ile müvekkilem Leman Hatun beynlerinde hâl-i zevciyyet kâime iken müvekkil mûmâ ileyh'in firaşından hâsıl ve müvekkilemden mütevellidler on bir yaşında Mehmed Hürriyet ile sekiz yaşında Mehmed Hikmet nâm-ı sağırları üç yüz otuz dört senesi Kanun-ı Evvelinin yirminci günü tarihiyle müverrah ve müvekkil mûmâ ileyh'in imzasıyla mûmzâ mu'anven ve mersûm sened ile bi'r-rıza valideleri müvekkilem mezbûre nezdinde bıraktıktan sonra bu kere sağırân-ı mezbûrânı yine kendi hacr ve terbiyesine almış olduğundan sağırân-ı mezbûrânı dahi müvekkilem için hâlâ teslimine müvekkil mûmâ ileyh Rüşdü Efendi'ye izâfetle vekili Abdullah Efendi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur deyü talak ve

---

²⁹⁷ 13 Mart 1919

sağîrân-ı mezbûrânın bi'r-rıza validelerine terk eylediği müdde'asını mü'eyyed ve tarih-i mezkûr ile müverrih iki kıt'a sened ibrâz eyledi vekil mûmâ ileyh Abdullah Efendi dahi cevabında müvekkili Rüşdü Efendi'nin zevcesi müvekkile-i mezbûreyi tarih-i mezkûrda ber vech-i müdde'a tatlîk eylediğini ikrar ve cihâz-ı müdde'a behayı külliyyen inkâr edüp sağîrân-ı mezbûrânın sinlerine nazaran validelerinin hakk-ı hidânesi sâkıt olduğunu ve müvekkilim zevcesini tatlîk ettiğini müte'akib 'iddet-i müddetinde infâk-ı tehiyye eylediği 'iddeti hanesine gelüp itaat etmediğine binâen sağîrânın validelerine terk olunmuş müdde'âsıyla nafaka hakkındaki müdde'âsının bi'l-vekâle reddini talep eyledi müdde'eye vekili dahi cevabında müvekkil mûmâ ileyh talakı müte'akib öyle bir 'iddet hane tehiyye eylediği hakkında müvekkiline resmi ve gayrı resmi bir ihtarda bulunmadığına mebnî nafaka hakkındaki da'vasında ısrar eyledi. Müdde'eye vekili Mahfuz Bey eşya-ı cihâziye müdde'âsıyla beyâna lede'l-havâle eşya müdde'âma şahidim yoktur deyü eşyaya beyyineden ızhâr-ı 'acz ile bi'l-vekâle talep-i tahlîf olunmağla müvekkil mûmâ ileyh Rüşdü Efendi li-eclî't-tahlîf meclis-i şer'e hâzır olup taraf-ı şer'den yemin teklif olunduk da müdde'â behâdan mezkûr gümüş sigara tabakası ile iki adet yün hırka hakkında yemininden müvekkili yedinde mevcut olduğunu ikrâr ve i'tirâf ve mezkûr gümüş tabakayı dahi esnâ-i muhâkemedede vekil mûmâ ileyh Mahfuz Bey'e teslim edüp inkârda bulunduğu mütebâki altı kalem mezkûr eşya-yı mu'accele müdde'a behânın mevcut olmadığı ve müdde'eye-i mezbûre için mehr-i mu'accel tesmiye edilmediği ve nezdinde bir gûnâ mu'accelâtı bulunmadığı hakkında teklif olunan yemini kabul ve Vallahi deyü bi'l-müvâcehe ber nehc-i şer'i icra etdikten sonra zikr-i âti meblağ kadr-i ma'ruf idüğü tarafeyn vekillerinin ittifaklarıyla nümâyân olmağın mücebince müdde'eye-i mezbûrenin nafakasıçün evrâk-ı nakdiyye olarak kıbel-i şer'den yedi yüz kuruş farz ve takdîr olunup meblağ-ı mefrûz mezkûru nafakasına harc ve sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve 'inde'z-zafer müvekkil mûmâ ileyh Rüşdü Efendi üzerine rücû'a müvekkile-i mezbûreye izâfetle vekili Mahfuz Bey'e izin verildi. Cereyân eden muhâkemenin icra eylediği iddi'a ve müdafa'âta nazaran müdde'iyenin mehr-i müeccel-i müsemmâ müdde'âsını mahall-i 'akd olan Dersaadette iddi'a ve isbat etmek hakkının bekâsına ve hakk-ı hidânedan müsteğnî oldukları anlaşılın sağîrân-ı mezbûrânın babaları müvekkil mûmâ ileyh tarafından validelerine terk edildiğini (...) ihticâca salih

bir evrak olmadığına binâen müdde'iyeye vekilinin bu bâbdaki iddi'asının reddine ve mezkûr talak üç yüz otuz beş senesi Kanun-i Saninin yirmi altıncı günü²⁹⁸ tarihinde ikâ' ve ihbar edildiği mütehakkık ise bu bâbın icâbı lede't-teemmül ve't-tedkîk talâkı mezkûrun vukû'u tarihiyle mu'tede-i mezbûrenin tarih-i istid'â ve müracaatı olan sene-i merkûme Şubatının altıncı gününe kadar arada mürûr ettirmiş olduğu on bir günlüğü şer'en lazım gelmeyeceğinden hattâ ve müddet-i 'iddet olan doksan bir gündен bâki kalan seksen günlük nafaka-i 'iddet için meblağ-ı mefrûz-ı mukadderenin i'tâsı lazım geldiği bade't-tefhîm müdde'iyeye vekili mûmâ ileyh eşya-yı mu'accele-i mebhûse müdde'â behâdan bir altın kordon ve bir elmas taşlı yüzük ve üç kat elbiseye ve iki fanila ve bir eteklik ve dört adet beşi birlik müdde'âsıyla müvekkil mûmâ ileyh Rüşdü Efendi'ye izâfetle vekil mûmâ ileyh Abdullah Efendi'ye bi-lâ beyyine mu'ârazadan men'iyile müddei-i aleyh müvekkil mûmâ ileyh Rüşdü Efendi'nin yedinde müdde'iyeye-i mezbûrenin sâlifü'z-zikr eşya-yı mu'acceden malı olduğu tahakkuk eden mezkûr iki adet yün hırkayı müvekkile-i mezbûre için vekili mûmâ ileyh Mahfuz Bey'e hâlen teslim müvekkil mûmâ ileyh Rüşdü Efendi'ye izâfetle vekili mûmâ ileyh Abdullah Vehbi Efendi'ye bade'l-ilzâm ve't-tenbîh zîrde müfredatı muharrer harc ve rusûm ve mesârif-i muhâkeme olup evvel emrde müdde'iyedin alınan beş yüz otuz altı buçuk kuruşdan yüz seksen beş kuruşu usûl-ü muhâkeme-i şer'iyeye kararnamesinin altmış birinci maddesi mücebince müdde'iyeye i'ade olup ma'adası müdde-i-i 'aleyh müvekkil mûmâ ileyh Rüşdü Efendi'den istifası iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâni 'aşera min şehri Cemâziye'l Âhire sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.²⁹⁹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 42 - Numara 26 (131)

Konu : Verâset

Medine-i Erzincan'ın Kerimoğlu Mahallesinde sâkin Cırcımı Karyesi ahalisinden Kumur-oğlu Halil Ağa ibn İbrahim bin Hüseyin'in zikr-i câ'î husûsun mütevakkıf

²⁹⁸ 26 Ocak 1919

²⁹⁹ 15 Mart 1919

olduğu umûrun küllisine Kâtib-i ‘Adl Mahkemesinden musaddak üç yüz otuz beş sene Martının dördüncü günü tarihiyle müverrah hüccet ile vekili arzuhalci Ömer Lütî Efendi medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinde mün‘akid meclis-i şer‘i enverde karye-i mezkûre ahalisinden Karslı-oğlu Mehmed Ağa ibn Ömer müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi zikr olunan Cırzını Karyesi ahalisinden iken bundan üç mâh mukaddem vefat eden Kavas-oğlu Ahmed bin Mehmed’in validesi müteveffıye Alime Hatun ile müvekkilim mezbûr Halil Ağa li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi İbrahim ve dedeleri ismi Hüseyin’i ve valideleri ismi Gülsüm bint-i Yahya ve maskat-ı re’sleri mezkûr Cırzını Karyesi olup ol vechile müteveffâ-yı mezbûr Ahmed’in verâseti zevi’l-erhâm cihetinden dayısı müvekkilim mezbûr Halil Ağa’ya münhasıra olup başka varisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmayup mezbûr Ahmed hayatında müdde‘i-i ‘aleyh merkûm Mehmed’in zimmetinde cihet-i karzdan alacak hakkı olan beş adet yüzlük altın ile altı aylık güzeştesi olan yetmiş beş kuruşdan beş adet yüzlük altın lira ile iki adet mecdiyesini hayatında istifâ edüp bâki otuz beş kuruşu kable’l-ahz ve’l-istifâ ber vech-i muharrer vefat etmekle meblâğ-ı mezkûr müvekkilime mevrûs olduğundan müvekkilim için meblağ-ı mezkûru hâlâ bana teslîme müdde‘i-i ‘aleyh-i mezbûre tenbîh olunmak bi’l-vekâle matlubumdur deyü alacak müdde‘asına mutâbık mu‘anven ve mersûm ve altı mâh vadeli üç yüz otuz dört sene Haziranının on üçüncü günü³⁰⁰ tarihiyle müverrah ve beş adet yüzlük altın lira ile yetmiş beş kuruş güzeşte deyni hâvi ve ez gayrı teslîmât otuz beş kuruş bekâyâyı nâtık bir kıt‘a sened ibraz eyledi ol dahi cevabında ez gayr-ı teslîmât müteveffâ-yı mezbûre otuz beş kuruş hâlâ zimmetinde deyni olduğunu tav‘an ikrar ma‘âda verâset müdde‘asını inkâr eyledi müdde‘a vekilinden ber vech-i meşrûh verâset müdde‘asına mutâbık beyyine taleb olundukda li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzirân olan Cırzını Karyesi ahalisinden Şeyh-zâde Mehmed Efendi ibn Mustafa bin Abdullah ve Kerim-oğlu Mahallesinden Mahmud Ağa ibn Dursun bin Mahmud nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi’l-hakîka Cırzını Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Kavas-oğlu Ahmed bin Mehmed’in validesi müteveffıye Alime Hatun ile müvekkil-i mezbûr Halil Ağa li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi İbrahim ve dedeleri ismi Hüseyin’i ve valideleri ismi Gülsüm bint-i Yahya ve

³⁰⁰ 13 Haziran 1918

maskat-ı re'sleri Cırzını Karyesi olup ol vechile müteveffâ-yı mezbûr Ahmed'in verâseti zevi'l-erhâm cihetinden müvekkil müdde'a-ı mezbûr Halil Ağa'ya münhasıradır başka veresesı ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet ederiz deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-müvâcehe 'alenen edâ-yı şehâdet-i şer'ıyye eylediler usûl mevzû'âsına tefvîkan mezbûr Mehmed Efendi mensup olduğu Cırzını Karyesi imamı Kadir Efendi ibn ve a'za Ziya Ağa ibn İshak'tan ve mezbûr Mahmud Ağa mensup olduğu Kerimoğlu Mahallesi muhtarı Mustafa Efendi ibn Hacı Ahmed ve A'za Halil Efendi ibn Salih'den evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu Cırzını Karyesi ahalisinden Abuş-oğlu İbrahim bin Ahmed ve Abuş Edhem bin Ahmed ve Kerimoğlu Mahallesi ahalisinden Mehmed bin Dursun ve Behcet bin Dursun nâm-ı kimesnelerden bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbulü'ş-şehâde oldukları iş'âr ve ihbar olundu mücebince müdde'i vekilinin subût-ı verâsetine bade'l-hükm meblağ-ı müdde'aya otuz beş kuruş müvekkili için vekil mezbûr Ömer Lütfi Efendi'ye hâlen teslîme müde'i-i 'aleyh mezbûr Ömer Ağa 'alâ müceb-i ikrârihi ilzâm olunduğu tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâbi'i 'aşera min Cemâziye'l Âhire sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.³⁰¹

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 43 - Numara 27 (132)

Konu : Vesâyet ma'a İzin ve Nafaka

Medine-i Erzincan'ın Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Şeyh-zâde Halil ibn Mehmed'in verâseti sülbi kebir oğulları Yusuf ve Hasan ile sülbiyye kebir kızları Esmâ ve Vesile'ye münhasıra ba'dehu bint-i mezbûre Esmâ vefat edüp verâseti sadr-ı sağır oğlu İrfan ile sadriyye sağire kızları Feride ve Hatice'ye münhasıra ba'deha bint-i mezbûre Vesile dahi vefat edüp verâseti li-ebeveyn er karındaşları mezbûrân Yusuf ve Hasan'a münhasıra ba'deha mezbûr Hasan vefat

³⁰¹ 20 Mart 1919

edüp verâseti li-ebeveyn er karındaşı mezbûr Yusuf'a münhasıra olduğu inde'ş-şeri'l-enver tahakkukundan sonra sığâr-ı mezbûrûnun ve tebeyyün-ü rüşd ve sedâdlarına değin kıbel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sığâr-ı mezbûrûnun dayıları mezbûr Yusuf Ağa emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mezkûr Şaban Ağa Mahallesi hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve mahalle-i mezkûre ahalisinden Salih Bey ibn Yusuf ve Dursun Efendi ibn Mehmed nâm-ı kimesnelerin huzûr-u şer' de 'alâ tariki'ş-şehâde ihbarlarıyla 'inde'ş-şeri'l-enver zahir ve nümâyân olmağın mûcebince sığâr-ı mezbûrûnun tesviye ve umûrlarına mezbûr Yusuf Ağa kıbel-i şer' den vasî nasb olundukda ol dahi vesayet-i mezkûreyi bade'l-kabul vasî-i mezbûr Yusuf Ağa meclis-i şer' i mezkûrda takrîri kelâm edüp zikr olunan Şaban Ağa Mahallesine merbût Olukbaşı nâm-ı mahalde vâki' cevânib-i erba'ası İlik-zâde Hacı Bey (...) tarlaları ve mer'a ile mahdûd altı dönümlük bir kıt'a sulu tarla müteveffâ-yı evvel mezbûr Halil Ağa'nın hayatında bâ tapu taht-ı tasarrufunda iken ber vech-i muharrer vefat etmekle mezkûr tarla verese-i mezbûresine mevrûs olup ol vechile mezkûr tarlanın yirmi hisse itibariyle beher sağıre iki hisse isâbet edüp ben dahi mezkûr tarladaki hissemi âhara bey' ve ferâğ edeceğimden ve sığârın cüz'î mikdar arâzi-i hisse-i şayi'aları âhara bey' ve ferâğ olunmak emr-i mahsûsi îcâbından olduğu gibi nafaka ve kisve behâya eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduklarından ve mezkûr tarla lede'l-müzâyede son talibi ط (derkenâr: ط olan Şaban Ağa Mahallesinden İsmail Ağa nâm-ı kimesne) 'uhdesinde dokuz adet altın lirada takrîr eylediğinden bedel-i mezkûr ile benim hissemle sığâr-ı mezbûrûn hisse-i şayi'alarını âhara ferâğ ile sığâr-ı mezbûrûn infâk edilmek haklarında bi'l-vücûh enfa' olacağından zikr olunan tarladaki sığâr hisselerini benim hissemle beraber âhara bey' ve bedeliyle sığâr-ı mezbûrûnu infâk bana izin verilmek matlûbumdur dedikde vasî-i mezbûrun takrîr-i meşrûhu vakı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık idüğü mezkûr 'ilm-u haber meâli ve şâhidân-ı mezbûrânın huzûr-u şer' de 'alâ tariki'ş-şehâde vukû' bulan ihbarlarıyla zâhir ve nümâyân olmağın mûcebince mezkûr tarlanın yirmi dört hisse itibariyle sığâr-ı mezbûrûnun hisselerine isâbet eden altı hisseyi kendi hissesiyle ma'an âhara bey' ve ferâğa ve memur komisyonu huzûrunda i'tayı takrîre ve sığâr-ı mezbûrûn hissesinin bedeli olan iki altın lira vereceği (?) ahz ve kabza ve sığâr-ı mezbûrûnu in-

faka vasî-i mezbûr Yusuf Ağa'ya kibel-i şer'eden izin verilmeğini ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi'i 'aşera min Cemâziye'l Âhire sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.³⁰²

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 43 - Numara 28 (133)

Konu : Vesâyet

Medine-i Erzincan'ın Salihiye Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Emirhan-zâde Ahmed Efendi ibn Edhem bin Tahir'in sülbi sağır oğlu Yaşar'ın vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna kibel-i şer'eden bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağır-i mezbûrun li-ebeveyn 'ammîsi mahalle-i mezkûrda sâkin Emirhan-zâde Nuri Efendi emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mezkûr mahalle hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'ta bir kıt'a 'ilm-u haber mûndericâtı ve her biri mahalle-i mezkûre ahalisinden Kômürcü-zâde Tayyar Efendi ibn Ahmed ve Hafız Mustafa Efendi ibn Hacı Edhem'in huzûr-ı şer'de 'alâ tarîki's-şehâde vâki' olan ihbarlarıyla 'inde's-şeri'l-enver zahir olmağın mücebince sağır-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna mezbûr Nuri Efendi kibel-i şer'eden vasî nasb olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâyâ ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâmîni min Cemâziye'l Âhire sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.³⁰³

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

³⁰² 17 Mart 1919

³⁰³ 11 Mart 1919

Sayfa – Dava no : 43 - Numara 29 (134)

Konu : Vekâlet

Medine-i Erzincan'ın Seydi Bey Mahallesi sâkinelerinden zâtı Gerek Gerek Mahallesi ahalisinden Balak-oğlu Halil bin Salih ve Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden Şeyhoğlu Dursun bin Mehmed ta'rifleriyle mu'arrefe Hatice Hatun ibnetehu Abdullah bin Mehmed medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'imizde hâlen zevc-i dâhili mahalle-i mezkûre ahalisinden Hacı Yakub oğlu Hamdi Ağa ibn Salih müvâcehesinde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edüp zevc-i evvelim müteveffâ Balak-oğlu Kamil'in li-ebeveyn karındaşları Haşhaşı Karyesi ahalisinden Balak-oğlu Yusuf ve Osman taraflarından iş bu mahkeme-i şer'iyede 'aleyhime ikâme eylemiş oldukları miras da'vasından dolayı mezbûrân Yusuf ve Osman vesâir lâzım gelenlerle a'id olduğu bi'l-cümle muhâkeme-i şer'iyeye ve nizâmiye ve mecâlis-i resmiyyede müdde'i ve müdde'i-i 'aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatıyla ve i'tirazü'l-gayr suretiyle bidâyeten ve istinâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve gıyâben ve vicâhen taleb ve da'va ve muhâkeme ve muhâsame ve müdafa'aya ve ikâme-i beyyine ve tahlîf ve istihlâf ve isbât-ı verâsetimle zevc-i evvelim müteveffâ-yı mezbûr Kamil Ağa'dan bana mevrûs hisse-i irsiyye-i şer'iyemi ahz ve kabza ve ifrâz ve taksîm ve makbuzunu bana edâ ve teslim ve sulh ve ibranâme akdine ve bu yüzden ve cihât-ı sâireden aleyhime ikâme edilmiş ve edilecek bi'l-cümle da'âvînin mahal ve müraca'atda ru'yetle hükmü'l-istihsâle ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'iyeye ile hâlen zevc-i dâhilim hâzır bi'l-meclis Hamdi Ağa ibn Salih'i vekil ve nâib-i münâsib nasb ve ta'yîn eyledim dedikde olduğu ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmisi 'aşera min Cemâziye'l Âhir sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.³⁰⁴

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

---

³⁰⁴ 18 Mart 1919

Sayfa – Dava no : 44 - Numara 30 (135)

Konu : Nafaka

Medine-i Erzincan'ın Haşhaşı Karyesinde sâkine iken bundan akdem vefat eden Zekiye Hatun'un sadr-i sağır oğlu Nadir nâm-ı sağır nafakaya eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduğundan sağır-i mezbûrun babası ve min kabli'r-rahman velisi karye-i mezkûrede mukîm Hacı Adil Bey-zâde Ekrem Bey'in taleb ve müraca'atı üzerine sağır-i mezbûrun Erzincan Eytâm Sandukunda mahfûz malından olmak üzere zikr-i âti meblağ kadr-i ma'rûf idüğü her biri erbâb-ı vukûfdan Hancı Mahallesinde mukîm Attar Hafız Mehmed Efendi ibn Ahmed ve Yalnızbâğ Karyesi ahalisinden Emin Efendi ibn Abdulkerim nâm-ı kimesnelerin huzûr-ı şer'î şerif'de 'alâ tarîki's-şehâde vâki' olan ihbarlarıyla müstebân olmağın mücebince sağır-i mezbûrun nafaka ve kisve beha ve sâir havâyic-i zarûriyyesiçün tarih-i vesîkadan itibaren evrak takdîr olarak kıbel-i şer'eden yevmî yirmi beş kuruş farz ve takdîr olunup meblağ-ı mefrûz-u mezkûru ber vech-i muharrer harc ve sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve 'inde'z-zafer sağır-i mezbûrun malına rücû'a velisi mûmâ ileyh Ekrem Bey'e izin verilmeğini ma hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâmini 'aşera min Cemâziye'l Âhire sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.³⁰⁵

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 44 - Numara 31 (136)

Konu : İ'lâm (Alacak davası)

Medine-i Erzincan'ın Vaskitil Karyesinde sâkine sahibi-i arzuhâl mu'arrefetü'z-zât Kocakurt-oğlu İsmail bin İbrahim'in zevcesi Firdevs Hatun tarafından zikr-i âti husûsun mütevakıf olduğu umûrun küllisini îfâya bâ-hüccet-i şer'iyeye mansûb vekilli ve babası karye-i mezkûre ahalisinden Servet Ağa ibn Yusuf medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'î şerif-i enverde Şıhlı Karyesinde

³⁰⁵ 21 Mart 1919

sâkine mu‘arrefetü’z-zât Kocakurt-oğlu Osman zevcesi Şerife Hatun tarafından kezâlik zikr-i âti da‘vanın mütevakkıf olduğu umûrun küllisini icraya bâ-hüccet-i şer‘iyye vekili arzuhâlcı Ömer Lütfi Efendi ibn Mustafa müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi mezkûr Şıhlı Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Kocakurt-oğlu İbrahim Ağa hayatında kendi malından on god hintayı bi’l-ifrâz karye-i mezkûre arazisi dâhilinde vâki‘ Çoluk nâm-ı tarlaya örf-ü beldeye tevfikân marabası karye-i mezkûre ahalisinden Hüsnü Onbaşı nâm-ı kimesneye zer‘ ettirüp mahsulün orakından mukaddem ber vech-i muharrer vefat etmekle mevrû‘-ı mezkûrdan ez gayr-ı öşür hâsılât-ı sâfiyenin nisfi maraba hissesine ve nisf-ı diğeri dahi münâsafeten müteveffâ-yı mezbûrun sülbi kebir oğulları İsmail ve Osman’a aid olup ibnân-ı mezbûrânın el-yevm askerde buldukları cihetiyle her birinin hissesi burada bulunan evlâd-u ‘iyâline nafaka olması lâzım gelirken mevrû‘-ı mezkûrdan öşür ve mesârif ve maraba hissesi bade’l-ıhrâc bâki otuz god hintanın nisfi olan on beş god evsad hinta müvekkilemin zevci mezbûr İsmail’e isâbet ettiği halde ibn-i mezbûr Osman’ın zevcesi müvekkile-i mezbûre Şerife Hatun zikr olunan on beş god hintayı tesviyeden imtina‘ eder olmağla mezkûr on beş god hintayı müvekkilemin nafakasına sarf edilmek üzere müvekkilem için hâlâ bana teslîme müvekkilesine izâfetle vekil mûmâ ileyh Ömer Efendi’ye tenbîh olunmak matlûbumdur vekil mûmâ ileyh Ömer Efendi dahi müdde‘i vekilinin ber vech-i meşrûh müdde‘asını bi’l-vekâle ikrar ve i‘tiraf edüp ancak zikr olunan tarla müvekkilem mezbûr Şerife’nin zevci mezbûr Osman’ın bâ-tapu menkûlen mülkü olup zer‘ olunan tohum dahi müvekkilemin kendi malı olup ve kendi marifetiyle mezbûr Hüsnü Onbaşı’ya marabacılık suretiyle zer‘ ettirmiş olmağla müdde‘iye vekilinin ber vech-i meşrûh on beş god hinta müdde‘asıyla müvekkileme bu yüce şer‘i mu‘ârazadan men‘ olunması bi’l-vekâle talep ederim deyü mezkûr tohum müteveffâ-yı mezbûr İbrahim Ağa’nın kendi malı olduğunu kat‘iyyen inkâr eyledi müdde‘i vekili ve müdde‘i-i ‘aleyhima vekillerinden her biri tohum hakkındaki iddi‘a ve müdefa‘alarına mutâbık beyâna havale olundukda şahidimiz yoktur deyü ityân-ı beyyineden ızhar-ı ‘aciz etmekle müdde‘iye vekili Servet Ağa bi’l-vekâle tâlib-i tahlîf olmağla li-ecli’t-tahlîf müvekkile-i mezbûre Şerife Hatun’un meclis-i şer‘e ihzârı için muhâkemenin ta‘lik olunduğu günde mezbûre Şerife Hatun hâzire olmayup vekili Ömer Efendi dahi lede’l-imhâl ve’l-istimhâl mü-

vekkilesini ihzâr edemediği gibi son safha-i muhâkemedede dahi asıl ve vekilden her biri gaybûbet edüp müdde‘i vekili Servet Ağa dahi hükm-ü gıyâbi talebinde bulunmakla müdde‘i-i ‘aleyhima vekilinin ikrarı vechile hasılât-ı mezkûrdan müvekkile-i mezbûre Firdevs Hatun zevci İsmail hissesine isâbet eden fey-i mîri olarak beher god doksan ikişer kuruşdan cem‘an bin üç yüz seksen kuruş kıymetli on beş god hintayı mezbûre Firdevs Hatun’un nafakasına sarf edilmek üzere müvekkilesi için vekil-i mezbûr Servet Ağa’ya hâlâ i‘ta ve teslîme müdde‘i-i aleyhima Şerife Hatun gıyâbında bade’l-hükm zîrde müfredâtı muharrer yüz yetmiş iki kuruş yirmi para evvel emrde müdde‘iye vekilinden alınıp usûl-u muhâkeme-i şer‘iyye kararnâmesinin 61’inci maddesi hükmüne tevfiikan müdde‘i-i ‘aleyhima Şerife Hatun’dan istifâsı iktizâ eylediği kabil-i i‘tiraz olmak üzere tescîl ve i‘lâm olundu. Fi’l-yevmi’l-hâdi ‘aşera min Cemâziye’l Âhire sene seb‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.³⁰⁶

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

Sayfa – Dava no : 44 - Numara 32 (137)

Konu : Nafaka

Medine-i Erzincan’ın Odabaşı Mahallesinde sâkine zâtı zeyl-i vesikada muharrerü’l-esâmi kimesnelerin tarifleriyle mu‘arrefe Meysune Hatun ibnetehu Ahmed bin Abdullah medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer‘imizde takrîr-i kelâm edüp ben üç yüz elli bir kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle iki buçuk seneden berü Şuha Karyeli olup el-yevm Kemah Kazası Merkez Jandarma Dairesi neferâtından Kasım hafidi Edhem bin İbrahim nâm-ı kimesnenin zevce-i menkuhe-i medhûl bihâsı olduğum halde zevcim mezbûr altı aydan berü beni bilâ nafaka velâ münfak-ı şer‘i bırakıp mezkûr Kemah Kazasına gittiğinden ve bana nafaka cinsinden nesne irsâl etmediğinden ben dahi nafaka ve kisve behâya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce ve zevcim mezbûr dahi ashâb-ı ma‘aşdan olduğundan nafaka ve kisve behâ ve sâir levâzım-ı zarûriyyem için zevcim mezbûr üzerine kıbel-i şer‘den kadr-i ma‘rûf nafaka ve farz

³⁰⁶ 14 Mart 1919

ve takdîr olunmak matlûbumdur dedikde müdde'îye-i mezbûre ber vech-i muharrer müdde'asıyla beyâna lede'l-havâle berây-ı şehâdet huzûr-ı şer'e ikâme eylediği zâtı mezbûreyi 'ârifân Halîlullah Mahallesi ahalisinden Maliye Odacısı Abdullah Ağa ibn Kadir ve Kerimoğlu Mahallesi ahalisinden Abdullah Ağa ibn Tahir nâm-ı kimesneler meclis-i şer'e gelüp usûlen ve münferiden istişhâd olunduklarında zâtı ma'lûmumuz olan işbu sağıre-i mezbûre Meysune Hatun kezâlik zâtı ma'rûfumuz bulunan mezkûr Şuha Karyesinden ve el-yevm Kemah Kazasında jandarmalıkda müstahdem Kasım hafidi Edhem bin İbrahim'in üç yüz elli bir kuruş mehr-i müeccel-i müsemmâ ile hâlâ zevce-i menkuhe-i medhûl bihâsı olup nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyaç ile muhtâcedir mezbûr İbrahim Ağa dahi emsali misüllü şehri müteveffi muhassasât almakda ve bu vechile emlak ve arazi ashabından ve erbâb-ı yârdandır binâen 'aleyh hâlâ zevcesi olan mezbûre Meysune Hatun'a yevmî on beş kuruş nafaka vermeğe muktedir ve meblağ-ı mezkûr vakt-i hâle ve tarafeynin ahvâline nazaran kadr-i ma'rûf ve kifâyedir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri ber nehc-i şer'î edâ-yı şehâdet eylediler şehâdet-i mezkûre mücebince müdde'îye-i mezbûre Meysune Hatun el-yevm mezbûr Edhem Ağa'nın zevcesi olup nazîze ve münkaziye'l-'iddet-i mutlakâsı olmadığına ve zevc-i merkûmun kendisinde malı bulunmadığına ve nafaka namına nesne irsâl etmeyüp bir tarafa dahi havale vermediğine taraf-ı şer'îden ber nehc-i şer'î ba'de't-tahlîf müdde'îye-i mezbûrenin nafaka ve kisve-behâ vesâir levâzım-ı zarûriyyesiçün tarafeynin hâline ve vakt-i zamana nazaran kadr-i ma'rûf idüğü 'inde's-şer'î'l-enver zâhir ve nümâyân olan beher yevm on beş kuruş işbu tarih-i vesikadan itibaren zevc-i mezbûr Edhem Ağa üzerine farz takdîr ve meblağ-ı mefrûz-ı mezkûru nafaka ve kisve-behâ vesâir levâzım-ı zarûriyyesine harc ve sarfa ve lede'l-iktizâ istidâneye ve 'inde'z-zafer zevc-i mezbûr üzerine rücû'a mezbûre Meysune Hatun'a izin i'tâ olmağın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâmini 'aşera min şehri Cemâziye'l Evvel sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.³⁰⁷

Kadı

Baş Katip

Mühür

Mühür

³⁰⁷ 19 Şubat 1919

28 (133) Numaralı Davanın (Vesâyet) Günümüz Türkçe'siyle İfade Edilişi

Erzincan İlinin Salihîye Mahallesi ahalisinden iken bundan önce vefat eden Tahir oğlu Ethem oğlu Emirhan-zâde Ahmet Efendinin öz küçük oğlu Yaşar'ın ergenlik çağına gelip, doğruyu yanlıştan ayırabileceği zamana kadar işlerinin yürütülmesine Şer'î Meclis tarafından bir vasî tayin edilmesi lazımdır. Zikredilen mahallede oturan ve adı geçen küçük çocuğun ana-baba bir amcası Emirhan-zâde Nuri Efendi güvenilir ve dosdoğru birisidir. Her yönüyle vasîlik işlerinin üstesinden gelmeye gücü yeteceği, zikredilen mahalle ihtiyar heyetinden verilen bir dilekçe ve her biri adı geçen mahalle ahalisinden Ahmet oğlu Kömürcü-zâde Tayyar Efendi ve Hacı Ethem oğlu Hafız Mustafa Efendi'nin Şer'î Meclis'te şهادetleriyle belli oldu. Bunun üzerine adı geçen küçük çocuğun ergenlik çağına gelip, doğruyu yanlıştan ayırabileceği zamana kadar işlerini yürütmeye yukarıda adı geçen Nuri Efendi Şer'î Meclis tarafından vasî tayin olundu. Nuri Efendi zikredilen vesâyeti kabul edip, bunu uygun bir şekilde yapacağını taahhüd etti. Bu durum talep üzerine sicile kaydedildi.

134 (103) Numaralı Davanın (Verâset) Günümüz Türkçe'siyle İfade Edilişi

Vefat eden Mustafa oğlu Mahmut'un verâseti babası Salih oğlu Mustafa ile annesi Şeyh Abdullah kızı Güllü ve eşi Bayraktar kızı Kıymet ve oğlu Mehmet'e ait olduğu şer'î olarak belirlenmiştir. Şer'î hükümlere göre bu kişiler mirasa hak kazanmış olup, bu şekilde miras 24 hissedir. Bu mirasın 3 hissesi eşi Kıymet Hatun'a, 4 hissesi annesi Güllü'ye, 4 hissesi babası Mustafa'ya ve geri kalan 13 hissesinin ise oğlu Mehmet'e verilmesi gerektiği sicile kaydedilerek i'lam olundu.

SONUÇ

Şer‘iyye sicilleri; Osmanlı Devleti ile ilgili, devletin işleyişi ve halkın o dönemdeki sosyal ve kültürel hayatı ile ilgili başvurabileceğimiz en önemli kaynaklardan biridir. Bu defterler; halk arasındaki her türlü hukuki ve cezai uyuşmazlıkların çözümlenerek kayda alındığı ve akd, vekâlet gibi işlemlerini de kapsayan kayıt defterleridir. Bu bakımdan şer‘iyye sicillerinin incelenmesi ve tahlil edilmesi hem tarihimize hizmet hem de İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde uygulanışı hakkında aydınlatıcı bilgi vermesi açısından önem taşımaktadır.

Çalışma konusu olarak aldığımız Erzincan C-55 Numaralı Şer‘iyye Sicili özellikle ele aldığımız dönemi (1916-1919) aydınlatmak açısından oldukça önemlidir. Deftere göre yaptığımız değerlendirmeleri özetleyecek olursak şunları sıralayabiliriz.

Osmanlı Devleti mahkemelerinde İslam Hukuku uygulanmıştır. İncelediğimiz bu defterde “İslam Hukukunun belirleyiciliği” daha net anlaşılmaktadır. Bu durum, İslam Hukukunun pratik hayattaki uygulamalarını kavramamıza ve teorik yönünü daha iyi anlamamıza yardımcı olmaktadır.

Defterde kayıtlı olan belgelerdeki konuların bir bölümü o dönemdeki savaşlardan ve savaşların sebep olduğu birtakım uygulamalardan kaynaklandığı görülmektedir. Tekâlif-i Harbiye Kapsamında verilen mallar, vârisler tarafından talep edilmekte, şehîden vefat edenlerin miras taksimi belgelerinde görülmektedir. Erzincan halkı da savaşın olumsuz tesirlerinden etkilenmiş ve çok sayıda ölüm olmuştur. Bu durum deftere de yansımış ve belgelerin üçte birini verâset davaları oluşturmuştur.

Vefat eden kişinin çocuklarından reşit olmayanlar varsa reşit olana değin, babası veya annesinden mîras kalan mallarının idaresine, o kişinin ailesinden veya mahallesinden uygun birisi vasî olarak tayin edilmiştir.

Aile kurumunun oluşması ve işleyişi hakkında elde ettiğimiz sonuçlara göre Osmanlı toplumunda esas olan ailenin korunması ve devamlılığının sağlanmasıdır. Ayrıca kadın ve çocukların haklarının hukuki koruma altına alındığı da gözlemlenmektedir.

Mahkemeye kadın tarafından intikal eden boşanma davalarında, boşanma sebebinin daha çok geçimsizlik olduğu görülmüştür. Bu durum “...meyânemizde hüsn-ü muaşeret ve imtizâç kabil olamayup ben hul’a talibe ve müfâarakasına rağibe olduğumdan...” şeklinde ifade edilmiştir.

Defterimizde Kadı’nın nikah akdini tescil ettiği sadece bir kayıt vardır. Buradan hareketle incelediğimiz dönemde nikah işini daha çok imamların yaparak, tescil ettiğini söyleyebiliriz. Kadı’nın nikah akdi konusunda imama yetki vermesi, bu uygulamanın günümüzde yanlış bir şekilde anlaşılmasına sebep olmuştur.

Defterimizde çok eşliliğin görülmesi ile ilgili sadece iki belgenin olması da gösteriyor ki; her ne kadar erkeğin birden fazla eşle evlenmesi mümkün ise de toplumda bu durum hoş karşılanmamış ve yaygınlaşmamıştır.

Erzincan’da müslümanlar ile gayr-i müslim tebaadan olan Ermenilerin bir arada yaşadıkları görülmüştür. Gayr-ı müslimlerle Müslümanlar arasında alacak-verecek içerikli 2 dava dışında önemli bir olayın olmaması, dini kimliği farklı olan insanların bir arada mutlu ve huzurlu yaşadıklarını göstermektedir. Gayr-i müslimler şer’i hukuka göre işleyen Osmanlı mahkemelerinde kendi haklarını sonuna kadar arayabilmişlerdir.

Defterde vakıf ve tevliyet konusuyla ilgili 3 kayıta rastlanır. Bu tür kayıtlarda dikkatimizi çeken husus, mütevelliliğin babadan oğula geçen bir görev olduğudur. Buradaki görev, “ekberiyet” kuralına göre büyük oğluna verildiği görülmektedir.

Defterimizde yüz kızartıcı veya toplum düzenini bozan suçları konu edinen belgeler bulunmamaktadır. Bu durum dönemin toplum yapısı hakkında, genel ahlak ve toplum düzenine uyulduğu sonucunu çıkarmamıza yardımcı olmaktadır.

Sonuç olarak; 1916 ve 1919 yılları arasında Erzincan şehrine ait mahkemeye yansıyan kayıtlar ışığında şehrin sosyal, kültürel, dînî ve ekonomik yapısıyla ve Osmanlı Devleti zamanında İslam Hukukunun tatbiki ile ilgili bir takım bilgiler edinmiş bulunmaktayız. İncelediğimiz defterin Osmanlı’nın son dönemine denk gelmesi, Erzincan şehir tarihine ışık tutması çalışmanın önemini daha da artırmıştır.

KAYNAKÇA

- ABACI, Nurcan; *Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukukunun Uygulanması (17. Yüzyıl)*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2001.
- ACAR, Halil İbrahim; "İddet", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2000.
- AHISKALI, Recep; "Muhzır", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2006.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet; Oğuz, Mustafa; "Hüccet", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 1998.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet; "İ'lâm", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2000.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet; *Şer'iyeye Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1988.
- AKTAN, Hamza; "Miras", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2005.
- AKTAN, Hamza; "Zevi'l-Erham", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2013.
- APAYDIN, Yunus; "Nikah Akdinin Mahiyeti ve İmam Nikahı Uygulaması", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 9, 2000.
- APAYDIN, H. Yunus; "Şahit", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2010.
- ATAR, Fahrettin; "Kadı", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2001.
- ATAR, Fahrettin; "Nikah", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2007.
- AYDIN, Mehmet Akif; "Osmanlı Hukukunda Kazâi Boşanma Tefrik", *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, Sayı 5, İstanbul 1986.
- BALTACI, Cahit; "Şer'iyeye Sicillerinin Tarihsel ve Kültürel Önemi", *Osmanlı Arşivi ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu*, İstanbul 1985.
- BARDAKOĞLU, Ali; "Hidâne", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 1998.
- BARDAKOĞLU, Ali; "Vesâyet", DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2013.

- BAYINDIR, Abdülaziz; *İslâm Muhâkeme Hukûku (Osmanlı Devri Uygulaması)*, İslâmi İlimler Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1986.
- CEZİRİ, Abdurrahman; *Dört Mezhebe Göre İslam Fıkhı*, Çağrı Yayınları, İstanbul 1994.
- ÇEKER, Orhan; *Hukuk-ı Aile Kararnamesi: Giriş ve Tarihçesi*, Mehir, 1999, sayı:3.
- ÇEKER, Orhan; *Talip Türcan editörlüğündeki komisyon tarafından hazırlanan İslam Aile Hukuk El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara 2013.
- DEVELLİOĞLU, Ferit; *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitabevi, Ankara 2006.
- EKİNCİ, Ekrem Buğra; “Osmanlı Devleti’nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt 3, Sayı 5, 2005.
- ERBAY, Celal; “Nafaka”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2006.
- GÜNAY, Hacı Mehmet; “Vakıf”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2012.
- GÜNAY, Vehbi; “Balkan Şehir Tarihleri Kaynağı Olarak Şer’iye Sicillerinin Envanter ve Kataloglarının Tesbiti Hakkında”, *Tarih İncelemeleri Dergisi* 2003, Cilt 28, Sayı 2.
- İPŞİRLİ, Mehmet; “Naib”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2006.
- KARAMAN, Hayrettin; *Ana Hatlarıyla İslam Hukuku (Giriş ve Amme Hukuku)*, Ensar Yayınları, İstanbul 2000.
- KAZICI, Ziya; *İslam Medeniyeti ve Müesseseleri Tarihi*, Kayıhan Yayınevi, İstanbul 1999.
- KEMALİ, Ali; *Erzincan*, Resimli Ay Matbaası, 1932.
- KÖSE, Saffet; *Talip Türcan editörlüğündeki komisyon tarafından hazırlanan İslam Aile Hukuk El Kitabı*, Grafiker Yayınları, Ankara 2013.
- KUR’AN-I KERİM

KÜTÜKOĞLU, Mübahat; *Osmanlı Belgelerinin Dili*, Kubbealtı Yay., İstanbul 1994.

ORTAYLI, İlber; “Kadı”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2001.

ÖZMEL, İsmail; “Kayyım”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2002.

ÖZEL, Ahmet; “Gayri Müslim”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 1996.

ÖZTÜRK, Sait; “Kassam”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2001.

PAKALIN, Mehmet Zeki; *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 2004.

SAYDAM, Abdullah; *Osmanlı Medeniyeti Tarihi*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2015.

ŞAFAK, Ali; “Ehl-i Vukûf”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 1994.

T.C. Genelkurmay Başkanlığı; *Arşiv Belgeleriyle Ermeni Faaliyetleri 1914-1918*, Genelkurmay ATASE ve Genelkurmay Denetleme Başkanlığı Yayınları, Ankara 2005.

TEZCAN, Cezmi; *Tekâlif-i Harbiye ve Tekâlif-i Milliye Örneklerinde Savaş Dönemleri Mâli Politikaları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara 2005.

UĞUR, Yunus; “Şer‘iyye Sicilleri”, DİA, TDV Yayınları, İstanbul 2010.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı; *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1965.

YILMAZÇELİK, İbrahim; *I. Arşiv Şurası: “Şer‘iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülâhazalar”*, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 1998.

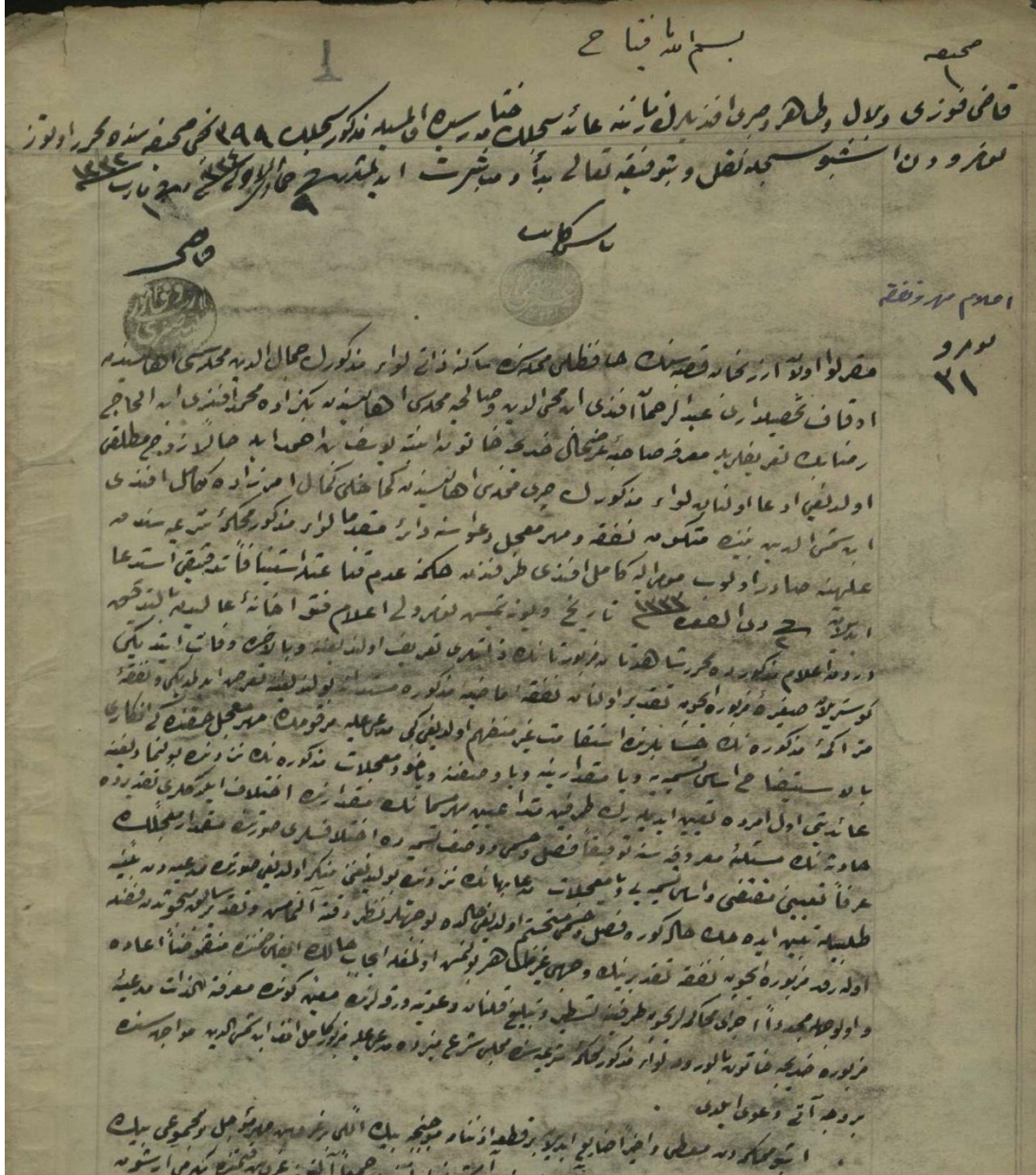
YILMAZÇELİK, İbrahim; *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840)*, TTK, Ankara 1995.

ZUHAYLÎ, Vehbe; *İslam Fıkıh Ansiklopedisi*, Risale Yayınları, İstanbul 1994.

<https://www.tarihtarih.com/?Syf=26&Syz=351407> (24 Şubat 2017)

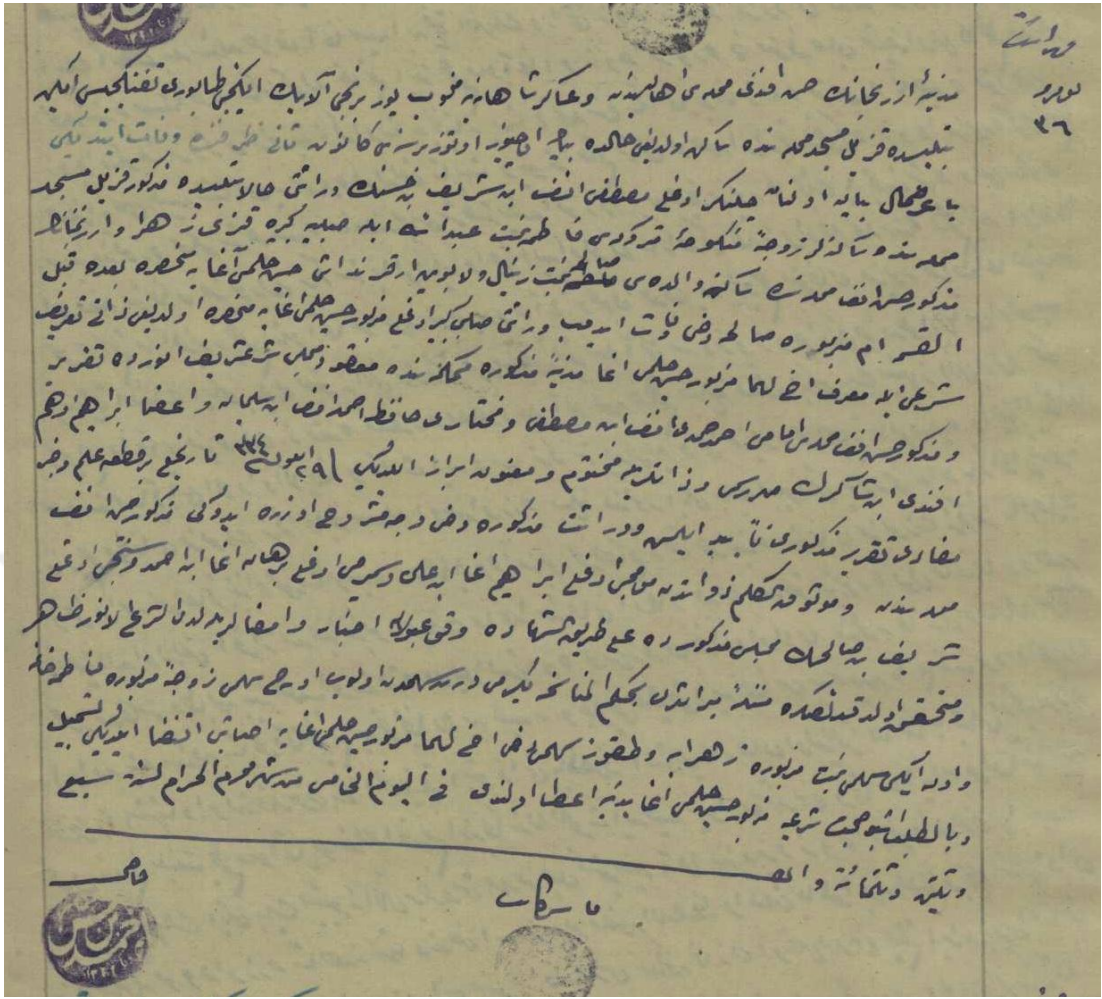
DEFTERİN ASLINDAN ÖRNEKLER

EK 1: Defterimizdeki bazı belgelerden örnekler.

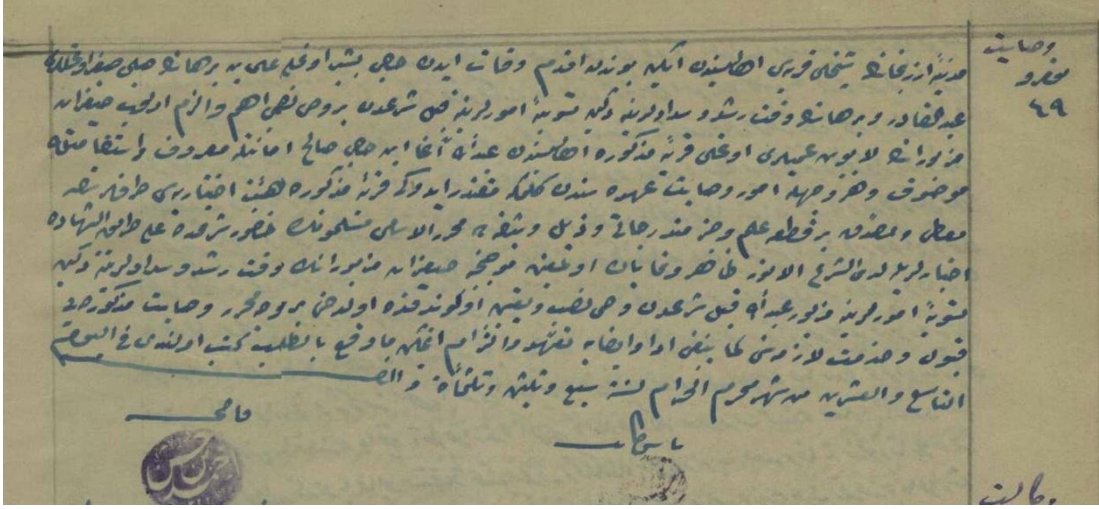
BELGE 31 (1)

Defterimizin ilk sayfası olduğundan davalara geçilmeden görevli kadıların isimleri yazılmıştır. Derkenârında da yazıldığı üzere dava konusu mehir ve nafakadır.

BELGE 36 (6)

Verâset davasına bir örnek: Medine-i Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden ve 'Asakir-i Şâhaneye mensup yüz birinci alayın ikinci taburun tüfenkçisi iken Bitlis'te Kızıl Mescit Mahal-lesinde sâkin olduğu halde bin üç yüz otuz bir senesi Kanun-i Sâni zarfında vefat ettiği bâ arzuhâl beyân olunan Çilingir oğlu Mustafa Efendi ibn Şerif bin Hasan'ın verâseti hâlâ Bitlis'te mezkûr Kızıl Mescit Mahal-lesinde sâkineler zevce-i menkûhe-i metrûkesi Fâtıma bint-i 'Abdullah ile sulbiyye kebîre kızı Zehra ve Erzincan'ın mezkûr Hasan Efendi Mahallesinde sâkine vâlidesi Saliha bint Zeynel ve li-ebeveyn er karındaşı Hüseyin Hilmi Ağa'ya münhasıra olduğu zâtı ta'rifü's-şer'î ile mu'arref ehî lehüma mezbûr Hüseyin Hilmi Ağa medine-i mezkûre mahkemesinde ma'kûd-u meclis-i şer'î şerîfü'l-enverde takrîr...

BELGE 49 (20)

Vesâyet davasına bir örnek: Medine-i Erzincan'ın Şıhlı Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Hacı Beşir oğlu Ali bin Burhan'ın sülbî sağıre oğulları Abdulkadir ve Burhan'ın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer' den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağırân-ı mezbûrânın li-ebeveyn 'ammîleri oğlu karye-i mezkûre ahalisinden Abdullah Ağa bin Hacı Salih emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-ı vesâyet 'uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesi taraflarında mu'tâ ve musaddak bir kıt'a 'ilm-ü haber mündericâtı ve zeyl-i vesikada muharrerü'l-esâmi müslimûnun huzûr-ı şer' de 'ala tarîki'ş-şehâde ih-bârlarıyla lede'ş-şer'î'l-enver zâhir ve nümâyan olmağın mücebince sağırân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına mezbûr Abdullah kıbel-i şer' den vasî nasb ve ta'yîn olundukta ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeği edâ ve îfâya teşehhüd ve il-tizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-'işrîn min şehr-i Muharremü'l-Haram sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf.

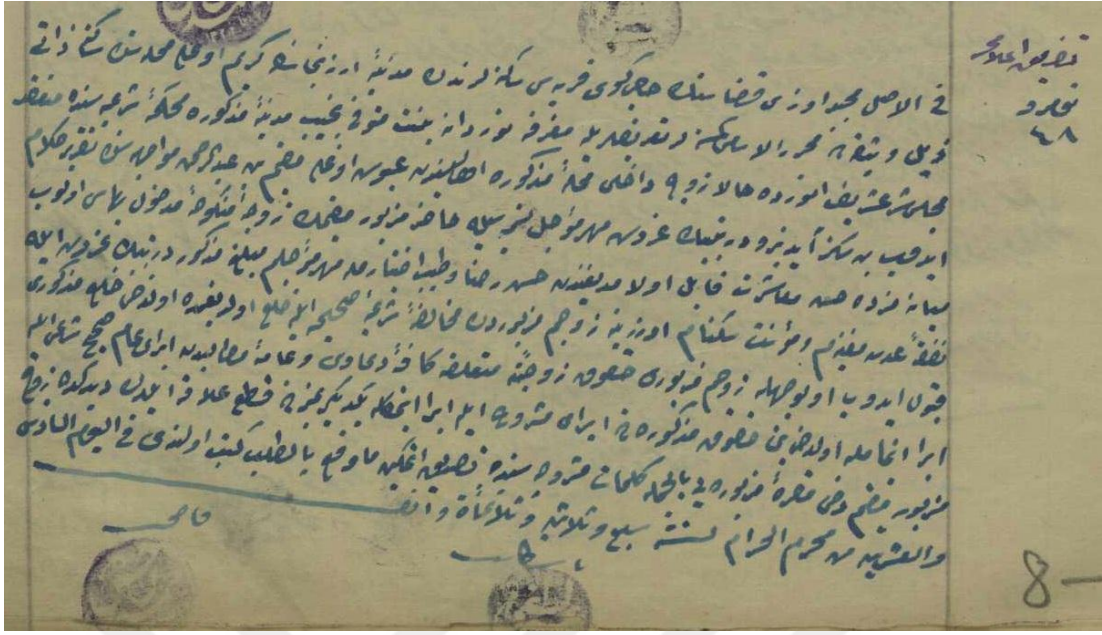
Kadı

Baş Katip

Mühür

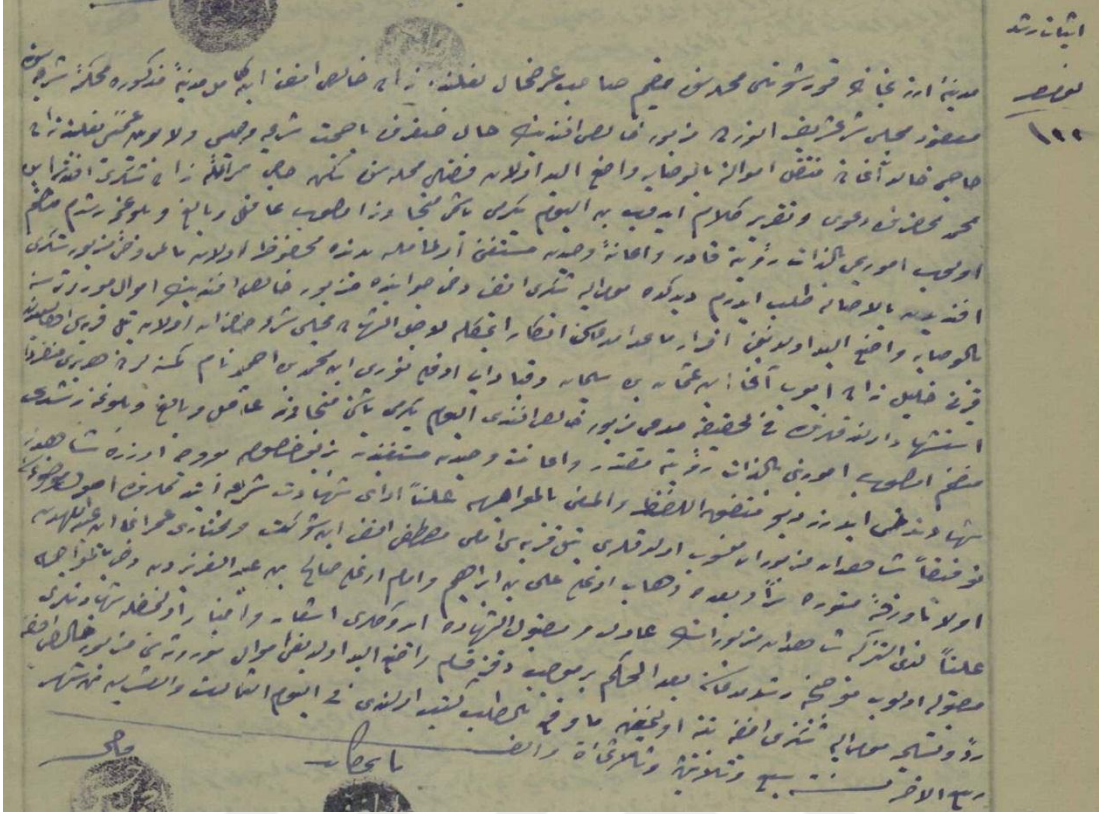
Mühür

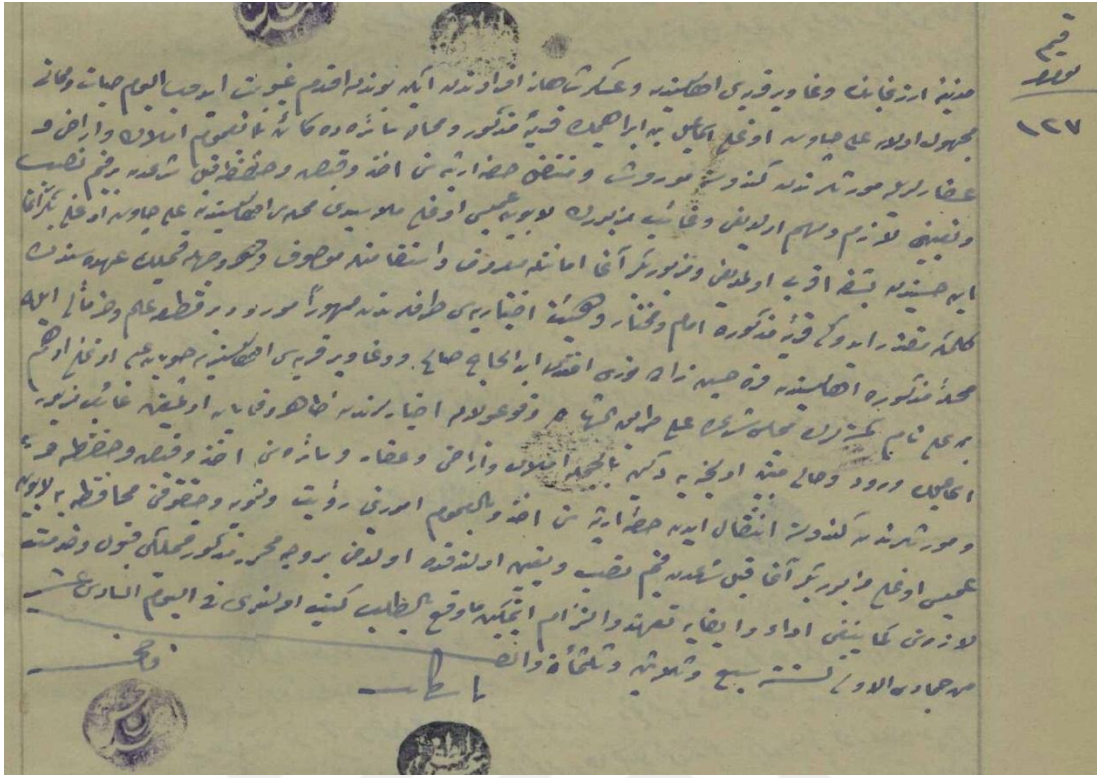
BELGE 48 (19)

Tefrîk İ'lâmına bir örnek: Fi'l-asl Mecitözü Kazasının Hacı Köyü Karyesi sâkinele-
rinden Medine-i Erzincan'ın Kerimoğlu Mahallesinde sâkin zâtı zeyl-i vesîkada mu-
harrerü'l-esâmi kimesneler ta'rifleriyle mu'arrefe Nurdan bint-i müteveffâ Necip
medine-i mezkûre mahkeme-i şer'îyyesinde mün'akid meclis-i şer'î şerîf-i enverde
hâlâ zevc-i dâhili mahalle-i mezkûre ahâlisinden Abûş oğlu Mukîm bin Abdurrah-
man müvâcehesinde takrîr-i kelim edüp ben sekiz aydan berü dört bin kuruş mehr-i
müeccel tesmiyesiyle hâzır-ı mezbûr mukîmin zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olup
meyânemizde hüsn-ü mu'âşeret kâbil olamadığından hüsn-ü rıza ve tayyib-i ihtiya-
rıyla mehr-i müeccelim meblağ-ı mezkûr dört bin kuruş ile nafaka-i 'iddet-i
mu'ayyenem ve müennes süknâm üzerine zevcim mezbûrdan muhâlefe-i şer'îyye-i
sahîha ile hul' olduğumda ol dahi hul'-i mezkûru kabul edüp ol vechile zevcim
mezbûru hukuk-ı zevciyyetden müte'allika kâffe-i da'avi ve 'âmme-i metâlibten
ibrâyı 'âmm-ı sahih-i şer'-i ile ibrâ etmemle ol dahi beni hukûk-ı mezkûrenin ibrayı
meşrûh ile ibra etmekle yekdiğerimizden kat'-ı 'alâka eyledik dedikde zevc-i mezbûr
Mukîm dahi mukirre-i mezbûreyi bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhâsında tasdik etmeğin
ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

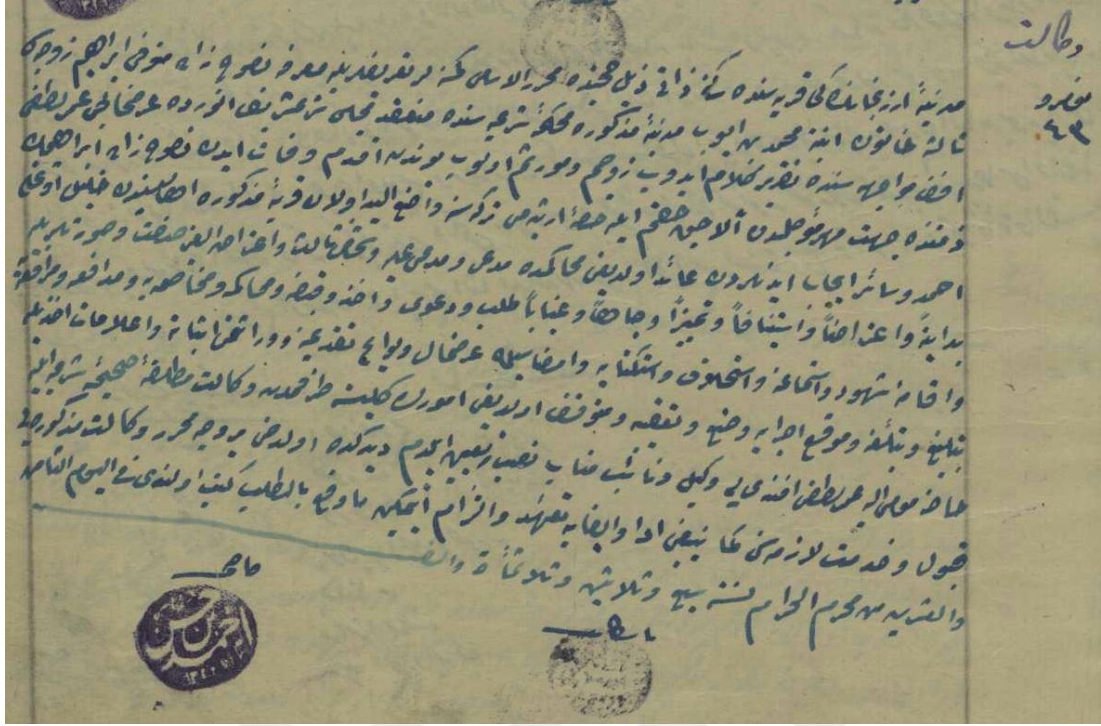
BELGE 100 (69)

İsbât-ı Rüşd davasına bir örnek: Medine-i Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesinde mukîm sahib-i arzuhâl Na'lbant-zâde Halis Efendi ibn Kamil medine-i mezkûre mahkeme-i şer'îyesinde ma'kûd meclis-i şer'î şerîf-i enverde mezbûr Halis Efendi'nin hâl-i Saferinde bâ-hüccet-i şer'îyye vasî ve li-ebeveyn 'ammîsi Na'lbant-zâde Hacı Halit Ağa'dan mütenakkil emvaline bi'l-vesâye vazı'u'l-yed olan Fazlı Mahallesiinde sâkin Hacızâde Şükrü Efendi ibn Mehmed mahzarında da'va ve takrîr-i kelâm edüp ben el-yevm yirmi yaşımı mütecâviz olup 'âkil ve bâliğ ve bulûğuma rüşdüm munazzam olup umûrumu bi'z-zât ru'yete kâdir ve i'ânet-i vasîden müsteğnî olmamla yedinde mahfûz olan malımı vasî-i mezbûr Şükrü Efendi'den bi'l-asâle talep ederim dedikde mûmâ ileyh Şükrü Efendi dahi cevâbında mezbûr Halis Efendi'nin emvâl-i mevrûsesine bi'l-vesâye vâzı'u'l-yed olduğunu ikrâr ma'ada müdde'âsını inkâr etmekle li-ecliş'sehâde meclis-i şer'e hâzirân olan Til Karyesi ahali-sinden Kırnî Halil-zâde Eyüp Ağa bin Osman bin Süleyman ve Kabadayı-oğlu Nuri ibn Mehmed bin Ahmed nâm-ı kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduk-larında...

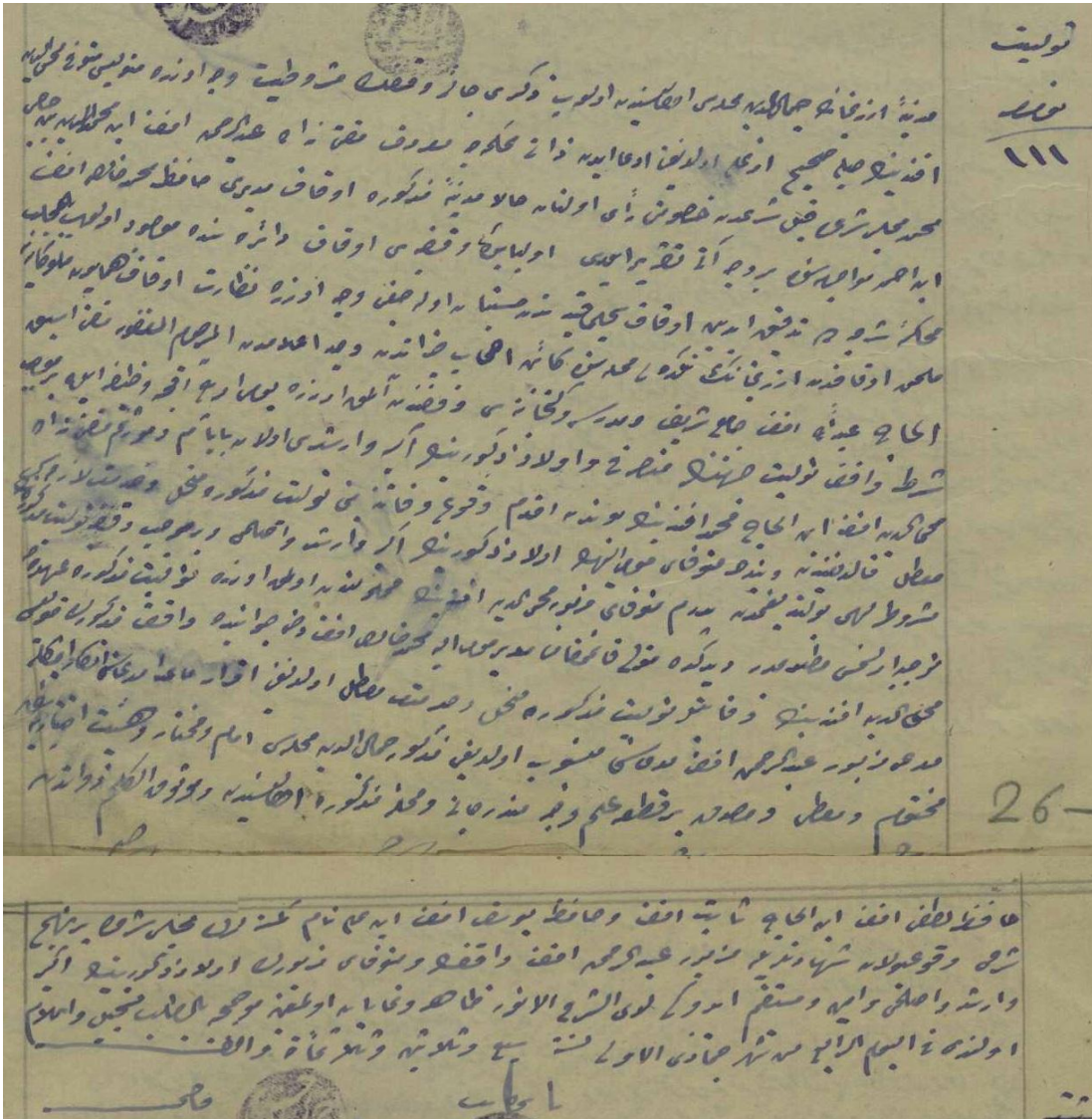
BELGE 127 (96)

Kayım nasb ve ta'yînine bir örnek: Medine-i Erzincan'ın Vağavir Karyesi ahalisinden ve askeri şâhâne efrâdından iken bundan akdem gaybûbet edüp el-yevm hayat ve memâtı mechûl olan Ali Çavuş oğlu İsmail bin İbrahim'in karye-i mezkûre ve mahâl-i sâirede kâin bi'l-'umûm emlak ve arazi ve akarlarıyla mûrislerinden kendisine mevrûs ve müntekil hisse-i irsiyyesini ahz ve kabz ve hıfza kıbel-i şer' den bir kayyım nasb ve ta'yîni lâzım ve mühim olduğu ve gâib-i mezbûrun li-ebeveyn 'ammîsi oğlu Molla Seydi Mahallesi ahalisinden Ali Çavuş oğlu Bekir Ağa ibn Hüseyinden başka akrebi olmadığı ve mezbûr Bekir Ağa emanetle ma'rûf istikâmetle mevsûf ve her vechile kayyımlık uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre imam ve muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyesi tarafından memhûren mevrûd bir kıt'a 'ilm-u haber meâli ile mahalle-i mezkûre ahalisinden Kara Hüseyin-zâde Nuri Efendi ibn el-Hâc Salih ve Veğâvir Karyesi ahalisinden Çoban Ali oğlu Edhem bin Ali nâm-ı kimesnelerin meclis-i şer' de 'ala tarîki'ş-şehâde vukû' bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın gâib-i mezbûr İsmail'in vürûd-ı visâli mütebeyyin oluncaya değin bi'l-cümle emlâk ve arazi ve akar ve sâiresini ahz ve kabz ve hıfza...

BELGE 43 (14)

Vekâlet vermeye bir örnek: Medine-i Erzincan'ın Kiy Karyesinde sâkine zâtı zeyl-i hüccette muharrerü'l-esâmi kimesneler ta'rifleriyle mu'arrefe Nasuh zâde müteveffâ İbrahim zevcesi Salise Hatun ibnetehu Mehmed bin Eyüp medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyesinde mün'akid meclis-i şer'-i şerîfi'l enverde Arzuhalcı Ömer Lütfi Efendi müvâcehesinde takrîr-i kelâm edüp zevcem ve mûrisim olup bundan akdem vefat eden Nasuh zâde İbrahim'in zimmetinde cihet-i mehr-i müeccelden alacak hakkım ile hisse-i erîsemi terikesine vâzî'u'l-yed olan karye-i mezkûre ahalisinden Halil oğlu Ahmed ve sâir icab edenlerden 'âid olduğu muhâkemede müdde'i ve müdde'iyeye-i 'aleyh ve şahs-ı sâlis ve i'tirâzü'l-ğayr sıfat ve suretleriyle bidâyeten ve i'tirâzen ve istinâfen ve temyîzen vicâhen ve gıyâben taleb ve da'va ve ahz ve kabza ve muhâkemeye muhâsameye ve müdafa'a ve mürâfa'aya ve ikâme-i şuhûd ve istimâ'ma ve istihlâf ve istiknâya ve imzâsıyla arzuhâl ve levâyah takdimine ve verâsetimi isbâta ve i'lâmât ahziyle teblîğ ve tebellüğe ve muvakkı'-ı icraya ve ta'kîbe ve mütevakkıf olduğu umûrun küllîsine tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahiha-i şer'iyeye ile hâzır mûma ileyh Ömer Lütfi Efendiye vekil ve nâib-i münâsib nasb ve ta'yin...

BELGE 111 (80)

Vakıflarla ilgili tevliyet davasına bir örnek: Medine-i Erzincan'ın Cemaleddin Mahallesi ahalisinden olup zikr-i câ'î meşrûtiyyet vech üzere mütevellisi müteveffâ Muhyiddin Efendi'nin sülbi sahîh oğlu olduğunu iddia eden zâtı mahkemece ma'rif Müftü-zâde Abdurrahman Efendi ibn Muhyiddin bin Hacı Mehmed meclis-i şer' e kibel-i şer'den husûmeti re'y olunan hâlâ medîne-i mezkûre Evkâf Müdürü Hafız Mehmed Halis Efendi ibn Ahmed müvâcehesinde ber vech-i âti takrîr eyledi ol bab-da vakfiyyesi evkâf dairesinde mevcut olup bi'l-meclis-i mahkeme-i şer'de tedkîk...

٥

$\frac{٤٤٥}{١٢٦٢}$

صحة
 $\frac{٤٤٥}{١٢٦٢}$

سجل
٤٤٤

از غایب زنی محاکمه شرعی سنه ٧ شعبان ١٢٦٢ تاریخیه اعطا اولنا له شوایام ایه ایضه اتصال ملفوف لایحه تمیمی
اول خانم اتصال لایحه جوابیه مطالبه اولندن اعلام نکون مفادین قوتی آغا حسینیک و راجحی اعمارین محرمه و در سنه
مخمره اولدیفیه بعد حکم و در سنه مذکوره در زوجه کول خانم مجلسه صغیرا اول کاطلم و حقی مقبول اولوب کرکه سه مالیه
واضوالبه بولنا محرمه حکم موافق سنه زوجه صفوان زینبورت زندهه ایله باب التوزیه الا برزنده مهر منقول الاضیف
اولدیفیه به بالجت مایع نکون کرکه وافیه سنه طرفه ساجین دعون وانکاره قضا به بالبنه المصله انباته و با اتحکام
استقرار بعد التخصیف مویع مایع نکون قوفان زینبورت کرکه وافیه سنه اوطه برزنده و غیره منوره به تسامی و حقی زینبورت
محرمه که تندی اولدیفیه ناطحه و غیره احوال مواض و حقی منورن بدنه که کرکه نکون مدقت شرعی سرب ایه
تخریب ایدلرینه و انسان محاکمه ده دیزورنه ولیل و با و صندک بولمذیفیه قدر اولونم سالف الکرکویجی تخمیه محرمه بان
غوراردر برسنه اولدیفیه علی الاحول تنفیدیه با عه صطرح و سالف الکرکویجی تا یکن نقضاً قوا
در لکله اجزای ایجا جمنج مذکور ایلام ملفوفاً تلوه بابر نظر وفا لوار مذکوراً ضمیمه اماره قضا
در سنه ٧ شعبان ١٢٦٢

علی ضیا
جلد ٧ صفحہ ١٢٦٢

افضا

محاکمه غیر شرعی دائره سنک حجاز ایلامه کرکویجی خیسنه علیاً اصلاً و ایضه برک اخذن نظایسه
اولدیفیه زینبورت اولون اول سوال اول اول و اول کاتلم اول اول اول

سجل
٤٤٤

BELGE 39 (10)

Temyîz Mahkemesinin kararına bir örnek: Erzincan sancağı mahkeme-i şer‘iyesinden fi 27 Şaban 1337 tarihiyle i‘tâ olunan işbu i‘lam ile Emine imzalı melfûf lâyiha-ı temyîziyye ve Gül Hanım imzalı lâyiha-ı cevâbiyye mutala‘a olundu i‘lâm-ı mezkûrun mefâdı müteveffâ Ağa Hüseyin’in verâseti isimleri muharrer verâsesine münhasıra olduğı ba‘de’l-hükm verese-i mezkûreden zevcesi Gül Hanım mecliste sağır oğlu Kazım’ın vasî-i mensûbu olup terikesine bi’l vesâye...